

การพัฒนาหลักสูตรพลศึกษาเพื่อพัฒนากล้ามเนื้อมัดใหญ่สำหรับเด็กปฐมวัย

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา

ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษาดุขบัณฑิต สาขาวิชาสุขศึกษาและพลศึกษา

พฤษภาคม 2561

การพัฒนาหลักสูตรพลศึกษาเพื่อพัฒนากล้ามเนื้อมัดใหญ่สำหรับเด็กปฐมวัย

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษาดุริยางค์บัณฑิต สาขาวิชาดุริยางค์ศึกษาและพลศึกษา

พฤษภาคม 2561

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

การพัฒนาหลักสูตรพลศึกษาเพื่อพัฒนากล้ามเนื้อมัดใหญ่สำหรับเด็กปฐมวัย

บทคัดย่อ
ของ
ศุภกร บัวห้วย

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษาดุขบัณฑิต สาขาวิชาสุขศึกษาและพลศึกษา
พฤษภาคม 2561

ศุภกร บัวอยู่. (2561). การพัฒนาหลักสูตรพลศึกษาเพื่อพัฒนากล้ามเนื้อมัดใหญ่สำหรับเด็กปฐมวัย. ปรินญาณิพนธ์ กศ.ด. (สุขศึกษาและพลศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. อาจารย์ที่ปรึกษาปรินญาณิพนธ์: อาจารย์ ดร.พิมพา ม่วงศิริธรรม, อาจารย์ ดร.อนันต์ มลารัตน์

การวิจัยครั้งนี้มีความมุ่งหมายเพื่อพัฒนาหลักสูตรพลศึกษาเพื่อพัฒนากล้ามเนื้อมัดใหญ่สำหรับเด็กปฐมวัยโดยมีจุดมุ่งหมายเฉพาะเพื่อ 1) พัฒนาและหาคุณภาพของหลักสูตรพลศึกษาเพื่อพัฒนากล้ามเนื้อมัดใหญ่สำหรับเด็กปฐมวัย แบบทดสอบสมรรถภาพทางกายสำหรับเด็กปฐมวัย แบบบันทึกการใช้หลักสูตรพลศึกษาโดยผู้สอน และแบบประเมินพัฒนาการเด็กปฐมวัยโดยผู้ปกครอง ซึ่งมีค่า ความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาเท่ากับ 1.00 ทุกรายการ และมีค่าความสอดคล้องเท่ากับ 0.80, 0.71, 0.63, 0.61ตามลำดับ และ 2) ศึกษาประสิทธิภาพของหลักสูตรพลศึกษาเพื่อพัฒนากล้ามเนื้อมัดใหญ่สำหรับเด็กปฐมวัย กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยสำหรับการสนทนากลุ่มเป็นผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้สอนระดับปฐมวัย นักกิจกรรมบำบัดสำหรับเด็ก และอาจารย์ผู้สอนระดับอุดมศึกษาสาขาวิชาปฐมวัย สำหรับ การทดลองใช้หลักสูตรพลศึกษาเพื่อพัฒนากล้ามเนื้อมัดใหญ่สำหรับเด็กปฐมวัย กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนจำนวน 470 คน วิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการทดสอบค่าทีและซี ผลการวิจัยพบว่า 1) หลักสูตรพลศึกษาเพื่อพัฒนากล้ามเนื้อมัดใหญ่สำหรับเด็กปฐมวัยประกอบด้วยทักษะการเคลื่อนไหว 3 แบบ คือ 1) การเคลื่อนไหวแบบอยู่กับที่ 2) การเคลื่อนไหวแบบเคลื่อนที่ 3) การเคลื่อนไหวแบบประสานสัมพันธ์ของระบบประสาทกับกล้ามเนื้อ 2) ผลการใช้หลักสูตรพลศึกษาเพื่อพัฒนากล้ามเนื้อมัดใหญ่สำหรับเด็กปฐมวัย พบว่า กลุ่มทดลองเป็นนักเรียนอนุบาลเพศชายและหญิงที่ได้รับการฝึกทักษะการเคลื่อนไหวแบบอยู่กับที่แบบเคลื่อนที่ และแบบประสานสัมพันธ์ของระบบประสาทกับกล้ามเนื้อมีสมรรถภาพทางกายด้านการวิ่งการกระโดด การเตะ และการขว้าง แตกต่างกับกลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

DEVELOPMENT OF PHYSICAL EDUCATION CURRICULUM
TO DEVELOP GROSS MUSCLE FOR EARLY CHILDHOOD

AN ABSTRACT
BY
SUPAKORN BUAYOO

Presented in Partial Fulfillment of the Requirements for the
Doctor of Education Degree in Health Education and Physical Education
at Srinakharinwirot University

May 2018

Supakorn Buayoo. (2018). **Development of Physical Education Curriculum to Develop Gross Muscle in Early Childhood**. Dissertation, Ed.D. (Health Education and Physical Education). Bangkok: Graduate School, Srinakharinwirot University. Advisor Committee: Lect. Dr. Pimpa Moungsirithum and Lect. Dr. Anan Malarat

The purposes of this research was to develop a physical education curriculum in order to develop gross muscle in early childhood which mainly aimed, first of all to develop and define the quality of the physical education curriculum to develop gross muscle in early childhood, a physical fitness test, a record by instructors' on physical education for early childhood, and early childhood development evaluation form to be completed by parents. The content validity was equal to 1.00 and the consistency value was equal to 0.80, 0.71, 0.63, and 0.61, respectively. Moreover, it was to understand the efficiency of physical education curriculum to develop gross muscle in early childhood. The samples for the focus group interview were the board of the institution, early childhood teachers, child occupational therapists, and early childhood tertiary lecturers. On the other hand, there were four hundred and seventy samples on experimentation with the physical education curriculum to develop gross muscle in early childhood. The data was analyzed through frequency, percentage, mean, standard deviation, a t-test and a z-test. The findings of this research were as follows: 1) The physical education curriculum to develop gross muscle for early childhood consists of three fundamental movement skills: Non-Locomotor movement, Locomotor movement, and Neuro muscle coordination movement. 2) According to the results of the experiment on the physical education curriculum to develop gross muscle in early childhood found that the samples, the boys and girls from kindergarten schools trained in Non-Locomotor movement, Locomotor movement, and Neuro muscle coordination movement, physical efficiency in running, jumping, kicking, and throwing were different from the control group at a statistical significance of .05

ปริญญานิพนธ์
เรื่อง
การพัฒนาหลักสูตรพลศึกษาเพื่อพัฒนากล้ามเนื้อมัดใหญ่สำหรับเด็กปฐมวัย
ของ
ศุภกร บัวห้วย

ได้รับอนุมัติจากบัณฑิตวิทยาลัยให้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาการศึกษาดุริยบัณฑิต สาขาวิชาพลศึกษาและพลศึกษา
ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

.....คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ นายแพทย์ฉัตรชัย เอกปัญญาสกุล)
วันที่.....เดือน.....พ.ศ. 2561

อาจารย์ที่ปรึกษาปริญญานิพนธ์คณะกรรมการสอบปากเปล่า
.....ที่ปรึกษาหลักประธาน
(อาจารย์ ดร.พิมพา ม่วงศิริธรรม) (ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สมบุญ อินทร์ธมยา)
.....ที่ปรึกษาร่วมกรรมการ
(อาจารย์ ดร.อนันต์ มลารัตน์) (อาจารย์ ดร.พิมพา ม่วงศิริธรรม)
.....กรรมการ
(อาจารย์ ดร.อนันต์ มลารัตน์)
.....กรรมการ
(อาจารย์ ดร.สาธิต ประจันบาน)

สารบัญ

บทที่	หน้า
1 บทนำ.....	1
ภูมิหลัง.....	1
คำถามงานวิจัย.....	4
ความมุ่งหมายของการวิจัย.....	5
ความสำคัญของการวิจัย.....	5
ขอบเขตของการวิจัย.....	5
ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย.....	5
ตัวแปรที่ศึกษา.....	7
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	7
กรอบแนวคิดการวิจัย.....	9
ขอบเขตการวิจัย.....	10
สมมติฐานการวิจัย.....	10
2 เอกสารที่เกี่ยวข้อง.....	11
ปรัชญาและแนวคิดพื้นฐานเกี่ยวกับการศึกษาปฐมวัย.....	11
องค์ประกอบของการศึกษาปฐมวัย.....	13
แนวทางการจัดการศึกษาปฐมวัย.....	14
จุดมุ่งหมายของการจัดการศึกษาปฐมวัย.....	19
หลักของการพัฒนาเด็กปฐมวัย.....	36
ทฤษฎีพัฒนาการของเด็กปฐมวัย.....	38
ลักษณะกิจกรรมการเรียนรู้การสอนของเด็กปฐมวัย.....	52
ประเภทของการประเมินผล.....	61
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	65
วิจัยในประเทศ.....	65
วิจัยในต่างประเทศ.....	66

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
3 วิธีการดำเนินการวิจัย.....	71
ระยะที่ 1 ศึกษาสภาพข้อมูลพื้นฐานในการสร้างหลักสูตรพลศึกษาเพื่อพัฒนา กล้ามเนื้อมัดใหญ่สำหรับเด็กปฐมวัย.....	71
ระยะที่ 2 สร้างและทดลองใช้หลักสูตรพลศึกษาสำหรับเด็กปฐมวัยฯพลศึกษาเพื่อ พัฒนากล้ามเนื้อมัดใหญ่สำหรับเด็กปฐมวัย.....	74
ระยะที่ 3 ศึกษาประสิทธิภาพของหลักสูตรพลศึกษาสำหรับเด็กปฐมวัยฯพลศึกษา เพื่อพัฒนากล้ามเนื้อมัดใหญ่สำหรับเด็กปฐมวัย.....	81
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	85
สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	85
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	85
5 สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	101
สรุปผล.....	103
อภิปรายผล.....	105
ข้อเสนอแนะ.....	107
บรรณานุกรม.....	109
ภาคผนวก.....	112
ประวัติย่อผู้วิจัย.....	181

บัญชีตาราง

ตาราง		หน้า
1	ผลคะแนนเฉลี่ยความสามารถของผู้เรียนกลุ่มทดลองนำร่อง (Pilot study) การใช้หลักสูตรพลศึกษาเพื่อพัฒนากล้ามเนื้อมัดใหญ่สำหรับเด็กปฐมวัย (n=35).....	87
2	แสดงการจำแนกกลุ่มควบคุม และกลุ่มทดลองของนักเรียนระดับชั้นอนุบาล1 และ2 โรงเรียนอนุบาลเชียงใหม่ที่ใช้หลักสูตรพลศึกษาเพื่อพัฒนากล้ามเนื้อมัดใหญ่สำหรับเด็กปฐมวัย (n=470).....	90
3	แสดงการเปรียบเทียบก่อนและหลังการใช้หลักสูตรพลศึกษาเพื่อพัฒนากล้ามเนื้อมัดใหญ่สำหรับเด็กปฐมวัยด้านน้ำหนักและส่วนสูงของนักเรียนระดับชั้นอนุบาล1และ2 ของกลุ่มควบคุม และกลุ่มทดลอง โรงเรียนอนุบาลเชียงใหม่.....	91
4	ผลเปรียบเทียบสมรรถภาพทางกายสำหรับเด็กปฐมวัยด้านการวิ่งก่อนและหลังการใช้หลักสูตรพลศึกษาเพื่อพัฒนากล้ามเนื้อมัดใหญ่สำหรับเด็กปฐมวัยของระดับอนุบาล1 (n=227).....	92
5	ผลเปรียบเทียบสมรรถภาพทางกายสำหรับเด็กปฐมวัยด้านการกระโดดก่อนและหลังการใช้หลักสูตรพลศึกษาเพื่อพัฒนากล้ามเนื้อมัดใหญ่สำหรับเด็กปฐมวัยของระดับอนุบาล1 (n=227).....	93
6	ผลเปรียบเทียบสมรรถภาพทางกายสำหรับเด็กปฐมวัยด้านขว้างก่อนและหลังการใช้หลักสูตรพลศึกษาเพื่อพัฒนากล้ามเนื้อมัดใหญ่สำหรับเด็กปฐมวัยของระดับอนุบาล1 (n=227).....	94
7	ผลเปรียบเทียบสมรรถภาพทางกายสำหรับเด็กปฐมวัยด้านเตะก่อนและหลังการใช้หลักสูตรพลศึกษาเพื่อพัฒนากล้ามเนื้อมัดใหญ่สำหรับเด็กปฐมวัยของระดับอนุบาล1 (n=227).....	95
8	ผลเปรียบเทียบสมรรถภาพทางกายสำหรับเด็กปฐมวัยด้านวิ่งก่อนและหลังการใช้หลักสูตรพลศึกษาเพื่อพัฒนากล้ามเนื้อมัดใหญ่สำหรับเด็กปฐมวัยของระดับอนุบาล2 (n=227).....	96
9	ผลเปรียบเทียบสมรรถภาพทางกายสำหรับเด็กปฐมวัยด้านกระโดดก่อนและหลังการใช้หลักสูตรพลศึกษาเพื่อพัฒนากล้ามเนื้อมัดใหญ่สำหรับเด็กปฐมวัยของระดับอนุบาล 2 (n=227).....	97
10	ผลเปรียบเทียบสมรรถภาพทางกายสำหรับเด็กปฐมวัยด้านขว้างก่อนและหลังการใช้หลักสูตรพลศึกษาเพื่อพัฒนากล้ามเนื้อมัดใหญ่สำหรับเด็กปฐมวัยของระดับอนุบาล2 (n=227).....	98

บัญชีตาราง (ต่อ)

ตาราง	หน้า
11 ผลเปรียบเทียบสมรรถภาพทางกายสำหรับเด็กปฐมวัยด้านเตะก่อนและหลังการใช้ หลักสูตรพลศึกษาเพื่อพัฒนากล้ามเนื้อมัดใหญ่สำหรับเด็กปฐมวัยของระดับ อนุบาล 2 (n=227).....	99
12 แสดงผลการประเมินพัฒนาการเด็กปฐมวัยโดยผู้ปกครองของกลุ่มทดลอง เปรียบเทียบระหว่างก่อนและหลังการใช้หลักสูตรพลศึกษาเพื่อพัฒนากล้ามเนื้อ มัดใหญ่สำหรับเด็กปฐมวัยของเด็กนักเรียนระดับชั้นอนุบาล1 และ2 โรงเรียน อนุบาลเชียงใหม่ (n=50).....	100

บัญชีภาพประกอบ

ภาพประกอบ	หน้า
1 กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	9
2 ขอบเขตของการวิจัย.....	10
3 แผนภูมิวิธีการประเมินตามสภาพจริง.....	64
4 แสดงการวิเคราะห์ประสิทธิภาพของหลักสูตรพลศึกษาเพื่อพัฒนากล้ามเนื้อมัดใหญ่ สำหรับเด็กปฐมวัย.....	84

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

ตามที่กระทรวงศึกษาธิการประกาศใช้แผนพัฒนาการศึกษา ฉบับที่ สิบเอ็ด ปี พ.ศ. 2555 ถึง 2559 เพื่อพัฒนาประเทศให้สมดุล และยั่งยืนพร้อมรับการเปลี่ยนแปลงของโลกในยุคศตวรรษที่ 21 อย่างไรก็ตามสถานการณ์การพัฒนาที่ผ่านมาส่งผลกระทบต่อสังคมไทยในหลายประการ ประกอบด้วย 1. โครงสร้างประชากรมีแนวโน้มประชากรวัยสูงอายุเพิ่มขึ้น ประชากรวัยเด็กและวัยแรงงานลดลง 2. คนไทยได้รับการพัฒนาศักยภาพทุกช่วงวัย แต่ยังมีปัญหาด้านสติปัญญา คุณภาพการศึกษาและมีพฤติกรรมเสี่ยงทางสุขภาพ 3. ความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน การแพร่ระบาดของยาเสพติด และการเพิ่มขึ้นของการพนัน 4. สังคมไทยเผชิญวิกฤตความเสื่อมถอยด้านคุณธรรม จริยธรรม มีการเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรมที่หลากหลาย 5. สื่อมีอิทธิพลต่อการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของประชาชน 6. บริบทการเปลี่ยนแปลงในกระแสโลกก่อให้เกิดความร่วมมือทางเศรษฐกิจทั้งในระดับภูมิภาคและระดับพหุภาคีรวมทั้งความร่วมมือในประชาคมอาเซียน (สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ: 2555)

จากสถานการณ์การพัฒนาที่มีผลกระทบต่อสังคมไทยเห็นได้ว่าปัญหาด้านสุขภาพ และจำนวนประชากรวัยเด็กลดลงเป็นสิ่งสำคัญอันดับต้นๆ ที่ต้องการการแก้ไขอย่างเร่งด่วน การจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาการของเด็กเล็กเป็นส่วนหนึ่งของแผนพัฒนาการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ ฉบับที่ สิบเอ็ด ปี พ.ศ. 2555 ถึง 2559 ว่าด้วยการพัฒนาศักยภาพทุกช่วงวัย การศึกษาในช่วงปฐมวัยเป็นช่วงระยะเวลาที่สำคัญที่สุดสำหรับการเรียนรู้ของมนุษย์เพราะการพัฒนาสมองของมนุษย์ในช่วงวัยนี้จะพัฒนาไปถึงร้อยละ 80 ของผู้ใหญ่ ดังนั้นจึงควรจัดการเรียนรู้ให้เหมาะสมกับวัยของเด็กโดยให้เด็กเรียนรู้ผ่านการเล่น จัดสภาพแวดล้อมให้เหมาะสม ดูแลด้านสุขนิสัยและโภชนาการเหมาะสมซึ่งจะช่วยพัฒนาศักยภาพสมองของเขาได้อย่างเต็มความสามารถ และหลักสูตรสถานศึกษาปฐมวัยมุ่งให้เด็กมีพัฒนาทางด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม และสติปัญญาที่เหมาะสมกับวัย ความสามารถและความแตกต่างระหว่างบุคคล (กระทรวงศึกษาธิการ 2546: 31) แต่ในสังคมไทยปัจจุบันเน้นจัดการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาศักยภาพทางสมองเป็นหลักให้ความสำคัญกับการพัฒนาทางด้านภาษา ศาสตร์วิทยาศาสตร์ ตรรกศาสตร์ มีการแข่งขันทางวิชาการสูงจนละเลยความสำคัญในการพัฒนาทางร่างกาย การเจริญเติบโตที่สมวัย จนทำให้เกิดปัญหาด้านสุขภาพตั้งแต่ในวัยเด็ก ซึ่งเห็นได้จากสภาพสังคมที่มีการแข่งขันในทุกๆ ด้านส่งผลให้ครอบครัวต้องวางรากฐานทางด้านวิชาการให้แก่บุตรหลานตั้งแต่วัยก่อนวัยเรียน มีการส่งเสริมให้เข้าเรียนเพื่อปรับความรู้ก่อนเข้าเรียนในระดับปฐมวัย มีผลทำให้พัฒนาการทางกล้ามเนื้อ ทักษะในการเคลื่อนไหวขั้นพื้นฐานของเด็กเป็นไปได้ช้าไม่เหมาะสมกับช่วงวัยส่งผลต่อการใช้ชีวิตในอนาคต

การศึกษาปฐมวัย (Early childhood education) หมายถึง การบริการ การดูแล และการให้ การศึกษาแก่เด็กจากแรกเกิดถึงอายุ 8 ปี โดยจัดเป็นการบูรณาการระหว่างการดูแลและการให้ การศึกษาแก่เด็กเข้าด้วยกัน เรียกว่า Educare โดยการศึกษาปฐมวัยจะครอบคลุมถึงการดูแลเด็ก ทารก การดูแลเด็กเล็ก และโรงเรียนอนุบาล (Woodill; et.al.,1992: 14-15) สำหรับประเทศไทย การศึกษาปฐมวัยหมายถึงการดูแลและให้การศึกษาแก่เด็กอายุแรกเกิดถึง 6 ปี

รูปแบบการจัดการเรียนการสอนในระดับปฐมวัย จำแนกได้ 3 รูปแบบ ดังนี้

รูปแบบที่ 1 การเรียนการสอนแบบเน้นพัฒนาการ หรือการเตรียมความพร้อมที่ให้ความสำคัญกับพัฒนาการของเด็ก เป็นการจัดการเรียนการสอนที่มุ่งส่งเสริมพัฒนาการเด็กอย่างครอบคลุมทุกด้านทั้งทางร่างกาย จิตใจ สังคม และปัญญา

รูปแบบที่ 2 การเรียนการสอนแบบเน้นหน้าที่หรือเน้นวิชาการ เป็นการจัดการเรียน การสอนที่มุ่งเน้นให้เด็กอ่านออกเขียนได้ คิดเลขเป็น

รูปแบบที่ 3 การเรียนการสอนแบบเน้นสถานการณ์หรือตามอัธยาศัย เป็นการเรียน การสอนแบบอิสระ ผู้ปกครองสามารถจัดการเรียนการสอนเองได้ เป็นไปตามสิทธิที่กฎหมายกำหนด ไว้ การเลือกรูปแบบการเรียนการสอนในระดับปฐมวัยนั้นขึ้นอยู่กับความเชื่อ ปรัชญา และบริบท ของสังคม ลักษณะการจัดการเรียนการสอนของโรงเรียนในแต่ละพื้นที่ ท้องถิ่น อาจแตกต่างกัน โรงเรียนมีอิสระทางการศึกษาสามารถใช้รูปแบบการเรียนการสอนของตนเองได้ขึ้นอยู่กับความเชื่อ สถานการณ์ เหตุการณ์ และบริบทของสังคมนั้นๆ การเรียนรู้เป็นกลไกของการเปลี่ยนแปลง พฤติกรรมของบุคคลที่หมายถึงการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมเป็นผลมาจากการรับรู้ที่ได้รับ และ ประสบการณ์นั้นเป็นสาเหตุของการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม เช่น การสัมผัส หรือเข้าร่วมในเหตุการณ์ ทั้งทางตรงและทางอ้อมซึ่งจะส่งผลต่อพฤติกรรมการเปลี่ยนแปลงของเด็กอย่างชัดเจน เรียกว่าการ เรียนรู้ และการเรียนรู้สามารถเกิดขึ้นได้ทุกที่ ทุกเวลา ซึ่งมี บุคคล และสิ่งแวดล้อม เป็นสิ่งเร้าที่มา สร้างเสริมการเรียนรู้ให้กับเด็ก การพัฒนาด้านสมองเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับเด็กปฐมวัย เพราะเป็นช่วง วัยของพัฒนาการทางสมองอย่างรวดเร็ว มีการเสนอผลการวิจัยและแนวคิดใหม่ๆ ที่เชื่อว่าการ ส่งเสริมให้เด็กได้เล่น ได้จับ ได้ปฏิบัติ เป็นการพัฒนาความงอกงามของเส้นใยสมอง(Dendrite) และ เซลล์ประสาท (Neuron) ทำให้เกิดการถ่ายทอดพลังประสาทที่รวดเร็ว เป็นการเพิ่มประสิทธิภาพของ สมองเด็ก (Sroufe, Cooper; & Dehart, 1992) และในช่วงวัยดังกล่าวความสามารถทางสมองจะ สามารถปรับเปลี่ยนได้ตามประสบการณ์ที่ได้รับ การเจริญเติบโตของสมองจะพัฒนาโดยลำดับ ในช่วง 3 ปีแรกการเชื่อมโยงประสาทจะเป็นไปอย่างรวดเร็ว เมื่ออายุ 5 ปี เส้นใยประสาทจะหดสั้น และสมบูรณ์เมื่ออายุ 6 ปี ซึ่งการกระตุ้นการเรียนรู้ในชั้นอนุบาลจะทำให้สมองได้พัฒนาและทำงานได้ อย่างเต็มประสิทธิภาพ (Fisher. 2002: 4-5) การทำงานของสมอง มีความสัมพันธ์กับการเรียนรู้ที่มา จากประสบการณ์ในการเล่น และเป็นการสร้างเสริมปัญญาให้กับเด็ก เด็กปฐมวัยเป็นวัยที่อยู่ระหว่าง การเจริญเติบโตและมีพัฒนาการมากขึ้นเป็นลำดับ ซึ่งจะเริ่มจากสิ่งง่ายๆ ไปหาสิ่งที่ยาก และเพิ่ม ความซับซ้อนขึ้นอย่างต่อเนื่องโดยการสะสมประสบการณ์ ซึ่งการเรียนรู้ที่ดีเด็กจะต้องเป็นผู้ลงมือ

ปฏิบัติด้วยตนเอง หลักการนี้เรียกว่า “การเรียนรู้” จอห์น ดิวอี้ (John Dewey) กล่าวว่า การเรียนรู้มาจากการประสบการณ์ที่เด็กได้ลงมือกระทำด้วยตนเอง พัฒนาการด้านร่างกายเป็นพัฒนาการที่สำคัญด้านหนึ่งของเด็กปฐมวัย เพราะเป็นพัฒนาการที่เสริมสร้างความมั่นใจให้กับเด็ก เด็กมีวุฒิภาวะตามวัยที่สมบูรณ์เกิดจากร่างกายที่สมบูรณ์และมีสมรรถนะทางร่างกายที่ทัดเทียมกับผู้อื่น การที่เด็กได้รับกิจกรรมพัฒนาทางกายที่ถูกต้องนอกช่วยจากร่างเสริมร่างกายให้แข็งแรงแล้ว ยังช่วยให้เด็กเคลื่อนไหวและใช้ลักษณะท่าทางที่ถูกต้องในอนาคต ในช่วง 6 ปีแรกพัฒนาการกล้ามเนื้อของเด็กปฐมวัยมีการเจริญเติบโตและเปลี่ยนแปลงด้านร่างกายอย่างชัดเจน เมื่ออายุเพิ่มขึ้นกระดูกและกล้ามเนื้อจะแข็งแรงขึ้น เด็กผู้ชายจะมีความแข็งแรงของกล้ามเนื้อและขนาดของกล้ามเนื้อที่ใหญ่กว่าเด็กผู้หญิงเล็กน้อย แต่ความซับซ้อนและการใช้กล้ามเนื้อของเด็กผู้หญิงจะเหนือกว่าเด็กผู้ชาย กล้ามเนื้อใหญ่เป็นส่วนประกอบของร่างกายที่สังเกตได้ง่าย โดยสามารถดูได้จากพัฒนาการที่มีการเปลี่ยนแปลงไปในแต่ละช่วงวัย เช่น ในวัยทารก การทำงานของกล้ามเนื้อมัดใหญ่คือการชันคอ พลิกตัว คลาน คืบ นั่ง และตั้งไข่ ช่วงอายุ 3 ปี กลไกการทำงานของกล้ามเนื้อมัดใหญ่จะเพิ่มความสัมพันธ์กันมากขึ้น เช่น การกระโดด การเล่นลูกบอลหรือของเล่นที่มีการเคลื่อนที่ ช่วงอายุ 4 ถึง 6 ปี ความซับซ้อนในการเพิ่มความสัมพันธ์ มีความสามารถทางกายที่คล่องแคล่วว่องไว เป็นการกระตุ้นกล้ามเนื้อมัดใหญ่ ทำให้เกิดความแข็งแรง เช่น การเดิน การปีนป่าย เป็นต้น กีเซลล์ (Gesell) กล่าวถึงทฤษฎีพัฒนาการทางร่างกายว่าการเจริญเติบโตของเด็กจะแสดงออก เป็นพฤติกรรมด้านต่างๆ สำหรับพัฒนาการทางร่างกายนั้นหมายถึง การที่เด็กแสดงความสามารถในการจัดกระทำ กับวัสดุ เช่น การเล่นลูกบอล การขีดเขียน ซึ่งเด็กต้องใช้ความสามารถของการใช้สายตาและกล้ามเนื้อมือ ซึ่งเป็นพฤติกรรมที่ต้องอาศัยการเจริญเติบโตของระบบประสาทและการเคลื่อนไหว ประกอบกัน ลักษณะพัฒนาการที่สำคัญของเด็กในระยะนี้ ก็คือ การเปลี่ยนแปลงทางด้านการเคลื่อนไหว การทำงานของระบบประสาทกล้ามเนื้อ การพัฒนาความสามารถในการควบคุมร่างกาย การบังคับส่วนต่างๆ ของร่างกายซึ่งณัฐิกา เฟ็งลี อาจารย์สาขาวิชาพลศึกษา ภาควิชาพลศึกษา มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ กล่าวว่า การทรงตัวและการประสานสัมพันธ์ของกล้ามเนื้อใหญ่แบ่งเป็น

1. การเคลื่อนไหวอยู่กับที่ (Nonlocomotor Movement.)
2. การเคลื่อนไหวเคลื่อนที่ (Locomotor Movement.)
3. การเคลื่อนไหวพร้อมวัสดุอุปกรณ์ (Manipulative Movement.)
4. การเล่นเครื่องเล่นสนาม (Playground Apparatus)

ซึ่งสอดคล้องกับการจัดการเรียนการสอนในต่างประเทศที่ให้ความสำคัญกับการพัฒนาด้านร่างกายอย่างสมวัย เน้นการพัฒนาทักษะการเคลื่อนไหวขั้นพื้นฐาน (Fundamental movement skills) ตัวอย่างการจัดการเรียนการสอนวิชาพลศึกษาในเด็กปฐมวัยของประเทศสิงคโปร์ เน้นให้ผู้เรียนมีการเคลื่อนไหวอย่างถูกต้อง ทั้งแบบการเคลื่อนไหวแบบเคลื่อนที่ เช่น เดิน วิ่ง กระโดด ฮอฟ ความม้า ฯลฯ การเคลื่อนไหวแบบอยู่กับที่ เช่น การทรงตัว การก้ม การบิดเอี้ยวลำตัว การโยก การแกว่งแขนขา ฯลฯ และ การเคลื่อนไหวแบบมีอุปกรณ์ประกอบ เช่น การขว้าง การรับ การเคาะ การ

เตะ การตี การกลิ้ง ฯลฯ ซึ่งเป็นทักษะการเคลื่อนไหวขั้นพื้นฐานที่ผู้เรียนจำเป็นต้องใช้ใน ชีวิตประจำวัน

การจัดการเรียนการสอนในระดับปฐมวัยของประเทศไทยในปัจจุบันเป็นการจัดทำหลักสูตร ของสถานศึกษาเองโดยส่วนใหญ่จะมีตารางกิจกรรมประจำวันที่คล้ายคลึงกันหรือมีการเปลี่ยนแปลง เล็กน้อย โดยตารางแสดงกิจกรรมประจำวันของนักเรียนปฐมวัย ประกอบด้วย กิจกรรมเสรีเล่นตาม มุมอิสระ 20 นาที กิจกรรมเสริมประสบการณ์ 30 นาที กิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์ 30 นาที รับประทานอาหารว่าง 10 นาที กิจกรรมเล่นกลางแจ้ง 30 นาที กิจกรรมห้องสมุด 10 นาที กิจกรรม เคลื่อนไหวและจังหวะ 20 นาที รับประทานอาหารกลางวัน 50 นาที นอนพักผ่อน 90 นาที รับประทานอาหารว่าง 10 นาที เกมการศึกษา 20 นาที จากตารางกิจกรรมประจำวันเห็นได้ว่าใน หนึ่งวันเด็กปฐมวัยมีกิจกรรมการส่งเสริมพัฒนาการ การเคลื่อนไหวด้านร่างกายประมาณ 40 – 60 นาทีต่อวันตามที่โรงเรียนกำหนด ซึ่งในช่วงวัย 0-6 ปี เด็กจะสามารถเรียนรู้ได้จากกิจกรรมทางกาย และการพัฒนากล้ามเนื้อมัดใหญ่ กล้ามเนื้อมัดเล็ก การพัฒนาสมองและสติปัญญาเป็นการเรียนรู้ผ่าน กิจกรรมการเคลื่อนไหวทางกาย โดยผู้วิจัยพบว่าการจัดการเรียนการสอนในระดับปฐมวัย มีการจัด กิจกรรมที่ส่งเสริมการเคลื่อนไหว และพัฒนากล้ามเนื้อมัดใหญ่ที่ให้ความสำคัญกับทักษะทางการ กีฬา และเด็กต้องได้รับการพัฒนาทักษะการเคลื่อนไหวขั้นพื้นฐาน(Fundamentals Movements Skills) ที่ถูกต้องเพื่อเป็นพื้นฐานในการพัฒนาการเคลื่อนไหวไปสู่ขั้นสูงต่อไป

จากสภาพปัญหาและเหตุผลดังที่กล่าวมาผู้วิจัยจึงสนใจและได้ทำการศึกษาการจัดการ เรียนการสอนระดับปฐมวัย และพัฒนาการด้านร่างกายของเด็กปฐมวัย ซึ่งพบว่าการจัดกิจกรรม ส่งเสริมพัฒนาการกล้ามเนื้อมัดใหญ่ช่วยกระตุ้นพัฒนาการทางสมองและสติปัญญาควบคู่ของเด็ก ปฐมวัยไปได้พร้อมกัน โดยใช้กิจกรรมทางกายและกิจกรรมพลศึกษาเป็นสื่อในการจัดกิจกรรม สำหรับเด็กปฐมวัยโดยกิจกรรมต้องมีความหลากหลายสนุกสนาน และเป็นกิจกรรมการพัฒนาทักษะ การเคลื่อนไหวขั้นพื้นฐานที่เหมาะสมกับช่วงวัย

คำถามวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ตั้งคำถามในการวิจัย ดังนี้

1. หลักสูตรพลศึกษาสำหรับเด็กปฐมวัยที่พัฒนาขึ้น เพื่อพัฒนากล้ามเนื้อมัดใหญ่มี องค์ประกอบ และขั้นตอนการจัดการเรียนการสอนอย่างไร
2. หลักสูตรพลศึกษาสำหรับเด็กปฐมวัยที่พัฒนาขึ้น เพื่อพัฒนากล้ามเนื้อมัดใหญ่ ทำให้ เด็กปฐมวัยมีพัฒนาการของกล้ามเนื้อมัดใหญ่เพิ่มขึ้นหรือไม่

ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพข้อมูลพื้นฐานในการสร้างหลักสูตรพลศึกษาเพื่อพัฒนากล้ามเนื้อมัดใหญ่สำหรับเด็กปฐมวัย
2. เพื่อสร้างและพัฒนาหลักสูตรพลศึกษาเพื่อพัฒนากล้ามเนื้อมัดใหญ่สำหรับเด็กปฐมวัย
3. เพื่อศึกษาประสิทธิภาพของหลักสูตรพลศึกษาเพื่อพัฒนากล้ามเนื้อมัดใหญ่สำหรับเด็กปฐมวัย

ความสำคัญของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการศึกษาค้นคว้าเพื่อพัฒนาหลักสูตรพลศึกษาเพื่อพัฒนากล้ามเนื้อมัดใหญ่สำหรับเด็กปฐมวัย และส่งเสริมการเจริญเติบโตทางด้านร่างกายอย่างสมวัย และสามารถนำข้อมูลในงานวิจัยไปเป็นแนวทางในการจัดกิจกรรมสำหรับเด็กปฐมศึกษาเพื่อพัฒนาสมรรถภาพทางกายของผู้เรียนอย่างเหมาะสม อีกทั้งเป็นการยกระดับการสอนพลศึกษาสำหรับเด็กปฐมวัยเพื่อให้มีรูปแบบการจัดการเรียนการสอนที่ชัดเจนสำหรับการนำไปใช้ในสถานศึกษาและเป็นตัวอย่างในการพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนในสาขาวิชาที่มีความคล้ายคลึงและเกี่ยวข้องเพื่อให้เกิดประโยชน์ทางการศึกษามากยิ่งขึ้น

ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้ เป็นการพัฒนาศูนย์รวมหลักสูตรพลศึกษาเพื่อพัฒนากล้ามเนื้อมัดใหญ่สำหรับเด็กปฐมวัย ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตของการวิจัยไว้ 4 ด้าน ประกอบด้วย ด้านเนื้อหา ประชากร และกลุ่มตัวอย่าง ระยะเวลาในการวิจัย และตัวแปรที่ศึกษา ดังนี้

ด้านเนื้อหา

การวิจัยครั้งนี้เป็นการสร้างหลักสูตรพลศึกษาเพื่อพัฒนากล้ามเนื้อมัดใหญ่สำหรับเด็กปฐมวัยเพื่อพัฒนาการสอนพลศึกษาสำหรับเด็กปฐมวัยที่อยู่ในวัยของการเจริญเติบโตและเป็นแบบแผนของการจัดการเรียนการสอนพลศึกษาในเด็กปฐมวัย

ด้านประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

ผู้วิจัยกำหนดประชากรในการวิจัยครั้งนี้ ประกอบด้วย

1. นักเรียนระดับปฐมวัยในเขตจังหวัดเชียงใหม่ จำนวน 19,453 คน (อายุ 3-5 ปี)
2. ครูผู้สอนระดับปฐมวัยในเขตจังหวัดเชียงใหม่ จำนวน 584 คน
3. ผู้ปกครองนักเรียนระดับปฐมวัยในเขตจังหวัดเชียงใหม่

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้เป็นการสร้างหลักสูตรพลศึกษาเพื่อพัฒนากล้ามเนื้อมัดใหญ่สำหรับเด็กปฐมวัย โดยกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ แบ่งตามขั้นตอนการวิจัย ดังนี้

ระยะที่ 1 ศึกษาสภาพข้อมูลพื้นฐานในการสร้างหลักสูตรพลศึกษาเพื่อพัฒนากล้ามเนื้อมัดใหญ่สำหรับเด็กปฐมวัย โดยการศึกษาเอกสาร การสนทนากลุ่ม และการสัมภาษณ์

กลุ่มตัวอย่าง ได้มาโดยการสุ่มแบบเจาะจง (Purposive Selection) ประกอบด้วย

1. ครูผู้สอนระดับชั้นอนุบาล 1 และอนุบาล 2 โรงเรียนอนุบาลเชียงใหม่ จำนวน 5 คน
2. ผู้ปกครองนักเรียนระดับปฐมวัยโรงเรียนอนุบาลเชียงใหม่จำนวน 5 คน
3. นักวิชาการด้านการศึกษปฐมวัย จำนวน 2 คน
4. นักวิชาการด้านพัฒนาการสำหรับเด็กปฐมวัย จำนวน 2 คน

ระยะที่ 2 สร้างหลักสูตรพลศึกษาเพื่อพัฒนากล้ามเนื้อมัดใหญ่สำหรับเด็กปฐมวัย กลุ่มตัวอย่าง ประกอบด้วย

1. ครูผู้สอนระดับชั้นอนุบาล 1 และอนุบาล 2 โรงเรียนอนุบาลเชียงใหม่ จำนวน 2 คน
2. นักวิชาการด้านการศึกษปฐมวัย จำนวน 1 คน
3. นักวิชาการด้านพัฒนาการสำหรับเด็กปฐมวัย จำนวน 1 คน
4. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการทดลองนำร่องนักเรียนระดับชั้นอนุบาล 1 และอนุบาล 2

จำนวน 30 คน ซึ่งได้มาจากการเลือกแบบแบบเจาะจง (Purposive Selection) เป็นกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษานำร่อง (Pilot study)

ระยะที่ 3 ศึกษาประสิทธิภาพของหลักสูตรพลศึกษาเพื่อพัฒนากล้ามเนื้อมัดใหญ่สำหรับเด็กปฐมวัย ซึ่งได้มาจากการเลือกแบบแบบเจาะจง (Purposive Selection) ประกอบด้วย

1. ครูผู้สอนระดับชั้นอนุบาล 1 และอนุบาล 2 โรงเรียนอนุบาลเชียงใหม่ จำนวน 8 คน
2. เป็นนักเรียนระดับชั้นอนุบาล 1 และอนุบาล 2 โรงเรียนอนุบาลเชียงใหม่จำนวน

533 คน เทียบกับตารางขนาดกลุ่มตัวอย่างของทาโร ยามาเน่ ที่ระดับความเชื่อมั่น 95 % และค่าความคลาดเคลื่อนที่บวกลบ 5 ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 222 คน

3. ผู้ปกครองนักเรียนระดับชั้นอนุบาล 1 และอนุบาล 2 โรงเรียนอนุบาลเชียงใหม่ จำนวน 50 คน

ด้านระยะเวลาที่ใช้ในการวิจัย

ผู้วิจัยได้กำหนดระยะเวลาในการวิจัยหลักสูตรพลศึกษาเพื่อพัฒนากล้ามเนื้อมัดใหญ่สำหรับเด็กปฐมวัย ดังนี้

ระยะที่ 1 ศึกษาสภาพข้อมูลพื้นฐานในการสร้างหลักสูตรพลศึกษาเพื่อพัฒนากล้ามเนื้อมัดใหญ่สำหรับเด็กปฐมวัย คือ ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2559

ระยะที่ 2 สร้างหลักสูตรพลศึกษาเพื่อพัฒนากล้ามเนื้อมัดใหญ่สำหรับเด็กปฐมวัย คือ ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2559

ระยะที่ 3 เพื่อศึกษาประสิทธิภาพของหลักสูตรพลศึกษาเพื่อพัฒนากล้ามเนื้อมัดใหญ่สำหรับเด็กปฐมวัย คือ ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2559

ตัวแปรที่ศึกษา

การวิจัยหลักสูตรพลศึกษาเพื่อพัฒนากล้ามเนื้อมัดใหญ่สำหรับเด็กปฐมวัย ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย

1. ตัวแปรอิสระ คือ หลักสูตรพลศึกษาเพื่อพัฒนากล้ามเนื้อมัดใหญ่สำหรับเด็กปฐมวัย
2. ตัวแปรตาม คือ ประสิทธิภาพของหลักสูตรพลศึกษาเพื่อพัฒนากล้ามเนื้อมัดใหญ่สำหรับเด็กปฐมวัย

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. หลักสูตรพลศึกษาเพื่อพัฒนากล้ามเนื้อมัดใหญ่สำหรับเด็กปฐมวัย หมายถึง กระบวนการหรือรูปแบบที่ผู้วิจัยได้จัดทำขึ้น เพื่อส่งเสริมการจัดการสอนพลศึกษาสำหรับเด็กปฐมวัย เพื่อการพัฒนาการกล้ามเนื้อมัดใหญ่ โดยอาศัยหลักการ แนวคิด ทฤษฎีต่างๆที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพในการสอนพลศึกษาสำหรับเด็กปฐมวัย และสามารถนำไปเป็นแบบอย่างให้ผู้อื่นนำไปใช้ได้ โดยผู้วิจัยได้กำหนดขั้นตอนการดำเนินงานออกเป็น 3 ระยะ ได้แก่

ระยะที่ 1 ศึกษาสภาพข้อมูลพื้นฐานในการสร้างหลักสูตรพลศึกษาเพื่อพัฒนากล้ามเนื้อมัดใหญ่สำหรับเด็กปฐมวัย

ขั้นที่ 1 ศึกษาเอกสาร การสัมภาษณ์ และการสนทนากลุ่ม สภาพข้อมูลพื้นฐานของหลักสูตรพลศึกษาเพื่อพัฒนากล้ามเนื้อมัดใหญ่สำหรับเด็กปฐมวัย

ขั้นที่ 2 ออกแบบร่าง โครงสร้างหลักสูตรพลศึกษาเพื่อพัฒนากล้ามเนื้อมัดใหญ่สำหรับเด็กปฐมวัย

ขั้นที่ 3 ศึกษาทฤษฎี หลักการ การสอนพลศึกษาสำหรับหลักสูตรพลศึกษาเพื่อพัฒนากล้ามเนื้อมัดใหญ่สำหรับเด็กปฐมวัย

ระยะที่ 2 สร้างและทดลองใช้หลักสูตรพลศึกษาสำหรับเด็กปฐมวัยฯพลศึกษาเพื่อพัฒนากล้ามเนื้อมัดใหญ่สำหรับเด็กปฐมวัย

ขั้นที่ 4 ขั้นตอนการสร้างหลักสูตรพลศึกษาเพื่อพัฒนากล้ามเนื้อมัดใหญ่สำหรับเด็กปฐมวัย

ขั้นที่ 5 การหาคุณภาพของหลักสูตรพลศึกษาเพื่อพัฒนากล้ามเนื้อมัดใหญ่สำหรับเด็กปฐมวัย

ขั้นที่ 6 ทดลองนำร่อง (Pilot study) เพื่อหาคุณภาพของหลักสูตรพลศึกษาเพื่อพัฒนากล้ามเนื้อมัดใหญ่สำหรับเด็กปฐมวัย

ระยะที่ 3 ศึกษาประสิทธิภาพของหลักสูตรพลศึกษาสำหรับเด็กปฐมวัยฯพลศึกษาเพื่อพัฒนากล้ามเนื้อมัดใหญ่สำหรับเด็กปฐมวัย

ขั้นที่ 7 การใช้หลักสูตรพลศึกษาเพื่อพัฒนากล้ามเนื้อมัดใหญ่สำหรับเด็กปฐมวัย

ขั้นที่ 8 การวิเคราะห์ประสิทธิภาพของหลักสูตรพลศึกษาเพื่อพัฒนากล้ามเนื้อมัดใหญ่สำหรับเด็กปฐมวัย

2. กล้ามเนื้อมัดใหญ่ หมายถึง กล้ามเนื้อแขนขา การทรงตัว ทำให้เด็กสุขภาพดี แข็งแรง คล่องแคล่ว ทะมัดทะแมงเล่นกีฬาได้ดีเป็นการเคลื่อนไหวส่วนต่างๆ ของร่างกาย ได้แก่ การวิ่ง การคลาน การกระโดด การทำกิจกรรมพลต่างๆ พ่อแม่ควรให้ออกาสเด็กออกกำลังกายนอกบ้าน โดยเป็นสถานที่ที่ปลอดภัย เช่น ปีนป่าย เล่นเครื่องเล่น โยนรับ-เตะฟุตบอล

3. พัฒนาการ หมายถึง กระบวนการเปลี่ยนแปลงด้านวุฒิภาวะ (maturity) ของอวัยวะระบบต่างๆและตัวบุคคล ทำให้เพิ่ม ความสามารถของบุคคลให้ทำหน้าที่ต่างๆได้อย่างมีประสิทธิภาพสูงขึ้น ทำสิ่งที่ยากและซับซ้อนยิ่งขึ้นได้ ตลอดจนการเพิ่ม ทักษะใหม่และความสามารถในการปรับตัวในภาวะใหม่ของบุคคลนั้น

4. เด็กปฐมวัย หมายถึง เด็กที่มีอายุ 3-6 ปี ที่กำลังศึกษาในระดับการศึกษาก่อนวัยเรียน (อนุบาล 1-3)

5. การเคลื่อนไหว หมายถึง การควบคุมประสาทและกล้ามเนื้อให้มีขยับเคลื่อนที่ตามคำสั่ง โดยอาศัยทักษะตามธรรมชาติต่างๆในการเคลื่อนไหว โดยการเคลื่อนไหวเบื้องต้นแบ่งออกเป็น 3 ประเภท คือ

5.1 การเคลื่อนไหวแบบไม่เคลื่อนที่ (Non-Locomotor Movements)

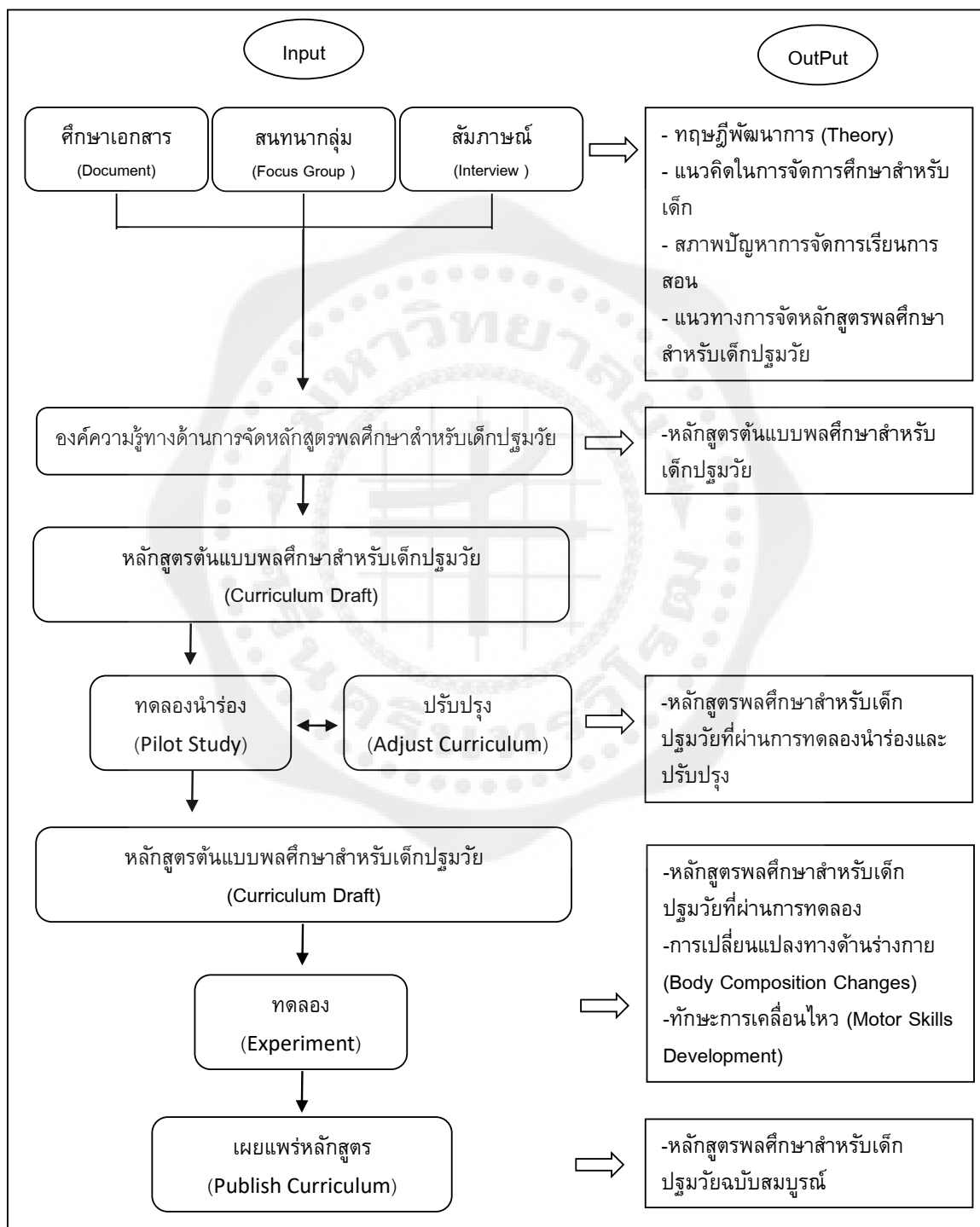
5.2 การเคลื่อนไหวแบบเคลื่อนที่ (Locomotor Movements)

5.3 การเคลื่อนไหวแบบประสานสัมพันธ์ของระบบประสาทกับกล้ามเนื้อ

(Neuro muscle coordination movement)

กรอบแนวคิดในการวิจัย

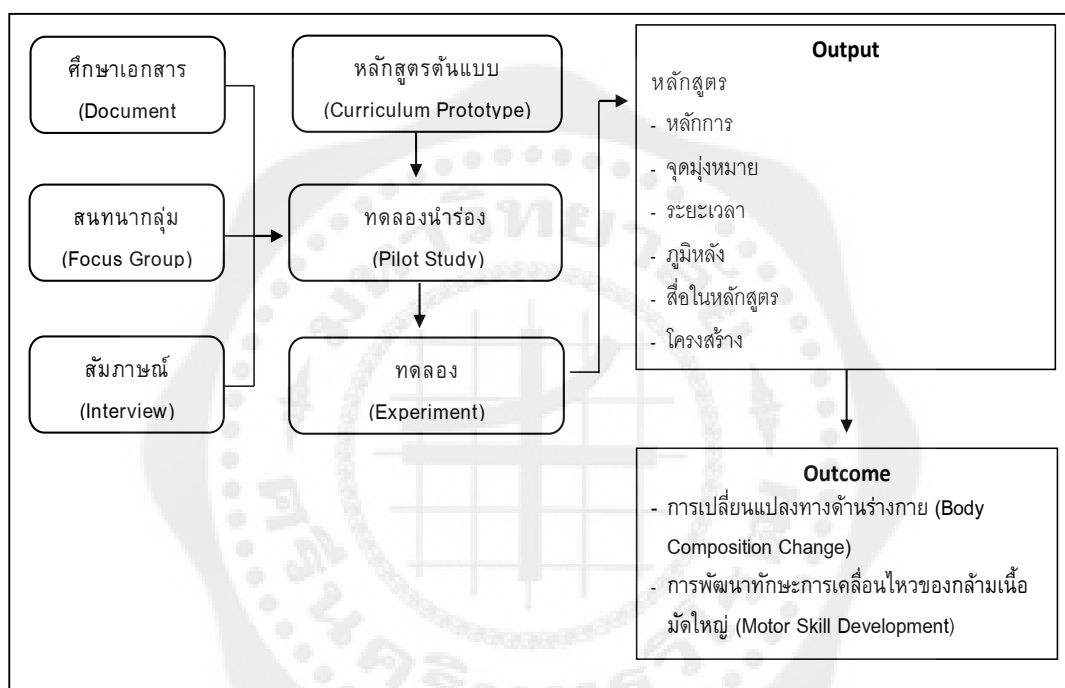
การสร้างหลักสูตรพลศึกษาเพื่อพัฒนากล้ามเนื้อมัดใหญ่สำหรับเด็กปฐมวัย ในครั้งนี้

ภาพประกอบ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

ผู้วิจัยสร้างขึ้นโดยอาศัยแนวคิดการผสานแนวคิด หลักการ และทฤษฎีต่าง ซึ่งอยู่ภายใต้ความเชื่อในเรื่องการเรียนรู้ของเด็กขึ้นกับพัฒนาการทางร่างกายว่าการเจริญเติบโตของเด็กจะแสดงออกเป็นพฤติกรรมด้านต่าง มาเป็นพื้นฐานในการพัฒนารูปแบบซึ่งจะนำไปสู่การเรียนรู้ในอนาคต ดังนี้

ขอบเขตของการวิจัย

ภาพประกอบ 2 ขอบเขตของการวิจัย

สมมติฐานการวิจัย

ภายหลังการใช้หลักสูตรพลศึกษาเพื่อพัฒนากล้ามเนื้อมัดใหญ่สำหรับเด็กปฐมวัย นักเรียนมีพัฒนาการของกล้ามเนื้อมัดใหญ่เพิ่มขึ้นมากกว่าก่อนทดลอง

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสาร ตำรา และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาหลักสูตรพลศึกษาสำหรับเด็กปฐมวัย เพื่อส่งเสริมพัฒนาการกล้ามเนื้อมัดใหญ่ ผลจากการศึกษา ผู้วิจัยได้ทำการจัดแบ่งหัวข้อของรายละเอียดต่าง ๆ ดังนี้

1. เอกสารที่เกี่ยวข้อง

- 1.1 ปรัชญาและแนวคิดพื้นฐานเกี่ยวกับการศึกษาปฐมวัย
- 1.2 พัฒนาการของเด็กปฐมวัย
- 1.3 ทฤษฎีพัฒนาการของเด็กปฐมวัย
- 1.4 ลักษณะกิจกรรมการเรียนการสอนของเด็กปฐมวัย
- 1.5 การวัดและการประเมินทางการศึกษาของเด็กปฐมวัย

2. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

- 5.1 งานวิจัยในประเทศ
- 5.2 งานวิจัยในต่างประเทศ

ปรัชญาและแนวคิดพื้นฐานเกี่ยวกับการศึกษาปฐมวัย

สังคมปัจจุบันความต้องการในการจัดการศึกษาสำหรับเด็กปฐมวัยเพิ่มมากขึ้นเป็นเงาตามตัว ทั้งนี้ เพราะภาวะทางเศรษฐกิจและสภาพทางสังคม ซึ่งพ่อแม่จะต้องออกไปทำงานนอกบ้าน ทำให้พ่อแม่ต้องส่งลูกเข้าโรงเรียนอนุบาลหรือสถานรับเลี้ยงเด็กเร็วขึ้น การจัดสถานรับเลี้ยงเด็กหรือโรงเรียนอนุบาลที่มีประสิทธิภาพ จะช่วยในการแก้ปัญหาของสังคม เป็นการแบ่งเบาภาระพ่อแม่ และยังมีส่วนช่วยในการพัฒนาเด็กอย่างถูกต้อง เหมาะสมอีกด้วย

จากคำกล่าวของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2522: บทนำ) ที่ว่า “ได้มีการตื่นตัวเกี่ยวกับการจัดการศึกษาปฐมวัยในต่างประเทศมาเป็นเวลานานแล้ว โดยจากผลงานวิจัยเกี่ยวกับการจัดการศึกษาในรอบยี่สิบปีที่ผ่านมา ชี้ให้เห็นถึงความสำคัญของเด็กในช่วงห้าปีแรกของชีวิตว่า เป็นระยะที่สำคัญมากต่อ การวางรากฐานบุคลิกภาพของชีวิตมนุษย์” ซึ่งจากข้อความดังกล่าว แสดงให้เห็นว่าเราควรหันมาพิจารณาถึง การจัดการศึกษาในระดับนี้กันอย่างจริงจัง และหาวิธีการในการจัดการศึกษาสำหรับเด็กในวัยนี้เหมาะสม

“เด็กปฐมวัย (Early Childhood)” เป็นคำที่เราใช้เรียกเด็กตั้งแต่ปฏิสนธิจนถึง 6 ปี ซึ่งอยู่ในวัยที่คุณภาพของชีวิตทั้งด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญา กำลังเริ่มต้นพัฒนาอย่างเต็มที่ (Massoglia. 1977: 3) ซึ่งคณะกรรมการดำเนินการวิจัย “การจัดบริการศูนย์เด็กก่อนวัยเรียน” (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. 2522: 8) ได้ระบุเอาไว้ในรายงานผลการวิจัยดังกล่าวว่า “เด็กปฐมวัย” หมายถึง

1. เด็กที่อยู่ในศูนย์โภชนาการเด็ก หรือสถานรับเลี้ยงเด็กกลางวัน หรือศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก หรือที่เรียกว่าศูนย์เด็กก่อนวัยเรียน

2. เด็กที่เรียนในชั้นอนุบาล 1 และ 2 ในโรงเรียนอนุบาลของรัฐบาลและเอกชน รวมทั้งเด็กที่เรียนในชั้นอนุบาล 1 และ 2 ในโรงเรียนอื่นใดที่เปิดชั้นอนุบาล 1 และ 2 หรือชั้นเด็กเล็กเป็นส่วนหนึ่งของโรงเรียน ซึ่ง โดยทั่วไปเด็กจะมีอายุประมาณ 3 - 6 ปี

"การจัดการศึกษาปฐมวัย" หมายถึง การจัดการศึกษาสำหรับเด็กที่มีอายุตั้งแต่แรกเกิด จนถึง 6 ปี ซึ่งการจัดการศึกษาดังกล่าวจะมีลักษณะพิเศษที่แตกต่างไปจากระดับอื่น ๆ ทั้งนี้เพราะเด็กในวัยนี้เป็นวัยที่สำคัญ ต่อการวางรากฐานบุคลิกภาพและการพัฒนาทางสมอง การจัดการศึกษาสำหรับเด็กในวัยนี้มีชื่อเรียกต่างกันไปหลายชื่อ ซึ่งแต่ละโปรแกรมก็มีวิธีการและลักษณะในการจัดกิจกรรมซึ่งมีจุดมุ่งหมายที่จะช่วยพัฒนาเด็กใน รูปแบบต่าง ๆ

การจัดการศึกษาปฐมวัยควรมีส่วนช่วยให้เด็กเกิดพัฒนาการและการเรียนรู้อย่างเต็มที่ ซึ่งแนวคิดในการจัดการศึกษาสำหรับเด็กในวัยนี้ทุกรูปแบบควรมีส่วนสำคัญดังที่มาสโซเกลีย กล่าวเอาไว้ดังนี้

1. เป็นการส่งเสริมพัฒนาการของเด็กทุกด้าน นับตั้งแต่แรกเกิดจนเริ่มเข้าเรียนในระบบโรงเรียน
2. วางพื้นฐานทางสุขภาพอนามัยให้กับเด็กตั้งแต่ต้น รวมทั้งเด็กที่มีข้อบกพร่อง
3. สิ่งแวดล้อมทางบ้านควรมีส่วนช่วยให้เด็กเจริญเติบโต และมีพัฒนาการในทุกๆ ด้าน
4. พ่อแม่ควรเป็นครูคนแรกที่มีความสำคัญต่อลูก
5. อิทธิพลจากทางบ้านควรมีผลต่อกระบวนการในการพัฒนาเด็ก

ในอดีตที่ผ่านมา เรามักจะละเลยไม่ได้ให้ความสำคัญต่อการจัดการศึกษาในเด็กวัยนี้เท่าที่ควร แต่ในระยะหลังๆ นักการศึกษาและนักจิตวิทยา รวมทั้งผู้เชี่ยวชาญในวงการต่างๆ ได้เล็งเห็นถึงความสำคัญของการจัดการศึกษาสำหรับเด็กในวัยนี้มากขึ้น ทั้งนี้เพราะจากการค้นคว้าและวิจัยพบว่า การปลูกฝังทัศนคติ ค่านิยม และบุคลิกภาพ รวมทั้งการส่งเสริมการเรียนรู้ให้กับเด็ก จะทำได้ดีที่สุดในช่วงนี้ซึ่งเป็นวัยต้นของชีวิต ดังที่ เบนจามิน บลูม (อติญาณ์ ศรีเกษตรโร.2543: 72-74; อ้างอิงจาก บุญชม ศรีสะอาด. 2537; Bloom. 1976: 18) กล่าวว่า 50% ของสติปัญญาของมนุษย์จะเริ่มพัฒนา ขึ้นในช่วง 4 ปีแรกของชีวิต และอีก 30% จะพัฒนาขึ้นในช่วงต่อ ๆ ไป ดังนั้นจึงถึงเวลาแล้วที่เราควรจะหันมา พิจารณาถึงหลักสูตรและวิธีการที่เหมาะสมในการจัดการศึกษาสำหรับเด็กในวัยนี้

การศึกษาปฐมวัยมีความสำคัญต่อประเทศชาติมาก ดังปรากฏให้เห็นในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 ในมาตราที่ 18 ที่ระบุให้มีการจัดการศึกษาปฐมวัยและสถานพัฒนาเด็กปฐมวัย(สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. 2542: 12) นอกจากนั้นสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติได้จัดตั้ง "สถาบันแห่งชาติเพื่อการศึกษาสำหรับเด็กปฐมวัย" พ.ศ.2542 ขึ้นพร้อมทั้งประกาศว่า "การศึกษาปฐมวัย คือ การสร้างคน สร้างชาติ" (คณะกรรมการ

งานวิจัยและพัฒนาอนุบาลศึกษา ฝ่ายการศึกษาในโรงเรียนของอัครสังฆมณฑลกรุงเทพฯ.2543 : 2) นักการศึกษาโฮมส์ (Hymes) ได้กล่าวถึงความสำคัญของการศึกษาปฐมวัยว่า “การที่ครูสอนได้ดีนั้น จำเป็นต้องศึกษาเด็ก” ยิ่งกว่านั้น งานวิจัยที่เกี่ยวกับพัฒนาการทางสมองของมนุษย์ยังเน้นถึงความสำคัญของการศึกษาปฐมวัยโดยเฉพาะในช่วง 5 ปีแรกของชีวิตว่า เป็นช่วงเวลาที่ดีที่สุดสำหรับการเรียนรู้ และเด็กจำเป็นต้องได้รับการดูแล เอาใจใส่จากพ่อแม่ หรือผู้ดูแลตั้งแต่แรกเกิด โดยการให้ความรัก การโอบกอด สัมผัส พูดคุย และเล่นกับเด็กเพื่อให้สมองของเด็กได้รับการพัฒนาอย่างเต็มที่ตามศักยภาพ (นภเนตร ธรรมบวร. 2544: 9-10) จะเห็นได้ว่า การเข้าใจพัฒนาการเด็ก ส่งผลดีต่อตัวผู้สอนหลายประการ ผลดีประการหนึ่งคือ ช่วยให้ครูเข้าใจกระบวนการเรียนรู้ของเด็ก ได้ดียิ่งขึ้น และสามารถวางแผนหลักสูตรการเรียนการสอน ได้เหมาะสมกับเด็กแต่ละคนได้มากขึ้น

เมื่อกล่าวถึงคำว่า “การศึกษาปฐมวัย” โดยทั่วไปจะหมายถึงการจัดการศึกษาที่มีจุดมุ่งหมายเพื่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงต่อพัฒนาการในเด็กตั้งแต่แรกเกิดจนถึงอายุ 8 ปีหรือชั้นอนุบาล 3 การจัดการศึกษาสำหรับเด็กในที่นี้รวมถึงการจัดการศึกษาแบบเป็นทางการ (Formal group settings) และการจัดการศึกษาแบบไม่เป็นทางการ (Informal group settings) ด้วยเพราะการเรียนรู้ของเด็กในช่วงวัยดังกล่าวถือเป็นรากฐานของการเรียนรู้ในอนาคต (Petersen. 1996: 6; Gestwicki. 1999: 3; Bredekamp, 1987: 3; Gordon; & Williams-Browne, 1995: 5) อย่างไรก็ตาม สำหรับในประเทศไทยพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 ได้กล่าวถึง “เด็กปฐมวัย” ว่าหมายถึงเด็กในช่วงอายุระหว่าง 0-5 ปี (เด็กตั้งแต่แรกปฏิสนธิถึงอายุ 5 ปี 11 เดือน 29 วัน) และรูปแบบการจัดการศึกษาปฐมวัยสามารถทำได้ใน 3 รูปแบบ คือ การศึกษาในระบบ การศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัย (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ.2543: 10)

องค์ประกอบของการศึกษาปฐมวัย

นิร์ – จาร์นีฟ (Nir-Jarniv) (มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. 2532: กร.1 /2523) ได้ให้ข้อคิดว่า การศึกษาปฐมวัยควรมีองค์ประกอบที่สำคัญ 3 ประการ ที่ควรพิจารณา คือ

1. ตัวเด็ก ในเรื่องนี้ครูและผู้ที่เกี่ยวข้องควรมีความเข้าใจเกี่ยวกับความคิดรวบยอดของตัวเด็ก กล่าวคือ ควรเข้าใจถึงจิตวิทยาพัฒนาการ ธรรมชาติของเด็ก และเข้าใจถึงพัฒนาการในการคิดและความต้องการของ เด็กโดยควรคำนึงถึงว่า

1.1 เด็กทุกคนมีความเหมือนกัน คือ มีการพัฒนาการไปตามขั้นตอน มีความต้องการ (Needs) และมีความกระตือรือร้น (Curiosity) เหมือนๆ กัน

1.2 เด็กทุกคนมีความแตกต่างกัน กล่าวคือ ทุกคนจะมีภูมิหลังและพื้นฐาน (Background) ไม่เหมือนกัน

1.3 เด็กทุกคนต้องการมีเพื่อน

ในการจัดหลักสูตรสำหรับเด็กปฐมวัยจึงควรจัดให้สอดคล้องกับตัวเด็กโดยคำนึงถึงพัฒนาการของเด็กทั้ง 4 ด้าน คือ ด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญา และคำนึงถึงว่าเด็กจะมีความแตกต่างระหว่างบุคคล

2. พ่อแม่ (Parent) ในการจัดการศึกษา ควรคำนึงถึงว่าพ่อแม่เป็นครูคนแรกและเป็นแบบอย่างให้แก่ลูก พ่อแม่เป็นบุคคลคนแรกที่ลูกรู้จัก เป็นผู้ปลูกฝังความคิดและพัฒนาบุคลิกภาพตลอดจน ค่านิยมต่างๆ ของสังคม จากการวิจัยพบว่า การนำพ่อแม่เข้ามามีส่วนในการให้การศึกษาแก่ลูก ทำให้การศึกษาสำหรับเด็กดีขึ้น นอกจากนี้ยังได้มีการให้การศึกษาแก่พ่อแม่ในการอบรมเลี้ยงดูแก่ลูกให้มากขึ้น จึงเป็นสิ่งที่น่าคิดว่าทำอย่างไรเราจึงจะสามารถช่วยให้พ่อแม่ซึ่งเป็นบุคคลที่สำคัญยิ่งของลูกได้เข้าใจ และมีส่วนร่วมในการให้การอบรมเลี้ยงดูและให้การศึกษาแก่ลูก เป็นแบบอย่างที่ดีแก่ลูกอย่างแท้จริง ดังนั้นในการจัดการศึกษาจึงควร มีการรวมเอาพ่อแม่เข้าไว้ในการจัดการศึกษาสำหรับเด็กด้วย

3. ตัวครู (Teacher) ความหมายของครูในที่นี้หมายรวมไปถึงผู้ดูแลเด็ก พี่เลี้ยงศึกษานิเทศก์ และบุคลากรอื่นๆ ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการอบรมเลี้ยงดูและให้การศึกษาแก่เด็ก ในการจัดการศึกษาสำหรับเด็กปฐมวัย ครูและบุคคลต่างๆ ที่กล่าวมาเป็นบุคคลที่มีความสำคัญต่อการอบรมเลี้ยงดูและให้การศึกษาแก่เด็ก ดังนั้นบุคคลเหล่านี้จึงควรมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดการศึกษาสำหรับเด็กในวัยนี้ด้วย

แนวคิดของการจัดการศึกษาปฐมวัย

แนวคิดเกี่ยวกับการจัดการศึกษาปฐมวัยเริ่มต้นมาเป็นเวลานานแล้ว นับตั้งแต่สมัยกรีกและโรมัน โดยพลาโต (Plato) อริสโตเติล (Aristotle) และนักปรัชญาอีกหลายท่านในสมัยนั้นที่ได้เล็งเห็นความสำคัญของเด็กในช่วง 6 ปีแรกของชีวิต จากแนวคิดของนักปรัชญาต่างๆ เหล่านี้ เป็นพื้นฐานที่สำคัญต่อการจัดการศึกษาปฐมวัย ในสมัยต่อมา ดังนี้

ฟรอสทและคิสซิงเจอร์ (Frost; & Kisinger) ได้รวบรวมแนวคิดที่สำคัญของนักปรัชญาในสมัยต่างๆ ที่เกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนสำหรับเด็กปฐมวัยเอาไว้ดังนี้

พลาโต (Plato) มองการศึกษาว่าเป็นการเตรียมคนเพื่อรักษาประเทศชาติ เขาเชื่อว่ารัฐควรเตรียมเด็กตั้งแต่เด็กทารกเพื่อให้พร้อมที่จะสนองความต้องการของประเทศ ส่วนอริสโตเติล (Aristotle) มองการศึกษาว่าเป็น สิทธิของส่วนบุคคลที่ควรได้รับ แนวคิดของเขาเชื่อว่าควรให้บ้านและโรงเรียนมีส่วนในการเลี้ยงดูบุตร เขาเชื่อว่าเด็กอายุก่อน 7 ปี ควรได้รับการดูแลที่บ้าน โดยแม่และพยาบาล

มาร์ติน ลูเธอร์ (Martin Luther.) เป็นนักปฏิรูปศาสนาคริสต์นิกายโปรเตสแตนต์ ในศตวรรษที่ 6 ที่ประเทศเยอรมัน แนวคิดของเขามีส่วนกระตุ้นทางด้านการเมือง เศรษฐกิจ สังคม และการศึกษา ในส่วนที่เกี่ยวกับการจัดการศึกษาปฐมวัย เขาเชื่อถึงความสำคัญของครอบครัวว่าเป็น สถาบันที่สำคัญขั้นมูลฐาน ที่มีส่วนสำคัญต่อการให้การศึกษาแก่บุตร โดยออกมาในรูปการให้การศึกษาแก่พ่อ แม่ ศูนย์แม่และเด็ก บ้านรับเลี้ยงเด็ก และการศึกษาสำหรับครอบครัว

จอห์น อมอส คอมมิวนิอุส (John Amos Comenius) เป็นนักปรัชญาชาวกรีกในศตวรรษที่ 17 ที่ปรากฏในหนังสือชื่อ "The Great Didactic" เขาได้เสนอแนวคิดเกี่ยวกับขั้นตอนทางการศึกษาว่า ควรเริ่มต้นที่โรงเรียนที่บ้าน คือ การเรียนกับแม่ซึ่งเป็นบุคคลแรกที่มีความสำคัญยิ่งในช่วง 6 ปีแรกของชีวิต และควรเข้าโรงเรียนหลังจากนั้นคือในช่วงอายุ 6 - 12 ปี และเข้าโรงเรียนลาตินในช่วงอายุ 12 - 18 ปี และเข้ามหาวิทยาลัยในช่วงอายุ 18 - 24 ปี เขาได้เขียนหนังสือขึ้นอีกเล่มชื่อ "Visible World" ซึ่งเป็น หนังสือที่ใช้ภาพเล่มแรกที่ใช้สอนเด็ก และเขายังได้เสนอหนังสือต่าง ๆ ที่เหมาะสมกับความสนใจของเด็กในแต่ละช่วงอายุ โดยแนวคิดของเขาปรากฏในหนังสือชื่อ "School of Infancy" ซึ่งเป็นที่มาของการให้การศึกษาแก่เด็กทารก โดยใช้สิ่งของง่าย ๆ มาใช้สอน เช่น ฟิช ดันไม้ สัตว์ ส่วนต่างๆ ของร่างกาย การแยกความมืดความสว่าง สี ทิศทาง ฟาร์ม ถนน พุ่มนา และสอนความสุภาพ ความเชื่อฟัง และลักษณะนิสัยต่างๆ ด้วย นอกจากนี้ เขายัง ได้ให้ความสำคัญของเด็กในแง่การคิดและเชื่อว่า "การเล่น" จะเป็นเครื่องมือในการพัฒนาสุขภาพและอารมณ์ขัน และจะเป็นหนทางในการสร้างความเป็นจริงให้แก่ชีวิตของเด็ก เขาได้เสนอวิธีการในการสร้างความเคารพในตัวเองโดยการแทรกอารมณ์ขันเข้าไปในทุกบทเรียน โดยเรียกว่า "อารมณ์ขันกับความสว่าง" (Humor; & Lightness) เขาเชื่อว่าครูที่มีความสามารถจะสามารถทำให้เด็กอยากเรียนโดยไม่มีการบังคับในด้านเนื้อหา แนวคิดในการจัดการเรียนการสอนของเขาคือการให้เด็กได้ปฏิบัติจริง คือ "สอนให้เรียนรู้โดยการเขียน ร้องเพลงโดย การร้องเพลง และการใช้เหตุผลโดยการหาเหตุผล" ซึ่งจากแนวคิดของเขากลายมาเป็นพื้นฐานที่สำคัญของแนวคิดทางการศึกษาของ จอห์น ดิวอี้ นักการศึกษาที่สำคัญที่รู้จักกันดีในความคิดที่ว่า "การเรียนรู้โดยการปฏิบัติคือการเรียนรู้ที่แท้จริง (Learning by doing)"

ฌอง ฌาค รุสโซ (Jean Jacques Rousseau) เป็นนักปรัชญาชาวฝรั่งเศส ซึ่งได้เน้นความสำคัญของเด็กในแง่ความเป็นมนุษย์ เขาได้ต่อสู้เพื่อให้เด็กได้รับสิทธิและการเอาใจใส่อย่างแท้จริง จากผลงานของเขาซึ่งตีพิมพ์ในปี 1762 ชื่อ "Emile" เป็นรากฐานที่สำคัญต่อการศึกษาถึงพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็ก อาจเรียกได้ว่ารุสโซเป็นต้นกำเนิดของจิตวิทยาเด็ก เขาชี้ให้เห็นว่าพัฒนาการของเด็กมี 4 ขั้นตอน คือขั้นแรกได้แก่ช่วง 5 ปีแรกของชีวิต ซึ่งรุสโซเน้นความสำคัญของกิจกรรมที่ส่งเสริม พัฒนาการทางด้านร่างกาย ส่วนขั้นที่ 2 คือช่วงอายุ 5 - 12 ปี เด็กจะเรียนรู้ได้ดีจากการได้รับประสบการณ์ตรง และจากการสำรวจสิ่งแวดล้อม แนวคิดของรุสโซเป็นพื้นฐานของเปสตาลอซซี โพรเบล ดิวอี้ และเปียเจต์ ซึ่งเป็นนักปรัชญาและ นักจิตวิทยาที่ทำการศึกษเกี่ยวกับเด็กก่อนวัยเรียนในระยะต่อมา

โจฮัน เปสตาลอซซี (Johann Pestalozzi) เป็นนักการศึกษาชาวสวิส ซึ่งได้ศึกษาความไม่เท่าเทียมกันของเด็กที่มีฐานะยากจนและมาจากพื้นฐานทางวัฒนธรรมที่แตกต่างกัน และหาแนวทางในการช่วยเหลือเด็กเหล่านี้ เขาได้หาแนวคิดต่าง ๆ โดยเฉพาะได้รับพื้นฐานทางความคิดมาจากรุสโซโดยนำมาใช้ ในการจัดการเรียนการสอน เปสตาลอซซีเชื่อว่าเด็กทุกคนมีความสามารถและมี

ความแตกต่างส่วนบุคคลในเรื่องความสนใจ ความต้องการ และความสามารถในการเรียนรู้ แนวคิดของเขาได้กลายมาเป็นพื้นฐานของการจัดโครงการ Head Start และ Home Start ในทุกวันนี้

เฟรดเดอริค โฟรเบล (Friedrich Froebel) นักปรัชญาการศึกษาชาวเยอรมัน ได้ตั้งโรงเรียนอนุบาลสำหรับเด็กอายุระหว่าง 3 - 8 ปี ขึ้นในหมู่บ้านเล็กๆ แห่งหนึ่งชื่อ Thuringian ในเมือง Blackenburg ประเทศเยอรมนี โดยอาศัยพื้นฐานทางความคิดของเปสตาลอซซ์ การเริ่มต้นของโฟรเบล ถือว่าเป็นจุดเริ่มต้นของการศึกษาปฐมวัยอย่างแท้จริง โฟรเบลเรียกโรงเรียนอนุบาลของเขาว่า Kleinkinderbeschäftigungsaustalt ต่อมาเรียกสั้นๆ ว่า “Kindergarten” ซึ่งแปลว่า “สวนเด็ก” ไม่ใช่โรงเรียน โดยพยายามจัดสภาพสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนให้เป็นธรรมชาติมากที่สุดให้เหมือนกับเด็กเล่นอยู่ในสวนไม่ได้มาโรงเรียน โดยเขาจะเน้นกิจกรรมของเด็ก เพราะเชื่อว่าเด็กทุกคนมีความสามารถอยู่ภายใน และจะแสดงออกถ้าได้รับการสนับสนุน จากการตั้งโรงเรียนอนุบาลของโฟรเบลพบว่า นักเรียนจะสามารถเรียนได้ดีในสังคมที่เขามีความสุข นอกห้องเรียน โรงเรียนอนุบาลที่ดีควรมีจุดมุ่งหมายเฉพาะเพื่อพัฒนาเด็กโดยอาศัยวิธีการในการให้เด็กได้เคลื่อนไหว และแสดงออก โดยอาศัยการเข้าสังคมกับเด็กอื่น ๆ เป็นแนวทางโดยใช้ปรัชญาการศึกษาปฐมวัยของโฟรเบล มีหลักการ 3 ประการ คือ

1. เด็กในฐานะที่เป็นมนุษย์ ในฐานะที่เป็นมนุษย์เด็กควรได้รับการพัฒนาอย่างเต็มที่ และได้รับความสำเร็จจากการมีส่วนร่วมทางสังคม
2. การเล่น ควรเป็นหัวใจที่สำคัญของการพัฒนาเด็ก เพราะการเล่นเป็นสิ่งที่มีความสำคัญด้วยเป็นกิจกรรม ที่บริสุทธิ์ และเป็นหัวใจสำคัญของกิจกรรมสำหรับเด็ก
3. โรงเรียนอนุบาลซึ่งเป็นสังคมของเด็ก ควรมีส่วนช่วยไม่让孩子ถูกจำกัดอยู่กับประเพณีหรือระเบียบต่างๆ มากจนเกินไป

จากหลักสูตรของโฟรเบลซึ่งได้แนวคิดมาจากรุสโซและเปสตาลอซซ์ โฟรเบลเน้นว่า “การศึกษา ควรเป็นการพัฒนาความสนใจ และกระตุ้นให้เด็กมีความสนใจต่อสิ่งต่างๆ โดยครูเป็นผู้เสนอแนะให้” โฟรเบล เน้นให้เด็กได้ทำกิจกรรมต่างๆ ที่เป็นขั้นตอน และอุปกรณ์ที่สำคัญของเขาคือ “การเล่น” ซึ่งเขาจะเรียก เครื่องเล่นของเขาว่า “ของขวัญ” (Gifts) มีประมาณ 30 ชุด ซึ่งประกอบไปด้วยลูกบอลของเล่น ทรงกระบอก กรวย และไม้บล็อก โดยให้เด็กได้ทดลองถือ หยิบ จับ นับ แบ่ง วัด ฯลฯ “ของขวัญ” ของโฟรเบล ซึ่งเขียนเอาไว้ใน หนังสือชื่อ “The Education of Man” (Froebel. 1877 อ้างอิงจาก Frost; & Kissinger. 1975: 22 - 23 และอ้างอิงจากเอกสารอัดสำเนาของ สมใจ ทิพย์ชัยเมธา. “ชุดของขวัญโฟรเบล”, มปป.)

ชุดของขวัญของโฟรเบล (Gifts) มีจุดมุ่งหมายที่จะพัฒนาทักษะดังต่อไปนี้ และแบ่งเป็นประมาณ 30 ชุด ซึ่งพอจะสรุปได้ ดังนี้

1. พัฒนาทักษะทางด้านร่างกาย (Bodies) ของขวัญประกอบด้วยลูกบอลขนาดเส้นผ่าศูนย์กลาง 1.5 นิ้ว ผูกด้วยไหมพรมสีต่างๆ 6 สี มีสีแดง เหลือง เขียว น้ำเงิน ม่วง ส้ม ลูกบอลเหล่านี้มีสายยาวติดอยู่สำหรับให้เด็กจับได้และแกว่งเล่นไปมาได้ตามใจชอบ และมีขนาดใหญ่ขนาด

เด็กกำเอาไว้ในมือได้ ลูกบอลนี้ใช้เป็นเครื่องเล่นง่ายๆ สำหรับปล่อยให้เด็ก สังเกตดูว่าครูทำอาากับปฏิกิริยาอะไรอยู่ แล้วให้บอกเป็นคำพูดโดยการบอกที่มีคำคล้องจองขึ้นๆ ประกอบพอให้เข้าใจ และเมื่อเด็กชอบใจก็นำเอาไปท่องจำได้ ฯลฯ

การเล่นเครื่องเล่นดังกล่าวโฟรเบลจะเน้นระเบียบในการเตรียมตัว และขั้นตอนในการปฏิบัติ ตลอดจน การเก็บของเล่นอย่างถูกวิธี พร้อมทั้งกำหนดเวลาของกิจกรรมต่างๆ ประจำวันไว้อย่างแน่นอน กิจกรรมอื่นๆ ที่สำคัญอีกอย่างหนึ่งคือ นิทาน โฟรเบลได้แต่งนิทานสำหรับเด็กเป็นเรื่องราวของสัตว์เลี้ยงที่มีชีวิตและความเป็นอยู่ เหมือนคน ขณะเดียวกันก็ให้เด็กรักษารูปร่างของสัตว์ โดยการร้องเพลงและทำท่าเลียนแบบ ซึ่งเด็ก ๆ ชอบมาก และ มีความเพลิดเพลินตลอดเวลาที่มาโรงเรียน (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. 2523: 99 - 100)

แนวคิดของโฟรเบลได้มีผู้นำไปใช้เป็นแนวทางในการจัดการศึกษาสำหรับเด็กก่อนวัยเรียน ในระยะต่อมาอย่างกว้างขวาง โดยแพร่หลายไปในหลายๆ ประเทศ และเป็นแนวทางในการกำหนดปรัชญาการศึกษา ของการศึกษาในวัยนี้ และเป็นต้นแบบของการจัดโรงเรียนอนุบาล (Kindergarten) ในปัจจุบัน

มาเรีย มอนเตสซอรี (Maria Montessori.) เป็นนักมานุษยวิทยา แห่งมหาวิทยาลัยโรม ประเทศอิตาลี ผู้ซึ่งอุทิศเวลาให้กับการศึกษาของเด็กสลับและเด็กปัญญาอ่อน เธอได้คิดหาวิธีการสอนแบบเอกัตภาพบุคคล (Individualized Instruction) และยังสามารถเน้นวิธีการจัดสิ่งแวดล้อมทางกายภาพ และจิตวิทยาที่จะช่วยในการเจริญเติบโตของเด็ก จนเด็กสามารถปรับตัวให้เข้ากับสิ่งแวดล้อมได้ วิธีการของเธอคือการคำนึงถึงพัฒนาการของเด็กเป็นสำคัญ โดยมุ่งส่งเสริมให้เด็กพัฒนาความสามารถและความสนใจของตน อย่างเต็มที่ โดยครูจะต้องจัดโปรแกรมการศึกษาให้กับเด็กโดยการเตรียมสิ่งแวดล้อมให้กับเด็กโดยใช้ “วัสดุ ประกอบการสอน (Didactic Materials)” และชุดการสอนของมอนเตสซอรียังเป็นที่นิยมใช้จนถึงทุกวันนี้ อีกประการหนึ่งคือมอนเตสซอรีเน้นถึงความสำคัญของการศึกษาโดยใช้ประสาทสัมผัส (Sensory)” ซึ่งอุปกรณ์ต่างๆ ที่เธอสร้างขึ้นจะเป็นการฝึกประสาทสัมผัสทั้งสิ้น แนวคิดนี้สอดคล้องกับ ความคิดของเปียเจต์ ซึ่งเน้นว่าการให้เด็กทำกิจกรรมเกี่ยวกับการเคลื่อนไหวจะเป็นพื้นฐานเพื่อวัดผลของพัฒนาการทางสติปัญญา แนวคิดและทฤษฎีของมอนเตสซอรีที่มีอิทธิพลต่อการศึกษาระดับอนุบาลทุกวันนี้ คือ

1. ทฤษฎีความเป็นอิสระในการเลือกกิจกรรม มอนเตสซอรีเสนอว่า ครูควรเปลี่ยนบทบาทจากผู้ที่มีหน้าที่ในการสอนแต่อย่างเดียวมาเป็นผู้สังเกตการณ์ (Observer) และเป็นผู้จัดหาอุปกรณ์และอำนวยความสะดวก ต่าง ๆ ให้เด็ก (Facilitator) และคอยสังเกตดูว่าเด็กจะทำอะไรบ้าง

2. ความเชื่อในเรื่อง “อิสรภาพทางการศึกษา” (Auto Education) โดยเน้นให้ผู้เรียนมีอิสระในการเลือกกิจกรรมที่ตนสนใจ เธอได้เสนออุปกรณ์การศึกษาให้เด็กได้เล่น ซึ่งเป็นจุดเริ่มต้นของ “อุปกรณ์ทางการศึกษา (Didactic Materials)” ในปัจจุบัน

3. การฝึกการรับรู้ การฝึกการรับรู้ควรเป็นทักษะเบื้องต้นของการอ่าน การเขียน และการสอนคำ

4. ควรให้การศึกษาแก่พ่อแม่ การให้การศึกษาแก่พ่อแม่ควรเป็นสิ่งสำคัญในการให้การศึกษาแก่เด็ก โดยให้พ่อแม่มีความรู้ด้านสุขภาพอนามัย วิธีการในการอบรมเลี้ยงดูเด็ก ฯลฯ

จอห์น ดิวอี้ (John Dewey, 1859-1952) เป็นนักปฏิรูปการศึกษาชาวอเมริกัน โดยปฏิรูปการศึกษาจากระบบเก่าเป็น “ระบบก้าวหน้า” หรือการศึกษาแบบพัฒนาการ (Progressivism) ดิวอี้เป็น นักคิดและนักปฏิบัติ เขาเชื่อว่า “การศึกษา” คือกระบวนการของชีวิตที่ดำเนินไปตลอดเวลา ไม่ใช่การเตรียมการ เพื่ออนาคต แนวคิดของเขามีส่วนคล้ายกับมอนเตสซอรี

“โรงเรียน” ในความคิดของดิวอี้ควรทำหน้าที่เป็นสังคมขนาดเล็กที่จะช่วยฝึกพื้นฐานประชาธิปไตยในแง่การอยู่ร่วมกัน ความร่วมมือ การตัดสินใจ และการแก้ปัญหาต่างๆ ร่วมกัน ฯลฯ นอกจากนี้การสอนให้คนมีทักษะในการดำรงชีวิตควรเป็นจุดประสงค์ที่สำคัญในหลักสูตร ทักษะเหล่านี้ได้แก่ การตัดสินใจ การคิดอย่าง สร้างสรรค์ การแก้ปัญหา การประเมินผล และการตระหนักในสิ่งต่างๆ

จากปรัชญาการศึกษาของดิวอี้จะนำมาสู่การเตรียมประสบการณ์ในโรงเรียนอนุบาลหรือสถานรับเลี้ยงเด็กในแง่ที่ให้เด็กเรียนรู้เรื่องราวและมีประสบการณ์เกี่ยวกับสังคม โดยเน้นว่าให้เด็กกระทำในสิ่งที่ตนสนใจ เขา เชื่อว่าประสบการณ์เรียนรู้ที่จัดให้กับเด็กควรมีความต่อเนื่อง และการเรียนรู้จะเกิดขึ้นเมื่อเด็กมีส่วนร่วมใน กิจกรรมอย่างกระฉับกระเฉง (Actively Involved) และเด็กควรมีอิสรภาพในการเรียน คำพูดที่ว่า “การเรียนรู้ โดยการกระทำ (Learning by Doing)” เป็นปรัชญาที่สำคัญของเขา ดิวอี้เป็นนักการศึกษาที่มีวิธีการคิดแบบวิทยาศาสตร์ คืออาศัยเหตุผลและข้อมูลในการวิเคราะห์สิ่งต่างๆ และต้องมีการตั้งสมมติฐานก่อนจะตัดสินใจ เขาเชื่อว่าการพัฒนาสติปัญญาของเด็กจะต้องฝึกให้เด็กคิดแบบวิทยาศาสตร์และอย่างมีระบบ แนวคิดของดิวอี้ที่มีต่อการศึกษাপฐมวัย ได้แก่

1. การศึกษาไม่ใช่เป็นการเตรียมการเพื่อชีวิต แต่เป็นกระบวนการต่อเนื่องตลอดชีวิต
2. การเรียนรู้จะเป็นผลผลิตจากการทำกิจกรรมซึ่งจะแสดงถึงความสนใจของเด็ก โดยเน้น “การให้ เด็กเป็นศูนย์กลางของการเรียนรู้”
3. การให้อิสรภาพในการเรียนจะเป็นพื้นฐานของพัฒนาการการดำรงชีวิตแบบประชาธิปไตย

จากแนวคิดเกี่ยวกับการจัดการศึกษาสำหรับเด็กก่อนวัยเรียนที่กล่าวมาของนักปรัชญาการศึกษาต่างๆ พบว่ามีความคล้ายคลึงกันในหลายประการ เช่น มุ่งให้เกิดอิสรภาพในการเรียนรู้ และเป็นประสบการณ์ตรงที่เด็กได้ลงมือปฏิบัติ ค้นคว้า ทดลองด้วยตนเอง ซึ่งแนวคิดของนักการศึกษาต่างๆ ได้มีผู้ประยุกต์มาใช้ในการจัดการศึกษาปฐมวัยในปัจจุบันอย่างกว้างขวางในหลายรูปแบบ ดังพอจะสรุปพื้นฐานและหลักการจัดการศึกษาปฐมวัยตามที่ ภรณ์ คุรุรัตน์ (2523: 1) รวบรวมหลักการจัดการศึกษาปฐมวัยว่าควรมุ่งพัฒนาเด็กใน 3 ประการ ดังนี้

1. ความเสมอภาคทางโอกาส เด็กทุกคนไม่ว่าจะมาจากที่ใด สังคมใดจะมีความเสมอภาคเท่าเทียมกันในการที่จะได้รับการพัฒนาในระดับปฐมวัย เพื่อให้เจริญเติบโตไปสู่ความเป็นพลเมืองดี มีคุณภาพ โดยเฉพาะเด็กในชนบท ในถิ่นสลัม หรือเด็กที่อยู่ในครอบครัวที่ยากไร้ควรได้รับการพิจารณาช่วยเหลือเป็นพิเศษ เพื่อให้เด็กได้รับการพัฒนาตามแนวทางเช่นเดียวกับที่เด็กในเมืองได้รับ

2. การพัฒนาศักยภาพของเด็ก มนุษย์ทุกคนมีศักยภาพหรือความสามารถอยู่ภายในตัวซึ่งติดตัวมา แต่กำเนิด ศักยภาพต่าง ๆ เหล่านี้สามารถพัฒนาได้ และจะสามารถนำออกมาใช้เพื่อได้รับการกระตุ้นทั้งจากสิ่งเร้าภายนอกและแรงจูงใจภายในตัวเอง การศึกษาสำหรับเด็กในวัยนี้จะต้องพยายามดึงเอาศักยภาพของเด็ก แต่ละคนออกมา และพัฒนาศักยภาพนั้นให้เจริญงอกงามสมบูรณ์

3. ความแตกต่างระหว่างบุคคล ความแตกต่างระหว่างบุคคลเป็นธรรมชาติของมนุษย์ เด็กแต่ละคน ซึ่งมีความแตกต่างกันตามคุณสมบัติประจำตัวและสิ่งแวดล้อมที่ได้รับ การจัดการศึกษาจะต้องตระหนักถึงหลักความจริงนี้ การตระหนักถึงธรรมชาติของมนุษย์ในเรื่องความแตกต่างระหว่างบุคคลจะเป็นพื้นฐานในการวางแผนพัฒนาเด็กตามลักษณะเฉพาะของเขา และเป็นการพยายามเข้าถึงตัวเด็กแต่ละคนด้วย

จุดมุ่งหมายของการจัดการศึกษาปฐมวัย

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ สำนักนายกรัฐมนตรี (2524 : 336) ได้ตั้งคณะอนุกรรมการดำเนินงานวิจัยเรื่องรูปแบบศูนย์เด็กก่อนวัยเรียนหรือศูนย์เด็กปฐมวัย และได้กำหนดจุดมุ่งหมายของ การจัดการศึกษาปฐมวัยเอาไว้ดังต่อไปนี้

1. เพื่อส่งเสริมพัฒนาการทางกายของเด็กอย่างเต็มที่ เพื่อจะได้เป็นพลเมืองไทยที่มีอนามัยสมบูรณ์ แข็งแรง

2. เพื่อส่งเสริมพัฒนาการทางบุคลิกภาพ อารมณ์ และสังคมของเด็ก เพื่อให้เป็นผู้ใหญ่ที่มีสุขภาพสมบูรณ์ มีความเข้มแข็งทางจิตใจที่จะเผชิญอุปสรรคและอันตรายได้

3. เพื่อให้เด็กมีนิสัยขยัน แข็งแรง ซื่อสัตย์ มีระเบียบวินัย ประหยัด สะอาด

4. เพื่อส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ด้านต่าง ๆ

5. เพื่อเชื่อมโยงความสัมพันธ์ระหว่างบ้านกับโรงเรียนหรือศูนย์เด็กก่อนวัยเรียนในการส่งเสริม พัฒนาการด้านต่าง ๆ

6. เพื่อตระหนักในปัญหาความเปราะบางของพัฒนาการเสียแต่แรก และให้ดำเนินการต่อไปอย่างเหมาะสม

ปรัชญาการศึกษาและแนวคิดดังกล่าวเป็นสิ่งที่ครูและผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องควรพิจารณาถึงในการจัดการศึกษาสำหรับเด็กปฐมวัย

ลักษณะกิจกรรมการเรียนรู้การสอนเด็กปฐมวัย

สิ่งมีชีวิตทุกอย่างไม่ว่าจะประกอบด้วยเซลล์ๆเดียว หรือหลายเซลล์ก็ตาม ขบวนการของการเปลี่ยนแปลงมักจะเกิดขึ้นอย่างสม่ำเสมอ หากการเปลี่ยนแปลงเป็นไปอย่างมีระเบียบและราบรื่น อวัยวะต่างๆ ย่อมเกิดประสิทธิภาพในการทำงานเพื่อปรับตัวให้เข้ากับสภาพแวดล้อมได้เป็นอย่างดี การเปลี่ยนแปลงเช่นนี้อาจกล่าวได้ว่าเป็นการพัฒนาการ เราอาจจะสังเกตการณ์พัฒนาการได้ใน ทุกๆช่วงของชีวิต ซึ่งการพัฒนาการจะมีขึ้นตั้งแต่ก่อนการเกิด คือตั้งแต่เริ่มการปฏิสนธิ ระหว่างตัว สะเปอิร์มของพ่อกับไข่ของแม่ ฉะนั้นถ้าเราเข้าใจถึงกระบวนการพัฒนาการต่างๆก็จะทำให้เราเข้าใจ การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมและการแสดงออกของเด็กได้เป็นอย่างดี

พัฒนาการของเด็กปฐมวัย

พัฒนาการของเด็กจะเกิดขึ้นและเป็นไปตามวัยโดยธรรมชาติ แต่อย่างไรก็ตาม ปัจจุบัน นักจิตวิทยามีความคิดว่าการพัฒนาตามวัยของเด็กนั้นหากปล่อยให้ไปเองตามธรรมชาติ ก็ย่อม เป็นไปได้ แต่หากผู้ใหญ่ต้องการที่จะให้พัฒนาการของเด็กเป็นไปอย่างถูกต้องตามแนวทางที่ควรจะเป็น และให้พัฒนาการไม่เร็วหรือช้าเกินไปแล้ว พ่อแม่ผู้ปกครองควรมีบทบาทในการช่วยส่งเสริม พัฒนาการที่พึงประสงค์และระงับยับยั้งพัฒนาการที่ไม่พึงประสงค์ได้ ซึ่งผลที่ได้ก็คือ การที่จะได้ ผลเมืองดีตามที่สังคมต้องการ ตัวอย่างเช่น เราจะเห็นได้ว่าคนญี่ปุ่นก่อนสงครามโลกครั้งที่ 2 และ หลังสงครามใหม่ ๆ จะมีลักษณะร่างกายเตี้ยเล็ก พอหลังสงครามแล้ว สักระยะหนึ่งจนถึงปัจจุบันจะ เห็นได้ว่า คนญี่ปุ่นมีร่างกายที่สูงใหญ่กว่าเดิมมาก ทั้งนี้เนื่องจาก ทางรัฐบาลญี่ปุ่นได้รณรงค์ให้มีการเสริมอาหารที่มีประโยชน์ในการเจริญเติบโตให้เด็ก พร้อมทั้ง ให้มีการออกกำลังกายอย่างสม่ำเสมอ จึงทำให้คนญี่ปุ่นรุ่นหลังมีพัฒนาการทางร่างกายอย่างเต็มที่ร่างกายเติบโตมากกว่าคนรุ่น ก่อน ตัวอย่างนี้แสดงให้เห็นว่า พัฒนาการของมนุษย์นั้นเป็นไปตาม ธรรมชาติก็จริงอยู่ แต่หาก พัฒนาการดังกล่าวได้รับการช่วยเสริมด้วยปัจจัยแวดล้อมที่เหมาะสมแล้ว ก็จะทำให้พัฒนาการนั้น เป็นไปในทางที่ดียิ่งขึ้น

คำที่หมายถึงพัฒนาการ มีใช้อยู่ 2 คำ คือ ความเจริญเติบโต (Growth) และคำว่า พัฒนาการ (Development) คำสองคำนี้ใช้ปะปนกันไป ว่าความเจริญงอกงามบ้าง พัฒนาการบ้าง ซึ่งความจริงน่าจะมีคามหมายแตกต่างกัน ดังนี้

ความเจริญเติบโต (Growth) เป็นการเปลี่ยนแปลงทางด้านปริมาณ กล่าวคือการ เปลี่ยนแปลง ของขนาดรูปร่าง สัดส่วน เช่น รูปร่างโตขึ้น สูงขึ้น ใหญ่ขึ้น ยาวออก การเปลี่ยนแปลง ของกล้ามเนื้อ กระดูก ไขมัน ผิวพรรณ และอวัยวะส่วนต่าง ๆ ของร่างกาย เป็นต้น เช่นเรา สังเกตเด็ก คนหนึ่งอย่างใกล้ชิดตั้งแต่เด็ก ๆ จะพบว่าเมื่ออายุมากขึ้น ก็จะมีคามเจริญเติบโต มากขึ้นเป็นเงา ตามตัว คือมีร่างกายใหญ่โตขึ้น มีน้ำหนักเพิ่มขึ้น ผมหงอกมากขึ้น เป็นต้น

การเจริญเติบโตนี้ไม่ได้จะหมายถึงแต่ร่างกายภายนอกเท่านั้น ยังหมายรวมถึงการ เพิ่มขนาดรูปร่างของอวัยวะภายในร่างกายด้วย อันได้แก่ หัวใจ ปอด ลำไส้ ตับ และขนาดสมอง ฯลฯ ตลอดจนการเปลี่ยนแปลงปริมาณและสัดส่วนของความสามารถทาง สมอง เช่น จำได้มากขึ้น เรียนรู้ได้มากขึ้น เป็นต้น ดังนั้นการเจริญเติบโตจึงเกิดขึ้นทั้งทางด้านร่างกายและสมอง นอกจากนั้นแล้ว การเจริญเติบโต ยังหมายรวมไปถึงการแบ่งเซลล์สืบพันธุ์ ซึ่งทำให้มีการเปลี่ยนแปลงเป็นตัวอ่อนเป็นร่างกายขึ้นภายในร่างกายอีกด้วย ลักษณะการเจริญเติบโตเช่นนี้ แม้จะไม่สามารถเห็นด้วยตาเปล่า แต่ก็ต้อง นับว่าเป็นความเจริญเติบโตไปในทางเพิ่มพูนด้วยเช่นเดียวกัน ยิ่งกว่านั้น ยังมีลักษณะแห่งความเจริญเติบโตอีกอย่างหนึ่งที่เป็นไปในทางตรงกันข้ามกับทางเพิ่มพูน แต่เป็นไปในทางลดน้อย เช่น น้ำหนักตัวที่ลดลง ความสูงไม่เพิ่มขึ้น สายตาศักดิ์เปลี่ยนเป็นสายตายาวขึ้น ฟันน้ำนมหลุด ผมเปลี่ยนจากสีดำเป็นสีขาว เป็นความเสื่อมโทรมของสังขารที่เป็นไปตาม วุฒิภาวะ ฯลฯ อาการเปลี่ยนแปลงในทางที่ลดจำนวนหรือปริมาณดังกล่าวนี้ ในหลักของการพัฒนาการต้องถือว่าเป็นลักษณะแห่งความเจริญเติบโตอย่างหนึ่งด้วยเหมือนกัน

ความเจริญเติบโตนั้น นอกจากสิ่งที่อธิบายมาแล้วยังกินความไปถึงการเปลี่ยนแปลงทางพฤติกรรมของอินทรีย์ด้านอื่นๆ ด้วย เช่น พฤติกรรมทางประสาท กล้ามเนื้อที่ เปลี่ยนแปลงไปตามลำดับวุฒิภาวะ ทำให้เด็กสามารถคว้าได้ คลานได้ นั่งได้ ยืนได้และเดินได้ ไปตามลำดับ เป็นต้น ที่สำคัญอีกประการหนึ่งคือพฤติกรรมที่เปลี่ยนแปลงไปจนทำให้เด็กสามารถปรับตัวเข้ากับคนอื่นได้ ซึ่งถือว่าเป็นความเจริญเติบโตทางสังคมของเด็ก เช่น เด็กเล็กไม่สามารถควบคุมอารมณ์ของตนได้ เมื่อโกรธก็ร้องไห้ ตีอกชกหัว ทิ้งเผ้าทิ้งผม กระตืบเท้า เป็นต้น พอเจริญเติบโตขึ้นมามีอีกวัยหนึ่ง ก็สามารถหักห้ามอารมณ์ร้ายๆ ดังกล่าวแล้วได้ เช่นนี้เราเรียกว่ามีความเจริญเติบโตทางอารมณ์ ในด้านสติปัญญาก็เช่นเดียวกันเด็กยังไม่สามารถใช้สติปัญญา คิดถึงสิ่งที่เป็นนามธรรมหรือมีทักษะในการใช้ภาษายังน้อย มักจะใช้คำผิดพลาตบ่อยๆ เมื่อเจริญเติบโตถึงอีกวัยหนึ่ง เด็กคนนั้นก็สามรถคิดถึงสิ่งที่เป็นนามธรรมได้ ใช้ภาษาได้อย่างคล่องแคล่วทั้งการพูด การอ่าน การเขียน เป็นต้น ความสามารถดังกล่าวจึงเป็นการเจริญเติบโตทางด้านจิตใจ (สติปัญญา)

สรุปพฤติกรรมทางอินทรีย์ที่แสดงให้เห็นความเจริญเติบโตมี 4 อย่างคือ

1. ความเจริญเติบโตทางกาย
2. ความเจริญเติบโตทางจิตใจ
3. ความเจริญเติบโตทางอารมณ์
4. ความเจริญเติบโตทางสังคม

ความเจริญเติบโตทั้ง 4 ทางนี้ จะปรากฏในตัวเด็กทุกคนเริ่มตั้งแต่คลอดเป็นเด็กทารกเป็นเด็ก เป็นเด็กวัยรุ่น เป็นผู้ใหญ่ตามลำดับจนถึงวัยชรา เป็นการเปลี่ยนแปลง หรือ เรียกว่าความเจริญเติบโตตามธรรมชาติ คือ เมื่อเด็กเจริญวัยถึงอายุปีนั้น เดือนนั้น ปีนั้น จะต้องมามีลักษณะบางอย่าง หรือมีพฤติกรรมอย่างนั้นแสดงให้เห็นว่าเด็กมีความเจริญเติบโตในทุกด้านๆ ปรากฏออกมา เช่น ร่างกายโตขึ้น (ความเจริญเติบโตทางกาย) รู้จักคิดแก้ปัญหาต่างๆ ได้ตามวัยและ

ความสามารถของตน (ความเจริญเติบโตทางจิตใจ) ต้องการให้ผู้อื่นรักใคร่และเอาใจใส่ตน (ความเจริญเติบโตทางอารมณ์) ต้องการรวมกลุ่มและเล่นกับเพื่อนรุ่นราวคราวเดียวกัน (ความเจริญเติบโตทางสังคม) เป็นต้น (ทิพย์ธารา. 2521)

พัฒนาการ (Development) หมายถึงความเปลี่ยนแปลงทางด้านที่เกี่ยวกับคุณภาพเป็นใหญ่ ความจริงคำว่าความเจริญเติบโต กับคำว่า พัฒนาการนั้นมีความหมายใกล้เคียงกันมาก บางครั้งเราใช้สลับกัน แต่ถ้าพิจารณาให้ลึกซึ้งแล้วก็จะพบว่ามีความแตกต่างกัน กล่าวคือ ความเจริญเติบโตนั้นหมายถึงการเปลี่ยนแปลงซึ่งพฤติกรรมต่าง ๆ ในทุกคนที่ประกอบเป็นอินทรีย์เป็นไปโดยธรรมชาติ ส่วนพัฒนาการนั้น หมายถึงความเจริญเติบโตดังกล่าวแล้วทั้งหมดประการหนึ่ง และอีกประการหนึ่ง ความเจริญเติบโตจะเปลี่ยนแปลงความหมาย เป็นพัฒนาการได้ก็ต่อเมื่อการเปลี่ยนแปลงซึ่งพฤติกรรมต่าง ๆ ในทุกด้านที่ประกอบเป็นอินทรีย์นั้น เป็นไปโดยการเรียนรู้หรือโดยการศึกษาอบรม กล่าวคือคำว่าพัฒนาการนั้นนำมาใช้ในความหมายของความเปลี่ยนแปลงของร่างกายที่มีผลมาจากอิทธิพลของสิ่งแวดล้อม หรือการเรียนรู้เอง เช่นเราอาจกล่าวว่า เด็กอายุ 12 ปี มีความเจริญทางกล้ามเนื้อสมบูรณ์เต็มที่แล้ว (หมายความว่าสภาพกล้ามเนื้อเจริญเติบโตเต็มที่แล้ว คือพิจารณาจุดอิมตัวเอง)และเขาอาจมีพัฒนาการทางกล้ามเนื้อได้หลายทาง เช่น วิ่งได้ เขย่งเท้าได้ กระโดดได้ และขี่จักรยานได้ เป็นต้น

สรุปได้ว่า ความเจริญเติบโตนั้นหมายถึงการเปลี่ยนแปลงซึ่งพฤติกรรมต่าง ๆ ในทุกด้านที่ประกอบเป็นอินทรีย์ที่เป็นไปโดยธรรมชาติ ส่วนพัฒนาการนั้น หมายถึงความเจริญเติบโตดังกล่าวแล้วทั้งหมดประการหนึ่ง และอีกประการหนึ่ง ความเจริญเติบโตจะเปลี่ยนแปลงความหมายเป็นพัฒนาการได้ ก็ต่อเมื่อการเปลี่ยนแปลงซึ่งพฤติกรรมต่าง ๆ ในทุกด้านที่ประกอบเป็นอินทรีย์นั้น เป็นไปโดยการเรียนรู้หรือโดยการศึกษาอบรม ทั้งนี้ เราอาจเขียนความแตกต่างๆของคำสองคำได้ดังนี้

ความเจริญเติบโต = การเปลี่ยนแปลงซึ่งพฤติกรรมของอินทรีย์ที่เป็นไปโดยธรรมชาติ

พัฒนาการ = ความเจริญเติบโตบวกกับกระบวนการแห่งการเรียนรู้หรือการศึกษา

ดังนั้น พัฒนาการของอินทรีย์แบ่งออกเป็น 4 ด้าน คือ

1. พัฒนาการทางกาย
2. พัฒนาการทางจิตใจ
3. พัฒนาการทางอารมณ์
4. พัฒนาการทางสังคม

และตามพจนานุกรมจิตวิทยาของ Warren คำว่าพัฒนาการ (Development) มีความหมายว่า "The Changes in structure and form which occur the transition of an individual organism from its origin to maturity" ("การเปลี่ยนแปลงในโครงสร้างและแบบของร่างกายแต่ละบุคคล ซึ่งเกิดขึ้นในระหว่างหัวเลี้ยวหัวต่อจากจุดเริ่มต้นของชีวิตจนถึงระดับวุฒิภาวะ") และพัฒนาการก็เป็นผลเนื่องมาจาก วุฒิภาวะ (Maturation) และ การเรียนรู้ (Learning)

วุฒิภาวะ (Maturation) หมายถึง การเปลี่ยนแปลงซึ่งเป็นผลมาจากความเจริญงอกงามทางด้านร่างกาย (growth) ซึ่งจะรวมถึงสิ่งที่ได้รับถ่ายทอดทางพันธุกรรมด้วย โดยมีสิ่งแวดล้อมเป็นตัวเสริม กระบวนการเปลี่ยนแปลงนี้นำไปสู่การมีวุฒิภาวะ (Maturation)

การเรียนรู้ (Learning) หมายถึง การเปลี่ยนแปลงซึ่งเป็นผลมาจากการประสบการณ์ พัฒนาการของเด็กโดยทั่วไปนั้น จะมีบางส่วนซึ่งเหมือนกัน แต่โดยแท้ที่จริงแล้วเด็กแต่ละคนจะมีลักษณะของการพัฒนาการเฉพาะตัว ทั้งนี้เพราะแต่ละคนมียีนส์ (Genes) เป็นตัวกำหนด ทั้งยังมีสิ่งแวดล้อมซึ่งมีลักษณะเฉพาะของแต่ละบุคคล (Unique) สิ่งเหล่านี้ทำให้คนแต่ละคนแตกต่างกัน

ในระยะแรกของชีวิตพัฒนาการเป็นผลของวุฒิภาวะ (Maturation) เป็นส่วนใหญ่ ซึ่งหมายถึงการเปลี่ยนแปลงซึ่งเนื่องมาจากความเจริญงอกงามทางด้านร่างกาย ดังนั้นพฤติกรรมต่างๆ ที่เด็กแสดงออกในช่วงแรกของชีวิตเราสามารถที่จะทำนายได้ เช่น รู้ว่าเมื่อถึงวัยใดเด็กควรจะคลานได้ เดินได้ หรือพูดได้ ฯลฯ แต่เมื่อเด็กยิ่งโตขึ้นเราจะสามารถทำนายพฤติกรรมของเด็กได้น้อยลง ทั้งนี้เพราะพัฒนาการในช่วงนี้ส่วนใหญ่เป็นผลมาจากสิ่งแวดล้อม ซึ่งหมายถึงการเรียนรู้ ก็จะทำให้คนแต่ละคนมีพฤติกรรมต่างๆ กันไป ประกอบกับสภาพของสังคมที่ซับซ้อนทำให้แต่ละบุคคลมีพฤติกรรมแตกต่างกันยากแก่การทำนาย ไม่เหมือนกับพฤติกรรมของเด็กเล็กๆ ซึ่งมีแบบแผนโดยเฉพาะ นอกจากการเรียนรู้ (สิ่งแวดล้อม) ซึ่งเป็นตัวแปรที่สำคัญแล้วยังมีตัวแปรอื่นๆ ที่สำคัญที่เราจะต้องคำนึงถึง คือ อัตราของความเจริญงอกงาม (growth) ของแต่ละบุคคล ซึ่งแตกต่างกัน บางคนจะมีวุฒิภาวะเร็ว บางคนจะมีวุฒิภาวะช้า เช่น เด็กโดยทั่วไปควรจะเดินได้เมื่อปลายปีแรก แต่เด็กที่มีวุฒิภาวะช้าจะเดินได้หลังจากนั้น 4 – 5 เดือน เป็นต้น

การศึกษาพัฒนาการของมนุษย์ไม่เพียงแต่การศึกษาการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของเด็กในระยะหนึ่งๆ ของการพัฒนาการเท่านั้น แต่ยังศึกษาเพื่อหาหลักหรือแบบแผนของพัฒนาการโดยทั่วไปด้วย ซึ่งสรุปหลักการพัฒนาการของเด็กได้ ดังนี้

1. การพัฒนาจะเป็นไปตามแบบแผนเฉพาะ นั่นคือในการพัฒนาการของเด็กจะมีแบบแผนของการพัฒนาการเป็นระยะๆ มิได้เกิดขึ้นโดยการบังเอิญ เช่น เด็กสามารถจะนั่งก่อนยืน ยืนก่อนเดิน และเดินก่อนวิ่ง เราจะเห็นได้ชัดจากพัฒนาการทางด้านร่างกายซึ่งพัฒนาการจะมีทิศทางของการพัฒนาการที่ถูกกำหนดแน่นอนเป็น 2 ทิศทางด้วยกัน คือ

1.1 พัฒนาการจะเริ่มจากส่วนบนไปสู่ส่วนล่าง (Cephalo-caudal direction) นั่นก็คือพัฒนาการของมนุษย์จะเริ่มจากอวัยวะส่วนบนก่อน เช่น อวัยวะบริเวณหน้า เช่น ตา ปาก แล้วค่อยๆ พัฒนาการลงมาถึงส่วนขา เป็นต้น

1.2 พัฒนาการจะเริ่มจากแกนกลางของลำตัวไปสู่อวัยวะส่วนข้างที่ไกลออกไป (Proximodistal direction) โดยพัฒนาการจะเริ่มจากแกนกลางลำตัว เช่น เด็กสามารถเคลื่อนลำตัวก่อนจึงมีการใช้แขนในการหยิบจับสิ่งของ และค่อยๆ พัฒนาการใช้มือ และการใช้นิ้วมือตามลำดับ

2. ความก้าวหน้าของพัฒนาการ คือ ความสามารถในการแยกแยะความสามารถต่างๆ ของอินทรีย์ (Differentiation) โดยกระบวนการพัฒนาการจะเริ่มจากส่วนใหญ่ไปสู่ส่วนย่อย หรือจากพฤติกรรมทั่วไป ไปสู่พฤติกรรมที่เฉพาะเจาะจง นั่นก็คือ เด็กทารกจะมีการเคลื่อนไหวทั้งตัวก่อน ส่วนหนึ่งส่วนใดของร่างกาย และเมื่อเด็กทารกมีพัฒนาการที่ก้าวหน้ามากขึ้น เด็กทารกจะใช้ส่วนต่างๆ ของร่างกายได้มากขึ้นและมีประสิทธิภาพมากขึ้น เช่น สามารถใช้แขน มือ หรือขาได้ดีซึ่งก็คือ พัฒนาการจะเริ่มจากส่วนใหญ่ไปหาส่วนย่อย หรือพฤติกรรมก็เช่นกัน พฤติกรรมจะเริ่มจากพฤติกรรมกว้างๆ โดยทั่วไปไปสู่พฤติกรรมเฉพาะเจาะจง เช่น พฤติกรรมการตอบสนองต่อใบหน้าของมนุษย์ ในเด็กทารกวัย 6 เดือน เด็กทารกจะมีปฏิกิริยาตอบสนองต่อใบหน้าของบุคคลทุกคนเหมือนกัน เนื่องจากยังไม่สามารถแยกแยะใบหน้าของบุคคลออกจากกันจนกว่าเด็กจะมีอายุ 7 เดือนขึ้นไปจึงจะแยกความแตกต่างของใบหน้ามนุษย์ได้ เด็กทารกจะเริ่มมีพฤติกรรมการตอบสนองเฉพาะเจาะจงลงไป เช่น การตอบสนองเฉพาะใบหน้าของผู้ที่คุ้นเคย เป็นต้น หรือพัฒนาการทางด้านอารมณ์จะเห็นได้ว่า อารมณ์ของเด็กแรกเกิดมีไม่กี่ชนิด แต่เมื่อเด็กเติบโตขึ้น อารมณ์ของเด็กจะสลับซับซ้อนมากขึ้น มีอารมณ์อิจฉาริษยา มีความกังวลต่อเหตุการณ์ที่ยังมาไม่ถึง ซึ่งตัวอย่างทั้งเรื่องของ พฤติกรรมการตอบสนองต่อหน้ามนุษย์และพัฒนาการทางอารมณ์ของเด็กทารกจะช่วยชี้ให้เห็นว่า พฤติกรรมของมนุษย์จะพัฒนาจากพฤติกรรมกว้างๆ โดยทั่วไปไปสู่พฤติกรรมที่เฉพาะเจาะจงซึ่ง พัฒนาการจะต้องอาศัยกระบวนการแยกแยะ ซึ่งรวมทั้งความสามารถในการแยกแยะการใช้งานส่วนต่างๆ ของร่างกายให้มีประสิทธิภาพ และการแยกแยะพฤติกรรมให้เป็นพฤติกรรมที่เฉพาะเจาะจง ในการตอบสนองต่อสภาพแวดล้อมมากขึ้น

3. พัฒนาการโดยปกติจะเกิดขึ้นอย่างต่อเนื่องโดยไม่มีการหยุดหรือขาดตอนพัฒนาการ จะเกิดขึ้นเป็นสายต่อเนื่อง ดังจะเห็นได้ชัดในการพัฒนาอวัยวะต่างๆ ของเด็กทารกในครรภ์มารดา ซึ่งจะเริ่มมีการสร้างอวัยวะต่างๆ ขึ้นอย่างต่อเนื่อง และไม่มีการหยุดยั้งหรือการที่มนุษย์เรามีฟันขึ้น ก็ไม่ใช่เพิ่งมาพัฒนาตอนเราเห็นฟันขึ้นมาจากเหงือกแต่ฟันจะพัฒนาขึ้นมาตั้งแต่เด็กทารกอยู่ในครรภ์มารดา การหยุดยั้งพัฒนาการอาจเกิดขึ้นได้เช่นกันในสภาวะผิดปกติ เช่น มีตัวแปลกปลอมบางอย่างเข้าไปหยุดการพัฒนาอวัยวะนั้น ๆ เช่น บางชนิดอาจหยุดการเจริญเติบโตของแขนหรือขาของเด็กทารกในครรภ์มารดาซึ่งลักษณะเช่นนี้เป็นพัฒนาการในสภาวะที่ผิดปกติ แต่โดยปกติแล้ว พัฒนาการจะเป็นสายต่อเนื่องไม่มีการหยุดหรือขาดขั้นตอน ซึ่งจากหลักของพัฒนาการนี้ยังทำให้นักจิตวิทยาพัฒนาการส่วนใหญ่มีความเชื่อต่อไปอีกว่า ถ้าพัฒนาการระยะหนึ่งระยะใดบกพร่อง ก็จะส่งผลกระทบต่อกระบวนการในระยต่อไปด้วย ซึ่งจะทำให้เกิดพัฒนาการที่เป็นปัญหา เช่น การขาดอาหารของเด็กทารกที่อยู่ในครรภ์มารดาก็จะส่งผลต่อการพัฒนาการทางด้านสติปัญญาของเด็กทารกคนนั้นเมื่อเติบโตขึ้น เป็นต้น

4. อัตราพัฒนาการของเด็กแต่ละคนแตกต่างกัน อัตราพัฒนาการของเด็กแต่ละคนจะแตกต่างกันขึ้นอยู่กับองค์ประกอบใหญ่ๆ อยู่ 2 ชนิดด้วยกัน คือ พันธุกรรมและสภาพแวดล้อม ซึ่งองค์ประกอบทั้งสองทำให้เราพบว่า ในเด็กบางคนมีการเจริญเติบโตเร็ว บางคนเติบโตช้า หรือ

พฤติกรรมบางอย่างอาจปรากฏเร็วในเด็กคนหนึ่งแต่ปรากฏช้าในเด็กอีกคนหนึ่ง เช่น พฤติกรรมการพูด เราจะพบได้ว่าเด็กบางคนสามารถพูดเปล่งเสียงอย่างถูกต้องได้เร็ว บางคนพูดได้ช้า จากการศึกษาทั่วๆ ไปเกี่ยวกับพันธุกรรม พบว่า ลูกที่มาจากพ่อแม่ที่สูงมักมีแนวโน้มที่จะสูงตามไปด้วย หรือกรณีกลับกัน เด็กที่มาจากพ่อแม่ที่เตี้ยมักจะมีแนวโน้มที่เตี้ยไปด้วย หรือในด้านสภาพแวดล้อม ก็พบว่า เด็กที่เติบโตโดยได้รับธาตุอาหารที่สมบูรณ์มักจะโตเร็วกว่าเด็กที่ขาดแคลนทางด้านอาหาร พัฒนาการของเด็กแต่ละคนมีอัตราพัฒนาการที่แตกต่างกันขึ้นอยู่กับพันธุกรรมที่ติดมากับเด็กคนนั้น และสภาพแวดล้อมรอบๆ ตัวเด็กผู้นั้นว่าจะส่งเสริมหรือชะงักพัฒนาการของเด็กผู้นั้นแค่ไหน

5. อัตราพัฒนาการส่วนต่างๆ ของร่างกายแตกต่างกัน จากความจริงในเรื่องนี้ เราจะเห็นได้ว่าอวัยวะต่างๆ ของร่างกายจะมีอัตราพัฒนาการที่แตกต่างกัน ไม่เติบโตพร้อมกันหมดในเวลาเดียวกัน การคิดคำนึง การสร้างมโนภาพจะเจริญเติบโตอย่างรวดเร็วในวัยเด็กตอนต้น เช่น มือ เท้า ระบบย่อยอาหารจะเจริญเติบโตอย่างรวดเร็วในวัยรุ่น เพราะฉะนั้นเราจะเห็นว่า ในแต่ละระยะของชีวิตพัฒนาการของร่างกาย ความคิดความเข้าใจบางอย่างจะมีพัฒนาการที่ดี แต่อาจจะมีการพัฒนาบางอย่างที่มีอัตราพัฒนาการที่ช้าซึ่งพัฒนาการชนิดนั้นๆ จะไปพัฒนาในตอนหลังหรืออาจพัฒนาแล้วในอดีต

6. พัฒนาการทุกด้านจะสัมพันธ์กันหมดและเราสามารถทำนายพัฒนาการของเด็กได้ พัฒนาการในทุกๆ ด้านทั้งด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม สติปัญญาและจริยธรรม จะมีความเกี่ยวข้องสัมพันธ์กันหมด ถ้าพัฒนาการด้านหนึ่งด้านใดบกพร่องก็จะนำไปสู่ความบกพร่องในด้านอื่นๆ ต่อไป ด้วย เช่น ถ้าพัฒนาการทางด้านร่างกายไม่ดีก็จะก่อให้เกิดผลกระทบกระเทือนต่อพัฒนาการทางด้านอารมณ์อีกต่อหนึ่งโดยอาจทำให้บุคคลนั้นเป็นคนที่มึนงง หงุดหงิด โมโหง่าย และนอกจากนั้นยังเป็นผลต่อพัฒนาการทางสังคมและพัฒนาการทางด้านสติปัญญาต่อไปอีกด้วย และเราสามารถทำนายพัฒนาการได้โดยดูในเด็กเล็กว่ามีพัฒนาการเป็นอย่างไรและโตขึ้นจะมีแนวโน้มเป็นอย่างไร เช่น ในวัยเด็กพัฒนาการดี รูปร่างสูงใหญ่ โตขึ้นก็จะมีแนวโน้มที่จะรูปร่างสูงใหญ่ไปด้วย เป็นต้น

7. พัฒนาการในแต่ละวัยจะมีลักษณะเฉพาะวัย ในเด็กแต่ละวัยย่อมมีลักษณะของพฤติกรรมในแต่ละวัยแตกต่างกัน พฤติกรรมบางอย่างในวัยหนึ่งเราอาจคิดว่าไม่เป็นปัญหา แต่ถ้าพฤติกรรมนั้นเกิดขึ้นกับวัยอื่นเราก็คิดว่าพฤติกรรมนั้นเป็นปัญหา เช่น พฤติกรรมของการย้อนถามซ้ำแล้วซ้ำอีก พฤติกรรมนี้เกิดในระยะเด็กก่อนวัยเรียนเราถือว่าเป็นพฤติกรรมที่ปกติ แต่ถ้าพฤติกรรมนี้เกิดขึ้นในระยะเด็กเราก็คิดว่าเป็นพฤติกรรมที่ปกติ แต่ถ้าเกิดขึ้นในระยะวัยรุ่นเราก็คิดว่าเป็นปัญหา ซึ่งจากตัวอย่างข้างต้นจะเห็นได้ว่า ในแต่ละวัยจะมีพฤติกรรมที่เป็นลักษณะเฉพาะวัยของวัยนั้นๆ เพราะฉะนั้นการศึกษาในเรื่องนี้จะทำให้เข้าใจพฤติกรรมของเด็กได้ดียิ่งขึ้น

หลักของพัฒนาการนี้เป็นไปอย่างกว้างๆ โดยทั่วๆ ไปซึ่งจะทำให้เข้าใจลักษณะการเปลี่ยนแปลงของมนุษย์ได้ดียิ่งขึ้น และโดยส่วนใหญ่แล้วการพูดถึงพัฒนาการของเด็กมักจะเน้นเกี่ยวกับพัฒนาการให้มีความก้าวหน้ามากขึ้น (Progressive change) พัฒนาการของมนุษย์จะ

ก้าวหน้าขึ้นเรื่อยๆ เพื่อให้มนุษย์มีพฤติกรรมที่มีประสิทธิภาพเพื่อคงอยู่ในสภาพแวดล้อม เช่น พัฒนาการของการใช้มือจะดีขึ้นเรื่อยๆ จนมนุษย์สามารถใช้มือในการทำงานต่างๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ และพัฒนาการยังมีความเกี่ยวข้องกับการแยกแยะพฤติกรรมให้เฉพาะเจาะจงลงไป รวมทั้งพัฒนาการจะมีการสะสม (Accumulation) ของพฤติกรรมเก่า เพื่อสร้างพฤติกรรมใหม่ที่มีประสิทธิภาพในการอยู่ในสภาพแวดล้อมได้ดียิ่งขึ้น

เด็กวัย 2 – 6 ปี หรือเราเรียกเด็กวัยนี้ว่า เด็กก่อนวัยเรียน หรือเด็กปฐมวัย เด็กวัยนี้เป็นวัยเริ่มต้นของการฝึกฝนความสามารถพื้นฐานเพื่อเตรียมตัวให้พร้อมสำหรับการศึกษามีระบบต่อไป คือ

การพัฒนาทางด้านร่างกาย เด็กปฐมวัยจะมีอัตราการพัฒนาทางด้านร่างกายช้ากว่าตอนอยู่ในวัยเด็กทารก เนื่องจากส่วนต่างๆ ของร่างกายมีอัตราพัฒนาที่แตกต่างกัน ทำให้รูปร่างของเด็กทารกเปลี่ยนไปในหลายๆ ด้านอย่างเห็นได้ชัด เช่น

ส่วนสูงและน้ำหนัก จะเพิ่มขึ้นและขึ้นอยู่กับอาหารและการเลี้ยงดูที่เหมาะสมกับพัฒนาการของเด็ก เช่น ได้ออกกำลังกาย พักผ่อนและรับประทานอาหารที่เป็นประโยชน์ต่อร่างกาย เด็กผู้หญิงจะเติบโตเร็วกว่าเด็กผู้ชาย

สัดส่วนของร่างกาย ร่างกายจะค่อยๆ เปลี่ยนแปลงใกล้เคียงผู้ใหญ่มากขึ้น ลักษณะหน้าตาแบบเด็กทารกหายไป ผมจะมีสีเข้มและหยาบ ศีรษะโตประมาณ $\frac{1}{4}$ ของส่วนสูงและเริ่มได้สัดส่วนกับลำตัวที่ยาวและกว้างเป็น 2 เท่า ไหล่กว้าง แขน ขา ยาวและน้ำหนักของกล้ามเนื้อตามแขนและขาจะเพิ่มขึ้นและใหญ่ มือเท้าใหญ่ขึ้น

โครงกระดูก กระดูกเพิ่มความแข็งแรงมากขึ้นกว่าวัยเด็กทารก เนื่องจากส่วนต่างๆ ของร่างกายมีอัตราการพัฒนาที่แตกต่างกัน ทำให้รูปร่างของเด็กทารกเปลี่ยนไปในหลายๆ ด้านอย่างเห็นได้ชัด เช่น ฟัน คนเรามีฟัน 2 ชุด ชุดแรกเรียกว่า ฟันน้ำนม มี 20 ซี่ ฟันแท้มี 32 ซี่ เมื่อเด็กทารกมีอายุ 6 – 8 เดือน ฟันจะเริ่มขึ้นและขึ้นครบเมื่ออายุ 2 $\frac{1}{2}$ ปี เมื่อฟันน้ำนมขึ้นครบจะค่อยๆ หลุดไป ซึ่งการดูแลฟันน้ำนมมีความสำคัญมากเพราะถ้าฟันน้ำนมดีจะช่วยสร้างสุขภาพของเด็กให้แข็งแรง ช่วยให้เด็กพูดได้ชัดเจน

การเต้นของหัวใจ จะเต้นช้าและสม่ำเสมอกว่าวัยเด็กทารก การหายใจช้าลงและสูดหายใจได้ลึก ความดันโลหิตจะอยู่ในภาวะที่เป็นปกติมาก

เมื่อเด็กมีอายุ 6 ปี จะมีน้ำหนักสมอง 90 % ของสมองวัยผู้ใหญ่ระบบประสาทในสมองและบริเวณต่างๆ ในร่างกายจะเจริญเติบโตเกือบเต็มที่เมื่อเด็กสิ้นสุดระยะวัยก่อนวัยเรียน เด็กสามารถเรียนรู้และมีความสามารถในการร่วมกิจกรรมมากขึ้น

พัฒนาการด้านการเคลื่อนไหวของเด็กจะเริ่มตามอายุและพัฒนาตามความสามารถในการเคลื่อนไหวที่ในส่วนต่างๆ ของร่างกายยังขึ้นอยู่กับวุฒิภาวะของร่างกายซึ่งเป็นองค์ประกอบสำคัญอย่างหนึ่งในการเคลื่อนไหว และมีองค์ประกอบอื่นๆ อีกที่ช่วยในการเคลื่อนไหว เช่น สุขภาพของ

เด็ก การทำกิจกรรมที่ส่งเสริมการเคลื่อนไหว กล้ามเนื้อที่ใช้ในการเคลื่อนไหว ได้แก่ กล้ามเนื้อตา กล้ามเนื้อมือ กล้ามเนื้อเท้า ซึ่งกล้ามเนื้อเหล่านี้ต้องทำงานประสานกัน ตัวอย่างเช่น

อายุ 2 ปี สามารถเคลื่อนไหว ได้รวดเร็วทุกส่วน ชอบเล่นของเล่นที่ออกแรงมาก เช่น เตะบอล ฯลฯ

อายุ 3 ปี กล้ามเนื้อขาและแขนแข็งแรงมาก ชอบออกกำลังกาย มีการบังคับการเคลื่อนไหวร่างกายได้ดีมาก กระโดดหรือวิ่งได้ เล่นเกมต่างๆที่ต้องการได้

อายุ 4 ปี กล้ามเนื้อแขนและขา แข็งแรงและกระฉับกระเฉงขึ้น กระโดดป็นปายท่าต่างๆได้ ใช้มือถนัดขึ้น เช่น ฝึกการเขียน ตัดกระดาษ ปั้นดินน้ำมัน ฯลฯ

อายุ 5 ปี ควบคุมกล้ามเนื้อส่วนต่างๆได้เป็นอย่างดี สามารถฝึกพับกระดาษ ตัดกระดาษ และเล่นเกี่ยวกับการสร้างได้ดี

พัฒนาการด้านการเคลื่อนไหวของเด็กปฐมวัยพบว่ามีการศึกษากันมาก อาทิ เช่น เกรทตี (1970) ศึกษาพัฒนาการการเคลื่อนไหวของกล้ามเนื้อในการวาดรูป พบว่า เด็กอายุ 3 – 4 ปี กล้ามเนื้อมือจะพัฒนามากขึ้น เด็กสามารถจะบังคับในการวาดรูปทรงเรขาคณิตได้ เช่น รูปวงกลม หรือสี่เหลี่ยม และหลังจากระยะนี้เด็กจะมีการควบคุมการเคลื่อนไหวของกล้ามเนื้อดีขึ้น โดยเด็กจะสามารถนำรูปทรงเรขาคณิตมาประกอบกันเป็นภาพของสิ่งต่างๆที่เด็กเห็นในสภาพแวดล้อม เช่น คน หรือ บ้าน เมื่อเด็กอายุได้ 5 ปี เด็กจะเริ่มวาดภาพต่างๆ เช่น สุนัข ต้นไม้ นอกจากนั้นยังสามารถวาดรูปทรงเรขาคณิตที่สลับซับซ้อน เช่น รูปหกเหลี่ยม จะวาดได้เมื่ออายุประมาณ 6 ปี และรูปภาพ 3 มิติ จะสามารถวาดได้เมื่อเด็กอายุ 9 -10 ปี นอกจากนี้ การศึกษาถึงความสามารถในการเคลื่อนไหวยังพบว่า ในระยะเด็กปฐมวัยเด็กจะสามารถขีดสามล้อได้ ขึ้นลงบันไดได้คล่องขึ้น

พัฒนาการของการรับรู้ความรู้สึกและการเคลื่อนไหวมีความสัมพันธ์กันอย่างใกล้ชิด โดย การรับรู้ ความรู้สึกเป็นการนำเอาสิ่งเร้าจากภายนอกมากระตุ้นการเคลื่อนไหวและกระตุ้นให้ร่างกายมีการตระหนักรู้ (Awareness) รวมทั้งเป็นตัวสะท้อนกลับไปยังการเคลื่อนไหวเหล่านั้น ทำให้ร่างกายมีการ เคลื่อนไหวที่เหมาะสม พัฒนาการเป็นขบวนการที่เริ่มตั้งแต่เด็กทารกยังเป็นตัวอ่อน อยู่ในครรภ์มารดา(Embryogenesis)จนกระทั่งเจริญเติบโตเป็นผู้ใหญ่ มีความสัมพันธ์อย่างใกล้ชิด กับความสมบูรณ์ของสมองโดยเฉพาะอย่างยิ่งในปีแรกของชีวิต กล่าวคือลำดับขั้นตอนของ พัฒนาการจะเป็นตัวสะท้อนให้เห็นถึงการบูรณาการความสมบูรณ์ของระบบประสาทส่วนกลาง พัฒนาการนั้นจะไม่เป็นเส้นตรงแต่จะเป็นรูปตัวยู คว่ำ ซึ่งประกอบไปด้วยระยะเจริญเติบโตอย่างรวดเร็ว (Spurts) ระยะคงที่ (Plateaus) และระยะถดถอย(Regressions) ซึ่งจะทำให้การเคลื่อนไหว มีการเปลี่ยนแปลงทั้งเชิงปริมาณและคุณภาพในการเคลื่อนไหว มีการพัฒนาในทิศทางจากศีรษะไป ยังเท้าโดยเริ่มมีพัฒนาการจากการควบคุมศีรษะ พลิก ตะแคงตัว นั่ง คลาน ยืน และเดินในที่สุด และ พัฒนาจากร่างกายส่วนต้นไปสู่ส่วนปลาย นอกจากนี้ พัฒนาการยังมีลำดับขั้นตอนที่ได้ชัดเจน เช่น การกลืนตัวก่อนนั่ง นั่งก่อนคลานและคลานก่อนเดิน สำหรับอายุที่ใช้ในการคาดการณ์พัฒนาการ ด้านการเคลื่อนไหวของเด็กนั้นจะพิจารณาจากระยะเวลาในการ บูรณาการของระบบประสาท

ส่วนกลางโดยประมาณค่าต่ำสุดไว้ เช่น เด็กจะนั่งไม่ได้ก่อนอายุ 5-6 เดือน เดินเองไม่ได้ก่อนอายุ 9 เดือน เป็นต้น ซึ่งลักษณะเหล่านี้จะถูกนำมาใช้ในการตรวจประเมินความล่าช้าทางพัฒนาการของเด็กพัฒนาการของเด็กประกอบด้วย 4 ทักษะ ดังนี้คือ

1. การเคลื่อนไหวอย่างหยาบ
2. การเคลื่อนไหวอย่างละเอียด
3. ภาษา ซึ่งภาษาจะเป็นตัวบ่งชี้ถึงระดับสติปัญญาของเด็ก เช่น ความสามารถในการพูดและความเข้าใจในการฟัง เป็นต้น
4. การปรับตัวเข้ากับสังคมตารางที่แสดงพัฒนาการเด็กอายุ 0-7 เดือน

อายุ	ทักษะ
แรกคลอด	อยู่ในท่าอแขนขาโดยกำมือแน่น หันศีรษะไปด้านในด้านหนึ่ง
1-2 เดือน	งอแขนและขาน้อยลงในเดือนที่ 2 นิ้วหัวแม่มือจะออกมาอยู่นอกฝ่ามือและเริ่มชันคอ
3 เดือน	ควบคุมศีรษะได้ดี แขนและข้อศอกงออยู่ได้หัวไหล่ ไม่สามารถยันแขนออกมาด้านหน้าได้ ขาอเล็กน้อย
4 เดือน	ควบคุมศีรษะได้ดี ลงน้ำหนักบนข้อศอก เอามือมาเล่นกัน 2 ข้างในแนวกกลางลำตัวได้ สามารถพลิกศีรษะขึ้นจากพื้นมาอยู่แนวเดียวกับลำตัวในขณะที่ถูกดึงขึ้นมาเข้าสู่ท่านั่ง
5-6 เดือน	ยื่นมือไปคว้าของเล่นที่อยู่บนพื้นได้ ถ่ายน้ำหนักตัวลงบนข้อศอกในทิศทางซ้าย-ขวา ใช้มือจับเท้าทั้งสองข้างเข้าปาก พลิกตะแคงตัวจากท่าหงายเข้าสู่ท่าคว่ำได้ แต่ยังไม่มีการบิดหมุนของลำตัว นั่งโดยใช้แขนยันพื้นดึงตัวเองเข้าสู่ท่านั่งได้
7-8 เดือน	เริ่มคืบโดยใช้ข้อศอกยันตัว จากนั้นจะเริ่มใช้ขาสลับกับแขนในการคืบ พลิกตะแคงตัวโดยมีการบิดหมุนลำตัว นั่งหลังตรงได้โดยไม่ต้องช่วยพยุงและยันแขนไปคว้าของเล่นได้ ล้มตัวลงนอนจากท่านั่งได้ คลานสี่ขาแล้วเกาะขึ้นยืน
8-10 เดือน	คลานสี่ขา ดึงตัวขึ้นมายืนได้
10-12 เดือน	ล้มตัวลงนั่งจากท่านอนได้ จับมือเดินได้ หรือเดินเกาะเก้าอี้โซฟา
12-15 เดือน	เริ่มเดินโดยการกางขาอข้อสะโพกและข้อเท้าร่วมกับการกางแขนในระดับเดียวกับหัวไหล่ ลูกขึ้นยืนได้เอง ล้มตัวลงนั่งโดยใช้ก้นกระแทกหรือล้มตัวไปข้างหน้าโดยใช้มือยัน คูกเขาโดยอาศัยการจับพยุงหรือเกาะเก้าอี้ ปีนขึ้นและถอยหลังลงบันได เริ่มวางตัวต่อได้
1.5-2 ปี	คูกเขาโดยไม่ต้องอาศัยการจับพยุง นั่งยองๆ เล่น เดินโดยมีฐานรองรับแคบลงเดินได้คล่อง ปีนขึ้นเก้าอี้เตี้ยๆ ขึ้นบันไดโดยจับราวบันไดหรือผู้ใหญ่ช่วยจูงมือ

อายุ	ทักษะ
2-2.5 ปี	ยืนขว้างลูกบอลได้โดยไม่ล้มคะมำไปด้านหลัง วิ่งหลบหลีกสิ่งกีดขวาง เริ่มและหยุดวิ่งดังที่ต้องการได้ เตะบอล กระโดดขึ้นจากพื้นด้วยสองขาพร้อมๆกัน ขึ้นบันไดโดยไม่ต้องช่วยจับพยุงหรือจับราวบันได ขึ้นบันไดโดยขึ้นทีละขั้นแล้ววางเท้าสองข้างบนระดับเดียวกัน ลงบันไดแล้วทั้งสองขาอยู่ในระดับเดียวกัน
2.5-3 ปี	โยนลูกบอลได้มือ เดินขึ้นและลงบันไดโดยสลับเท้าซ้าย-ขวาโดยเด็กมักจะชอบปีนขึ้นบันไดมากกว่าปีนลงบันได กระโดดด้วยสองขาลอยขึ้นพื้นพื้นชั่วคราว ยืนขาเดียวชั่วขณะ ปั่นจักรยานสามล้อ
3 ปี	กระโดดลงจากชั้นบันได 1 ชั้น ยืนขาเดียวเป็นเวลาสั้นๆ
4 ปี	ยืนขาเดียว 3-5 นาที
5 ปี	พัฒนาการเดินเหมือนผู้ใหญ่ กระโดดข้ามเชือก กระโดดเชือกด้วยสองขาในระดับเหนือเข่า ซึ่งสิ่งสำคัญที่ควรพิจารณาในขณะกระโดดก็คือการใช้สองขาร่วมกันในการกระโดดโดยองเขาให้พื้นพื้น รับลูกบอลขนาดเล็กขว้างลูกเทนนิสลงบนพื้นโดยใช้มือเดียวแล้วรับด้วย 2 มือ
6-7 ปี	เคลื่อนไหวคล่องแคล่ว ปั่นจักรยานสองล้อ กระแทกลูกเทนนิสลงบนพื้นและรับได้

พัฒนาการในวัยเด็กตอนต้น อายุตั้งแต่ 1-6 ปี

พัฒนาการทางกาย อัตรการเจริญเติบโตในวัยนี้ช้าเมื่อเทียบกับวัยเด็กทารก ส่วนสัดของร่างกายจะเปลี่ยนไปจากวัยเด็กทารก ช่วงแขนยาวขึ้น ศีรษะดูยาวเล็กลงและได้ขนาดเท่ากับลำตัว จมูกเล็กค่อนข้างแบน ปากเล็กไม่ได้ส่วนเพราะฟันน้ำนมยังไม่โตเต็มที่ แก้มกางออกเพราะส่วนคางเจริญขึ้นผมจะยาวหยาบและสีเข้มกว่าวัยเด็กทารก ลำตัวยาวและกว้างขึ้นเป็นสองเท่าของเมื่อเกิดใหม่ แขนยาวขึ้น ไหล่กว้าง โครงกระดูกแข็งขึ้น กล้ามเนื้อเติบโตและแข็งแรงขึ้น ใช้ได้คล่องแคล่วและเมื่อล้าช้ากว่าเมื่อเล็กๆ ก่อนจะหมดอายุของวัยเด็กตอนต้น ฟันแท้จะขึ้น 1-2 ซี่

การกินอาหาร เด็กในวัยนี้ไม่ยอมกินอาหารที่มีรสและกลิ่น หรืออาหารที่ตนไม่คุ้นเคย ถ้าบ้วนให้มักจะคายออกและไม่หิวบ่อยเหมือนในวัยเด็กทารก เพราะอัตรการเจริญเติบโตช้ากว่า เด็กจะเริ่มรู้สึกชอบไม่ชอบอาหารชนิดต่างๆ ส่วนใหญ่ขึ้นอยู่กับการฝึกหัดของบิดามารดา เด็กบางคนไม่เลือกอาหารและชอบรับประทานอาหารตามอย่างผู้ใหญ่ แต่บางคนไม่ชอบกินอาหาร ร่างกายจะไม่สมบูรณ์ถ้าถูกบังคับให้กินจะขัดขึ้น เริ่มเกิดอาการดิ้นตื้อต่อต้านผู้ใหญ่

การนอนหลับ เด็กวัยนี้ไม่ชอบนอนกลางวันและไม่ยอมเข้านอนกลางคืนตามเวลา มักจะร้องไห้แกล้งก่อนนอนแต่พฤติกรรมเช่นนี้จะเป็นอย่างน้อยไม่นาน เมื่อพ้นวัย 4 ปีก็จะยอมทำตามได้ และจะหลับง่ายขึ้นถ้าหากผู้ใหญ่ใช้เวลา 15-30 นาที เล่านิทานให้เด็กฟัง นอกจากเล่านิทานอาจจะให้ดูรูปภาพ อ่านหนังสือนิทานให้ฟัง เด็กวัยนี้ส่วนมากชอบนอนกอดตุ๊กตาสัตว์หรือผ้าห่ม ผู้ใหญ่ควร

จะยอมให้ทำได้และจะเลิกไปเองเมื่อใกล้จะพ้นวัยเด็กตอนต้นการละเมอหรือตื่นขึ้นเพราะฝันเป็นธรรมชาติที่อาจเกิดขึ้นกับเด็กในวัยนี้แต่เมื่อจะสิ้นสุดวัยนี้ก็จะหายไปเอง

การขยับอายุจากระยะและปัสสาวะ เด็กจะสามารถควบคุมการถ่ายอุจจาระได้ก่อนปัสสาวะ พ่อแม่ต้องคอยจนกว่าเด็กจะมีวุฒิภาวะ ถึงเวลาที่ควบคุมได้ ถ้าเร่งฝึกให้เด็กทำสิ่งเหล่านี้ก่อนที่เด็กจะมีความพร้อม เด็กจะมีปฏิกิริยาขัดขึ้นหรือป้องกันตัวอีกหลายอย่าง เช่น จะมีอารมณ์รุนแรง หรือท้องผูกเลยก็ได้

การปัสสาวะรดที่นอน เป็นส่วนหนึ่งของการมีวุฒิภาวะต่ำ พ่อแม่จะต้องพยายามแก้ไข ให้เหมาะสมและถูกต้อง ไม่ควรใช้วาจาข่มขู่ ทำโทษ ดุด่า หรือทำสิ่งใดที่เพิ่มความตื่นเต้น ความกลัว ความขงคับใจ ให้เกิดขึ้นกับเด็ก ก่อนนอนไม่ควรให้เด็กได้รับความตกใจ หรือมีความเครียดทางอารมณ์ แต่ควรจะให้เขาเข้าใจว่า เขามีหน้าที่รับผิดชอบที่จะไม่ทำให้ที่นอนเปียก แต่ถ้าเขาเกิดทำเปียก ก็ไม่ควรลงโทษ ให้ทำความสะอาดเปลี่ยนเสื้อผ้า และหาสาเหตุของความคับข้องใจต่อไปอีก เพื่อช่วยให้เด็กมีความรู้สึกมั่นคง อบอุ่นยิ่งขึ้นเพื่อจัดพฤติกรรมดังกล่าวต่อไป

ความเจ็บไข้และโรคภัยต่างๆ เด็กเล็กๆรับเชื้อได้ง่าย ต้องระวังและคอยดูแลเอาใจใส่ โรคที่เด็กมักเป็นกันบ่อยๆก็คือไข้หวัด และโรคเกี่ยวกับระบบการย่อย นอกจากนั้นเด็กอาจจะติดโรคอื่นๆ เช่น หัด คางทูม อีสุกอีใส ควรจะพาเด็กไปตรวจร่างกายและสร้างภูมิคุ้มกันโรคตามกำหนดเวลาที่แพทย์สั่งอย่างเคร่งครัด นอกจากนั้นเด็กๆส่วนมากมักจะได้รับอุบัติเหตุเสมอๆ เช่น พลิกหัว มีดบาด น้ำร้อนลวก กระจกหัก พ่อแม่จะต้องคอยเอาใจใส่ดูแลเด็กอย่างใกล้ชิด สิ่งที่จะเป็นอันตรายต่อเด็ก เช่น น้ำร้อน ปลั๊กไฟฟ้า จะต้องระมัดระวังให้มาก

พัฒนาการของกล้ามเนื้อที่ใช้ในการเคลื่อนไหว เด็กในวัยนี้สามารถใช้มือทำกิจกรรมต่างๆ ได้อย่างแคล่วคล่อง เช่น สามารถป้อนอาหารเอง แต่งตัวเอง เช่น หวีผม อย่าน้ำ ที่แรกอาจจะต้องมีผู้ช่วยเหลือบ้าง แต่ต่อไปจะทำได้เอง เด็กอายุ 3 ปี สามารถใช้ค้อนตอกตะปูลงบนไม้ได้ ปั้นดินน้ำมันเป็นรูปต่างๆได้ นอกจากนั้นเด็กวัยนี้ยังชอบเล่นโยนลูกบอลและรับลูกบอล ความสามารถจะเพิ่มขึ้นเรื่อยๆ เมื่อเด็กอายุ 6 ปีก็สามารถที่จะทำสิ่งต่างๆด้วยมือได้มากขึ้น เช่น การใช้กรรไกรตัดกระดาษ การเย็บผ้าด้วยเข็มเล่มโตๆ การวาดภาพด้วยดินสอและสีน้ำ เป็นต้น

การใช้ขาได้แคล่วคล่องขึ้น นอกจากเดินได้อย่างมั่นคงแล้ว เด็กจะสนใจกิจกรรมต่างๆที่ต้องใช้ขา เช่น กระโดดไกล การวิ่ง การเล่นเกมต่างๆที่ต้องใช้ทักษะการวิ่ง การปีนป่าย การถีบจักรยานสามล้อสำหรับเด็ก เป็นต้น (ทิพย์ธารา. 2521)

1. การเคลื่อนไหวอย่างหยาบ

การเล่นมีวัตถุประสงค์เพื่อความสนุกสนานบันเทิง มีอิทธิพลต่อพัฒนาการของเด็กในแง่ของการเคลื่อนไหว การรับรู้ การสื่อสารและการเข้าสังคม การเล่นส่วนใหญ่จะเป็นการเข้าสังคม ในปีแรกจะมีการเล่นกับพ่อแม่หรือพี่เลี้ยง ในปี 2 เด็กส่วนใหญ่จะเล่นกับกลุ่มเพื่อนโดยแต่ละคนจะเล่น ของใครของมันแต่จะใช้เวลาส่วนใหญ่ในการมองผู้อื่นเล่น หรือแย่งของเล่นกัน อายุ 3 ปีเด็กจะแบ่งปัน ของเล่นร่วมกับเด็กอื่น ๆ ซึ่ง พียาเจ (Piaget) ได้ชี้ว่ารูปแบบการเล่นของเด็กนั้นจะพัฒนา

ตามระดับของการพัฒนาความจำความเข้าใจที่เพิ่มขึ้น เขาได้แบ่งพัฒนาการของการเล่นออกเป็น 2 ระยะดังนี้คือ

1. Sensorimotor stage (0-2 ปี) ของเล่นเด็กในช่วงอายุตั้งแต่แรกเกิดจนถึง 2 ปีคือการเป็นการเล่นที่ส่งเสริมการรับรู้สัมผัส และการเคลื่อนไหว (Sensorimotor activities) ซึ่งการทำซ้ำ ๆ เด็กจะมีการเรียนรู้ในการควบคุมการเคลื่อนไหว การประสานสัมพันธ์ระหว่างตากับมือรวมทั้งเรียนรู้เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม อายุตั้งแต่แรกเกิดถึง 4 เดือน เด็กจะมองและฟัง ของเล่นควรเป็นของที่แขวนและเคลื่อนไหวได้เพื่อให้เด็กสามารถมองเห็นได้ อายุ 4-8 เดือนเด็กจะเล่นของเล่นด้วยสองมือและเอื้อมมือไปจับของเล่นเมื่ออายุ 4 เดือน อายุ 5-6 เดือนเด็กสามารถหยิบสิ่งเหลี่ยมลูกบาศก์และส่งจากมือหนึ่งไปยังอีกมือหนึ่งได้ เด็กชอบที่จะเล่นกับใบหน้าพ่อแม่และเรียนรู้ว่าแม่เป็นอีกบุคคลหนึ่งซึ่งไม่ใช่ตัวเขา อายุ 8-12 เดือนเด็กพยายามที่จะใช้มือทั้งสองคว้า ของเล่นและจับมาใส่ปาก เด็กจะโบกและขว้างของเล่นให้เกิดเสียงและเขาจะเรียนรู้ได้ว่าวัตถุ ไม่มีการสูญหายถึงแม้ว่าเขาจะมองไม่เห็นมัน เด็กควรมีการเรียนรู้ในการตั้งเชือกที่ยึดติดกับของเล่นเพื่อดีดของเล่นเขาหาตัว อายุ 15 เดือนเด็กเริ่มเกิดความรู้สึกสงสัยและอยากค้นหาหรือสำรวจตรวจค้น เมื่อเด็กหยิบของเล่นนั้นขึ้นมาเป็นครั้งแรกและเรียนรู้ที่จะนำวัตถุหลายชิ้นมาเล่นด้วยกัน เช่น ถ้วยและช้อน หวี หมวก เริ่มที่จะเล่นตัวต่อ อายุ 18-24 เดือนเด็กเริ่มจะเล่นบทบาทสมมุติ เช่น แต่งตัวให้ตุ๊กตา ชอบเล่นน้ำ เล่นทรายและกิจกรรมกลางแจ้ง

2. Representational or symbolic stage (2-6 ปี) เด็กจะเริ่มเล่นโดยใช้จินตนาการ สมมุติสิ่งของให้เป็นสิ่งต่าง ๆ เช่น ใช้จานแทนพวงมาลัยรถยนต์ เล่นเป็นพ่อแม่ลูก สมมุติของเล่นให้เป็นบ้านหรือร้านค้า สมมุติตัวเองเป็นครูแล้วให้แม่เป็นนักเรียน สำหรับเด็กอายุ 6 ปีขึ้นไปเด็กจะเล่นเกมที่มีตั้งกฎเกณฑ์กติกามากขึ้นร่วมกับเพื่อน ซึ่งเกมส์ เหล่านี้จะช่วยให้เด็กเรียนรู้ในการใช้กฎกติกาและเข้าใจว่ากฎกติกาสามารถเปลี่ยนแปลงได้เพื่อให้เหมาะสมกับสถานการณ์ต่าง ๆ (สายทิพย์พรารณผล.)

พัฒนาการทางอารมณ์ระยะวัยเด็กตอนต้นนี้ เด็กมีอารมณ์หงุดหงิดง่ายกว่าในวัยเด็กทารก ดื้อรั้นเอาแต่ใจตนเอง เจ้าอารมณ์ ทั้งนี้เพราะอยู่ในวัยช่วงปฏิเสธ (Negativistic phase) ชีวิตประจำวันมีเรื่องยั่วอารมณ์ให้เด็กหงุดหงิดวุ่นวายไม่รู้จบสิ้น ระหว่างความต้องการของเด็กกับท่าทีการปฏิบัติของผู้ใหญ่และเพื่อนเล่นต่อเด็ก ตลอดจนมีสิ่งต่าง ๆ มากมายที่อยู่แวดล้อมตัวเด็ก ซึ่งเด็กอยากรู้อยากทดลองให้เข้าใจ บางครั้งก็เข้าใจง่าย บางครั้งก็เข้าใจยาก บางคราวก็เจ็บตัว หรือโดนทำโทษ เด็กเริ่มมีลักษณะอารมณ์ประเภทต่าง ๆ อย่างเช่นผู้ใหญ่ เช่น อารมณ์โกรธ อารมณ์อิจฉา อารมณ์อาทรเห็นใจ อารมณ์อยากรู้ ฯลฯ

พัฒนาการทางด้านอารมณ์ของเด็กในวัยนี้จะมีพัฒนาเพิ่มขึ้นอย่างเห็นได้ชัดโดยเด็กจะมีอารมณ์สลับซับซ้อนมากขึ้น เช่น ความกลัว ความกังวล ความอิจฉาริษยา ความคับข้องใจในจิตใจ ส่วนอารมณ์จะรุนแรงหรือสลับซับซ้อนมากเท่าใดขึ้นอยู่กับประสบการณ์การเรียนรู้อารมณ์นั้นๆมาตั้งแต่วัยเด็ก อารมณ์ที่มักเกิดขึ้นบ่อยๆในเด็กปฐมวัย คือ

อารมณ์โกรธ โดยปกติอารมณ์โกรธเกิดขึ้นบนพื้นฐานของความไม่พอใจซึ่งมีมาตั้งแต่เด็กอยู่ในวัยเด็กทารก ในเด็กปฐมวัย อารมณ์โกรธจะมีความสลับซับซ้อนมากขึ้น มีความโกรธในสถานการณ์ที่เฉพาะเจาะจงมากขึ้น จากการศึกษาของ กู๊ดอีนาฟ พบว่า เด็กจะแสดงอารมณ์โกรธน้อยลงเมื่อเด็กมีอายุมากขึ้น และการแสดงอารมณ์โกรธจะพุ่งตรงไปยังต้นเหตุของความโกรธน้อยลงเมื่อเด็กมีอายุมากขึ้น นอกจากนี้ยังพบว่าการแสดงอารมณ์โกรธของเด็กทารกจนถึง 4 ปี มักจะใช้การร้องไห้เป็นส่วนใหญ่ การร้องไห้จะลดลงหลังอายุ 4 ปี อย่างเห็นได้ชัด การแสดงอารมณ์โกรธในเด็กผู้หญิงและเด็กผู้ชายมีความแตกต่างกันในเด็กผู้หญิงความถี่ของการแสดงอารมณ์โกรธจะลดลงอย่างเห็นได้ชัดหลังช่วงอายุเกือบ 6 ปี ทั้งนี้อาจเป็นเพราะเด็กเริ่มรู้ว่าการแสดงอารมณ์โกรธสังคมจะไม่ยอมรับ และอาจเป็นไปได้อีกเช่นกัน เด็กอาจมีความสามารถที่จะรับสภาพความคับข้องใจโดยแสดงพฤติกรรมอื่นๆ นอกจากการแสดงความโกรธ กู๊ดอีนาฟ ได้กล่าวไว้อีกว่า สาเหตุที่ทำให้เด็กปฐมวัยโกรธมีสาเหตุมาจาก 3 สิ่งด้วยกัน คือ จากข้อขัดแย้งในการฝึกสุขนิสัยประจำวัน เช่น การหัดให้ถ่ายเป็นเวลา การให้นอน การให้รับประทานอาหาร การให้ล้างหน้าแปรงฟัน เป็นต้น นอกจากนี้เกิดจากความขัดแย้งกับผู้มีอำนาจเหนือตน เช่น พ่อแม่ โดยการห้ามมิให้ทำกิจกรรมบางอย่าง การถูกทำโทษ กำลังทำกิจกรรมบางอย่างอยู่แล้วถูกห้ามและจากการปรับตัวทางสังคม เช่น ไม่ได้รับความใส่ใจ ไม่เข้าใจสิ่งที่ต้องการเข้าใจ ไม่สามารถเข้าร่วมกิจกรรมกับเพื่อนๆ ได้ เพื่อนไม่ยอมเล่นด้วย โดยสาเหตุ 2 ลำดับแรก มักจะเกิดขึ้นกับเด็กในช่วงอายุประมาณ 2 – 3 ปี ส่วนสาเหตุข้อที่ 3 และมีข้อที่ 2 อยู่บ้าง มักเกิดกับเด็กระยะ 3 – 4 ปีขึ้นไป โดยเฉพาะปัญหาการปรับตัวกับเพื่อนและกับผู้ใหญ่ใกล้เคียงคนอื่นๆ

นอกจากนี้ ในเด็กวัยนี้ความโกรธของเด็กแต่ละคนจะเกิดขึ้นมีอัตราความมากน้อยต่างกัน ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับสภาพแวดล้อมรอบตัว เด็กคนนั้นว่าก่อให้เกิดความโกรธในเด็กมากน้อยเท่าใดและยังขึ้นอยู่กับตัวของเด็กเอง เช่น อุปนิสัย สุขภาพของเด็กว่าจะเป็นตัวนำไปสู่ความโกรธได้ง่ายหรือไม่

ความกลัวและความกังวล เด็กปฐมวัยจะมีความกลัวและความกังวลใจมากกว่าในเด็กวัยเด็กทารกอย่างเห็นได้ชัด เฮอร์ลอค ได้เขียนไว้ในหนังสือพัฒนาการวัยเด็กว่า ความกลัวของเด็กส่วนใหญ่มักจะปรากฏให้เห็นอย่างชัดเจนเมื่อเด็กอยู่ในช่วงอายุ 2 – 6 ปี ซึ่งสันนิษฐานว่าอาจจะเป็นเพราะ

1. เมื่อเด็กอายุยังไม่ถึง 2 ปี ความกลัวยังไม่เกิดกับเด็กมากนักและเนื่องจากพ่อแม่มักให้ความดูแลเอาใจใส่อย่างดีในเด็กเล็ก ความกลัวจึงเกิดขึ้นน้อย ส่วนเด็กหลัง 6 ปี ความกลัวจะลดลง ทั้งนี้เพราะเด็กมีสติปัญญา มีความคิดถึงเหตุผลต่างๆมากขึ้น ความกลัวในเรื่องไร้สาระจึงหมดไป
2. เมื่อเด็กอายุมากกว่า 2 ปี ความคิดฝันและความคิดคำนึงจะเพิ่มมากขึ้นทำให้เด็กเพิ่มความกลัวมากขึ้น ทั้งนี้เพราะเด็กสามารถคิดถึงอันตรายต่างๆมากขึ้น ชนิดของความกลัวของเด็กในวัยนี้ คือ กลัวเสียงดัง กลัวสัตว์ กลัวความมืด กลัวความสูง รวมถึงความกลัวสิ่งแปลกๆ เมื่อเด็กโตขึ้นจะในสิ่งที่มีเหตุผลมากขึ้น

นอกจากนี้ความกลัวยังนำมาซึ่งความกังวลใจในเด็กปฐมวัยอีกด้วย ความกังวลจะเกิดขึ้นก่อนที่เหตุการณ์ที่เด็กกลัวจะมาถึง ความกังวลเป็นรูปหนึ่งของความกลัว นอกจากนั้นเด็กปฐมวัยมักเริ่มรู้จักความอิจฉาริษยา ซึ่งเกิดจากความกลัวที่ตนเองจะสูญเสียสถานะบางอย่างของตนหรือความกลัวที่จะสูญเสียความรักจากบุคคลที่ตนรัก เช่น เด็กอายุระหว่าง 2 – 5 ปี ที่เริ่มมีน้อง จะอิจฉาน้องอิจฉาพี่ที่เห็นว่าได้รับสิทธิพิเศษมากกว่าตัวเอง นอกจากนี้ยังอิจฉาพ่อเนื่องจากเห็นว่าอยู่ใกล้ชิดแม่เสมอ

ความอยากรู้อยากเห็น เด็กวัย 2 – 3 ปีมักจะถามโน่นถามนี่อยู่เรื่อยๆ มีความสงสัยในสิ่งต่างๆ ไม่สิ้นสุด และจะถามจนกว่าจะได้คำตอบที่กระจ่างแจ้ง เด็กฉลาดมักชอบซักถามมากที่สุด และจะเริ่มถามเกี่ยวกับนามธรรม เช่น ความเป็นมา ความตาย การเกิด เมื่ออายุประมาณ 5 – 6 ปี เด็กวัยนี้จะตั้งคำถามมากที่สุด จนผู้ใหญ่ตอบไม่ทัน ผู้ใหญ่ที่ไม่เข้าใจก็จะว่าเด็กยุ่ง

นอกจากอารมณ์โกรธ กลัว ความกังวล และความอยากรู้อยากเห็น เด็กปฐมวัยยังมีอารมณ์ดีใจ มีความรักใคร่ และมีความสนุกสนานร่าเริงในวัยเด็กเล็ก ความสนุกสนานร่าเริงมักจะมาจากกิจกรรมที่ออกกำลังกาย แต่เมื่อเด็กโตขึ้นความสนุกจะมาจากสังคัมรอบตัว

พัฒนาการทางด้านสังคัม เด็กปฐมวัยเป็นการเริ่มออกสู่สังคัมภายนอก เด็กจะมีปฏิสัมพันธ์กับบุคคลอื่นที่ไม่ใช่คนในครอบครัวของเด็ก ซึ่งจากการปฏิสัมพันธ์นี้จะทำให้เด็กเรียนรู้ที่จะมีพฤติกรรมต่างๆ ที่สังคัมยอมรับเพื่อให้อยู่ร่วมในสังคมนั้นๆ ได้อย่างเหมาะสม ซึ่งการเรียนรู้แนวทางปฏิบัติในสังคัมเรียกว่า กระบวนการสังคัม (Socialization process) กระบวนการสังคัมประทีปนี้เป็นกระบวนการที่จำเป็นเพราะจะทำให้เด็กเรียนรู้แนวทางปฏิบัติในสังคัมอย่างถูกต้อง ซึ่งกระบวนการนี้มนุษย์จะต้องค่อยๆ เรียนรู้ไปตลอดชีวิตและปฐมวัยจะเรียนรู้แนวทางปฏิบัติในสังคัมโดยวิธีการต่างๆ พอจะสรุปได้คือ

1. การเรียนรู้โดยได้รับการบอกเล่าหรือสั่งสอน เป็นการเรียนรู้จากการแนะนำสั่งสอนให้เด็กทำสิ่งใดสิ่งหนึ่งที่สังคัมยอมรับโดยการให้คำพูดแนะนำการเรียนรู้โดยได้รับคำแนะนำนี้มักจะเกิดในชีวิตประจำวันของเด็กจากการสั่งสอนของพ่อแม่ ครูหรือบุคคลใกล้ชิด

2. การเรียนรู้โดยการได้รับการเสริมแรง ตัวเสริมแรงที่สมควรจะใช้กับเด็กวัยนี้ คือ การใช้ตัวเสริมแรงทางบวกคือ การให้ตัวเสริมแรงที่ทำให้อินทรีย์เกิดความพึงพอใจและอินทรีย์จะมีแนวโน้มที่จะแสดงพฤติกรรมเช่นนั้นอีก การเรียนรู้พฤติกรรมทางสังคัมโดยได้รับรางวัลหรือการชมเชยที่ทำให้เด็กเกิดความพึงพอใจเด็กก็จะแสดงพฤติกรรมทางสังคมนั้นอีก และเกิดการเรียนรู้ว่าพฤติกรรมนั้นเป็นพฤติกรรมที่สังคัมยอมรับ การเรียนรู้แบบนี้เกิดขึ้นมากเช่นกันในชีวิตประจำวันและเป็นวิธีการหนึ่งที่สำคัญที่เด็กสามารถจะเรียนรู้แนวทางปฏิบัติในสังคัมได้

3. การลงโทษ การลงโทษนี้เป็นวิธีหนึ่งที่ผู้ใหญ่มักจะใช้เพื่อให้เกิดพฤติกรรมที่เหมาะสม การลงโทษเป็นการให้อินทรีย์หยุดพฤติกรรมที่ไม่พึงปรารถนา เช่น การคาดโทษ การตีเตียน การทำให้เกิดความเจ็บปวดทางร่างกายหรือแม้แต่การตัดสิทธิ์เสรีของเด็กบางอย่าง ใน

สังคมไทยส่วนใหญ่มักจะใช้วิธีนี้ขจัดพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ในเด็ก แต่การลงโทษนั้นจะมีผลเสียต่อจิตใจของเด็ก ถ้าการลงโทษนั้นทำอย่างไม่ถูกวิธี

4. การเรียนรู้โดยการสังเกต การเรียนรู้แบบนี้เป็นวิธีการหนึ่ง เช่นกันที่เกิดขึ้นเสมอในชีวิตประจำวัน วินีเด็กจะสังเกตทัศนคติ ค่านิยมหลายอย่างในสังคม ซึ่งเด็กไม่สามารถจะเรียนรู้ได้เองโดยตรง เช่น การแนะนำสั่งสอนของผู้ใกล้ชิดหรือไม่อาจเรียนรู้จากการให้รางวัลหรือการลงโทษ การสังเกตของเด็กจะทำการสังเกตจากบุคคลหรือเหตุการณ์ทั่วไป ที่เด็กพบเห็นและนำเอาส่วนที่คนรู้สึกพึงพอใจมาเลียนแบบ วิธีการแบบนี้จะเกิดขึ้นในระยะปฐมวัยมาก ซึ่งนำเอาการเลียนแบบมาเป็นวิธีการหนึ่งในการเรียนรู้พฤติกรรมในสังคม การเลียนแบบพ่อแม่ ครูจะเกิดขึ้นในระยะนี้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการเลียนแบบบทบาททางเพศของเด็กชายและเด็กหญิงเพื่อที่เด็กจะมีพฤติกรรมต่างๆที่เหมาะสมกับความเป็นเพศชายหรือเพศหญิงของตน

การเรียนรู้พฤติกรรมทางสังคมเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับเด็กปฐมวัย เด็กวัยนี้เป็นวัยของการออกสู่สังคมภายนอก เริ่มสร้างความสัมพันธ์กับผู้ใหญ่หรือเพื่อนที่เพิ่งรู้จักตอนระยะเด็กอายุ 2 – 3 ปี จะเป็นระยะการเริ่มออกสู่สังคมภายนอกของเด็ก พฤติกรรมทางสังคมของเด็กอาจจะยังมีความอยู่บ้าง เช่น ความไม่รู้ว่าควรจะทำติดต่อกับหรือสร้างความสัมพันธ์กับผู้อื่นได้อย่างไร หรือไม่สามารถทำตัวให้อยู่ร่วมกับผู้อื่นได้สนิท ซึ่งสิ่งเหล่านี้เด็กจะค่อยๆเรียนรู้และอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้ในที่สุด

นอกจากนั้น เด็กปฐมวัยจะมีลักษณะสังคมของการเข้ากลุ่มกับเพื่อนโดยมีทั้งเพื่อนหญิงและชาย มีการทะเลาะและแตกกลุ่มกันง่าย แต่ในขณะเดียวกันเด็กปฐมวัยจะแสดงออกถึงพฤติกรรมทางสังคมที่สำคัญหลายลักษณะ เช่น การรู้จักแสดงออกถึงความเห็นอกเห็นใจเพื่อน ความก้าวร้าว และการแสดงออกถึงลักษณะความเป็นผู้นำและผู้ตามตลอดจนการรู้จักให้ความร่วมมือในการทำกิจกรรม

พัฒนาการทางสติปัญญา นักจิตวิทยาได้ทำการศึกษาลักษณะและพฤติกรรมบางอย่างทางสมองของเด็กวัยก่อนเข้าโรงเรียน สรุปได้ดังนี้

1. ความจำ (Memory) เด็กวัยนี้จดจำได้แม่นยำและจำได้นานวัน Gesell พบว่าเด็กอายุ 4 ปี สามารถจดจำและว่าตามประโยคยาวๆ 12 – 13 พยางค์ ได้ 6.1/2 ปีจำและว่าตามประโยคที่มีมาถึง 16 – 18 พยางค์ได้ดี

2. สัญชาต (Perception) เด็กวัยนี้สามารถรับรู้และเข้าใจความหมายเกี่ยวกับสิ่งต่างๆที่อยู่รอบตัว เช่น สัตว์ สิ่งของ ผลไม้ สี ฯลฯ ขนาดและรูปร่างต่างๆ

3. ความคิดรวบยอด (Concept) มีความคิดรวบยอดเกี่ยวกับสิ่งต่างๆ เช่น ความคล้ายคลึง ความแตกต่าง การเปรียบเทียบ ฐานะทาง (ใกล้,ไกล) รู้น้ำหนัก (หนัก เบา) รู้เวลา(วันนี้ เตี้ยวัน เย็นนี้ พรุ่งนี้)

4. การคิดหาเหตุผล (Reasoning) ยังคิดหาเหตุผลไม่ได้ถูกต้องและให้เหตุผลด้วยคำพูดไม่ได้ เช่น เอน้ำใส่แก้วและใหญ่ในปริมาณที่เท่ากัน เด็กจะบอกว่าน้ำในแก้วเล็กมีมากกว่าโดยสังเกตจากระดับน้ำในแก้วเล็กซึ่งสูงกว่า

5. การแก้ปัญหา (Problem Solving) แก้ปัญหาได้ง่ายๆ เช่น การบวกลบทางคณิตศาสตร์ ง่าย ๆ ชนิดไม่มีโจทย์

6. จินตนาการ (Imagination) มีจินตนาการสูง รู้จักเอาแห่งไม้มาต่อกันแล้วสมมุติเป็น รถไฟลากเล่น เล่นตุ๊กตาโดยสมมุติตนเองเป็นแม่ ตุ๊กตาเป็นลูก การเล่นเหล่านี้แสดงถึงการสร้าง จินตนาการของเด็ก

7. ความคิดเชิงสร้างสรรค์ (Creative Ideas) เริ่มมีความคิดเชิงสร้างสรรค์ เช่น การวาด ภาพด้วยดินสอเทียน หรือด้วยนิ้วมือ เดินตามจังหวะดนตรีจากวิทยุ หรือโทรทัศน์ แสดงท่าประกอบ ละครร้องเพลง ฯลฯ

8. ความสนใจ (Interest) มีไม่นาน ช่วงเวลาความสนใจของเด็กวัยนี้ประมาณ 5 นาที เท่านั้น เด็กจะเปลี่ยนความสนใจจากการเล่นสิ่งนี้ไปสิ่งนั้นอยู่เรื่อยไป จึงไม่ควรจัดกิจกรรมใดๆ ที่ใช้ ระยะเวลาเกินเกินไป

9. การตัดสินใจ (Judgment) เด็กวัย 3 – 6 ปี สามารถตัดสินใจเลือกทำสิ่งง่ายๆ ได้ถ้า ผู้ใหญ่ส่งเสริม เช่น การเลือกซื้อขนม เครื่องเขียนแบบเรียนเล็กๆ น้อยๆ เช่น ดินสอ สมุด ของเล่น ตามที่เข้าต้องการ

การส่งเสริมพัฒนาการด้านต่างๆ ของเด็กปฐมวัย (2 – 6 ปี) เป็นที่ยอมรับกันแล้วว่า การ ใ้การศึกษาอบรมและเลี้ยงดูเด็กวัยก่อนเข้าโรงเรียนให้ถูกต้องนั้นมีความสำคัญต่อประเทศชาติ อย่างยิ่ง เพราะจะทำให้การศึกษา อบรมและเลี้ยงดูที่ถูกต้องแก่เด็กในระดับนี้จะช่วยส่งผลดีต่อ การศึกษาและการดำรงชีวิตในอนาคต เพราะการศึกษาระดับนี้เป็นการศึกษาที่เตรียมเด็กให้รู้จัก ปรับตัวให้เข้ากับสิ่งแวดล้อม อย่างไรก็ดี การส่งเสริมพัฒนาการเด็กวัยนี้ ควรทำทั้งที่บ้านและ โรงเรียนควบคู่กันไปซึ่งอาจจะส่งเสริมในด้านใหญ่ๆ ดังนี้

1. ส่งเสริมการเคลื่อนไหวส่วนต่างๆ ให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น เนื่องจากว่าเด็กในวัยนี้ การ พัฒนากล้ามเนื้อใหญ่และกล้ามเนื้อย่อยเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็ว จึงควรจัดกิจกรรมการเล่นให้เด็กได้ เคลื่อนไหวกล้ามเนื้อทั้ง 2 ชนิดนี้ เช่น การวิ่งเล่นกลางแจ้ง เดินระบำเข้าจังหวะ หรือการร่ายลูกปัด การตีตี ตี ตะ เครื่องดนตรี ฯลฯ

2. ส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์และการสร้างมโนภาพ เพราะเป็นที่ยอมรับกันว่าเด็กวัยนี้ สามารถพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ และมีจินตนาการได้สูงมาก ควรจัดกิจกรรมที่ช่วยส่งเสริม พัฒนาการทางนี้เฉพาะ เช่น การให้ต่อเติมรูปภาพ การติดปะเศษวัสดุ การเล่นเกมสมมุติ ซึ่ง ผู้ปกครองและครูควรให้อิสระแก่เด็ก

3. ส่งเสริมเพื่อฝึกหน้าที่ความรับผิดชอบในชีวิตประจำวันของเด็ก เพราะจะทำให้เด็ก เรียนรู้หน้าที่ ความรับผิดชอบ และช่วยเหลือตนเองได้ โดยเปิดโอกาสให้เด็กทำอะไรด้วยตนเอง ให้ เด็กรับผิดชอบทำงานบางอย่างเล็กๆ น้อยๆ เช่น ดูแลต้นไม้บางต้น เก็บจานของตนเองเมื่อทาน อาหารเสร็จ เป็นต้น

4. ส่งเสริมการเข้าสังคมภายนอกบ้าน เนื่องจากเด็กจะต้องเรียนรู้การปฏิสัมพันธ์กับบุคคลอื่นในสังคม จึงต้องเรียนรู้จักการเคารพสิทธิของผู้อื่น เรียนรู้ที่จะอยู่ร่วมกับเพื่อนและครู เรียนรู้หน้าที่ทางเพศของเด็ก ควรจัดกิจกรรมให้เด็กเล่นอย่างถูกต้อง เช่น สอนให้รู้จักการให้และการรับ สอนให้รู้จักสิทธิของผู้อื่น เปิดโอกาสให้ฝึกหัดการเป็นผู้นำผู้ตาม ฯลฯ

5. ส่งเสริมพัฒนาทางด้านภาษา เพราะเด็กวัยนี้ได้รับการส่งเสริม และฝึกฝนทางด้านภาษา จะทำให้มีการพัฒนาทางด้านภาษาอย่างเห็นได้ชัด และจะพัฒนาขึ้นเรื่อยๆ ควรพูดคุยกับเด็ก เพื่อฝึกหัดการใช้ภาษาอย่างถูกต้อง การเล่านิทานให้เด็กฟัง แล้วถามเรื่องราวกับเด็กจะได้ทราบถึงความเข้าใจภาษาของเด็กด้วยเปิดโอกาสให้เด็กได้เล่าเรื่องราวหรือนิทานให้เพื่อนฟังหน้าชั้นเป็นต้น

6. ส่งเสริมพัฒนาการทางด้านบุคลิกภาพ ถ้าเด็กวัยนี้ได้รับการส่งเสริมให้มีบุคลิกภาพที่ดี เช่น มีความเชื่อมั่นในตนเองอย่างถูกต้อง กระตือรือร้น กล้าแสดงตน ร่าเริง บุคลิกภาพที่เกิดขึ้นนี้จะคงอยู่และพัฒนาขึ้นไปในวัยผู้ใหญ่ พยายามเปิดโอกาสและส่งเสริมให้เด็กเรียนรู้หรือนำงานจากสิ่งต่างๆ แล้วจึงค่อยๆ เพิ่มความยากและความสลับซับซ้อนเป็นลำดับ ให้กำลังใจเด็กด้วยการชมเชย ยอมรับ และให้รางวัลในบางโอกาส การทำเช่นนี้จะทำให้เด็กเกิดความมั่นใจขึ้น

7. ส่งเสริมให้เด็กมีประสบการณ์โดยตรงกับสิ่งแวดล้อมต่างๆ อย่างกว้างขวางให้มากที่สุด เพื่อเสริมสร้างพัฒนาการทางสติปัญญา และส่งเสริมให้เด็กมีความสนใจและความคิดความอ่านให้ไกลยิ่งขึ้น การที่เด็กได้มีโอกาสได้รู้ได้เห็นสิ่งต่างๆ ที่น่าสนใจด้วยตนเองจะทำให้เด็กมีจินตนาการกว้างไกล ทำให้มีความคิดอ่านกว้างขวางและอาจเกิดแรงบันดาลใจหรือแรงจูงใจให้ต้องการศึกษาเล่าเรียนและมีความมุ่งหวังส่วนตนสูงขึ้น จะเป็นผลดีแก่เด็กเอง

หลักของการพัฒนาการ

จากผลการวิจัยตามหลักวิชาพัฒนาการ ปรากฏว่าพัฒนาการของคนดำเนินไปตามหลักเกณฑ์ดังต่อไปนี้

1. พัฒนาการของเด็กทุกคนจะดำเนินไปตามแบบแผน กล่าวคือ พัฒนาการจะเปลี่ยนแปลงไปตามแบบแผนเป็นขั้นๆ ไม่กระโดดข้ามกัน ไม่ก้าวถอยกัน และไม่มีการหยุดนิ่ง เช่น ความเจริญเติบโตของเด็ก จะต้องเริ่มจากศีรษะก่อนแล้วจึงจะพัฒนาการไปสู่ส่วนล่าง หรือส่วนปลายต่อไป ถ้าเราสังเกตดูเด็กจะพบว่า เด็กสามารถควบคุมการเคลื่อนไหวของร่างกายส่วนบนก่อน เช่น ยกศีรษะได้ก่อนยกทรงอก เด็กสามารถควบคุมลำตัวได้ก่อนแขนและขา สามารถควบคุมแขนและขาได้ก่อน มือและเท้า เป็นต้น

2. พัฒนาการของเด็กทุกคน เริ่มมีปฏิกิริยาตอบสนองเป็นส่วนรวมก่อนส่วนปลีกย่อย เช่น เมื่อเด็กจะหยิบหรือจับวัตถุสิ่งหนึ่งสิ่งใด เด็กจะเคลื่อนไหว มือแขนทั้งสองข้างเปะปะก่อนที่จะหยิบหรือจับวัตถุสิ่งนั้นไว้นั้นทั้งสองข้าง หรือเด็กจะถนัดใช้มือทั้งสองข้างจับหรือหยิบสิ่งของก่อนที่จะถนัดใช้มือข้างหนึ่งข้างใด หรือก่อนที่จะเด็กจะหัดพูดเป็นภาษาได้ก็ต้องพูดคำที่ยังไม่เป็นภาษามาก่อน เป็นต้น

3. แบบแผนของพัฒนาการของเด็กนั้น แม้จะพัฒนาไปตามแบบแผนของมันแต่พัฒนาการแต่ละแบบนั้นจะต้องมีความสัมพันธ์ซึ่งกันและกัน เช่น ทางกาย ทางจิต ทางอารมณ์และทางสังคม ซึ่งประกอบเป็นอินทรีย์ของเด็กนั้น พัฒนาการแต่ละแบบซึ่งดูเผินๆ จะเห็นว่าเปลี่ยนแปลงไปตามแบบของตนนั้น ความจริงทุกแบบมีความสัมพันธ์ซึ่งกันและกัน เช่น พัฒนาการทางกายและทางจิตใจ จะต้องสัมพันธ์กับพัฒนาการทางอารมณ์และทางสังคม เช่น เด็กวัย 3 ปีที่สามารถพูดจําเฝ้าฟังได้ก็ต่อเมื่อกล้ามเนื้อ และประสาทที่ควบคุมการออกเสียงได้เจริญถึงขั้นรู้จักแยกแยะได้ว่า การเรียกชื่อสิ่งของกับการออกเสียงต่างกันหรือเหมือนกันอย่างไร ในระยะนี้พัฒนาการทางสติปัญญาได้เจริญมาจนสามารถจําเสียง และเข้าใจความหมายของเสียงนั้นได้โดยไม่สับสนกับสิ่งอื่นๆ

ดังนั้นจึงอาจกล่าวสรุปได้ว่า เมื่ออินทรีย์ด้านหนึ่งด้านใดพัฒนาการไป ด้านอื่นๆก็จะต้องพัฒนาการตามไปด้วย นั่นก็คือ พัฒนาการแต่ละแบบๆ มีความสัมพันธ์ซึ่งกันและกันนั่นเอง

4. พัฒนาการของเด็กจะเปลี่ยนแปลงไปเป็นขั้นๆ ตามลำดับจะไม่มีการหยุดนิ่งมีการเปลี่ยนแปลงไปตามลำดับวุฒิภาวะที่ละขั้นๆ บางวัยเด็กบางคนเจริญรวดเร็วในขั้นหนึ่งแต่บางคนเจริญเติบโตไปอย่างช้า อย่างไม่ก็ตาม แม้ว่าการเจริญเติบโตของเด็กแต่ละคนจะต่างกันไปแล้วเด็กทุกคนจะต้องเจริญเติบโตถึงขีดสุดของตนจนได้ไม่ช้าก็เร็ว สุดแต่ว่าใครจะเจริญเติบโตเป็นขั้นๆไป ถึงสุดขีดแห่งความเจริญเติบโตช้าเร็วนั้น ย่อมแล้วแต่เด็กเป็นคนๆ ไป

5. ในแต่ละด้านๆ แห่งพัฒนาการของเด็กย่อมมีบุคลิกลักษณะที่เป็นพื้นนิสัยอย่างหนึ่งปรากฏออกมา คือ เมื่อเด็กเจริญเติบโตขึ้น แต่ละด้านๆ แห่งพัฒนาการก็จะแสดงบุคลิกลักษณะที่เป็นพื้นฐานนิสัยที่มีประจำตัวออกมาให้เห็น เช่น เด็กอายุประมาณ 11-14 ปี เจริญเติบโตเข้าสู่วัยรุ่นรวมหมู่รวมพวก ก็จะแสดงบุคลิกลักษณะที่เป็นพื้นนิสัยแห่งการรวมหมู่รวมพวกออกมาให้เห็น ดังนั้น ครูที่มีความเข้าใจพัฒนาการของเด็กควรจะนำหลักอันนี้ไปใช้เป็นประโยชน์ในการจัดกิจกรรมให้เด็ก เช่น กิจกรรมกีฬา หรือกิจกรรมการเรียนการสอน จะทำให้เกิดแรงจูงใจในการเรียนเป็นอย่างดี เพราะกิจกรรมที่ให้ตรงกับพื้นนิสัยของเด็กทุกคน

6. พัฒนาการแต่ละด้านๆ ของเด็กจะเปลี่ยนแปลงไปตามอัตราเร็วของมัน จะบรรลุถึงระดับแห่งวุฒิภาวะไม่เท่ากัน ถึงแม้ว่าพัฒนาการแต่ละด้านจะมีความสัมพันธ์กันก็ตาม เช่น เด็กในวัยเดียวกัน คนหนึ่งอาจมีวุฒิภาวะทางสติปัญญาเจริญกว่าเด็กอีกคนหนึ่งก็ได้ เพราะอัตราเร็วของการพัฒนาการของเด็กแต่ละคนแตกต่างกัน ดังนั้น ครูควรเข้าใจว่าที่เด็กแต่ละคนมีความสามารถไม่เท่ากัน ก็ด้วยเหตุผลดังกล่าว สมรรถภาพก็ดี ความรู้ก็ดี ทักษะก็ดี ความสุขใจก็ดีของเด็กแต่ละคนย่อมจะเจริญเติบโตแตกต่างกันไป

7. พัฒนาการของเด็กมีการเปลี่ยนแปลงต่อเนื่องกันไปเรื่อยๆ ไม่มีการหยุดนิ่งนับแต่วันปฏิสนธิเป็นต้นมา เด็กมีพลังอำนาจภายในร่างกายเป็นแรงขับให้เจริญเติบโตต่อเนื่องกันไปตามลำดับวุฒิภาวะเป็นขั้นๆ แต่ความเจริญเติบโตของเด็กอาจไม่สม่ำเสมอกันได้ กล่าวคือ การเจริญเติบโตของระยะหนึ่งอาจล่าช้าไปสู่อีกระยะหนึ่งได้ เช่น ในวัยรุ่น เด็กบางคนอาจเจริญเติบโตเข้าสู่วัยรุ่นเมื่ออายุ 13 ปีเศษ แต่บางคนเข้าสู่วัยรุ่นเมื่ออายุ 11 ปีเศษ ก็มีเป็นต้น แต่อย่างไรก็ตาม

การเจริญเติบโตในระยะหนึ่งๆ ย่อมมีผลสืบเนื่องกันไปถึงการเจริญเติบโตในระยะถัดไป ครูผู้ปกครองที่เข้าใจหลักการพัฒนาการในข้อนี้ ควรจะพยายามจัดประสบการณ์ให้เด็กอย่างกว้างขวาง ไม่ใช่จัดเฉพาะในปัจจุบันเท่านั้น เพื่อเป็นการเตรียมวางรากฐานอันถูกต้อง สำหรับประสบการณ์ที่เด็กจะต้องเผชิญต่อเนื่องกันไปในวันข้างหน้าด้วย จึงจะช่วยให้เด็กสามารถปรับตัวได้อย่างเหมาะสมและรวดเร็ว จะช่วยให้เด็กประสบความสำเร็จในการดำรงชีวิตมากยิ่งขึ้น

8. องค์ประกอบที่สำคัญที่จะทำให้เกิดการพัฒนาการก็คือ วุฒิภาวะและการเรียนรู้ของเด็ก ทั้งสองประการนี้นับว่าสำคัญมาก เด็กสามารถจะเรียนรู้สิ่งต่างๆ ได้ขึ้นอยู่กับความเจริญเติบโตของอวัยวะต่างๆ ทั้งภายในและภายนอกร่างกายทั้งสิ้น ตัวอย่างเช่น เด็กจะหัดอ่านหนังสือยังไม่ได้ ถ้าร่างกายและสมองยังไม่เจริญถึงระดับวุฒิภาวะขั้นนั้นๆ เสียก่อน ดังนั้น พัฒนาการของเด็กจะเปลี่ยนแปลงไปในทางงอกงามขึ้น หรือลดน้อยถอยลงก็เนื่องจากวุฒิภาวะของเด็กเป็นสำคัญ ความเข้าใจในข้อนี้จะช่วยให้ครู บิดามารดา และบุคคลที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการศึกษาของเด็ก จะเข้าใจเด็กได้ดีว่า เด็กๆ เมื่อเจริญเติบโตมาถึงระดับวุฒิภาวะนั้นๆ จะสามารถเรียนรู้สิ่งต่างๆ ได้นานแค่ไหน เพียงไร ครูในระดับประถมศึกษา ถ้าจะนำความรู้ความเข้าใจในเรื่องนี้ไปใช้ในการ จัดประสบการณ์หรือกิจกรรมต่างๆ ให้แก่เด็ก ให้เหมาะสมกับวุฒิภาวะและความสามารถที่เด็กมีเป็นคนๆ ไป จะช่วยให้เด็กประสบความสำเร็จในการเรียนได้เป็นอย่างดี

ทฤษฎีพัฒนาการของเด็กปฐมวัย

ทฤษฎีบุคลิกภาพของ ซิกมันด์ ฟรอยด์ (Sigmund Freud)

ฟรอยด์เกิดเมื่อวันที่ 6 พฤษภาคม ค.ศ.1856 ที่เมืองเฟียร์เบิร์ก (Friebrge) ในรัฐมอราเวีย โดยกำเนิด ฟรอยด์เป็นชาวออสเตรีย มีบิดามารดาเป็นชาวยิว สำเร็จการศึกษาจากมหาวิทยาลัยเวียนนา ในตอนแรกฟรอยด์เรียนวิชากฎหมาย แต่ตอนหลังได้เปลี่ยนมาเรียนแพทย์ ในขณะที่เรียนแพทย์เขาสนใจเกี่ยวกับระบบประสาท ได้ค้นคว้าทดลองอยู่ตลอดเวลาทำให้มีประสบการณ์มาก ต่อมาได้ศึกษาวิชาโรคจิต เขาสนใจเกี่ยวกับการรักษาโรคฮิสทีเรียและสนใจเกี่ยวกับการวิเคราะห์จิตมาก สุดท้ายฟรอยด์ได้รับตำแหน่งศาสตราจารย์ในมหาวิทยาลัยเวียนนา เขามีชื่อเสียงมากในระยะนั้น มีลูกศิษย์มากมาย เช่น อัลเฟรด แอดเลอร์ (Alfred Adler) คาร์ล จุง (Carl Gustan Jung) ออตโต แรงค์ (Otto Rank) และ วิลเลียมส์ สตีเกล (William Stekel)

ทฤษฎีจิตวิเคราะห์ของฟรอยด์ (Psychoanalysis Theories) นับว่ามีอิทธิพลอย่างยิ่งต่อการเลี้ยงเด็ก ทำให้มีการเปลี่ยนแปลงวิธีการอบรมเลี้ยงดูเด็กจากแบบเดิมมาตามหลักของฟรอยด์กันมาก เขาได้ชี้แจงให้เห็นถึงความสำคัญของประสบการณ์ในวัยเด็ก ซึ่งจะมีผลโดยตรงต่อลักษณะพัฒนาการและบุคลิกภาพของบุคคลในวัยที่เจริญเติบโต อิทธิพลที่ทำให้เกิดบุคลิกภาพนั้นฟรอยด์ได้สรุปว่ามีสิ่งสำคัญ 3 ประการ คือ

1. จิตไร้สำนึก (Unconscious) ฟรอยด์อธิบายว่า การที่คนใช้ถูกสะกดจิตแล้วสามารถจำเรื่องราวต่างๆ ในอดีตได้นั้นเป็นเพราะมีอำนาจอย่างใดอย่างหนึ่งไปบังคับในขณะที่บุคคลนั้นรู้ตัวให้เรื่องราวต่างๆ นั้นจมไปอยู่ในส่วนลึกของจิต ฟรอยด์เรียกอำนาจนั้นว่า “Unconscious” หรือจิตไร้สำนึก จิตไร้สำนึกเกิดขึ้นเนื่องจากเราเก็บกดความรู้สึที่เกิดขึ้น เมื่อเกิดความขัดแย้งทางจิต เช่น เมื่อถูกพ่อแม่ดุเรา เราไม่โกรธตอบพ่อแม่ เพราะเรารู้ว่าโกรธไม่ได้ แต่อาจไปแสดงออกกับน้องๆ บ้าง ที่เป็นเช่นนี้ฟรอยด์อธิบายว่าความจริงเราก็มีความรู้สึกโกรธพ่อแม่ แต่ความโกรธนั้นถูกเก็บกดเอาไว้จนไม่มีโอกาสให้เห็น โดยถอยลงไปอยู่ในจิตไร้สำนึก (Unconscious)

การเกิดความขัดแย้ง (Conflicts) ในจิตใจของคนเรานั้น เกิดจากบุคคลไม่กล้าทำตามความพอใจของตนตามสัญชาตญาณเนื่องจากความจริงภายนอก เช่น ความพอใจทางเพศ ซึ่งฟรอยด์เน้นว่าเป็นสิ่งสำคัญมากเพราะมนุษย์นั้นพอใจในเรื่องเพศมาแต่กำเนิด แต่พอโตขึ้นมีความคิดมากขึ้นพบว่าทำตามความพอใจนั้นเป็นสิ่งไม่ดีจึงสะกดกลั้นเอาไว้ ถ้าการสะกดกลั้นนั้นเกิดจากความขัดแย้งอย่างรุนแรงระหว่างความต้องการทำตามแรงหุนของสัญชาตญาณกับความจริงภายนอกแล้วจะทำให้ความทรงจำเกี่ยวกับเรื่องนั้นๆ ลดถอยลงไปอยู่ในจิตไร้สำนึก

จิตไร้สำนึกนั้นมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมของมนุษย์มาก เราสามารถศึกษาจิตไร้สำนึกได้จากการสะกดจิตการเล่าเรื่องตามสบายตามแต่จะนึกได้ (Free association) การละเมอหรือการกล่าวคำโดยพลั้งเผลอ

2. โครงสร้างของลักษณะแห่งจิต ฟรอยด์ได้แบ่งลักษณะโครงสร้างแห่งจิตออกเป็น 3 ประการ คือ

1. อิด (Id) เป็นพลังจิตฝ่ายต่ำ หมายถึงความอยากซึ่งจะเป็นแรงผลักดัน ที่ทำให้คนเราประกอบพฤติกรรมขึ้นตามความพอใจ เพื่อสนองสัญชาตญาณที่เรามีมาแต่กำเนิด และเป็นสิ่งที่มีอยู่ในจิตไร้สำนึก (Unconscious) ของคนเรา ความต้องการดังกล่าวนี้เป็นสันดานดิบของมนุษย์ กล่าวคือมีแต่ความต้องการฝ่ายเดียวโดยไม่คำนึงถึงสิ่งใดทั้งสิ้น มีแต่การอยากมีความสุข และพยายามหลีกเลี่ยงความเจ็บปวด และความยากลำบากทั้งปวง ตัวอย่าง เช่นแรงขับทางเพศ (Sexual instinct) ซึ่งฟรอยด์เรียกว่า Libido เป็นต้น คนเราต้องการสนองความต้องการทางเพศตั้งแต่เกิด เมื่อโตขึ้นเผชิญกับหลักของความจริง จึงต้องสะกดกลั้นความต้องการดังกล่าวไว้

2. อีโก้ (Ego) เป็นพลังจิตส่วนของความมีเหตุผล เป็นตัวช่วยให้ความต้องการของ Id บรรลุผลแต่จะต้องเป็นไปอย่างสมเหตุสมผลและเหมาะสมกับสถานการณ์ด้วย โดยมีหน้าที่ 3 ประการ คือ

1) ควบคุมความต้องการอันไม่เป็นที่พึงประสงค์ของสังคม มิให้ปรากฏออกมาภายนอก กล่าวคือ พยายามห้ามความต้องการของ Id ไม่ให้แสดงออกมาในลักษณะที่ขัดแย้งกับสังคมภายนอก

2) พยายามไม่ให้เกิดความทุกข์อันเนื่องจากการสะกดกลั้นความต้องการเหล่านั้น เพราะถ้าคนเราเผชิญปัญหาที่ตนเองไม่สามารถแก้ไขได้จะเกิดความกังวลใจ (Anxiety) และเมื่อเกิด

ความกังวลใจมากๆ จะกลายเป็นโรคประสาทได้ ดังนั้น Ego จะใช้วิธีที่เรียกว่า “กลวิธานป้องกันตนเอง” (Defense- mechanism) เพื่อให้พ้นจากความเดือนร้อนนั้นๆ พอประทังไว้มิให้เป็นโรคประสาท วิธีป้องกันตนเองนี้เกิดขึ้นโดยเราไม่รู้ตัว ความจริงไม่ได้เป็นการแก้ปัญหาให้ลุล่วงไป แต่เป็นการผ่อนคลายความเดือนร้อนให้ลดลงเท่านั้น

3) ทำหน้าที่ให้คนเป็นผู้บรรลุนิติภาวะทางอารมณ์และสังคม โดยการหาวิธีแก้ปัญหาให้ลุล่วงไป แสดงให้เห็นว่ามีความเป็นผู้ใหญ่มีความรับผิดชอบต่อตนเองและผู้อื่น สามารถควบคุมอารมณ์ตนเองได้

3. ซุปเปอร์อีโก้ (Super Ego) เป็นพลังจิตฝ่ายสูง คือส่วนที่เราเรียกว่า มโนธรรม หรือ ระเบียบ ข้อบังคับต่างๆ ที่ทางสังคมได้ตั้งขึ้น มีหน้าที่คอยหักห้ามความต้องการของ Id มิให้แสดงออกตามความเรียกร้องของสัญชาตญาณ และคอยเสริมพลังของ Ego เช่น ถ้านาย ก. เห็นรองเท้าสวยวางขายอยู่ในร้าน Id เกิดมีความต้องการอยากได้รองเท้าคู่ใหม่ Ego ก็พยายามที่จะทำให้ความต้องการของ Id สมฤทธิ์ผล แต่ Super Ego จะขัดขวางโดยให้ข้อคิดว่า รองเท้าคู่นั้นไม่ใช่ของเรา และในขณะนี้เราไม่มีเงินพอจะซื้อได้ การเข้าไปหยิบมาเฉยๆ เป็นการผิดกฎหมายจึงต้องอดใจไว้ก่อน เป็นต้น

ฟรอยด์ อธิบายว่า Super Ego เกิดขึ้นเพราะมนุษย์มีเวลาแห่งการเป็นเด็กทารกยาวนานกว่าสัตว์ใดๆ การเป็นเด็กทารกทำให้ต้องพึ่งผู้อื่น ดังนั้นจึงต้องเอาใจคนอื่นๆ ด้วย เมื่อมีผู้บังคับก็รู้จักหักห้ามใจตนเอง Super Ego เป็นตัวแทนของค่านิยมที่บุคคลได้รับการถ่ายทอดกันมาจากบิดามารดา หรือผู้ใกล้ชิดในวัยเด็กเล็ก จะเห็นได้ว่าบุคคลเมื่อเข้าวัยผู้ใหญ่มากขึ้นเท่าใด Super Ego จะเข้ามามีบทบาทมากขึ้นเพียงนั้น การที่บุคคลจะดำเนินชีวิตไปตามความต้องการของ ID หรือ Super Ego ขึ้นอยู่กับการฝึกหัดอบรม แต่ทั้งหมดนี้ก็มี Ego ซึ่งทำหน้าที่เป็นตัวกลางคอยถ่วงอำนาจระหว่าง ID และ Super Ego ให้สมดุลกัน

การเปลี่ยนแปลงจาก ID ไปสู่ Ego และ Super Ego นี้จัดว่าเป็นขบวนการของพัฒนาการทางจิตใจ ซึ่งจะเกิดขึ้นเป็นขั้นๆ ซึ่งฟรอยด์เรียกขั้นเหล่านี้ว่า Psychosexual Stages ได้แก่

1. ขั้นปาก (Oral Stage) ในขั้นนี้จะเริ่มตั้งแต่หลังคลอดเป็นต้นมา เป็นระยะที่เด็กทารกใช้ปากเป็นทางหาความสุขมาให้แก่ตัวเองมากกว่าส่วนอื่นของร่างกายได้แก่ ดูด กิน กัด แทะ อม เป็นต้น จะสังเกตเห็นได้ว่า เมื่อเด็กทารกหิวหรือรู้สึกไม่สบายจะร้องส่งเสียงเป็นการให้สัญญาณแก่ผู้ใกล้ชิด เมื่อมารดาให้นม ในทันทีที่ปากของเด็กทารกสัมผัสกับนมมารดา เด็กก็จะเงยและดูดนมจนอิ่มแล้วหลับไป เมื่อเด็กทารกอึดแสดงว่าความต้องการภายใน(ID) ได้รับการตอบสนอง ฟรอยด์เชื่อว่าการดูดนมนี้แหละ จะทำให้ปากเป็นอวัยวะที่นำความสุขมาให้เด็กทารกในระยะนี้โดยแท้ นอกจากการดูดนมแล้ว ยังมีกิจกรรมอื่นๆ เช่น ดูดหัวแม่มือ กัด แทะของเล่น ล้วนนำความสุขมาสู่เด็กทารกทั้งสิ้น เช่นเมื่อเอาของเล่นมาให้เด็กทารกถือ เด็กทารกจะเอาเข้าไปอมทันที แม้ว่า การดูดการอมของเล่น จะไม่ทำให้เด็กอึดก็ทำให้เด็กมีความสุขได้และเลิกร้องไห้ได้เหมือนกัน

ในขั้น Oral Stage นี้ فروยด์ยังได้แบ่งออกเป็น 2 ระยะ คือ

ก. ระยะ Oral-Possible เป็นระยะที่เด็กทารกแรกเกิดซึ่งยังไม่มีฟัน เด็กมีความสามารถเพียงดูดกลืนเท่านั้น

ข. ระยะ Oral-Sadistic เป็นระยะที่เด็กโตจนฟันน้ำนมแล้วสามารถ กัดแทะได้ จะมีลักษณะของการใช้พลังงานทำลายมากขึ้น

2. ขั้นทวารหนัก (Anal Stage) ขั้นนี้เด็กสนใจบริเวณทวารหนัก เด็กจะเกิดความรู้สึกพอใจกับการ “กักไว้” และ “ปล่อยออก” ตามธรรมชาติเกี่ยวกับของเสียภายในร่างกาย ระยะนี้เด็กจะมีอายุประมาณ 2 ปีซึ่งนับว่าเป็นระยะสำคัญสำหรับการพัฒนาบุคลิกภาพ กล่าวคือ มักจะเกิดความขัดแย้งระหว่างเด็กกับคนเลี้ยงเด็กจะเกิดอาการ “ขัดใจ” ระหว่าง ความต้องการอย่างถาวรตามอำเภอใจของตน กับการฝึกหัดของมารดา หรือคนเลี้ยงให้ถาวรตามเวลา ทำให้เด็กต้องอดกลั้นเอาไว้หรือในขณะที่เด็กกำลังฝึกหัดการขับถ่ายแต่มารดาฝึกเรื่องความสะอาด จึงทำให้เกิดความขัดแย้งกัน อาจทำให้เด็กเป็นคนรักความสะอาดหรือเกลียดความสะอาดได้ หรืออาจทำให้เด็กเป็นคนมีระเบียบ ตรงต่อเวลา และขี้นี้นิวได้ เป็นต้น

3. ขั้นอวัยวะเพศ (Phallic Stage) เป็นขั้นที่เด็กมีความสุขอยู่กับอวัยวะเพศมีการลบล้างอวัยวะสืบพันธุ์ ความรู้สึกเช่นนี้จะเกิดขึ้นในอายุ 4 ปี ซึ่งจะมีลักษณะ 2 ประการ ประการแรกเรียก Oedipus Complex คือความรู้สึกรักพ่อ หรือแม่ที่ต่างเพศกัน เด็กชายจะรักแม่ เกลียดพ่อ เด็กหญิงจะรักพ่อและเกลียดแม่ ประการที่สอง คือ Castration Complex ระยะนี้เด็กชายจะสนใจอวัยวะเพศของตนเกรงอวัยวะเพศจะหายไป กลัวถูกตอนหรือถูกตัดอวัยวะเพศ ส่วนเด็กหญิงจะมีความรู้สึกว่ามันไม่เหมือนเด็กชายมักอิจฉาเด็กผู้ชาย

4. ขั้น Genital Stage การพัฒนาถึงขั้นนี้เด็กจะสนใจเพศตรงข้าม เริ่มสมาคมกับเพื่อนต่างเพศ เด็กจะเริ่มเปลี่ยนความคิดไปสู่ความรู้สึกที่เป็นผู้ใหญ่มากขึ้น ความรู้สึกทางเพศต่อบิดามารดาที่เคยมีหายไป แต่ต้องการเลียนแบบผู้ใหญ่มากขึ้น และในระยะนี้ความรู้สึกเกี่ยวกับความเชื่อถือและค่านิยมต่างๆ ซึ่งเป็นรากฐานของ Super Ego จะค่อยๆ ซึมซาบเข้าสู่จิตใจเด็กมากขึ้น

การพัฒนาของ Ego และ Super Ego นี้จะก่อให้เกิดขบวนการเรียกว่า กลวิธีป้องกันตนเอง (Defense Mechanism) ซึ่งเป็นการช่วยให้บุคคลพ้นจากสถานการณ์ที่ตึงเครียด ในการปรับตัวเพื่อช่วยลดความกระวนกระวายใจ ซึ่งมีหลายวิธี เช่น

1. การหาเหตุผลเข้าข้างตนเอง (Rationalization) เช่นเด็กที่อยากกินขนมแต่ไม่สามารถกินได้จึงให้เหตุผลกับตัวเองว่า ยังไม่หิว

2. การทำในสิ่งที่ตรงกันข้ามกับความรู้สึก (Reaction Formation) เช่นหญิงที่รังเกียจบุตรที่ขอมมาเลี้ยงแต่ต่อหน้าคนอื่นทำแสดงความรักอย่างสุดซึ้ง

3. การทดแทน (Sublimation) เป็นความพยายามของ ID ที่เป็นพลังงานดิบได้แปรสภาพไปในทางที่สังคมยอมรับ เช่น การเต้นรำเป็นการสนองความต้องการทางเพศที่สังคมยอมรับ

4. การโยนความผิดให้บุคคลอื่น (Projection) เป็นคนที่ทำผิดแล้วไม่ยอมรับผิด โยนความผิดให้คนอื่น ตัวอย่างเช่น เด็กที่สอบตกโทษว่าเป็นเพราะครูให้คะแนนไม่ยุติธรรม เป็นต้น

5. การทดแทน (Conysensation) คือการแสดงพฤติกรรมที่เป็นลักษณะทดแทนสิ่งที่ตัวเองบกพร่อง เช่น เด็กที่เรียนไม่เก่งก็หันไปเอาดีทางกีฬา เป็นต้น

6. การหลีกเลี่ยงจากสภาพความเป็นจริง (Isolation) เป็นเด็กที่ไม่มีความสุขในชีวิตประจำวัน ก็ชอบนั่งฝันกลางวัน (Day Dream) เป็นต้น

فروยต์ได้เห็นว่า ความต้องการ (Need) และสัญชาตญาณ (Instinct) มีส่วนสัมพันธ์กับการที่ Ego จะพยายามหาทางสนองตอบความต้องการภายในและภายนอกอย่างสำเร็จหรือไม่อีกด้วย ซึ่งทั้งนี้จะขึ้นอยู่กับการใช้บุคลิกใช้ Defense Mechanism อย่างไร ความรู้เกี่ยวกับกลวิธีชานแห่งการปรับตัว นี้จะช่วยให้เราสามารถเข้าใจถึงพฤติกรรมของเด็ก และความคิดของเด็กได้ فروยต์ได้รักษาคนที่เป็โรคทางจิตมากมายและได้สรุปประเภทของคนปกติไว้ 5 พวก คือ

1. พวก Schizoid เป็นพวกที่ชอบแยกตัวออกจากสังคม ไม่ชอบการคบค้าสมาคมกับใคร มีจิตใจเต็มไปด้วยความระแวง อารมณ์ตกอยู่ในความผัน

2. พวก Cycloid หรือ Cyclothymic เป็นพวกที่ตกเป็นทาสของอารมณ์ตลอดเวลา ไม่สามารถยับยั้งจิตใจได้เมื่อโกรธ เมื่อเสียใจมากๆ อาจทำร้ายตนเอง

3. พวก Psychopathic เป็นพวกที่พฤติกรรมตนเป็นภัยแก่สังคม มีนิสัย เกเร ดิดยาเสพติด เป็นอาชญากร

4. พวก Neurotic เป็นพวกที่มีประสาทอ่อนไหวง่าย ตกใจง่าย หวาดกลัว สิ่งที่ไม่ควรกลัวตลอดเวลา จิตใจไม่เป็นสุข

5. พวก Mental Defective คือพวกที่มีความบกพร่องทางสมอง ช่วยเหลือตนเองไม่ได้เป็นภาระแก่สังคม ได้แก่ พวกสติปัญญาทึบ

ทฤษฎีของ เพียเจท์ (Piaget Theories)

ศาสตราจารย์ Piaget เป็นนักจิตวิทยาชาวสวิสเซอร์แลนด์ ความจริงท่านผู้นี้จบปริญญาเอกทางสัตววิทยา แต่มีความสนใจทางจิตวิทยา ดังนั้น เมื่อสำเร็จจากมหาวิทยาลัยแล้วท่านจึงสมัครทำงานกับ Binet ผู้ซึ่งเป็นคนแรกที่คิดข้อทดสอบสติปัญญาและเชาว์ขึ้น ในขณะที่ทำงานนั้น Piaget พบว่าวิธีการคิดและการให้เหตุผลในสิ่งต่างๆ ของเด็กล้วนน่าสนใจมากเพราะแตกต่างกับผู้ใหญ่มาก จึงได้เริ่มการค้นคว้าทดลองพัฒนาการของความคิด โดยทดลองในบ้านของท่าน คือ การทำการสังเกตบุตรและบุตรของท่านเอง จากการสังเกตนี้ทำให้ Piaget และแพร่หลายเป็นที่นิยมของชาวยุโรป แต่ก็ยังไม่ได้รับความสนใจจากนักจิตวิทยาชาวอเมริกันจนถึงปี 1950 จึงมีนักจิตวิทยาเริ่มสนใจงานของ Piaget และได้นำความคิดของท่านมาทดลองเกี่ยวกับเด็กวัยต่างๆ ตั้งแต่วัยเด็กทารก จนถึงวัยผู้ใหญ่

Piaget สนใจกระบวนการที่พัฒนาการด้านสติปัญญาที่เกิดขึ้นจากการเรียนรู้ด้วยการกระทำ (Learning by doing) ของ John Dewey

สาระสำคัญตามทฤษฎีของ Piaget ก็คือ สิ่งที่เป็นปัจจัยสำคัญในพัฒนาการด้วยสติปัญญาและความคิด คือการที่คนเรามีปฏิสัมพันธ์ (Interaction) กับสิ่งแวดล้อมตั้งแต่เริ่มเกิดผลของการปะทะทำให้เด็กอ่อนเริ่มรู้จัก “ตน” (Self)

Piaget พบว่า แรกทีเดียวเด็กอ่อนไม่สามารถแยก “ตน” ออกจากสิ่งแวดล้อมแต่เนื่องจากประสบการณ์ในการปะทะกับสิ่งแวดล้อม ทำให้เกิดกาพัฒนาการทางด้านสติปัญญาขึ้น

การปฏิสัมพันธ์ (Interaction) นั้น หมายถึงกระบวนการปรับตัวของอินทรีย์กับสิ่งแวดล้อมภายนอก ซึ่งเป็นกระบวนการที่ต่อเนื่องและปรับปรุงเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลาเพื่อให้เกิดความสมดุลกับสิ่งแวดล้อม การปะทะและการปรับปรุงจะต้องประกอบด้วย

1. การดูดซึม (Assimilation) หมายถึงกระบวนการที่อินทรีย์ได้ดูดซึมภาพต่างๆของสิ่งแวดล้อมด้วยประสบการณ์ของตนเอง จะดูดซึมได้มากน้อยแค่ไหนขึ้นอยู่กับความสามารถในการรับรู้ของอินทรีย์ เช่นเด็กเล็กๆจะเรียกผู้ชายทั้งหลายว่า “คุณพ่อ” เพราะยังไม่มีความสามารถแยกความแตกต่างระหว่างผู้ชายทั่วไปกับคุณพ่อได้

2. การปรับความแตกต่างเพื่อให้เข้ากับ ความเข้าใจ และความรู้เดิม (Accommodation) คือวิธีการที่รวบรวมสิ่งแวดล้อมที่อยู่รอบๆตัวที่จะช่วยให้เด็กเปลี่ยนความคิดและความเข้าใจเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม เพื่อให้ความคิดและความเข้าใจตรงกับความเป็นจริงที่อยู่รอบๆตัวเขา เช่น เดิมเด็กเคยมีความเข้าใจว่า เด็กหญิงกับเด็กชายแตกต่างกัน เด็กหญิงเอาไผ่ผมยาว เด็กชายเอาไผ่ผมสั้น เด็กหญิงสวมกระโปรง เด็กชายสวมกางเกง ถ้าเด็กในวัยที่เกิดขึ้นเด็กหญิงผมยาวนุ่งกางเกง เช่นเดียวกับเด็กผู้ชาย แต่เด็กรู้ว่าเป็นเด็กหญิงไม่ใช่เด็กชายแล้ว แสดงให้เห็นว่าเด็กสามารถ Accommodate สิ่งแวดล้อมใหม่และแปลความเข้าใจเดิมของเขาว่า “เด็กผู้หญิงไม่จำเป็นต้องนุ่งกระโปรงเสมอไป อาจจะนุ่งกางเกงเช่นเดียวกับเด็กผู้ชายก็ได้”

สรุปแล้วในการพัฒนาการทางสติปัญญาความรู้นั้น บุคคลจะต้องมีการปรับตัว ซึ่งประกอบด้วยกระบวนการสำคัญ 2 อย่าง คือ Assimilation และ Accommodation เป็นสิ่งสำคัญ

Piaget ได้แบ่งขั้นของสติปัญญาและความคิดออกเป็นขั้นใหญ่ๆ 3 ขั้น คือ

- 1) Sensory Motor Operation ขั้นนี้เริ่มตั้งแต่เกิดจนถึง 2 ปี ในขั้นนี้แยกย่อยได้อีก 6 ขั้น
- 2) Concrete Thinking Operation เริ่มตั้งแต่ 2-11 ปี ซึ่งในขั้นนี้แยกย่อยได้อีก 3 ขั้น
- 3) Formal Operation ขั้นนี้เริ่มตั้งแต่ 11 ปีจนถึงวัยผู้ใหญ่

ขั้นของการพัฒนาการทางสติปัญญาความคิดตามทฤษฎีของ Piaget

1. Sensory Motor Operation แยกออกได้เป็นขั้นย่อยๆอีก 6 ขั้นดังนี้คือ

1.1 Reflexive (อายุ 0-1 เดือน) พฤติกรรมเป็นการเคลื่อนไหวของเด็กอ่อน เป็นการเคลื่อนไหวของร่างกาย และการดูดเต้า

1.2 Primary Circular Reaction (อายุ 1-4 เดือน) พฤติกรรมที่แสดงออก เป็นการเคลื่อนไหวที่ทำซ้ำๆ และง่าย ๆ โดยบังเอิญมีการจ้องดูสิ่งต่างๆ รอบๆ ตัว เริ่มสนใจสิ่งแวดล้อม

1.3 Secondary Circular Reaction (อายุ 4 เดือนครึ่ง- 9 เดือน) พฤติกรรมที่แสดงออกเป็นพฤติกรรมที่เด็กอ่อนเริ่มทดลองทำอะไรซ้ำๆ เพื่อให้เกิดผลที่น่าสนใจ เช่น เด็กอ่อนอาจบังเอิญเอาเท้าไปเกยเปลงทำให้ของเล่นที่แขวนไว้เคลื่อนไหว เด็กก็จะลองเกยซ้ำอีกเพื่อให้จะลองดูว่าของเล่นนั้นอีกหรือไม่

1.4 Coordination of Secondary Scheme (อายุ 9-10 เดือน) พฤติกรรมของเด็กอ่อนระยะนี้เริ่มมีจุดหมายแสดงว่าตั้งใจทำอะไรซ้ำๆ โดยบังเอิญ เช่น ถ้าผู้ใหญ่แกลังเอาตุ๊กตาไปซ่อนไว้ใต้หมอน เด็กอ่อนจะผลักหมอนออกเพื่อจะเอาตุ๊กตา

1.5 Tertiary Circular Reaction (อายุ 12-18 เดือน) เด็กอ่อนวัยนี้เมื่อพบวิธีแก้ปัญหาโดยบังเอิญจะทำซ้ำโดยวิธีเดียวกับที่เคยค้นพบและแก้ปัญหาได้

1.6 Intervention of New Mean เด็กวัยนี้จะสามารถประดิษฐ์วิธีใหม่ซึ่งไม่เคยเห็นหรือทำมาแต่ก่อนได้เอง เช่นจะใช้ไม้เขี่ยของที่อยู่อีกฝั่งซึ่งใช้มือเอื้อมไม่ถึง

สรุปชั้น Sensory Motor เป็นขั้นของการพัฒนาการทางสติปัญญาความคิดก่อนระยะเวลาที่เด็กอ่อนจะพูดและใช้ภาษาได้ Piaget กล่าวว่า สติปัญญาความคิดของเด็กในวัยนี้แสดงออกโดยการกระทำ (Action) เด็กสามารถแก้ปัญหาได้แม้ว่าจะไม่สามารถที่จะอธิบายได้ด้วยคำพูด เด็กในวัยนี้จำเป็นจะต้องมีโอกาสนี้จะสามารถที่จะปะทะกับสิ่งแวดล้อมด้วยตนเองและแสดงพฤติกรรมเพราะการปะทะกับสิ่งแวดล้อมเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับการพัฒนาการด้านสติปัญญาและความคิด

2. Concrete Thinking Operation ความคิดของเด็กในขั้นนี้ขึ้นอยู่กับของที่เป็นรูปธรรมประกอบด้วยขั้นย่อย 3 ขั้น คือ

2.1 Preconceptual (อายุ 2-4 ปี) เด็กวัยนี้จะเริ่มใช้ภาษาช่วย แต่ภาษาที่พูดมักจะซ้ำและเกี่ยวกับตัวเองเพราะยังไม่สามารถที่จะแกตัวเองออกจากสิ่งแวดล้อม การเล่นสำคัญมากในวัยนี้

2.2 Intuitive Thought (อายุ 4-7 ปี) เด็กวัยนี้เริ่มเข้าใจภาษาพอจะใช้ความคิดของเขาได้ เริ่มปะทะกับสิ่งแวดล้อมตามความเป็นจริง เริ่มให้เหตุผลได้แต่ยังไม่สามารถจะคิดแบบนามธรรม

2.3 Concrete Operation (อายุ 7-11 ปี) เด็กวัยนี้สามารถที่จะเริ่มใช้เหตุผลในการแก้ปัญหา แต่การคิดยังต้องอาศัยการรับรู้ที่เป็นนามธรรมอยู่

สรุปได้ว่า การพัฒนาการทางสติปัญญาและความคิดของเด็กระหว่างอายุ 2 ปี ถึง 11 ปี นับว่าเป็นไปอย่างรวดเร็วมาก ในระหว่างอายุ 2-7 ปี ความคิดของเด็กยังขึ้นอยู่กับสิ่งที่เขารับรู้จากสิ่งภายนอก แม้ว่าจะใช้สัญลักษณ์และภาษาช่วยในความคิด แต่จะยังไม่สามารถที่จะตั้งกฎเกณฑ์หรือกฎที่จะอธิบายสิ่งแวดล้อมรอบตัวได้ ซึ่งต่างกับเด็กวัย 7-11 ปี มีการพัฒนาการทางสติปัญญาและความคิดก้าวหน้ามาก สามารถเข้าใจความสัมพันธ์ของส่วนย่อยและส่วนรวม และเข้าใจการแบ่งหมู่และการจัดหมู่ได้

3. Formal Operation (อายุ 11-15 ปี) เด็กวัยนี้จะเริ่มมีความสามารถคิดสิ่งที่เป็นนามธรรมได้ สามารถที่จะคิดแบบที่ตั้งสมมติฐาน และการสามารถใช้วิธีคิดแบบอนุมาน (Deductive) ได้ ในขั้นนี้พัฒนาการทางสติปัญญาและความคิดของเด็กเป็นขั้นสุดยอด คือเด็กในวัยนี้จะเริ่มคิดเป็นผู้ใหญ่ ความคิดแบบเด็กจะสิ้นสุดลง เด็กจะสามารถคิดหาเหตุผล นอกเหนือไปจาก Information ที่มีอยู่ สามารถที่จะคิดอย่างนักวิทยาศาสตร์ สามารถที่จะตั้งสมมติฐานและทฤษฎี และแลเห็นความเป็นจริงที่เห็นด้วยการรับรู้ไม่สำคัญเท่ากับความคิดถึงสิ่งที่จะเป็นไปได้ Piaget สรุปว่า เด็กวัยนี้เป็นผู้ที่คิดเหนือไปกว่าสิ่งปัจจุบัน สนใจที่จะสร้างทฤษฎีเกี่ยวกับทุกสิ่งทุกอย่าง และมีความพอใจที่จะคิดพิจารณาเกี่ยวกับสิ่งที่ไม่มีตัวตน หรือสิ่งที่เป็นนามธรรม

สรุปแล้ว Piaget ได้แบ่งขั้นของพัฒนาการทางสติปัญญาและความคิดออกเป็น 3 ขั้นใหญ่ๆ คือ Sensory Motor ซึ่งเริ่มตั้งแต่เกิดจนถึงอายุ ประมาณ 2 ปี และขั้น Concrete Operation เป็นขั้นที่สอง เริ่มจากอายุ 2 ปี จนถึงอายุประมาณ 11 ปี และขั้นสุดท้ายได้แก่ Formal Operation หมายถึงขั้นที่คนสามารถคิดแก้ปัญหาแบบนามธรรมได้เริ่มตั้งแต่อายุ 11 ปี จนถึงวัยผู้ใหญ่

จากทฤษฎีของ Piaget จะเห็นได้ว่า Piaget เป็นบุคคลแรกที่สามารถสร้างทฤษฎีเกี่ยวกับพัฒนาการทางสติปัญญาความคิดขึ้นเป็นคนแรก โดยเฉพาะการพัฒนาการด้านสติปัญญาและความคิดของเด็กก่อนตั้งแต่เกิดจนถึงราวๆ 2 ปีทฤษฎีของ Piaget จึงได้รับการนิยมแพร่หลายในหมู่นักจิตวิทยาทั้งในยุโรปและอเมริกา

ทฤษฎีสัมพันธภาพระหว่างบุคคลของฮัลลิวาน

ฮัลลิวานมีชื่อเต็มว่า แฮรี่ แอส ฮัลลิวาน (Harry Stack Sullivan) เกิดที่ฟาร์มใกล้เมืองนอร์วิช รัฐนิวยอร์ก สำเร็จการศึกษาทางแพทย์จากวิทยาลัยการแพทย์ แห่งชิคาโก

ฮัลลิวานมีความคิดว่า ตลอดเวลาที่มนุษย์ดำรงชีวิตอยู่นั้น จำเป็นต้องมีสัมพันธภาพซึ่งกันและกันกับสิ่งแวดล้อม วัยเด็กเรามีความสามารถในการเปลี่ยนสัมพันธภาพกับสิ่งแวดล้อมน้อยมาก แต่เมื่อโตขึ้นก็มีความสามารถในการปรับตัวสูงขึ้น เพราะสิ่งแวดล้อมเป็นผู้สอนให้ก่อน แต่ไม่ได้หมายความว่าสิ่งแวดล้อมจะให้อะไรในบุคลิกภาพของคนได้ทั้งหมด เขาย้ำว่าการก่อรูปลักษณะของบุคลิกภาพนั้นเป็นไปในการทำนองถ้อยที่ถ้อยอาศัยกันระหว่างบุคคลกับโลกภายนอก

ฮัลลิวาน กล่าวว่ามนุษย์มีความปรารถนา 2 ประการ คือ ความพอใจกับความปลอดภัย ดังนั้นมนุษย์จึงปรารถนาความอบอุ่นใจเป็นสำคัญ ทำให้เกิดความสัมพันธ์ซึ่งกันและกันขึ้น

ฮัลลิวานได้แบ่งพัฒนาการของบุคคลออกเป็น 7 ขั้น ดังนี้คือ

1. วัยเด็กทารก (อายุ 0-18 เดือน) สามารถเปล่งเสียงอ้อแอ้
2. วัยเด็กเล็ก (อายุ 2-4 ปี) ระยะหัดพูด และเริ่มมีเพื่อนเล่น
3. วัยเด็กโต (อายุ 4-11 ปี) ต้องการสัมพันธ์กับผู้อื่นมากขึ้น
4. วัยก่อนวัยรุ่น (อายุ 11-12 ปี) เริ่มสนใจเพื่อนต่างเพศ
5. วัยรุ่นตอนต้น (อายุ 12-17 ปี) ต่อจากวัยก่อนวัยรุ่นไปจนถึงวัยที่มีวุฒิภาวะทางเพศ

สมบูรณ์ มีความต้องการตอบสนองตอบทางเพศ

6. วันรุ่นตอนปลาย (อายุ 17-19 ปี) มีความสัมพันธ์กับเพื่อนกว้างขวางขึ้น ทั้งเพื่อนเพศเดียวกันและเพื่อนต่างเพศ

7. วัยผู้ใหญ่ (อายุ 20-30 ปี) เป็นวัยที่สร้างความสัมพันธ์กับคนอื่น ๆ กว้างขวางและซับซ้อนมากยิ่งขึ้นกว่าวัยรุ่น

ชัลลิแวน เน้นว่าความสำคัญของการพัฒนาบุคลิกภาพอยู่ในวัยเยาว์ เพราะเป็นระยะที่ชีวิตเริ่มรู้จักโลกอันสลับซับซ้อน และจะมีบทบาทมากขึ้นในด้านการสัมพันธ์กับบุคคลอื่นๆ เป็นช่วงแห่งการพัฒนา “ตัวตน” (Self) ขึ้น ถ้าหากมีแนวคิดเกี่ยวกับ “ตัวตน” ผิดย่อมจะทำให้ฝังความคิดผิดๆไปจนตลอดชีวิต

ทฤษฎีบุคลิกภาพของคาร์ลจุง (Carl Gustav Jung)

จุงเกิดที่เมืองแคนตัน แคว้นเซอร์จัน ในประเทศสวิตเซอร์แลนด์ เขาศึกษาในมหาวิทยาลัยเมืองบัสเซล ในสาขาวิทยาศาสตร์ ทำให้เขาสนใจในวิทยาศาสตร์ธรรมชาติ และในที่สุดได้ศึกษาวิชาการแพทย์ คาร์ลจุง เคยร่วมงานกับ ฟรอยด์ แต่มีความคิดเห็นขัดแย้งกับ ฟรอยด์ บางประการ จึงประกาศแยกตัวมาตั้งทฤษฎีตามแนวคิดความเชื่อของตนเอง

จุงเชื่อว่าในวัยต้นๆของชีวิตนั้น พลังจิตมีบทบาทสำคัญต่อพฤติกรรมเพื่อให้ชีวิตอยู่รอด ความรู้สึกทางเพศนั้นจะมีบทบาทสำคัญก่อนอายุ 5 ปี และมีบทบาทสำคัญสูงสุดในวัยรุ่น เมื่อชีวิตย่างเข้าสู่วัยผู้ใหญ่ บุคคลจะเริ่มพัฒนาคุณธรรมและความสนใจในวัฒนธรรมต่างๆต่อไป

คาร์ลจุง ได้จำแนกบุคลิกภาพไว้เป็น 2 ประเภท

1. แบบเข้าหาตนเอง (Introvert) มีลักษณะดังต่อไปนี้

1. ชอบเก็บตัว
2. มักใจลอย ชอบฝัน
3. หลีกเลี่ยงการติดต่อกับคนหมู่มาก
4. มีอารมณ์คงที่
5. เก็บความรู้สึก ไม่ชอบแสดงอารมณ์
6. ไตร่ตรองก่อนแล้วจึงลงมือกระทำ
7. ชอบการคิดพิจารณา
8. ไม่ชอบการเปลี่ยนแปลง
9. ปรับตัวค่อนข้างยาก
10. ยึดถือความคิดเห็นของตนเป็นใหญ่
11. ควบคุมความประพฤติของตนเองด้วยกฎเกณฑ์ที่แน่นอน
12. คิดถึงตนเองเป็นสำคัญ เห็นแก่ตัว

2. แบบออกจากตัวเอง (Extrovert) มีลักษณะดังนี้

1. มีความตื่นตัวต่อสิ่งแวดล้อม
2. เป็นผู้ผสมผสานที่ดี

3. อารมณ์เปลี่ยนแปลงขึ้นลงบ่อยๆ
4. แสดงออกทางอารมณ์เด่นชัด
5. ชอบกระทำการต่างๆโดยไม่มีแผนล่วงหน้า
6. ชอบกิจกรรมการเคลื่อนไหว
7. ชอบการเปลี่ยนแปลง
8. ปรับตัวเข้ากับสถานการณ์ใหม่ๆได้เร็ว
9. เชื่อในสิ่งที่มีการพิสูจน์แล้ว
10. ปรับตัวในรูปชดเชย
11. ชอบสมาคมในหมู่เพื่อน
12. สนใจผู้คนและสิ่งต่างๆที่อยู่รอบตัว

จากสองแบบดังกล่าวข้างต้นแล้ว จะยังได้แบ่งย่อยบุคลิกภาพออกไปอีก 8 แบบด้วยกัน ดังนี้

1. แบบ Extrovert ชนิดความคิดเป็นเด่น ได้แก่ ผู้ที่สนใจสิ่งที่เป็นรูปธรรมมากกว่าสิ่งที่เป็นนามธรรม
2. แบบ Introvert ชนิดมีความคิดเป็นตัวนำ ได้แก่ผู้ที่สนใจสิ่งที่เป็นนามธรรมมากกว่าสิ่งที่เป็นรูปธรรม
3. แบบ Extrovert ชนิดมีความรู้สึกเป็นตัวนำ พวกที่สนใจเรื่องราวของผู้อื่นและจะเสาะแสวงหาสิ่งที่ทำให้ความสุขสบายแก่ตนเป็นที่ตั้ง
4. แบบ Introvert ชนิดมีความรู้สึกเป็นตัวนำ ได้แก่ผู้ที่มีอารมณ์รุนแรง แต่เก็บกดเอาไว้ภายใน
5. แบบ Extrovert ชนิดที่มีความสัมพันธ์เป็นตัวนำ พวกนี้ชอบสัมผัสสิ่งใหม่ๆ อยู่เสมอ ถือเงินเป็นพระเจ้าเพราะเชื่อว่าเงินสามารถบันดาลสิ่งใหม่ ให้เขาเสมอ
6. แบบ Introvert ชนิดที่มีสัมผัส เป็นตัวนำได้แก่ผู้ที่ชื่นชมในสัมผัสต่างๆได้ด้วยตัวคนเดียว ไม่ต้องอาศัยผู้อื่น (ทิพย์ธารา, 2521)

ทฤษฎีพัฒนาการของกิเซล (Gesell)

อาร์โนลด์ กิเซล (สิริมา ภิญโญนนตพงษ์, 2547: 35 อ้างอิงจาก Arnold Gesell. 1880-1961) เป็นนักจิตวิทยาชาวอเมริกัน ผู้เริ่มก่อตั้งสถาบันพัฒนาการเด็ก (Institute of Child Development) ณ มหาวิทยาลัยเยล ระหว่างปี ค.ศ. 1930-1940 อธิบายทฤษฎีเกี่ยวกับการเจริญเติบโตและพัฒนาการของเด็กว่าการเจริญเติบโตของเด็กทางร่างกาย เนื้อเยื่อ อวัยวะ หน้าที่ของอวัยวะต่าง ๆ และพฤติกรรมที่ปรากฏขึ้นเป็นรูปแบบที่แน่นอนและเกิดขึ้นเป็นลำดับขั้น ประสพการณ์ และสภาพแวดล้อมเป็นองค์ประกอบรองที่ต่อเติมเต็มเสริมพัฒนาการต่าง ๆ กิเซลเชื่อว่าภาวะจะถูกกำหนดโดยพันธุกรรม และมีในเด็กแต่ละคนมาตั้งแต่เกิด ซึ่งเป็นสิ่งสำคัญที่ทำให้

เด็กแต่ละวัยมีความพร้อมทำสิ่งต่าง ๆ ได้ ถ้าวุฒิภาวะหรือความพร้อมยังไม่เกิดขึ้นตามปกติในวัยนั้น สภาพแวดล้อมจะไม่มีอิทธิพลต่อการพัฒนาการของเด็ก

อาร์โนลด์ กีเซล (Arnold Gesell) ได้สร้างเกณฑ์มาตรฐานสำหรับวัดพฤติกรรมของเด็กในแต่ละระดับ เน้นความแตกต่างระหว่างบุคคลโดยใช้วิธีการสังเกตพฤติกรรม ซึ่งเขาได้แบ่งพัฒนาการของเด็กที่ต้องการวัดและประเมินออกเป็น 4 กลุ่มใหญ่

1. พฤติกรรมทางการเคลื่อนไหว (Motor Behavior) ครอบคลุมการบังคับอวัยวะต่าง ๆ ของร่างกายและความสัมพันธ์ทางด้านการเคลื่อนไหว
2. พฤติกรรมทางการปรับตัว (Adaptive Behavior) ครอบคลุมความสัมพันธ์ของการใช้มือและสายตา การสำรวจ ค้นหา การกระทำต่อวัตถุ การแก้ปัญหาในการทำงาน
3. พฤติกรรมทางการใช้ภาษา (Language Behavior) ครอบคลุมการที่เด็กใช้ภาษา การฟัง การพูด การอ่าน และการเขียน
4. พฤติกรรมส่วนตัวและสังคม (Personal-Social Behavior) ครอบคลุมการฝึกปฏิบัติส่วนตัว เช่น การกินอาหาร การขับถ่าย และการฝึกต่อสภาพสังคม เช่น การเล่น การตอบสนองต่อผู้อื่น

อาร์โนลด์ เกเซลล์ (Arnold Gesell 1880-1961) ใช้คำว่าวุฒิภาวะ (maturation) เพื่อหมายถึงการเปลี่ยนแปลงรูปแบบ (pattern) และรูปร่าง (shape) ของพฤติกรรมที่เป็นผลมาจากยีนส์ (genes) หรือความพร้อมของกล้ามเนื้อและระบบประสาทจะปรากฏเมื่อถึงเวลาที่เหมาะสม ซึ่งเป็นไปตามโปรแกรมที่กำหนดไว้ล่วงหน้าทางพันธุกรรม ทักษะและพฤติกรรมที่คล้ายคลึงกันของเด็กแต่ละคนจะปรากฏในเวลาไล่เลี่ยกัน เกเซลล์ ใช้คำว่าวงจรของพฤติกรรม (Cycles of behavior) เกเซลล์ และคณะ ศึกษาพัฒนาการของเด็กทารก เด็ก และวัยรุ่นอายุ แรกเกิด-16 ปี โดยการสังเกตพฤติกรรมด้วยตนเองจากภาพยนตร์ และการสัมภาษณ์บิดามารดา และจัดกลุ่มข้อมูลสำหรับเป็นข้อมูลพื้นฐานของบุคลิกภาพ (Personality profile) ได้ 10 ด้าน คือ

1. ลักษณะการเคลื่อนไหวของกล้ามเนื้อมัดใหญ่ มัดเล็ก
2. สุขนิสัยส่วนบุคคล
3. การแสดงออกของอารมณ์
4. ความกลัว ความฝัน
5. ความเป็นตัวของตัวเอง การแสดงออกทางเพศ
6. ความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล
7. การเล่นและการใช้เวลาว่าง
8. การเรียน
9. จริยธรรม
10. ปรัชญาชีวิต

กิเซลล์ (Gesell) กล่าวถึงทฤษฎีพัฒนาการทางร่างกายว่าการเจริญเติบโตของเด็กจะแสดงออกเป็นพฤติกรรมต่าง ๆ สำหรับพัฒนาการทางร่างกายนั้นหมายถึง การที่เด็กแสดงความสามารถในการจัดกระทำ กับวัสดุ เช่น การเล่น ลูกบอล การขีดเขียน เด็กต้องใช้ความสามารถของการใช้สายตาและกล้ามเนื้อมือ ซึ่งเป็นพฤติกรรมที่ต้องอาศัยการเจริญเติบโตของระบบประสาทและการเคลื่อนไหวประกอบกัน ลักษณะพัฒนาการที่สำคัญของเด็กในวัยนี้ ก็คือ การเปลี่ยนแปลงทางด้านการเคลื่อนไหว การทำงานของระบบประสาทกล้ามเนื้อ การพัฒนาความสามารถในการควบคุมร่างกาย การบังคับส่วนต่าง ๆ ของร่างกาย โดย กิเซลล์ ได้ศึกษาความสามารถของเด็กตามแบบธรรมชาติ โดยสังเกตพฤติกรรมของเด็กตั้งแต่ แรกเกิดจนเติบโตเต็มที่ การสังเกตมีทั้งสังเกตด้วยตาและถ่ายภาพยนตร์เอาไว้ศึกษาโดยละเอียด ภายหลังผลการศึกษา กิเซลล์ สรุปว่าความสามารถของเด็กมีเป็นระยะและขั้นตอน แต่ละช่วงอายุมีความหมายและมีความสำคัญแก่ชีวิต เพราะเป็นรากฐานของบุคคลเมื่อเป็นผู้ใหญ่พฤติกรรมของบุคคลจะมีอิทธิพลมาจากสภาพความพร้อมทางร่างกาย ได้แก่ กล้ามเนื้อ ต่อมกระดูก และประสาทต่าง ๆ สิ่งแวดล้อมเป็นเพียงส่วนประกอบของการเปลี่ยนแปลง และกิเซลล์ได้แบ่งพัฒนาการเด็กออกเป็น 4 ด้าน ดังนี้

1. พฤติกรรมด้านการเคลื่อนไหว (Gross motor development) เป็นความสามารถของร่างกายที่ครอบคลุมถึงการบังคับอวัยวะต่าง ๆ ของร่างกายและความสัมพันธ์ทางด้านการเคลื่อนไหวทั้งหมด

2. พฤติกรรมด้านการปรับตัว (Fine motor or adaptive development) เป็นความสามารถในการประสานงานระหว่างระบบการเคลื่อนไหวกับระบบความรู้สึก เช่น การประสานงานระหว่างตากับมือ ซึ่งดูได้จากความสามารถในการใช้มือของเด็ก เช่น ในการตอบสนองต่อสิ่งที่เป็นลูกบาศก์ การสั่นกระดิ่ง การแกว่งกำไล ฯลฯ ฉะนั้น พฤติกรรมด้านการปรับตัวจึงสัมพันธ์กับพฤติกรรมทางด้านการเคลื่อนไหว

3. พฤติกรรมทางด้านภาษา (Language development) ประกอบด้วยวิธีสื่อสารทุกชนิด เช่น การแสดงออกทาง หน้าตา ท่าทาง การเคลื่อนไหวท่าทางของร่างกาย ความสามารถในการเปล่งเสียง และภาษาพูดการเข้าใจในการสื่อสารกับผู้อื่น

4. พฤติกรรมทางด้านนิสัยส่วนตัวและสังคม (Personal social development) เป็นความสามารถในการปรับตัวของเด็ก ระหว่างบุคคลกับบุคคลและบุคคลกับกลุ่มภายใต้ภาวะแวดล้อมและสภาพความเป็นจริงนับเป็นการปรับตัวที่ต้องอาศัยการเจริญเติบโตของสมองและระบบการเคลื่อนไหวประกอบกัน ในส่วนที่เกี่ยวกับความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อเล็ก

กิเซลล์ พบว่า ก่อนที่คนเราจะทำ อะไรง่าย ๆ เช่น หยิบอาหารใส่ปากได้นั้นมีการเรียนรู้หลายขั้นตอน ขั้นแรก เด็กทารกจะใช้มือตะปบ ขั้นต่อมาจับของด้วยมือ 4 นิ้วติดกันกับฝ่ามือ โดยเริ่มใช้ฝ่ามือตอนใกล้ ๆ สันมือ ต่อมาจะเลื่อนไปใช้ใจกลางมือ ครั้นแล้วหัวแม่มือจึงค่อยเลื่อนมาช่วยจับ ขั้นสุดท้าย คือการหยิบของด้วยหัวแม่มือกับปลายนิ้วยิ่งไปกว่านั้น กิเซลล์และคนอื่น ๆ ได้ตั้งข้อสังเกตว่าการควบคุมการปฏิบัติการแห่งกล้ามเนื้อของคนเรามีพัฒนาการเริ่มจากศีรษะจรดเท้า

เรียกว่า Cephalo Caudal Sequence คือ หันศีรษะได้ก่อนชันคอ แล้วจึง คืบ นั่ง คลาน ยืน เดิน และวิ่งตามลำดับ การควบคุมปฏิบัติการกล้ามเนื้อ ยังมีพัฒนาการเริ่มจากใกล้ลำตัวก่อน เรียกว่า Proximodistal Sequence เช่น ที่แขนขา เด็กทารกยอมบังคับการเคลื่อนไหว แกว่งแขนขา ได้ก่อนมือและเท้า เด็กใช้แขนคล่องก่อนมือและใช้มือคล่องก่อนนิ้ว ดังนั้น เด็กเล็ก ๆ เมื่อต้องการจับอะไรก็คว้าไปทั้งตัว ต่อมาจึงยื่นออกไปเฉพาะแขนแล้ว จึงใช้มือและนิ้วมืองัดกล่าว ถ้าจะให้เด็กเล็ก ๆ เขียนหนังสือมักจะทำได้ตัวโต เพราะกล้ามเนื้อมือยังใช้ไม่คล่องแคล่ว ได้แต่วาดแขนออกไปกว้าง ๆ ต่อเมื่อการบังคับกล้ามเนื้อบรรลุวุฒิภาวะแล้วจึงสามารถเขียนตัวเล็ก ๆ ได้ เพราะสามารถบังคับกล้ามเนื้อมือและนิ้ว

จากแนวคิดของ อาร์โนลด์ กีเซล (Arnold Gesell) สามารถนำมาอธิบายพัฒนาการของมนุษย์ในด้านการเจริญเติบโตพัฒนาการทางร่างกาย และสามารถนำไปเชื่อมโยงกับพัฒนาการทางสติปัญญาได้อีกด้วย (สุวรรณ, 2556)

ทฤษฎีการเล่นคลาสสิก (Classical Theories of Play) อธิบายถึงปรากฏการณ์การเล่นของเด็กในลักษณะต่างๆที่อธิบายถึงถึงแนวคิดของนักการศึกษาเกี่ยวกับการเล่นในอดีต ได้แก่

ทฤษฎีพลังงานเหลือใช้ (Surplus Energy Theory) ทฤษฎีพลังงานเหลือใช้พัฒนาโดยคาร์ล กรอส (Karl Gross) ซึ่งได้แนวคิดเบื้องต้นจาก อริสโตเติล (Aristotle) แนวคิดที่สำคัญของทฤษฎีนี้เชื่อว่า อินทรีย์จะใช้พลังงานไปประกอบกิจกรรมเพื่อนำไปสู่เป้าหมายที่ต้องการอันได้แก่การทำงาน หรือเพื่อไปประกอบกิจกรรมที่ไม่มีเป้าหมายอันได้แก่การเล่น แต่ว่าการเล่นจะเกิดขึ้นได้ต่อเมื่ออินทรีย์มีพลังงานเหลือใช้จากการประกอบภาระงานแล้ว นั่นคืออินทรีย์ต้องใช้พลังงานในการทำงานก่อนแล้วจึงนำพลังงานที่เหลือมาใช้ในการเล่นแนวคิดของทฤษฎีนี้ได้รับการสนับสนุนจากนักการศึกษาพอประมาณ แม้ว่าเขาจะไม่รู้เกี่ยวกับทฤษฎีนี้มาก่อนเลย ซึ่งอาจจะทดสอบได้โดยการลองถามนักการศึกษาว่าทำไมเด็กจึงชอบเล่น มักจะได้คำตอบว่าเด็กมีพลังงานเหลือเพื่อเขาก็เอาพลังงานนี้มาใช้ในการเล่น

ทฤษฎีการผ่อนคลาย (Relaxation Theory) แพททริก (Patrick. 1916) พัฒนาทฤษฎีนี้โดยอาศัยแนวคิดที่ว่า การเล่นนั้นเพื่อที่จะสนองความต้องการที่จะผ่อนคลายความเครียดทางอารมณ์ โดยที่เขากล่าวว่า การงานในสภาพของสังคมปัจจุบันนี้ต้องการคนที่แสดงเหตุผลในลักษณะรูปธรรม มีความตั้งใจสูง และกิจกรรมนั้นจะต้องอาศัยความละเอียดอ่อน อีกทั้งมีการแข่งขันและเปรียบเทียบผลงานเหล่านั้นด้วย จึงทำให้เกิดความเครียดและนำไปสู่ความผิดปกติทางระบบประสาท ซึ่งไม่เหมือนกับสังคมในสมัยโบราณ สังคมสมัยนั้นจะทำกิจกรรมที่ใช้กล้ามเนื้อใหญ่ในชีวิตประจำวัน ได้แก่ การวิ่ง การกระโดด การปาของ เป็นต้น กิจกรรมแบบนี้กลับมากลายเป็นกิจกรรมเพื่อผ่อนคลายอารมณ์ของคนในสังคมสมัยใหม่แทนทฤษฎีนี้ได้รับความสนใจ และนำมาประยุกต์ใช้ในสังคมปัจจุบันนี้พอประมาณ แต่ทว่าทฤษฎีไม่ได้อธิบายถึงการเล่นของเด็กอย่างชัดเจน เพราะถ้าการเล่นนั้นทำเพื่อจะผ่อนคลายความเครียดจากการทำงาน แต่ทว่าเด็กไม่ได้ทำงาน ทำไมจึงต้องเล่นด้วยกรณีนี้ แพททริก อธิบายว่าการเล่นนั้นถือว่าเป็นธรรมชาติของเด็กที่

จะต้องเล่นที่จะต้องกระทำ และเราพยายามใช้คำว่าเล่น เพื่อที่จะแยกออกจากกิจกรรม การทำงานที่เครียดของสังคมผู้ใหญ่

ทฤษฎีการทำซ้ำ (Recapitulation Theory) ทฤษฎีนี้ได้รับแนวคิดมาจากทฤษฎีวิวัฒนาการของ ดาร์วิน (Darwin) โดยที่เขาถือว่ามนุษย์เรานั้นวิวัฒนาการมาจากสัตว์เชลเดียวจากแนวคิดนี้เอง การเล่นของมนุษย์จึงถือได้ว่าเป็นมรดกที่ตกทอดมาจากบรรพบุรุษนั่นเอง เช่น การที่เด็กเล่นน้ำนั้นเป็นการอธิบายว่าบรรพบุรุษของมนุษย์นั้นมาจากทะเลการขุดดินหรือขุดทรายนั้นเป็นการแสดงถึง การขึ้นฝั่งครั้งแรกของบรรพบุรุษของมนุษย์ การปีนต้นไม้เป็นการนำมนุษย์เราย้อนไปสู่บรรพบุรุษเก่าคือลิง และการเล่นเป็นกลุ่มย้อนให้เห็นถึงชีวิตของมนุษย์ในการรวบรวมเป็นเผ่าพันธุ์ต่าง ๆ ความคิดเห็นแนวนี้ได้รับการวิพากษ์วิจารณ์พอสมควร แต่ทว่าทฤษฎีนี้ไม่สามารถจะนำมาอธิบายในรูปแบบของการเล่นใหม่ ๆ ของเด็กตลอดจนการเล่นกับตุ๊กตา เป็นต้น

ทฤษฎีการเล่นโดยสัญชาตญาณ (Instinct Practice Theory) คาร์ลกรอส (Karl Gross) ได้กล่าวไว้ว่า สัตว์มักจะ เล่นเพื่อเตรียมตัวสำหรับชีวิตในอนาคตเป็นลักษณะของสัญชาตญาณเพื่อที่จะฝึกให้เกิดความสมบูรณ์ขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งในสัตว์บางชนิดที่จะต้องเป็นอิสระจากแม่ทันทีที่เกิดมา ดังนั้นการเล่นของสัตว์เหล่านั้นจึงเป็นการฝึกฝนทักษะต่าง ๆ ที่จำเป็นเมื่อโตขึ้น จากแนวคิดนี้เองจึงมีความสำคัญอย่างมากต่อประสบการณ์ชีวิตเบื้องต้น ของเด็กเพราะการที่เด็กได้มีประสบการณ์ หรือไม่มีประสบการณ์ในการเล่นนี้จะมีผลต่อชีวิตในอนาคตของเด็ก การที่เด็กได้มีโอกาสเล่นมาก ก็จะทำให้เด็กได้มีโอกาสฝึกทักษะที่จำเป็นต่อชีวิตเมื่อโตขึ้น อีกทั้งประสบการณ์เหล่านี้จะช่วยให้เด็กสามารถที่จะควบคุมความสามารถของตนเองและสภาพแวดล้อมได้ ทั้งอาจจะช่วยพัฒนาการด้านบุคลิกภาพและสติปัญญาอีกด้วย และเด็กที่ขาดประสบการณ์ในการเล่นก็จะขาดทักษะต่าง ๆ ที่จำเป็น

จากการศึกษาทฤษฎีพัฒนาการของเด็กปฐมวัย ผู้วิจัยสรุปและแนวคิด

1. แนวคิดเกี่ยวกับทฤษฎีพัฒนาการของเกสเซิล (Gesell Theory of Development)
2. แนวคิดเกี่ยวกับทฤษฎีการเล่นคลาสสิก (Classical Theories of Play)
3. แนวคิดเกี่ยวกับทฤษฎีพลังงานเหลือใช้ (Surplus Energy Theory)
4. แนวคิดเกี่ยวกับทฤษฎีการผ่อนคลาย (Relaxation Theory)
5. แนวคิดเกี่ยวกับทฤษฎีการทำซ้ำ (Recapitulation Theory)
6. แนวคิดเกี่ยวกับทฤษฎีการเล่นโดยสัญชาตญาณ (Instinct Practice theory)

มาใช้ในการพัฒนาหลักสูตรพลศึกษาเพื่อพัฒนากล้ามเนื้อมัดใหญ่สำหรับเด็กปฐมวัย

ลักษณะกิจกรรมการเรียนการสอนเด็กปฐมวัย

การสอนเด็กปฐมวัยไม่ใช่การสอนเนื้อหาความรู้ แต่การสอนเด็กปฐมวัยเป็นการสร้าง ให้เด็กเกิดการเรียนรู้ ซึ่งมีวิธีการสอนหลายวิธีแต่สิ่งที่ครูต้องทราบคือ “มิติการเรียนรู้” ครูต้อง รู้เสมอว่าครูต้องการให้เด็กเรียนรู้อะไรก่อน แล้วจึงค้นหาวิธีสอนที่จะสร้างให้เด็กเรียนรู้ในสิ่งที่ ต้องการนั้น

คำว่า การสอนหมายถึง การแสดง การชี้ การกำกับ หรือการแนะแนวเพื่อให้เกิดการเรียนรู้ ซึ่งเด็กปฐมวัยมีความต้องการเรียนรู้ซึ่งมักเกิดจากสัมผัสและการมีปฏิสัมพันธ์กับสิ่งที่เรียนรู้ แต่ พัฒนาการของเด็กทำให้เด็กมีจุดบอดที่ไม่สามารถเรียนรู้บางอย่างหรือช่วยเหลือแก้ปัญหาด้วยตนเองได้ในบางเรื่อง การสอนของครูจึงเป็นการช่วยเหลือให้เกิดความเข้าใจหรือได้ คิดในสิ่งที่ ตนสงสัยให้เกิดเป็นการเรียนรู้ได้ การแก้จุดบอด (Zone of Proximal) ของเด็กเป็นหน้าที่ของครูใน การกระตุ้นให้เกิดการเรียนรู้ขึ้นมา (Berk; & Wimsler, 1994) การสอนเด็กต่างศักยภาพและ ความสามารถ ครูต้องจำแนกกิจกรรมให้เหมาะกับเด็กแต่ละอายุในเวลาเดียวกันโดยครูต้องระลึก เสมอว่า การสอนของครูไม่ใช่การสั่ง การบอก แต่เป็นการกระทำ ที่ต้องทำให้ เด็กเรียนรู้ ใคร่เรียน และสนุกกับการเรียนรู้เรียกว่าการเรียนการสอน โดยเฉพาะเด็กที่อายุไม่เท่ากันแล้วต้องมาเรียน ด้วยกัน การจัดการเรียนการสอนแต่ละอายุอาจมีหลายวิธี ในที่นี้จะจำแนกลักษณะของกิจกรรมการ เรียนการสอนสำหรับเด็กแต่ละอายุเป็น 4 ลักษณะ แต่ละลักษณะของกิจกรรมการเรียนการสอนมี จุดประสงค์ที่แตกต่างกันดังนี้

1. กิจกรรมร่วม หมายถึง กิจกรรมที่เด็กปฐมวัยทุกอายุสามารถปฏิบัติได้พร้อมกัน ลักษณะของกิจกรรมมีความง่ายระดับปานกลาง เด็กแต่ละคนสามารถใช้ทักษะความคิด และจิต นานการอย่างอิสระตามความสามารถของตน ตัวอย่างเช่น กิจกรรมเคลื่อนไหวตามเพลง เด็กสามารถ ร้องและแสดงท่าตามเนื้อเพลงตามความคิดของตน สิ่งที่เด็กเล็กมักได้เรียนรู้คือ การรู้จักเนื้อหาของ เพลง เช่น เนื้อเพลงบอกว่า “ฉันเป็นกระต่าย ชอบกระโดดๆ” โดยยกมา 2 นิ้ว ชูเหนือศีรษะ และ เรียนรู้วิธีกระโดดพร้อมกัน 2 ขา จากเด็กโต ส่วนเด็กโตก็จะเรียนรู้ ท่าทางและอารมณ์พร้อมเป็น ตัวอย่างให้น้องดูกิจกรรมร่วมที่จัดให้เด็กเรียนรู้พร้อมกันส่วนใหญ่จะเป็นกิจกรรมที่ให้อิสระทาง ความคิดของเด็ก เช่น กิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์ กิจกรรมเคลื่อนไหวและจังหวะ กิจกรรมทำสวนครัว กิจกรรมเก็บใบไม้ เป็นต้น

2. กิจกรรมตามวุฒิภาวะกิจกรรมแต่ละชนิดใช้ความสามารถของเด็กไม่เท่ากัน กิจกรรม ที่ ยุ่งยากสำหรับเด็กคือ กิจกรรมที่ต้องใช้วุฒิภาวะของพัฒนาการ เช่น กิจกรรมตัดกระดาษเพื่อพัฒนา กล้ามเนื้อมัดเล็ก การสร้างเสริมการประสานตากับมือและการใช้สมอง เด็กอายุน้อยกว่า 3 ปี จะทำ ได้ยากมาก ดังนั้นในการเลือกกิจกรรมที่สำคัญอย่างหนึ่งคือการประเมินวุฒิ ภาวะเด็ก แล้วจำแนก ความง่ายของกิจกรรมตามลำดับ ตัวอย่างเช่น กิจกรรมฉีกปะติด ภาพจากภาพที่เลือกใน โฆษณาครูอาจให้เด็กแต่ละอายุทำกิจกรรมฉีกภาพดังนี้

2 ปี - ฉีกกระดาษ

3 ปี - ฉีกกระดาษตามภาพ

4 ปี - ตัดกระดาษ

5 ปี - ตัดกระดาษตามภาพ

วุฒิภาวะเป็นขีดความสามารถสูงสุดของพัฒนาการที่ทำให้คนมีความสามารถใหม่ๆ เกิดขึ้น ซึ่งวุฒิภาวะนี้จะพัฒนาตามอายุ จำแนกเป็นวุฒิภาวะทางกาย วุฒิภาวะทางสมอง วุฒิภาวะทางอารมณ์ และวุฒิภาวะทางสังคม ถ้าเจริญเต็มที่ จะมีการเปลี่ยนแปลงความสามารถใหม่ๆ เกิดขึ้น (กุลยา ตันติผลาชีวะ, 2542) เด็กแต่ละคนมีการพัฒนาสู่วุฒิภาวะต่างกัน ครู สามารถประเมินเบื้องต้นจากอายุและพัฒนาการของเด็ก การรู้วุฒิภาวะของเด็ก-การรู้จัก ประสงค์การเรียนรู้ที่ครูต้องการให้เกิดขึ้นกับเด็กจากกิจกรรมนั้นๆ จะช่วยให้ครูจัดกิจกรรม การเรียนการสอนได้เหมาะสมกับพัฒนาการของเด็ก เพื่อให้สะดวกและง่ายกับครู ครูอาจนำแนว การประเมินพัฒนาการเด็กของกระทรวงศึกษาธิการ หรือของสำนักงานการศึกษาเอกชนมา เป็นแนวการพิจารณาเพื่อจำแนกกิจกรรมและมอบหมายให้เด็กทำ ตัวอย่างต้งแสดงตาราง 1

ตารางเปรียบเทียบวุฒิภาวะตามพัฒนาการของเด็กอายุ 2 - 6 ปี

อายุ 2 - 3 ปี	3 - 4 ปี	4 - 5 ปี	6 ปี
การใช้กล้ามเนื้อมัดใหญ่ เรียงไม้บล็อก 3 ชั้น	ต่อแท่งไม้ 9 - 10 ชั้น	ต่อแท่งไม้ไม่ได้	
จับลูกบอลได้	รับลูกบอลใกล้ๆ ได้	รับลูกบอลได้ไกล 1 เมตร	เล่นลูกบอลโต้โยนไปมาได้
การใช้กล้ามเนื้อมัดเล็ก ร้อยลูกปัดใหญ่ ฉีกกระดาษ	ร้อยลูกปัด จับกรรไกรตัดกระดาษ	ร้อยลูกปัด จับกรรไกรคล่อง	ตัดกระดาษเก่ง

อายุ 2 - 3 ปี	3 - 4 ปี	4 - 5 ปี	6 ปี
ความสามารถทางพุทธิปัญญา			
นับ 1 - 5 ได้ ยังไม่รู้ค่าตัวเลข บอกใหญ่ เล็ก ได้	นับ 1 - 10 ได้ รู้ค่าจำนวน 1 - 3 เรียงใหญ่เล็ก	นับ 1 - 20 ได้ รู้ค่าจำนวน 1 - 5 เรียงขนาดได้	นับ 1 - 30 รู้ค่าจำนวน 1 - 10 บอกรูปทรงเรขาคณิตได้ ลำดับได้ จัดกลุ่มได้ บอกเรื่องได้

ข้อมูลจากตารางวุฒิภาวะตามพัฒนาการจะช่วยให้ครูนำมาจำแนกกิจกรรมได้เหมาะสมกับความสามารถของเด็ก แต่สิ่งที่ครูต้องเข้าใจคือเด็กบางคนแม้จะมีอายุตามตารางก็อาจมีวุฒิภาวะตามพัฒนาการน้อยกว่าที่ปรากฏในตารางได้ จึงเป็นหน้าที่ของครูที่ต้องสร้างเสริม วุฒิภาวะให้เต็มพัฒนาการ อีกประการหนึ่งเด็กอายุห่างกันเป็นเดือนก็มีผล ทั้งนี้เพราะ วุฒิภาวะของเด็กปฐมวัยจะพัฒนาตามลำดับ ไม่ครบสมบูรณ์พร้อมกัน การจัดการเรียนการสอนจึงต้องตระหนักถึงพัฒนาการวุฒิภาวะและจุดประสงค์ของการศึกษาปฐมวัยไปพร้อมกัน (กุลยา ตันติผลาชีวะ. 2545: 135) จึงจะทำให้กิจกรรมการเรียนการสอนเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

3. กิจกรรมเสรี เป็นกิจกรรมอิสระตามความสนใจของเด็ก อาจเป็นกิจกรรมกลางแจ้ง หรือเล่นในร่ม จำแนกได้เป็น 2 ลักษณะ คือเล่นอิสระกับเล่นเป็นกลุ่ม

เล่นอิสระ คือการเล่นตามความสนใจของเด็ก แล้วแต่เด็กจะสนใจสิ่งใด เด็กบางคนอาจอยากเล่นเป็นหมอบ บางคนอยากเล่นน้ำ บางคนอยากเล่นดูหนังสือ ครูก็เปิดโอกาสให้เด็ก เล่นได้ตามมุมเสรีคำชี้แจงและการเรียนการสอนเด็กจะเน้นความจำเพาะเป็นรายบุคคลตัวอย่าง เช่นการเรียนตามแบบมอนเตสซอรี (Montessori Model) เป็นการเรียนตามความสนใจและวุฒิภาวะของเด็ก โดยมีครูสนับสนุนการเรียนรู้ของเด็กเฉพาะบุคคล

เล่นเป็นกลุ่ม กิจกรรมการเล่นแต่ละอย่าง แต่ละชนิด เด็กแต่ละวัย จะเลือกเล่นเอง แต่กิจกรรมหรือการเล่นบางอย่างให้เล่นร่วมกันได้ ตัวอย่างเช่น การเล่นของเด็กไทยที่เด็กต่างอายุเล่นด้วยกันได้ เช่น เล่นจ้ำจี้มะเขือเปราะ แมงมุมขยุ่มหลังคาโดยให้ผู้ที่เป็นผู้นำการเล่น เอามือมารวมกันเล่น การเล่นแบบนี้ช่วยให้เด็กเรียนรู้สังคม เข้ากับเพื่อน รู้ภาษา ที่สำคัญได้ เรียนรู้ถึงการปรับตัว (วิราภรณ์ ปนาทกุล, 2543: 18) เด็กผู้พี่ได้เรียนรู้การเป็นผู้นำและดูแลน้อง ส่วนน้องได้เรียนรู้การยอมรับและปรับตัวให้เข้ากับการเล่นกับพี่และเพื่อน ข้อสำคัญอย่า พยายามแยกกลุ่มเด็กตามวุฒิภาวะ ควรจัดให้เด็กทำกิจกรรมแบบกลุ่มอย่างคละอายุด้วย เด็กที่มีวุฒิภาวะมากกว่าจะเอื้อ

อาหารต่อผู้มีวุฒิภาวะน้อยกว่า ผู้มีวุฒิภาวะน้อยกว่าจะพัฒนาวุฒิ ภาวะจากการยอมรับบุคคลในกลุ่ม ด้วย

กิจกรรมเคลื่อนไหวและจังหวะ เป็นกิจกรรมที่ให้เกิดเคลื่อนไหวส่วนต่างๆ ของร่างกาย อย่างอิสระตามจังหวะ โดยใช้เสียงเพลงหรือดนตรีที่ส่งเสริมให้เกิดจินตนาการ ความคิด สร้างสรรค์ และใช้ร่างกายของตนเองให้เกิดการเรียนรู้ ซึ่งเด็กต่างอายุสามารถทำร่วมกันได้

ลักษณะกิจกรรมการเคลื่อนไหวของร่างกาย มี 4 แบบดังนี้

1. กิจกรรมการเคลื่อนไหวอยู่กับที่ เป็นกิจกรรมที่เด็กได้เคลื่อนไหวร่างกาย แขนขา ลำตัว โดยไม่ต้องเคลื่อนที่ ตัวอย่างได้แก่

- 1.1 ยืนทรงตัวทำเดี่ยว
- 1.2 ทำตัวโค้ง
- 1.3 ว่ายน้ำอยู่กับที่
- 1.4 นั่งถีบจักรยานอากาศ
- 1.5 เหวี่ยงแขนรอบตัว
- 1.6 หมุนตัวหรือแกว่งแขนอยู่กับที่

2. กิจกรรมเคลื่อนไหวแบบเคลื่อนที่ การเคลื่อนไหวแบบนี้เป็นการเคลื่อนร่างกายจาก จุดหนึ่งไปจุดหนึ่ง ทั้งช้า เช่น เดิน หรือเร็ว เช่น วิ่ง เป็นต้น ตัวอย่างกิจกรรมได้แก่

- 2.1 เดิน
- 2.2 วิ่ง
- 2.3 เดินแบบสัตว์ต่างๆ
- 2.4 เดินบนเส้นที่ครูกำหนด
- 2.5 ไล่สะพาน
- 2.6 กระโดดเรือข้ามฟาก
- 2.7 กระโดดเชือก
- 2.8 วิ่งเปี้ยว
- 2.8 เก้าอี้ดนตรี
- 2.9 ตีลังกา

3. กิจกรรมเคลื่อนไหวประกอบอุปกรณ์เช่นการเคลื่อนไหวที่ให้เกิดใช้กลไกร่างกาย ให้ สัมพันธ์กับอุปกรณ์การเคลื่อนไหว เป็นการทำงานประสานมือ ตา เท้า ให้ทำงานร่วมกัน ตัวอย่าง เช่น

- 3.1 การเล่นในทะเลลูกบอล
- 3.2 เดินฮูลาฮูป
- 3.3 เล่นล่ายรุ้ง
- 3.4 กระโดดข้ามถ่วงถั่ว

4. กิจกรรมเคลื่อนไหวประกอบจังหวะ เป็นกิจกรรมที่เด็กใช้ร่างกายเคลื่อนไหวโดยมีดนตรีประกอบ อาจเป็นการเคาะจังหวะ ใช้เพลงบรรเลง หรือเพลงที่มีเนื้อเพลงประกอบการเคลื่อนไหว ตัวอย่างเช่น

- 4.1 การเต้นรำ
- 4.2 การร่ายรำ/พ็อนรำ
- 4.3 การทำท่าประกอบเพลง
- 4.4 การเต้นแอโรบิก

จุดประสงค์ของการเคลื่อนไหวที่สำคัญมีดังนี้ (Williams; & Fromberg. 1991: 347)

1. สร้างเสริมการเจริญเติบโตและพัฒนาร่างกาย
2. เสริมสร้างสมรรถนะทางกาย
3. เสริมสร้างการคิดวิเคราะห์
4. พัฒนาทักษะการเคลื่อนไหว
5. ส่งเสริมพัฒนาการทางสังคม
6. พัฒนาความคิดสร้างสรรค์และสุนทรีย์ต่อร่างกายตน

กิจกรรมเคลื่อนไหวและจังหวะยังสร้างเสริมการเรียนรู้ และพัฒนาการปัญญาเด็กได้ อย่างหลากหลาย เช่น การเรียนรู้มิติสัมพันธ์ การเรียนรู้ที่ว่าง (Space) ระหว่างบุคคล การคิด แก้ปัญหา รวมถึงการพัฒนาบุคลิกภาพให้เหมาะสม

พัฒนาการทางร่างกายสำหรับเด็กอายุ 3 - 5 ปี เพื่อใช้เป็นพื้นฐานการออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ที่ควรรู้เป็นเบื้องต้นดังตาราง

ตารางพัฒนาการทางด้านร่างกายของเด็กอายุ 3 - 5 ปี

	อายุ 3 ปี	อายุ 4 ปี	อายุ 5 ปี
กล้ามเนื้อมัดใหญ่	- รับบอลด้วยมือและลำตัว	- รับบอลได้ด้วยมือทั้งสอง	- รับบอลที่กระดอนจากพื้นได้ด้วยมือทั้งสอง
	- เดินขึ้นลงบันไดสลับเท้าได้	- เดินขึ้นลงบันไดสลับเท้าได้	- เดินขึ้นลงบันไดสลับเท้าได้อย่างคล่องแคล่ว
	- กระโดดขึ้นลงอยู่กับที่ได้	- กระโดดขาเดียวอยู่กับที่ได้	- กระโดดขาเดียวไปข้างหน้า อย่างต่อเนื่องได้

	อายุ 3 ปี	อายุ 4 ปี	อายุ 5 ปี
	- จับลูกบอลได้	- วิ่งและหยุดได้อย่างคล่องแคล่ว	- ยึดตัวได้คล่องแคล่ว
		- กระโดดกระเด้งไม่ชอบอยู่เฉย	
กล้ามเนื้อมัดเล็ก	- ใช้กรรไกรตัดกระดาษให้ขาดได้ - เขียนรูปร่างกลมตามแบบได้ - ต่อก่อนไม่เป็นรูปสะพานได้ - ฉีกกระดาษได้	- ใช้กรรไกรตัดกระดาษเป็นเส้นตรงได้ - เขียนรูปสี่เหลี่ยมตามแบบได้ - ต่อดูเหมือนรูปคนได้	- ใช้กรรไกรตัดกระดาษให้อยู่ในแนวเส้นโค้งที่กำหนดได้ - เขียนรูปสามเหลี่ยมตามแบบได้ - ตัดกระดาษได้ - ผูกเชือกกรองเท้าได้ - เขียนรูปสามเหลี่ยมตามแบบได้

ที่มา: กิจกรรมการเรียนรู้การสอน เด็กปฐมวัยแต่ละอายุ.-กรุงเทพฯ: เบรน-เบส บุ๊คส์, 2551.
 กุลยา ตันติผลาชีวะ.

จากการศึกษาลักษณะกิจกรรมการเรียนรู้การสอนของเด็กปฐมวัยผู้วิจัยสรุปได้ว่าการพัฒนาหลักสูตรพลศึกษาเพื่อพัฒนากล้ามเนื้อมัดใหญ่สำหรับเด็กปฐมวัย มีจุดประสงค์ในการพัฒนากล้ามเนื้อมัดใหญ่กิจกรรมที่เหมาะสมประกอบไปด้วยกิจกรรมการเคลื่อนไหวขั้นพื้นฐาน เช่น การเดิน การวิ่ง การกระโดด การขว้างและรับบอล การเตะ เป็นต้น

การวัดและการประเมินทางทางการศึกษาของเด็กปฐมวัย

ความหมายของการวัด และประเมินทางการศึกษา

Robert L. Ebel (1972) ได้ให้ความหมายของการวัดผลไว้ว่า หมายถึงขบวนการของ การกำหนดจำนวนให้กับแต่ละสมาชิกของสิ่งของหรือบุคคลเพื่อชี้ให้เห็นถึงความแตกต่างของ คุณสมบัติที่จะวัดของสิ่งของหรือของบุคคลนั้น ๆ นอกจากคุณสมบัติหรือคุณลักษณะของสิ่งนั้นจะต้อง วัดได้แล้ว การวัดผลยังมีความหมายรวมถึงการเปรียบเทียบคุณลักษณะของสิ่งที่ต้องการจะวัดกับ มาตรฐานบางอย่างด้วย

ดังนั้น การวัดผลการศึกษาจึงเป็นการรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับตัวนักเรียน ซึ่งจำเป็นจะต้องใช้เครื่องมือหลาย ๆ ชนิดมาวัดดูว่าหลังจากที่นักเรียนเรียนไปแล้วอาจจะเป็น 1 อาทิตย์ 1 เดือน หรือ 1 ภาคเรียน เขาสัมฤทธิ์ผลในสิ่งที่เรียนไปแล้วมากน้อยเพียงใด การวัดผลการศึกษาในปัจจุบันนี้ถ้าจะวัดให้ครอบคลุมสมรรถภาพทั้งหมดของผู้เรียนแล้ว จะต้องวัดความสามารถให้ครบทั้ง 3 ด้าน คือ

1. ด้านพุทธิพิสัย (Cognitive domain)
2. ด้านเจตพิสัย (Affective domain)
3. ด้านทักษะพิสัย (Psychomotor domain)

สำหรับการวัดด้านพุทธิพิสัยนั้น เป็นการวัดความสามารถทางด้านสติปัญญา เครื่องมือ วัดที่นิยมใช้กันมากมีอยู่ 2 ชนิด คือ แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน (Achievement test) ซึ่งได้แก่ข้อสอบที่ครูสร้างขึ้นมาสําหรับใช้ทดสอบหลังจากสอนจบบทเรียนหรือจบภาคเรียนหรืออาจจะเป็นข้อสอบมาตรฐานก็ได้ กับข้อสอบวัดความถนัดทางการเรียน (Aptitude test) แบบทดสอบ วัดความถนัดทางการเรียนนี้เรานิยมนำมาใช้ในการสอบคัดเลือกหรือนําผลการทดสอบมาใช้เพื่อแนะแนวการศึกษาและอาชีพ

การวัดประเภทที่สองซึ่งเป็นการวัดความสามารถด้านเจตพิสัยนั้นได้แก่ การวัดทัศนคติ การปรับตัว และความสนใจ เครื่องมือสำหรับวัดสมรรถภาพด้านนี้ได้แก่ แบบสอบถามหรือแบบสำรวจ รายการ การสังเกต การสัมภาษณ์ การบันทึก

ส่วนการวัดความสามารถด้านทักษะพิสัยนั้น เป็นการวัดความสามารถและทักษะในการทำงาน มีความมุ่งหมายที่จะตรวจวัดความประสานสัมพันธ์ระหว่างมือ เท้า ตา และใจ ว่ามีความคล่องแคล่ว ทนทาน แข็งแรง และทำงานกันอย่างสัมพันธ์เพียงใด และสามารถทำงานได้อย่างรวดเร็วและมีประสิทธิภาพเพียงใด

ส่วนการประเมินผล หมายถึงการนำผลจากการวัดหลาย ๆ ครั้งมารวมกัน แล้วลงสรุป ดีราคา หรือประเมินคุณภาพของผู้ถูกประเมินอย่างมีหลักเกณฑ์ว่าดี - เลว ปานใด ควรจะให้สอบ ได้ หรือสอบตก เป็นต้น ดังนั้นการประเมินผลที่ดี จึงควรประกอบด้วย 3 องค์ประกอบ คือ

- 1) เกณฑ์มาตรฐาน ซึ่งเป็นเกณฑ์ที่ใช้ในการพิจารณาว่าสิ่งที่จะประเมินมีคุณภาพอย่างไร
- 2) การวัด ซึ่งเป็นกระบวนการในการกำหนดหาจำนวน ปริมาณ หรือคุณภาพของ สิ่งใดสิ่งหนึ่ง โดยมีเครื่องมือเป็นหลักในการวัด

3) การตัดสิน เป็นการนำผลที่ได้จากการวัดไปเปรียบเทียบกับเกณฑ์มาตรฐาน เพื่อ จะลงสรุปว่าผู้เรียนมีคุณภาพอย่างไร

จากการอธิบายความหมายของการวัดและการประเมินทางการศึกษา แสดงให้เห็นว่า กระบวนการทั้ง 2 เป็นกระบวนการที่ต่อเนื่องกัน เมื่อมีการวัดผลแล้ว ถ้าต้องการจะให้การวัดผล นั้น เกิดคุณค่า ก็ต้องนำเอาผลจากการวัดหลาย ๆ ครั้ง หลาย ๆ แบบ มาลงสรุปหรือประเมินผล ผลการประเมินจะถูกต้องเพียงใดจึงขึ้นอยู่กับความถูกต้องของการวัดเป็นสำคัญ

จุดมุ่งหมายของการวัดและการประเมินทางการศึกษาผลที่ได้จากการวัดและการประเมิน สามารถนำมาใช้เพื่อจุดมุ่งหมาย 3 ด้านใหญ่ ๆ คือ

1. ด้านการเรียนการสอน การนำผลที่ได้จากการวัดและการประเมินไปใช้ประโยชน์ในการปรับปรุง การเรียนการสอน มีดังนี้

1) ใช้จัดตำแหน่ง จากผลการสอบจะช่วยให้ครูทราบว่า เด็กแต่ละคนมีความรู้ความสามารถ เค้น-ด้อย ปานใด อยู่ตรงระดับไหนของกลุ่ม ซึ่งจะเป็นประโยชน์ในการแบ่งนักเรียนในชั้นให้สอดคล้องกับหลักของความแตกต่างระหว่างบุคคล ทำให้ครูสามารถจัดแบ่งนักเรียนตามกำลังความสามารถ และมอบหมายงานให้ทำเป็นปริมาณมากน้อยตามระดับความสามารถ ของนักเรียน

การใช้ผลการสอบในการจัดตำแหน่งนั้นเรานำมาใช้เพื่อจุดมุ่งหมายสำคัญ 2 ประการ คือ

ก. ใช้ในการสอบคัดเลือก เนื่องจากการสอบคัดเลือกเป็นการสอบเพื่อชิงเอาตำแหน่งที่มีจำนวนน้อยกว่าผู้สมัคร ข้อสอบที่ใช้ในการสอบคัดเลือกจึงควรเป็นข้อสอบที่ค่อนข้างยาก เพราะที่นักเรียนมีจำนวนน้อยกว่าผู้สมัคร

ข. ใช้ในการสอบจำแนก เป็นการนำผลการสอบเพื่อจำแนกเด็กว่าใคร เก่ง-อ่อน กว่ากัน ใครควรสอบได้หรือสอบตก

2) ใช้วินิจฉัย เป็นการนำผลการสอบเพื่อค้นหาว่าเด็กคนไหน เก่ง-อ่อน วิชาใด เนื่องจากสาเหตุใด เพื่อครูจะได้ทำการปรับปรุงแก้ไขข้อบกพร่องได้ตรงจุด การนำผลการสอบไปใช้เพื่อการวินิจฉัยนั้น สามารถนำไปใช้เพื่อจุดมุ่งหมาย 2 ประการ คือ

ก. เพื่อปรับปรุงการเรียน เป็นการนำผลการสอบมาวินิจฉัยเด็กว่าใคร เก่ง-อ่อน วิชาใด และที่เขาไม่เก่งนั้น เขาไม่เก่งในเนื้อหาใด และเนื่องจากสาเหตุใด เพื่อครูจะได้ทำการแก้ไขได้ตรงจุด เช่นจากการทดสอบวิชาเลขคณิต เรื่อง “การลบ” ข้อสอบจะต้องถามเกี่ยว กับการลบเลขหลักเดียว การลบเลข 2 หลัก การลบแบบต้องขอยืม ฯลฯ แล้วเปรียบเทียบคะแนน ว่าใครมักทำเลขผิดในตอนใด เพราะสาเหตุใด ครูจะได้ทำการช่วยเหลือโดยการกลับไปสอนซ้ำ หรือจัดการสอนซ่อมเสริมให้นักเรียนที่มีปัญหาได้

ข. ใช้เป็นแนวทางในการจัดกิจกรรม ผลจากการทดสอบเราสามารถนำมาใช้ในการแนะกิจกรรมให้นักเรียน โดยใช้เป็นแนวทางในการแบ่งกลุ่มเด็กตามระดับความรู้ที่ แตกต่างกัน ครูจะได้จัดกิจกรรมให้สอดคล้องตามความเหมาะสมและความสามารถของเด็ก

3) ใช้เปรียบเทียบ การใช้ผลการสอบเพื่อการเปรียบเทียบนั้นก็เพื่อดูว่า นักเรียนแต่ละคนหรือแต่ละห้อง eworkงาพัฒนาขึ้นมาจากเดิมเท่าไร เป็นการเปรียบเทียบความสามารถของตนเอง เช่น จากต้นทอมเขาเรียนรู้คำศัพท์เพิ่มขึ้นกี่คำ เขามีความรู้เกี่ยวกับคณิตศาสตร์เพิ่มขึ้นวิธีการที่จะทราบว่าใครมีพัฒนาการหรือมีอัตราการงาเข้าเร็วเท่าใดนั้น เราสามารถทำได้สอบซ้ำหลังจากเรียนไปแล้วระยะหนึ่ง โดยใช้ข้อสอบฉบับเดิม และเปรียบเทียบดูว่าเด็กมีพัฒนาการขึ้นลงปานใด

2. ด้านการแนะแนวในการแนะแนวนั้นมีหลักสำคัญอยู่ว่า “ช่วยให้เด็กเข้าใจและช่วยตัวเองได้” การที่เด็กช่วยตัวเองได้นั้น ครูจะต้องทำให้เด็กเกิดความเข้าใจในความสามารถของตนเอง ดังนั้นการวัดผลจึงมีบทบาทสำคัญต่อการแนะแนว ดังนี้

2.1 การรายงานความก้าวหน้าทางการเรียนของนักเรียนให้ผู้ปกครองทราบจะเป็นการทำให้ผู้ปกครองเข้าใจถึงความสามารถที่แท้จริงของเด็ก จะได้ช่วยแนะให้เด็กเรียนได้ตรงกับความสามารถของเขายิ่งขึ้น ซึ่งการกระทำดังนี้จะเป็ประโยชน์แก่ตัวเด็กมาก เพราะผู้ปกครอง จะไม่บังคับให้เด็กเรียนในสาขาวิชาต่าง ๆ ตามที่ผู้ปกครองชอบ โดยไม่คำนึงถึงสมรรถภาพที่แท้จริงของเด็ก อันจะเป็นสาเหตุให้ไม่สัมฤทธิ์ผลในการเรียน

2.2 ช่วยให้เกิดเห็นภาพของตนเองได้แจ่มชัดยิ่งขึ้น เป็นความสามารถและความถนัดของตนเอง ทำให้เข้าใจตนเองยิ่งขึ้น ซึ่งจะทำให้การแนะแนวดำเนินไปได้อย่างราบรื่น

2.3 ผลจากการทดสอบจะช่วยในการตัดสินใจเลือกอาชีพหรือวิชาเรียนของเด็ก ทำให้สามารถตัดสินใจเลือกอย่างถูกต้องว่าควรจะเรียนวิชาอะไรบ้าง

2.4 ผลจากการทดสอบจะช่วยให้ครูแนะแนวเข้าใจถึงปัญหาของเด็กแต่ละคนได้

3. ด้านการบริหารผลจากการทดสอบสามารถนำมาใช้ให้เป็นประโยชน์ในด้านการบริหาร ดังนี้

3.1 เราสามารถนำผลที่ได้จากการสอบไปช่วยพิจารณาจัดห้องเรียนว่าควรจัด อย่างไร จะส่งผลในด้านการศึกษาได้ดีที่สุด เช่นการแบ่งเป็นห้องเด็ก เก่ง-อ่อน หรือจัดคละกันไป

3.2 ช่วยในการจัดเด็กที่ย้ายมาจากโรงเรียนอื่นเข้าชั้นเรียน ว่าควรจะจัดให้เข้าเรียนห้องใดจึงจะดีจึงจะเหมาะสมกับความสามารถที่แท้จริงของเขา โดยดูจากผลการสอบที่เด็กทำได้จากโรงเรียนเดิมหรืออาจจะให้เด็กทูลสอบข้อสอบฉบับใหม่ก็ได้

3.3 ช่วยในการจัดกลุ่มประเภทเด็กพิเศษ เช่น พวกกลุ่มเรียนช้า หรือกลุ่มที่มีความสามารถพิเศษ ครูจะได้จัดการสอนพิเศษให้ สอนซ่อมเสริมให้

3.4 ใช้ในการประเมินค่า หรือตีราคาการศึกษาเป็นส่วนรวม ว่าหลักสูตรหรือวิธีสอนแบบนี้เหมาะสมเพียงใดได้มาตรฐานตามที่กระทรวงกำหนดไว้หรือไม่

ประเภทของการประเมินผล

การประเมินผลมีชื่อเรียกแตกต่างกันตามเกณฑ์ที่ใช้จำแนก ดังนี้

1. จำแนกตามจุดประสงค์ของการประเมิน การประเมินผลจะจำแนกออกเป็น 3 ประเภท คือ

1.1 การประเมินผลก่อนเรียน (Pre Evaluation) การประเมินผลก่อนเรียน เป็นการประเมินก่อนที่จะมีการสอน เพื่อเป็นการวัดความรู้พื้นฐานของนักเรียน เพื่อช่วยให้ครูสามารถวางแผนการสอนได้ถูกต้องว่าจะต้องเริ่มต้น สอนอย่างไรจึงจะเหมาะสมกับสภาพของนักเรียน

1.2 การประเมินผลระหว่างเรียน (Formative Evaluation) การประเมินผลระหว่างเรียน เป็นการประเมินความรู้ความสามารถของนักเรียนที่กำหนดไว้ในแต่ละหน่วยการเรียนรู้เพื่อนำข้อมูลที่ได้จากการประเมินไปใช้เป็นแนวทางในการปรับปรุงการเรียนของนักเรียนเป็นรายบุคคลหรือกลุ่มย่อย และใช้เป็นแนวทางในการปรับปรุง วิธีการสอน กิจกรรมการเรียนการสอน และสื่อการสอนอีกด้วย

1.3 การประเมินผลรวม (Summative Evaluation) การประเมินผลรวม เป็นการประเมินเมื่อสิ้นสุดการสอนในแต่ละหน่วยใหญ่ หรือแต่ละรายวิชาเพื่อนำผลจากการประเมินไปใช้ในการตัดสินผลการเรียนครั้งสุดท้าย หรือเพื่อการให้เกรด การให้ระดับคะแนน ในการประเมินผลรวมนั้น ผู้ประเมินจะต้องประเมินให้ครอบคลุมทุก ๆ จุดประสงค์ ในกรณีที่มีจุดประสงค์ที่จะต้องประเมินเป็นจำนวนมาก แต่เวลาที่ใช้ประเมินมีจำกัด ผู้ประเมินหรือครูผู้สอนอาจจะทำการสุ่มเฉพาะจุดประสงค์ที่สำคัญมาทำการประเมินก็ได้

2. จำแนกตามระบบของการวัด การประเมินผลจะถูกจำแนกออกเป็น 3 ประเภท โดยมีชื่อเรียกแตกต่างกัน ดังนี้

2.1 การประเมินผลแบบอิงกลุ่ม (Norm - Referenced Evaluation) การประเมินผลแบบอิงกลุ่ม เป็นการประเมินโดยใช้การเปรียบเทียบความสามารถของตัวนักเรียนกับความสามารถของเพื่อนนักเรียนคนอื่น ๆ ที่อยู่ในกลุ่มเดียวกัน โดยยึดความสามารถของคนในกลุ่มเป็นหลักในการเปรียบเทียบ

2.2 การประเมินผลแบบอิงเกณฑ์ (Criterion - Referenced Evaluation) การประเมินผลแบบอิงเกณฑ์เป็นการประเมินโดยใช้การเปรียบเทียบความสามารถของนักเรียนแต่ละคนกับเกณฑ์ที่กำหนดไว้ โดยไม่จำเป็นต้องคำนึงถึงความสามารถของเพื่อนนักเรียนคนอื่น ๆ ในกลุ่ม

การประเมินผลแบบอิงเกณฑ์ และแบบอิงกลุ่ม มีความแตกต่างกัน ดังนี้คือ ถ้าเราแปลความหมายของคะแนนของนักเรียนคนหนึ่งโดยการเปรียบเทียบ คะแนนของนักเรียนคนนั้นกับคะแนนของนักเรียนคนอื่น ๆ ในกลุ่มหรือในห้องเดียวกัน (เรียกว่า norm group) แล้ว การแปลความหมายของคะแนนแบบนี้จะเป็นการวัดแบบอิงกลุ่ม แต่ถ้าเราแปลความหมายผลงานหรือคะแนนของนักเรียนโดยการเปรียบเทียบกับเกณฑ์ใด ๆ การวัดผลแบบนี้ก็เป็น การวัดผลแบบอิง

เกณฑ์ ตัวอย่างเช่น เราอาจจะแปลความหมายของคะแนนในลักษณะการวัดแบบอิงกลุ่มว่า มีเพื่อนนักเรียนกี่คนที่ทำข้อสอบได้คะแนนน้อยกว่า “ด.ช. เปล” แต่ถ้าเราแปลความหมาย การสอบว่า “ด.ช. เปล” สามารถทำอะไรได้บ้าง การแปลผลแบบนี้ก็เป็นการวัดผลแบบอิงเกณฑ์อย่างไรก็ตามครูสามารถแปลผลการสอบ ทั้งแบบอิงกลุ่ม และแบบอิงเกณฑ์ ควบคู่ไปพร้อม ๆ กัน เช่น ในการวัดแบบอิงเกณฑ์เราจะบอกว่า “ด.ช. เปล” ทำข้อสอบเลขคณิต เกี่ยวกับการบวกเลข จำนวนเต็มได้ 70% ของข้อสอบทั้งหมด ซึ่งโดยปกติแล้วครูอาจจะมีคำอธิบายเกี่ยวกับตัวเลข 70% ให้มีความหมายกระจำชัดขึ้นไปอีกได้โดยการระบุว่า การทำข้อสอบได้ 70% นั้น หมายความว่า นักเรียนมีความรู้ระดับไหน ดี-ปานกลาง หรือยังใช้ไม่ได้ แต่ถ้าแปลผลแบบอิงกลุ่มครูก็บอกว่า ที่ ด.ช. เปลทำข้อสอบได้คะแนน 70% นั้นหมายความว่า เขามีความรู้เกี่ยวกับการบวกเลขจำนวนเต็ม ได้ดีกว่า 80% ของนักเรียนในห้อง จึงอาจเห็นได้ว่าการแปลผลการสอบโดยใช้การวัดทั้ง 2 แบบ ควบคู่กันไปจะทำให้การแปลผลคะแนนมีความหมายมากยิ่งขึ้น

การวัดและการแปลความหมายคะแนนแบบอิงเกณฑ์จะนำไปสู่จุดมุ่งหมายของการสอนได้ดีเพียงใดขึ้นอยู่กับคำจำกัดความของแบบทดสอบแบบอิงเกณฑ์ที่นักวัดผล หลายๆ ท่านกำหนดขึ้น (Ivens. 1970: 2) ได้ให้ความหมายของแบบทดสอบแบบอิงเกณฑ์ อย่างง่าย ๆ ว่า เป็นข้อสอบที่ประกอบไปด้วยคำถามที่เป็นกุญแจซึ่งนำไปสู่จุดมุ่งหมายเชิงพฤติกรรม (Harris; & Stewart. 1971: 1) ได้ให้คำนิยามแบบทดสอบอิงเกณฑ์ให้เฉพาะเจาะจงมากขึ้น โดยให้นิยามไว้ว่า “ข้อสอบแบบอิงเกณฑ์จริง ๆ จะต้องเป็นข้อสอบที่ประกอบไปด้วยกลุ่มตัวอย่างของข้อสอบที่สุ่มมาจากประชากรของข้อสอบทั้งหมด กลุ่มตัวอย่างของข้อสอบนี้อาจจะใช้คาดคะเน สัดส่วนของผลงานในประชากรของข้อสอบทั้งหมด ซึ่งนักเรียนสามารถทำได้สำเร็จ Glaser; & Nitko (1971) ได้อธิบายความหมายของข้อสอบแบบอิงเกณฑ์ว่า เป็นข้อสอบที่สร้างขึ้นจนกระทั่งคะแนนของแบบทดสอบฉบับนั้น สามารถแปลความหมายในรูปของมาตรฐานในการทำงาน

ทฤษฎีการวัดผลแบบดั้งเดิม (Classical measurement theory) มีจุดกำเนิดและพัฒนาจากความสนใจที่จะวัดความถนัดของคน ดังนั้นเครื่องมือที่ใช้จึงเน้นที่จะสร้างขึ้นมาจากเพื่อจำแนกคนออกมาเป็นกลุ่ม ๆ นั่นคือ แบบทดสอบจะถูกนำมาใช้เป็นเครื่องมือจนกระทั่งสามารถกำหนด ได้ว่าผู้ที่มีความถนัดมากกว่าจะได้คะแนนในการทดสอบสูงกว่าคนซึ่งมีความถนัดน้อยกว่า ข้อสอบ แบบอิงกลุ่มจึงถูกสร้างขึ้นโดยมีพื้นฐานมาจากแนวคิดที่กล่าวมาแล้วข้างต้น อย่างไรก็ตาม ปัจจุบันนี้ ไม่มีความจำเป็นที่จะต้องจำแนกนักเรียนออกเป็นกลุ่มตามระดับความสามารถของเขาใน ทุกะดับของการวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ดังนั้นในการวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน จึงมีจุดมุ่งหมาย ที่แตกต่างกัน 2 จุดมุ่งหมาย คือ

1. เพื่อจำแนกนักเรียนออกเป็นกลุ่ม ๆ โดยยึดเอาปริมาณความสัมฤทธิ์ผลของนักเรียนเป็นหลัก
2. เพื่อแจกแจงระหว่างนักเรียนซึ่งมีความรู้ถึงหรือไม่ถึงมาตรฐานที่ตั้งไว้ (หรือเพื่อจะดูว่านักเรียนแต่ละคนสัมฤทธิ์ผลตามที่กำหนดไว้ในจุดมุ่งหมายหรือไม่)

ตำราการวัดผลส่วนใหญ่ จะอภิปรายและเขียนถึงการสร้างข้อสอบที่จะนำไปสู่จุดมุ่งหมายข้อที่ 1 แต่นักการศึกษาบางคนมีความเห็นว่า ควรเน้นที่จุดมุ่งหมายที่ตามข้อ 2 มากกว่าการสร้างข้อสอบแบบอิงเกณฑ์และแบบอิงกลุ่มก็มีความแตกต่างกัน เนื่องจากการสร้างข้อสอบตามทฤษฎีการวัดผลแบบดั้งเดิมนั้น ยึดหลักว่า “จุดประสงค์ของการทดสอบก็เพื่อที่จะแยกนักเรียนออกจากกัน” ถ้าจุดประสงค์ของการทดสอบ เพื่อที่จะเปรียบเทียบความสามารถของนักเรียนแต่ละคนกับมาตรฐาน ก็ไม่มีความจำเป็นอะไรที่จะต้องรู้ว่า เด็กคนนั้นมีความสามารถแตกต่างไปจากคนอื่นหรือไม่ ดังนั้น เกณฑ์บางอย่างที่ใช้เป็นเครื่องมือในการพิจารณาคุณภาพสำหรับ ข้อสอบแบบอิงกลุ่มจึงไม่มีความสำคัญสำหรับการวัดแบบอิงเกณฑ์ สิ่งที่ครูหรือนักวัดผลต้องการ จากการวิเคราะห์ข้อสอบ การหาความเชื่อมั่นของแบบทดสอบ และความเที่ยงตรงของแบบ ทดสอบจะแตกต่างออกไปจากการวัดแบบอิงกลุ่ม ในการสร้างข้อสอบแบบอิงกลุ่มนั้น จะสร้าง โดยยึดจุดประสงค์การเรียนรู้ทั่วไปของวิชานั้นเป็นหลัก ส่วนการสร้างข้อสอบแบบอิงเกณฑ์จะ ยึดจุดประสงค์เชิงพฤติกรรม ซึ่งเป็นจุดประสงค์ที่ชัดเจนและมีรายละเอียดมากกว่าจุดประสงค์ การเรียนรู้ทั่วไปเป็นหลัก

อย่างไรก็ดี สำหรับเกณฑ์การสร้างข้อสอบ เช่น การพิจารณาจุดมุ่งหมายของ การสอนการเตรียมตารางวิเคราะห์หลักสูตรและคำที่ใช้ในการเขียนข้อสอบยังมีสิ่งที่คล้ายคลึงกัน มากกว่าความแตกต่างกันระหว่างการสร้างข้อสอบแบบอิงกลุ่มและอิงเกณฑ์ สิ่งสำคัญที่ควรเน้นร่วมกันในการสร้างข้อสอบทั้งสองแบบนี้ก็คือ การทำให้แน่ใจว่าข้อสอบที่สร้างขึ้นทั้งสองชนิดนั้นวัดได้ ตรงตามจุดมุ่งหมายของการสอน อย่างไรก็ตาม เป็นสิ่งที่สังเกตพบว่า มีบ่อยครั้งมากที่ขอบเขตของ จุดมุ่งหมายที่สู่มออกมาเพื่อสร้างข้อสอบแบบอิงเกณฑ์มักจะแคบกว่าขอบเขตของจุดมุ่งหมายที่สู่ม ออกมาเพื่อสร้างข้อสอบแบบอิงกลุ่มการตัดสินใจว่าเมื่อไรจึงจะใช้การประเมินแบบอิงเกณฑ์ และเมื่อไรจึงจะใช้แบบอิงกลุ่มขึ้นอยู่กับชนิดของการตัดสินใจที่เกี่ยวข้องซึ่งจะได้แจกแจงเป็นด้าน ๆ ไป ดังนี้

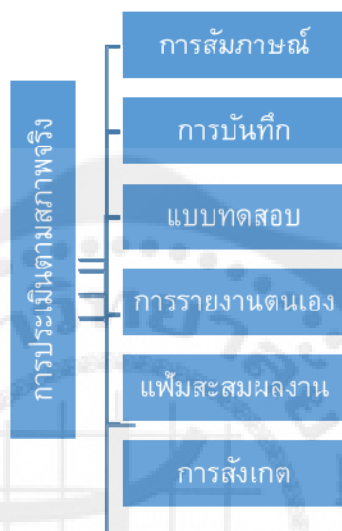
1. การแนะแนวควรใช้ผลจากการประเมินทั้งแบบอิงกลุ่ม และแบบอิงเกณฑ์ ทั้งนี้เนื่องจากใน การแนะแนวนั้นต้องใช้คะแนนจากการวัดผลสัมฤทธิ์ (ซึ่งจะเป็นได้ทั้งแบบอิงกลุ่มและแบบอิงเกณฑ์) และจากการวัดความถนัด ความสนใจ และแบบสำรวจบุคลิกภาพ (ซึ่งเป็นการวัดแบบอิงกลุ่ม)

2. การสอบคัดเลือกส่วนใหญ่มักใช้การประเมินผลแบบอิงกลุ่ม แต่ถ้าเป็นการสอบคัดเลือกในบางสาขาวิชาที่ต้องการคนที่มีความรู้มาตรฐานมาเข้าเรียน เช่น การเข้าเรียนแพทย์ เราอาจจะใช้การประเมินผลแบบอิงเกณฑ์เสียก่อน เช่น กำหนดเกณฑ์ไว้ว่าผู้ที่ได้รับการพิจารณาเข้าเรียนต่อในขั้นต้นจะต้องสอบข้อสอบให้ได้คะแนนตั้งแต่ 70 % ขึ้นไป แล้วจึงใช้การประเมินผลแบบอิงกลุ่มเพื่อจัดลำดับ ความสามารถของผู้เข้าสอบที่ได้คะแนนตั้งแต่ 70% ขึ้นไปอีกที เพื่อทำการวัดและคัดเลือกจาก ผู้ที่ได้รับคะแนนสูงสุด ลงมาจนถึงอันดับที่เราต้องการ

3. การวัดทักษะขั้นพื้นฐานของเด็ก ควรใช้การวัดแบบอิงเกณฑ์เพื่อการวัดทักษะในการอ่าน การเขียน ฯลฯ ซึ่งข้อสอบ ประเภทนี้มีชื่อว่า Mastery test นั้นเอง

2.3) การประเมินผลแบบอิงตน (Self - Referenced Evaluation) เป็นการประเมินโดยใช้การเปรียบเทียบ ความสามารถของนักเรียนแต่ละคนกับความสามารถของตัวเอง เป็นการประเมินเพื่อดูพัฒนาการของเด็กว่าได้พัฒนาไปจากเดิมมากน้อยเพียงใด

ประเมินตามสภาพจริง (Authentic Assessment) เป็นการประเมินเชิงคุณภาพอย่างต่อเนื่อง ด้านความรู้ ความคิด พฤติกรรม วิธีการปฏิบัติ และผลการปฏิบัติกิจกรรมต่าง ๆ เช่น แบบฝึกหัด การบ้าน โครงการ ผลงาน ดังนั้น การประเมินตามสภาพจริงจึงเป็นการประเมินผลสำเร็จจากการเรียนรู้ของนักเรียน และ พัฒนาการของผู้เรียนด้วยวิธีการหลาย ๆ วิธี ดังแผนภูมิวิธีการประเมินตามสภาพจริงข้างล่างนี้

ภาพประกอบ 3 แผนภูมิวิธีการประเมินตามสภาพจริง

การประเมินตามสภาพจริงมีประโยชน์ ดังนี้

1. ทำให้นักเรียนได้เรียนรู้วิธีการประเมินคุณค่าของตนเอง และรู้จักตนเองมากขึ้น
2. ทำให้สามารถแสดงภาพรวมที่ชัดเจนและต่อเนื่องในการแสดงถึงพัฒนาการ และความก้าวหน้าของนักเรียน
3. เป็นการประเมินทางบวกโดยให้โอกาสนักเรียนนำผลงานที่ดีมาเสนอ และสะสมไว้ในแฟ้มสะสมผลงาน
4. เป็นโอกาสให้นักเรียนได้ทำงานร่วมกับเพื่อนๆ และเรียนรู้ที่จะช่วยเหลือซึ่งกันและกัน
5. สนับสนุนและส่งเสริมให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการพัฒนาการเรียนการสอนร่วมกับครูผู้สอนมากขึ้น
6. ทำให้เกิดสัมพันธภาพที่ดีระหว่างนักเรียน เพื่อน ครู และผู้ปกครอง (เกตุษา, 2555)

จากการศึกษาการวัดและการประเมินทางทางการศึกษาของเด็กปฐมวัยผู้วิจัยใช้กระบวนการวัดและประเมินผลแบบผสมผสานในการประเมินผลการพัฒนาหลักสูตรพลศึกษาเพื่อพัฒนากล้ามเนื้อมัดใหญ่สำหรับเด็กปฐมวัย

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

งานวิจัยต่างประเทศ

จีเวน (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ 2534: 23; อ้างอิงจาก Gwen. n.d.) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง ลักษณะการใช้วัยวะในการเคลื่อนไหวของเด็กอนุบาลระหว่างการเรียน พลศึกษาการเล่นทั่วไป เพื่อศึกษาการใช้วัยวะในการเล่นของเด็กอนุบาลระหว่างการเรียน พลศึกษากับการเล่นทั่วไป ใช้เด็กอนุบาล 12 คน เป็นตัวอย่างในการสังเกตและจดบันทึก พฤติกรรม ผลการวิจัยพบว่า เด็กมีความกระตือรือร้นในการเล่นทั่วไป (เล่นตามสบาย) มากกว่าเล่น ในชั่วโมงพลศึกษา การเล่นทั่วไปนั้นเด็กอนุบาลใช้ส่วนต่างๆของร่างกายมากกว่าและเป็นไปตาม ธรรมชาติใช้วัยวะได้เหมาะสมกับสถานการณ์ซึ่งต่างจากการเล่นในกิจกรรมพลศึกษาที่มีการใช้ วัยวะเฉพาะส่วนและไม่เป็นไปตามธรรมชาติเด็กชายและเด็กหญิงไม่มีความแตกต่างกันในเรื่อง ของการใช้ส่วนต่างๆของร่างกายในการเล่น เด็กที่ซุกซนใช้ส่วนต่างๆของร่างกายในการเล่นทั่วไป มากจะสามารถใช้วัยวะได้เหมาะสมมากกว่าเด็กที่ไม่ค่อยเล่น

บุร์ตัน แอล.ไวท์ (2543: 275) กล่าวว่า ไม่มีงานใดยิ่งใหญ่และสำคัญเท่ากับการสร้างเด็ก ขณะที่อยู่ในวัย 0-3 ขวบ ซึ่งช่วง 3 ขวบแรกของชีวิตนี้เป็นช่วงที่สำคัญที่สุด สิ่งที่เราจะทำให้เด็ก ได้เติบโตไปเป็นผู้ที่มีความสามารถและใช้ชีวิตได้อย่างมีความสุขคือการสร้างเงาอันขาวและ สถานการณ์ต่างๆเพื่อให้เด็กได้มีโอกาสที่จะใช้ศักยภาพในตัวเขาออกมาให้ได้มากที่สุด

เวน เอลลิตีเพริน (1984) ศึกษาแนวโน้มนรูปแบบ การพัฒนาหลักสูตรของโรงเรียนอนุบาลรัฐ ในเมืองเลคแลนด์นิวยอร์ค ระหว่างปี 1963-1983 โดย ศึกษารวบรวมข้อมูลจาก 1) แบบสอบถามที่ สร้างขึ้นเพื่อสอบถามครูทั้งหมดในเมืองเลคแลนด์จำนวน 31 ข้อ 2) การสัมภาษณ์ศึกษานิเทศก์และ 3) ข้อมูลของโรงเรียนที่ศึกษาคือโรงเรียนสำหรับผู้มี ฐานะทางเศรษฐกิจสังคมชั้นกลางถึงสูงใน อำเภอ 8 โรงเรียน โดยศึกษาข้อมูลจาก คู่มือหลักสูตรและ แผน การสัมภาษณ์การตรวจสอบ โครงสร้างหลักสูตร พัฒนาการหลักสูตร และการปฏิบัติรวมทั้งสิ่ง ซึ่งมีผลกระทบและก่อให้เกิดปัญห เหล่านี้เกิดการเปลี่ยนแปลง ผลการศึกษาพบว่า 1) หลักสูตรอนุบาล ในเมืองเลคแลนด์ในปัจจุบันมี การเขียนอย่างเป็นทางการซึ่งลงในรายละเอียดมากกว่าการถ่ายโยง อย่างไม่เป็นทางการด้วยการ ถ่ายทอดจากครูสู่ครู 2) หลักสูตรให้ความสำคัญกับการทำงานทาง วิชาการเพิ่มขึ้นโดยเฉพาะใน 10 ปีที่ผ่านมา 3) การทำงานรายบุคคลมีเพิ่มมากขึ้นขณะที่การทำงาน กลุ่มลดลง 4) การใช้เวลาในชั้น เรียนสำหรับพัฒนาการทางร่างกายและสังคมมีน้อยลง แต่ครูยังคง รู้สึกว่าสำหรับการวางแผนใน อนาคตควรให้ความสำคัญกับพัฒนาการทั้งสองด้านนี้ก่อน 5) การใช้ เวลาในศิลปะสร้างสรรค์และ การเล่นเสรีมีน้อยลง 6) ความกดดันจากผู้ปกครองเกี่ยวกับการเพิ่มขึ้น ทางวิชาการของเด็กอนุบาล ยังคงมีผลกระทบต่อการปรับปรุงหลักสูตรอนุบาลศึกษา และ 7) ครูเน้น ทักษะเพื่อพัฒนาทาง สติปัญญาแต่ทักษะนี้ยังไม่มากเท่ากับการทำงานทางวิชาการเช่นสมุดแบบฝึกหัด

ดีโรส แมรีเบท แอลเจลา (De Rose, Marybeth Angela. 2003) ศึกษาพัฒนาการ ของการ อนุบาลศึกษา โดยศึกษาเกี่ยวกับกรณีศึกษาในปัจจุบันเพื่อที่จะศึกษาการเปลี่ยนแปลงที่ ผ่านมา และวิเคราะห์ลักษณะของการปรับปรุงแก้ไขหลักสูตรใหม่จากเอกสารและงานวิจัยที่ เกี่ยวข้อง โดย เริ่มจากการให้ครูอนุบาล 6 คนเขียนรายงานประสบการณ์ระหว่างการใช้หลักสูตรใหม่ ตามประกาศ กระทรวง พบว่าครูต้องการคำอธิบายว่าหลักสูตรใหม่จะส่งผลต่อกิจวัตรในปัจจุบันของ เด็กอนุบาล ในช่วง 3 ภาคการศึกษาที่แตกต่างกันภายใน 1 ปีในลักษณะอย่างไร การศึกษาครั้งนี้ใช้ การศึกษา เชิงประวัติศาสตร์เกี่ยวกับพัฒนาการของการอนุบาลศึกษาตามสภาพการณ์ที่เป็นจริงโดย ศึกษา แยกจากการศึกษาระดับอื่น และการทบทวนเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการ เปลี่ยนแปลง ทางการศึกษาและการนำหลักสูตรใหม่ไปใช้ผลการวิจัยพบว่าครูมีความเชื่อว่าหลักสูตร ที่เหมาะสม มีอิทธิพลอย่างสูงต่อการตัดสินใจที่จะใช้หรือไม่ใช้หลักสูตรใหม่ต่อไป ในขณะที่ คุณภาพ ของการ อบรมที่ดำเนินอยู่ การสนับสนุนด้านวัสดุอุปกรณ์และการมีส่วนร่วมในกิจกรรมการบริหารก็เป็น ปัจจัยที่สำคัญในการตัดสินใจว่าหลักสูตรใหม่มีอิทธิพลต่อการปฏิบัติอย่างไรในปัจจุบัน และสิ่ง ที่มี อิทธิพลต่อหลักสูตรการอนุบาลศึกษาอีกอย่างหนึ่งก็คือการทดสอบผลที่ได้รับในระดับการศึกษา ที่สูงขึ้นไป แม้ว่า การอนุบาลศึกษาไม่ได้อยู่ระหว่างระดับการศึกษาที่ทดสอบโดยตรง ความ รับผิดชอบร่วมกันของการจัดการศึกษาในระดับต่าง ๆ ที่มีต่อผลการสอบของเด็ก ทำให้ครูอนุบาล ความรู้สึกกดดันที่จะเตรียมเด็กให้ครอบคลุมตามหลักสูตรจนกระทั่งถึงปี ค.ศ.1998 จึงพบว่า หลักสูตรอนุบาลศึกษาช่วยให้เด็กเรียนประสบผลสำเร็จในการสอบในระดับการศึกษาที่สูงขึ้น คณะกรรมการบริหารและครูจึงพบหนทางที่จะหลีกเลี่ยงหลักสูตรของรัฐบาลกลาง เพื่อที่จะยังคง รักษาหรือใช้หลักสูตรอนุบาลที่บรรจุด้วยปรัชญาหรือความต้องการของตนเอง ในที่สุดบริบท มากมายเกิดขึ้นเพื่อเป็นประสบการณ์ในการสอนแบบใหม่ที่ครูเตรียมเด็กให้เหมาะสมกับหลักสูตร และพบหลักการของการทดสอบกระบวนการ เพื่อที่จะร่วมมือกับเพื่อนร่วมงานในวิถีทางใหม่

งานวิจัยในประเทศ

สัมพันธ์ วงษ์ดี (2544: 189) ได้ศึกษาวิจัยการพัฒนารูปแบบการเรียนแบบร่วมมือใน รายวิชาพื้นฐานดนตรี นาฏศิลป์และการละครเพื่อพัฒนาสัมพันธภาพของนักศึกษา และเพื่อ เปรียบเทียบพัฒนาการของนักศึกษาระหว่างกลุ่มที่ใช้รูปแบบการเรียนรู้ที่พัฒนาขึ้น และกลุ่มที่ใช้ รูปแบบการเรียนการสอนตามปกติในด้านสัมพันธภาพระหว่างบุคคล ทักษะสังคม คุณลักษณะการ คิดแบบมีวิจารณญาณและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน รูปแบบการเรียนแบบร่วมมือ ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น ได้รับการประเมินจากผู้ทรงคุณวุฒิ และนำไปทดลองใช้จริงกับนักศึกษากลุ่มตัวอย่าง คือนักศึกษา มหาวิทยาลัยพายัพ ปีการศึกษา 2543 จำนวน 80 คน ทำการสุ่มนักศึกษาเข้ากลุ่มทดลองและกลุ่ม ควบคุม โดยวิธีการจับคู่เพื่อให้ นักศึกษาทั้งสองกลุ่มมีลักษณะใกล้เคียงกันมากที่สุด วิธีการวิจัย แบ่งเป็น 4 ขั้นตอน คือ ขั้นตอนที่ 1 เป็นการศึกษากรอบแนว คิดของรูปแบบการเรียนแบบร่วมมือใน รายวิชาพื้นฐานดนตรีนาฏศิลป์และการละคร เพื่อพัฒนาสัมพันธภาพของนักศึกษา ขั้นตอนที่ 2 สร้างรูปแบบการเรียนแบบร่วมมือ ขั้นตอนที่ 3 ทดลองและศึกษาผลการใช้รูปแบบการเรียนแบบ

รวมมือที่สร้างขึ้นขั้นตอนที่ 4 ปรับปรุงแบบการเรียนรู้ วิเคราะห์ข้อมูลโดยสถิติทดสอบ ที (t-test) ได้ผลการวิจัยดังนี้

1. รูปแบบการเรียนรู้แบบรวมมือที่สร้างขึ้น ประกอบด้วยองค์ประกอบสำคัญ 5 ประการ คือ หลักการ วัตถุประสงค์ เนื้อหา กระบวนการเรียนการสอน และแนวทางทางการนำรูปแบบการเรียนรู้ที่สร้างขึ้นไปใช้ มีจุดมุ่งหมายเพื่อให้นักศึกษาเกิดพัฒนาการทางด้านสัมพันธภาพระหว่างบุคคล ทักษะสังคม คุณลักษณะ การคิดแบบมีวิจารณญาณ และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

2. หลังการทดลองนักศึกษาในกลุ่มทดลอง มีคะแนนเฉลี่ยสัมพันธภาพระหว่างบุคคล ทักษะสังคม คุณลักษณะการคิดแบบมีวิจารณญาณ และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่านักศึกษาในกลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3. หลังการทดลองนักศึกษาในกลุ่มทดลองมีคะแนนเฉลี่ยสัมพันธภาพระหว่างบุคคล และทักษะสังคม สูงกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

4. หลังการทดลองนักศึกษาในกลุ่มทดลองมีคะแนนเฉลี่ยคุณลักษณะการคิดแบบมีวิจารณญาณไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

อังสุรีย์ พันธุ์แก้ว (2557) ศึกษาผลของการพัฒนารูปแบบการเรียนรู้การสอนแบบ CLICK เพื่อส่งเสริมความสามารถในการตกผลึกทางปัญญา สำหรับนักศึกษาระดับปริญญาตรี สาขาการศึกษาปฐมวัยเพื่อส่งเสริมความสามารถในการตกผลึกทางปัญญา สำหรับนักศึกษาระดับปริญญาตรี สาขาการศึกษาปฐมวัยการดำเนินการวิจัยแบ่งออกเป็น 4 ระยะ ได้แก่

ระยะที่ 1 ศึกษาสภาพข้อมูลพื้นฐาน

ระยะที่ 2 สร้างรูปแบบการเรียนรู้การสอนแบบ CLICK

ระยะที่ 3 ทดสอบประสิทธิภาพรูปแบบการเรียนรู้การสอนแบบ CLICK

และระยะที่ 4 ประเมินประสิทธิภาพรูปแบบการเรียนรู้การสอนแบบ CLICK ผลการวิจัย พบว่า

1. สภาพปัจจุบันของการจัดการเรียนการสอนในสาขาการศึกษาปฐมวัย นักศึกษาส่วนใหญ่ มีพฤติกรรมการเรียนรู้แบบฟังพา ขาดทักษะกระบวนการคิดและขาดทักษะในการสร้างความรู้ด้วยตนเอง

2. รูปแบบการเรียนรู้การสอนแบบ CLICK เพื่อส่งเสริมความสามารถในการตกผลึกทางปัญญาสำหรับนักศึกษาระดับปริญญาตรี สาขาการศึกษาปฐมวัย ประกอบด้วย 5 ขั้นตอน ได้แก่ ขั้นที่ 1 ขั้นวิเคราะห์ประเด็นเนื้อหา ขั้นที่ 2 ชี้นำมาสู่ปฏิบัติการเรียนรู้ ขั้นที่ 3 ขั้นร่วมมือบูรณาการ ขั้นที่ 4 ขั้นสร้างสรรค์ชิ้นงาน และขั้นที่ 5 ขั้นทำการแลกเปลี่ยนความรู้

3. ความสามารถในการตกผลึกทางปัญญาของนักศึกษาสาขาการศึกษาปฐมวัย หลังการทดลองมีคะแนนเฉลี่ยสูงกว่าก่อนการทดลองใช้รูปแบบการเรียนรู้การสอนแบบ CLICK โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยทางสถิติที่ระดับ .01 เมื่อพิจารณาเป็นรายองค์ประกอบ ได้แก่ การคิดวิเคราะห์ การคิดสังเคราะห์ และการคิดประเมินค่า พบว่า หลังการทดลองมีคะแนนเฉลี่ยสูงกว่าก่อนการทดลองแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทุกองค์ประกอบ

4. การศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูลความคิดเห็นของอาจารย์ผู้สอน ที่ไม่ได้สังกัดโปรแกรมวิชา การศึกษาปฐมวัย ที่ปฏิบัติการสอนนักศึกษาสาขาการศึกษาปฐมวัย ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2556 ชั้นปีที่ 4 จำนวน 3 ท่าน หลังการทดลองใช้รูปแบบการเรียนการสอนแบบ CLICK มีค่าเฉลี่ย ของคะแนนความเหมาะสมตั้งแต่ 4.10-4.50 ถือว่ารูปแบบการเรียนการสอนมีคุณภาพเหมาะสม

สถานการณ์ของพัฒนาการรวมของเด็กปฐมวัยไทย กรมอนามัย กระทรวงสาธารณสุข (2557) ได้ศึกษาสถานการณ์พัฒนาการเด็กปฐมวัย และศึกษาปัจจัยด้านแม่ ปัจจัยแวดล้อม และ ปัจจัยด้านเด็กที่มีความสัมพันธ์กับพัฒนาการเด็กปฐมวัย ผลการวิจัย พบว่า พัฒนาการเด็ก ปฐมวัยไทย มีพัฒนาการสงสัยล่าช้าร้อยละ 27.2 โดย ล่าช้าด้านภาษามากที่สุดร้อยละ 19.7 รองลงมาด้านกล้ามเนื้อมัดเล็ก ด้านสังคมและการช่วยเหลือตัวเอง และด้านกล้ามเนื้อมัดใหญ่ ร้อยละ 8.9, 7.5 และ 6.7 ตามลำดับ ส่วนปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับพัฒนาการเด็กอย่างมีนัยสำคัญ ทางสถิติ โดยปัจจัยด้านแม่ ได้แก่ อายุเมื่อตั้งครรภ์ การศึกษา อาชีพ การฝากครรภ์ การคลอด แม่ที่ ไรโรคประจำตัว และ ภาวะแทรกซ้อนรวมทั้ง การได้รับยาเสริมไอโอดีนขณะตั้งครรภ์ ส่วน ปัจจัย แวดล้อม ได้แก่ อายุผู้ดูแล ระดับการศึกษาของผู้ดูแล อาชีพของผู้ดูแล ลักษณะครอบครัว รายได้ ครอบครัวเรือน การเล่นกับเด็ก และ การเล่นนันทนาการให้เด็กฟัง สำหรับ ปัจจัยด้านเด็ก ประกอบด้วย อายุ ครรภ์เมื่อคลอด น้ำหนักแรกคลอด การได้รับยาเสริมธาตุเหล็ก ภาวะออกซิเจนที่ 1 และ 5 นาที เด็ก ที่มีภาวะแทรกซ้อนหลังคลอด และมีโรคประจำตัว

สถานการณ์ของพัฒนาการรวมของเด็กปฐมวัยไทย ณ ปี พ.ศ. 2557 มีพัฒนาการรวมสมวัย ร้อยละ 72.8 สูงกว่า ผลการสำรวจพัฒนาการเด็ก 1-5 ปี ของสำนักส่งเสริมสุขภาพ กรมอนามัย ในปี 2550 ที่พบภาพรวมของเด็กทุกกลุ่มอายุมีพัฒนาการทุกด้านปกติ ร้อยละ 66.7 หากพิจารณา พัฒนาการตามกลุ่มอายุ ซึ่ง พบว่า พัฒนาการของเด็ก อายุ 0-2 ปี และอายุ 3-5 ปี ของประเทศไทย (ไม่รวม กรุงเทพมหานคร) ในปี 2557 มีพัฒนาการรวม ร้อยละ 78.1 และ 66.0 ซึ่งดีขึ้นกว่าการ สำรวจของสำนักส่งเสริมสุขภาพ กรมอนามัยในปี 2550 ที่พัฒนาการของเด็ก 1-3 ปี และ 4-5 ปี มีพัฒนาการรวมสมวัยร้อยละ 74.6 และ 57.9 ตามลำดับ 2 และเมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า พัฒนาการด้านภาษาสงสัยล่าช้ามากที่สุดโดยเฉพาะในเด็ก 3-5 ปี มีพัฒนาการด้านภาษาสงสัย ล่าช้า ร้อยละ 27.8สอดคล้องกับการศึกษาสุขภาพของเด็กรุ่นไทย พ.ศ. 2552 ที่ผลการ ประเมินในด้านต่าง ๆ พบว่า ด้านที่มีปัญหาพัฒนาการล่าช้ามากกว่าด้านอื่นๆ ได้แก่ด้านภาษา โดยเฉพาะเด็ก 4-5 ปี มีพัฒนาการล่าช้าร้อยละ 64.5 รองลงมาเป็นพัฒนาการด้านกล้ามเนื้อมัดเล็ก 2 โดยสรุปพัฒนาการของเด็กปฐมวัยไทยใน ปี 2557 ดีขึ้นเมื่อเทียบกับพัฒนาการเด็กในปี 2550 และ 2552 แต่แนวโน้มยังคงเป็นไปในทิศทางเดิม คือ เด็กโต (อายุ 3-5 ปี) จะมีพัฒนาการสงสัย ล่าช้ามากกว่าเด็กเล็ก (อายุ 0-2 ปี)และเมื่อพิจารณาผลการประเมินพัฒนาการด้านกล้ามเนื้อมัดเล็ก พร้อมกับพัฒนาการด้านภาษา โดยเด็กที่มีพัฒนาการล่าช้าทั้ง 2 ด้าน อาจส่งผลต่อสติปัญญาของ เด็กในอนาคต จากการวิจัย พบว่า มีเด็กที่มีพัฒนาการล่าช้า ทั้ง 2 ด้าน ร้อยละ 6

อัสรี สะอีดี. (2554) ได้ศึกษาโปรแกรมพลศึกษา ในโรงเรียนประถมศึกษาของ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ โดยใช้เทคนิคการวิจัยแบบเดลฟาย กลุ่มตัวอย่าง มีผู้เชี่ยวชาญ จำนวนทั้งสิ้น 17 คน การเก็บข้อมูลโดยใช้แบบสอบถาม 3 รอบ และวิเคราะห์ข้อมูลโดยการคำนวณค่ามัธยฐานฐานนิยม ค่าสัมบูรณ์ความแตกต่างระหว่างค่ามัธยฐานกับค่าฐานนิยม และพิสัยระหว่างควอไทล์ ผลการวิจัยพบว่า 1) ด้านการสอนพลศึกษาควรมี ดังนี้ หลักสูตรที่กำหนดไว้มีความเหมาะสมกับพัฒนาการ นักเรียนแต่ละช่วงวัย กิจกรรมพลศึกษามีความหลากหลายและเหมาะสมต่อนักเรียน กิจกรรมทางพลศึกษาที่กำหนดไว้เป็นกิจกรรมที่ส่งเสริมและพัฒนาให้นักเรียนด้านระเบียบวินัย มีน้ำใจนักกีฬา และมีคุณธรรมจริยธรรม มีครูที่มีวุฒิทางพลศึกษา ปลูกฝังให้นักเรียนเห็นความสำคัญของวิชาพลศึกษา ครูผู้สอนอธิบายการสอนด้วยภาษามลายูเสริมเป็นบางครั้ง เพื่อช่วยให้นักเรียนบางคนเข้าใจได้ดียิ่งขึ้น ประเมินผลให้ครบทุกด้าน ทั้งด้านสมรรถภาพทางกาย ด้านความรู้ ด้านเจตคติ ด้านทักษะ และด้านคุณธรรมจริยธรรม 2) ด้านการจัดการแข่งขันกีฬากายในโรงเรียนควรมี ดังนี้ โรงเรียนต้องจัดให้มีการจัดการแข่งขันภายในโรงเรียน โดยให้นักเรียนทุกคนมีส่วนร่วมในการแข่งขันกีฬากายในโรงเรียน กิจกรรมที่จัดมีความสอดคล้องกับกิจกรรมพลศึกษาที่จัดสอนในชั้นเรียน กิจกรรมที่จัดตรงกับความต้องการและความสนใจของนักเรียน การจัดสถานที่และอุปกรณ์ต้องมีความปลอดภัยและเหมาะสมกับการจัดการแข่งขันกีฬากายในโรงเรียน 3) ด้านการจัดการแข่งขันกีฬาระหว่างโรงเรียนควรมี ดังนี้ ผู้บริหารเห็นความสำคัญและสนับสนุนการเข้าร่วมการแข่งขันกีฬาระหว่างโรงเรียน มีผู้ฝึกสอนตามชนิดกีฬาที่เข้าร่วมการแข่งขัน และมีความพร้อมในการเข้าร่วมการแข่งขัน ช่วงเวลาในการฝึกซ้อมและจัดการแข่งขันกีฬาระหว่างโรงเรียนมีความเหมาะสม ไม่เป็นอุปสรรคต่อการเรียน 4) ด้านการจัดบรรดิกการทางพลศึกษาควรมี ดังนี้โรงเรียนต้องจัดให้มีการจัดบรรดิกการทางพลศึกษาในโรงเรียน และมีผู้เชี่ยวชาญด้านบรรดิกการทางพลศึกษา 5) ด้านการจัดกิจกรรมนันทนาการควรมี ดังนี้ ผู้บริหารควรเห็นความสำคัญและสนับสนุนให้มีการจัดกิจกรรมนันทนาการในโรงเรียน และการจัดกิจกรรมนันทนาการมีความหลากหลาย

สุภาพร สุวรรณศรีนนท์. (2549). ศึกษาการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการสร้างเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัย ในเขตบางกอกน้อย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา กรุงเทพมหานคร เขต 3. เพื่อ 1) ศึกษาบทบาทการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการ สร้างเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัย ใน 4 ด้าน คือ ด้านร่างกาย ด้านอารมณ์และสังคม ด้านสติปัญญาและด้านคุณธรรม จริยธรรม 2) เปรียบเทียบบทบาทการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองใน การสร้างเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัยใน 4 ด้าน เมื่อจำแนกตาม อาชีพ วุฒิการศึกษา และรายได้ 3) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการให้ความรู้แก่ผู้ปกครอง กับบทบาทการมีส่วนร่วมของ ผู้ปกครองในการสร้างเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัย กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ผลการวิจัย

1. บทบาทการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการสร้างเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัยใน 4 ด้าน คือ ด้านร่างกาย ด้านอารมณ์และสังคม ด้านสติปัญญา และด้านคุณธรรม จริยธรรม โดยรวมและรายด้านมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก

2. ผู้ปกครองเด็กปฐมวัยโรงเรียนอนุบาลเอกชนในเขตบางกอกน้อย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 3 ที่มีอาชีพและวุฒิการศึกษาต่างกัน มีบทบาทการมีส่วนร่วมในการสร้างเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัยใน 4 ด้าน โดยรวมแตกต่างกัน และเมื่อ พิจารณาเป็นรายด้านพบว่า แตกต่างกันเกือบทุกด้าน ยกเว้นด้านร่างกายที่ไม่แตกต่างกัน อย่าง มีนัยสำคัญทางสถิติระดับ .05 ส่วนผู้ปกครองที่มีรายได้ต่างกัน มีบทบาทการมีส่วนร่วมในการ สร้างเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัยใน 4 ด้าน โดยรวมและรายด้านทุกด้านแตกต่างกัน อย่างมี นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3. การให้ความรู้แก่ผู้ปกครอง กับบทบาทการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการสร้าง เสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัยใน 4 ด้าน โดยรวมและรายด้านทุกด้าน คือ ด้านร่างกาย ด้านอารมณ์และสังคม ด้านสติปัญญา และด้านคุณธรรม จริยธรรม มีความสัมพันธ์กันทางลบ

ละไม สหาอจ. (2551). ศึกษาการส่งเสริมพัฒนาการด้านร่างกายของเด็กปฐมวัยโดยการ จัด กิจกรรมเคลื่อนไหวเชิงสร้างสรรค์ พบว่าก่อนและหลังการจัดกิจกรรมเคลื่อนไหวเชิงสร้างสรรค์ เด็ก ปฐมวัยมีระดับคะแนนพัฒนาการด้านร่างกายแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทั้งโดยรวม ($F=1871.681$) และด้านทักษะการยืน ($F=459.582$) ด้านทักษะการเดิน ($F=673.447$) ด้านทักษะการวิ่ง ($F=669.008$) ด้านทักษะการกระโดด ($F=588.267$) โดยการจัดกิจกรรม เคลื่อนไหวเชิงสร้างสรรค์ส่งผลต่อพัฒนาการด้านร่างกายโดยรวมร้อยละ 99.2 (Partial 2 $\eta^2 = .992$) และส่งผลต่อพัฒนาการด้านร่างกายรายด้าน ทักษะการยืนร้อยละ 96.8 ทักษะการเดินร้อยละ 97.8 ทักษะการวิ่งร้อยละ 97.8 และทักษะการกระโดด (ร้อยละ 97.5) ตามลำดับ แสดงว่าการจัดกิจกรรม เคลื่อนไหวเชิงสร้างสรรค์สามารถส่งเสริม พัฒนาการด้านร่างกายของเด็กปฐมวัยให้เพิ่มขึ้นได้อย่าง ชัดเจน

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้เป็นการวิจัยรูปแบบวิจัยและพัฒนา (The Research and Development) เป็นการพัฒนาหลักสูตรพลศึกษาเพื่อพัฒนากล้ามเนื้อมัดใหญ่สำหรับเด็กปฐมวัย ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตของการวิจัยไว้ 3 ระยะประกอบด้วย

ระยะที่ 1 ศึกษาสภาพข้อมูลพื้นฐานในการสร้างหลักสูตรพลศึกษาเพื่อพัฒนากล้ามเนื้อมัดใหญ่สำหรับเด็กปฐมวัย

ระยะที่ 2 สร้างและทดลองใช้หลักสูตรพลศึกษาสำหรับเด็กปฐมวัยฯพลศึกษาเพื่อพัฒนากล้ามเนื้อมัดใหญ่สำหรับเด็กปฐมวัย

ระยะที่ 3 ศึกษาประสิทธิภาพของหลักสูตรพลศึกษาสำหรับเด็กปฐมวัยฯพลศึกษาเพื่อพัฒนากล้ามเนื้อมัดใหญ่สำหรับเด็กปฐมวัย

การดำเนินการพัฒนาหลักสูตรพลศึกษาเพื่อพัฒนากล้ามเนื้อมัดใหญ่สำหรับเด็กปฐมวัย ผู้วิจัยดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

ระยะที่ 1 ศึกษาสภาพข้อมูลพื้นฐานในการสร้างหลักสูตรพลศึกษาเพื่อพัฒนากล้ามเนื้อมัดใหญ่สำหรับเด็กปฐมวัย

การพัฒนาหลักสูตรพลศึกษาเพื่อพัฒนากล้ามเนื้อมัดใหญ่สำหรับเด็กปฐมวัย ในระยะที่ 1 การศึกษาสภาพข้อมูลพื้นฐานในการสร้างหลักสูตรพลศึกษาเพื่อพัฒนากล้ามเนื้อมัดใหญ่สำหรับเด็กปฐมวัย ผู้วิจัยได้ดำเนินการเป็น 3 ขั้นตอนย่อย ประกอบด้วย การศึกษาเอกสาร การสัมภาษณ์ และการสนทนากลุ่ม ดังนี้

ขั้นที่ 1 ศึกษาเอกสาร การสัมภาษณ์ และการสนทนากลุ่ม สภาพข้อมูลพื้นฐานของหลักสูตรพลศึกษาสำหรับเด็กปฐมวัยที่เกี่ยวข้องกับการสร้างหลักสูตรพลศึกษาเพื่อพัฒนากล้ามเนื้อมัดใหญ่สำหรับเด็กปฐมวัย โดยผู้วิจัยได้ทำการศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องกับปรัชญาและแนวคิดพื้นฐานเกี่ยวกับการศึกษาปฐมวัย พัฒนาการของเด็กปฐมวัย ทฤษฎีพัฒนาการของเด็กปฐมวัย ลักษณะกิจกรรมการเรียนการสอนของเด็กปฐมวัย และการวัดและการประเมินทางการศึกษาของเด็กปฐมวัย ซึ่งทำให้ได้รอบความคิดในการจัดการพัฒนาหลักสูตรพลศึกษาเพื่อพัฒนากล้ามเนื้อมัดใหญ่สำหรับเด็กปฐมวัย ดังนี้

1. ด้านโครงสร้างหลักสูตรพลศึกษาสำหรับเด็กปฐมวัย ประกอบด้วย

1.1 การเคลื่อนไหวแบบอยู่กับที่

1.2 การเคลื่อนไหวแบบเคลื่อนที่

1.3 การเคลื่อนไหวแบบประสานสัมพันธ์ของระบบประสาทกับกล้ามเนื้อ

2. ด้านข้อมูลพื้นฐาน ประกอบด้วย
 - 2.1 ด้านนโยบายและแผนปฏิบัติการ
 - 2.2 ด้านงบประมาณ
 - 2.3 ด้านบุคลากร
 - 2.4 ด้านหลักสูตรสถานศึกษา
 - 2.5 ด้านความคาดหวังจากผู้ปกครอง
3. ด้านสภาพการจัดการเรียนการสอน ประกอบด้วย
 - 3.1 ด้านบุคลากร
 - 3.2 ด้านวัสดุอุปกรณ์
4. สิ่งสนับสนุนการสอน

ขั้นที่ 2 ออกแบบร่าง โครงสร้างหลักสูตรพลศึกษาเพื่อพัฒนากล้ามเนื้อมัดใหญ่สำหรับเด็กปฐมวัย จากการศึกษาเอกสาร การสัมภาษณ์ และการสนทนากลุ่มได้องค์ความรู้ในการร่างหลักสูตรพลศึกษาเพื่อพัฒนากล้ามเนื้อมัดใหญ่สำหรับเด็กปฐมวัย มีรายละเอียดดังนี้

การกำหนดส่วนประกอบของโครงสร้างหลักสูตรหลักสูตรพลศึกษาเพื่อพัฒนากล้ามเนื้อมัดใหญ่สำหรับเด็กปฐมวัย ประกอบด้วย

- 1.1 จุดมุ่งหมายของหลักสูตรหลักสูตรพลศึกษาเพื่อพัฒนากล้ามเนื้อมัดใหญ่สำหรับเด็กปฐมวัย
- 1.2 สารของหลักสูตรหลักสูตรพลศึกษาเพื่อพัฒนากล้ามเนื้อมัดใหญ่สำหรับเด็กปฐมวัย ประกอบด้วย
 - จุดประสงค์การเรียนรู้
 - เนื้อหากิจกรรมพลศึกษาเพื่อพัฒนากล้ามเนื้อมัดใหญ่สำหรับเด็กปฐมวัย
 - วิธีการฝึกกิจกรรม
 - การประเมินผล

การกำหนดกิจกรรมในหลักสูตรพลศึกษาเพื่อพัฒนากล้ามเนื้อมัดใหญ่สำหรับเด็กปฐมวัย ประกอบด้วย

1 กำหนดกิจกรรมในหลักสูตรหลักสูตรพลศึกษาเพื่อพัฒนากล้ามเนื้อมัดใหญ่สำหรับเด็กปฐมวัยโดยการใช้กิจกรรมการเคลื่อนไหวขั้นพื้นฐาน (Fundamental Movements) เป็นพื้นฐานในการสร้างแบบฝึกโดยแบ่งออกเป็น 3 กลุ่ม 24 กิจกรรม และแบบทดสอบสมรรถภาพทางกายสำหรับเด็กปฐมวัย ประกอบด้วย

กลุ่มที่ 1 การเคลื่อนไหวแบบอยู่กับที่ (Non-Locomotor movement) ประกอบด้วย

1. การกระโดด (Jumping)
2. การยืนกระโดดสูง (Standing high jump)
3. การยืนกระโดดไกล (Standing long jump)
4. การกระโดดต่อเนื่อง (Hopping)
5. การกระโดดหลายจังหวะ (Step-Hopping)
6. การหมุนตัว การบิดตัว (Twisting)
7. การกลับตัวในอากาศ (Airborne turning)
8. การงอตัว (Curling)
9. การนอนกลิ้ง (Straight sideward rolling)
10. การล้มตัวไปด้านข้าง (Sideward rolling)

กลุ่มที่ 2 การเคลื่อนไหวแบบเคลื่อนที่ (Locomotor movement) ประกอบด้วย

1. การเดิน (Walking)
2. การวิ่ง (Running)
3. การเคลื่อนที่ด้านข้าง (Sliding)
4. การก้าวกระโดด (Leaping)
5. การควมม้า (Galloping)
6. การหลบสิ่งกีดขวาง (Dodging)
7. การกระโดดข้ามสิ่งกีดขวาง (Skipping)

กลุ่มที่ 3 การเคลื่อนไหวแบบประสานสัมพันธ์ของระบบประสาทกับกล้ามเนื้อ (Neuro muscle coordination movement) ประกอบด้วย

1. การเตะ (Kicking)
2. การเตะบอลด้วยเท้า (Dribbling with foot)
3. การหยุดบอลด้วยเท้า (Trapping a rolling ball)
4. การส่งและรับบอล (Passing and catching)
5. การรับบอลโดยการกลิ้ง (Catching a rolling ball)
6. การเตะบอล (Bouncing)
7. การยิงประตู (Shooting)

2 การประเมินผู้วิจัยใช้แบบทดสอบสมรรถภาพทางกายสำหรับเด็กปฐมวัย 4 กิจกรรมที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น ทำการทดสอบก่อนและหลังการใช้หลักสูตรบูรณาการเพื่อพัฒนากล้ามเนื้อมัดใหญ่สำหรับเด็กปฐมวัย ประกอบด้วย

1. การวิ่ง (Running)
2. การกระโดด (Jumping)

3. การเตะ (Kicking)

4. การรับบอล (Catching)

ขั้นที่ 3 ศึกษาทฤษฎี หลักการ การสอนพลศึกษาสำหรับหลักสูตรพลศึกษาเพื่อพัฒนากล้ามเนื้อมัดใหญ่สำหรับเด็กปฐมวัย ผู้วิจัยกำหนดวิธีการฝึกหลักสูตรพลศึกษาเพื่อพัฒนากล้ามเนื้อมัดใหญ่สำหรับเด็กปฐมวัยโดยใช้แนวคิดเกี่ยวกับทฤษฎีดังนี้

- ทฤษฎีพัฒนาการของเกสเซล (Gesell Developmental Theory)
- ทฤษฎีการเล่นคลาสสิก (Classical Theory of Play Theory)
- ทฤษฎีพลังงานเหลือใช้ (Surplus Energy Theory)
- ทฤษฎีการผ่อนคลาย (Relaxation Theory)
- ทฤษฎีการทำซ้ำ (Recapitulation Theory)
- ทฤษฎีการเล่นโดยสัญชาตญาณ (Instinct Practice Theory)

โดยเน้นให้ผู้เรียนใช้กิจกรรมการเคลื่อนไหวต่าง ๆ เพื่อพัฒนากล้ามเนื้อมัดใหญ่ผ่านการแสดงออกทางด้านร่างกาย การเล่น และการประยุกต์ใช้กับอุปกรณ์ต่าง ตามแนวคิดของการพัฒนาหลักสูตรพลศึกษาเพื่อพัฒนากล้ามเนื้อมัดใหญ่สำหรับเด็กปฐมวัย ดังนี้

- แนวคิดในการจัดการศึกษาสำหรับเด็กของมาสโซเกลีย (The Concept of Education for Children in Massoglia)
- แนวคิดในการจัดการศึกษาสำหรับเด็กของเฟรดเดอริค โฟรเบล (The Concept of Education for Children in Friedrich Froebel)
- แนวคิดในการจัดการศึกษาสำหรับเด็กของจอห์น ดิวอี้ (The Concept of Education for Children in John Dewey)

ระยะที่ 2 สร้างและทดลองใช้หลักสูตรพลศึกษาสำหรับเด็กปฐมวัยพลศึกษาเพื่อพัฒนากล้ามเนื้อมัดใหญ่สำหรับเด็กปฐมวัย

ผู้วิจัยได้ดำเนินการเป็น 3 ขั้นตอนย่อย ประกอบด้วย

ขั้นที่ 4 ขั้นตอนการสร้างหลักสูตรพลศึกษาเพื่อพัฒนากล้ามเนื้อมัดใหญ่สำหรับเด็กปฐมวัย ประกอบด้วย

1 ศึกษาแนวคิดเกี่ยวกับทฤษฎีพัฒนาการเพื่อกำหนดองค์ประกอบของหลักสูตรพลศึกษาเพื่อพัฒนากล้ามเนื้อมัดใหญ่สำหรับเด็กปฐมวัย

2 ร่างหลักสูตรพลศึกษาเพื่อพัฒนากล้ามเนื้อมัดใหญ่สำหรับเด็กปฐมวัย และส่งให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบและให้ข้อเสนอแนะ

3 ทดลองนำร่อง (Pilot study) ผู้วิจัยเลือกกิจกรรมการพัฒนากล้ามเนื้อมัดใหญ่สำหรับเด็กปฐมวัยจำนวน 8 กิจกรรม เพื่อทดลองใช้กับนักเรียนระดับปฐมวัยของโรงเรียนเอกชน

แห่งหนึ่งในจังหวัดเชียงใหม่ จำนวน 30 คนของโรงเรียน เพื่อตรวจสอบความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของหลักสูตรพลศึกษาเพื่อพัฒนากล้ามเนื้อมัดใหญ่สำหรับเด็กปฐมวัยในการนำไปใช้และเสนอต่อกรรมการที่ปรึกษาปริญญาโท

4 ปรับปรุงแก้ไขหลักสูตรพลศึกษาเพื่อพัฒนากล้ามเนื้อมัดใหญ่สำหรับเด็กปฐมวัยตามข้อเสนอแนะ

5 เสนอหลักสูตรพลศึกษาเพื่อพัฒนากล้ามเนื้อมัดใหญ่สำหรับเด็กปฐมวัยต่อผู้เชี่ยวชาญเพื่อประเมินความเหมาะสม

6 ปรับปรุงแก้ไขหลักสูตรพลศึกษาเพื่อพัฒนากล้ามเนื้อมัดใหญ่สำหรับเด็กปฐมวัยตามข้อเสนอแนะ

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยทำการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง โดยมีการดำเนินการดังนี้

1 ทำหนังสือขอความร่วมมือในการทำวิจัยจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ถึงผู้อำนวยการโรงเรียนอนุบาลเชียงใหม่ เพื่อขออนุญาตใช้หลักสูตรพลศึกษาเพื่อพัฒนากล้ามเนื้อมัดใหญ่สำหรับเด็กปฐมวัยและเก็บข้อมูลการวิจัย

2 จัดทำหลักสูตรพลศึกษาเพื่อพัฒนากล้ามเนื้อมัดใหญ่สำหรับเด็กปฐมวัย และเสนอต่อคณะกรรมการควบคุมปริญญาโทเพื่อตรวจสอบความถูกต้อง

3 นำหลักสูตรพลศึกษาเพื่อพัฒนากล้ามเนื้อมัดใหญ่สำหรับเด็กปฐมวัยเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญเพื่อประเมินความเหมาะสม

4 ปรับปรุงแก้ไขหลักสูตรพลศึกษาเพื่อพัฒนากล้ามเนื้อมัดใหญ่สำหรับเด็กปฐมวัย ก่อนทดลองนำร่องต่อไป

การจัดกระทำและวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ดำเนินการดังนี้

1 การวิเคราะห์ความสอดคล้องของหลักสูตรพลศึกษาเพื่อพัฒนากล้ามเนื้อมัดใหญ่สำหรับเด็กปฐมวัย โดยใช้ดัชนีความสอดคล้อง (Index Objective Congruency)

2 การพัฒนาและตรวจสอบคุณภาพของหลักสูตรพลศึกษาเพื่อพัฒนากล้ามเนื้อมัดใหญ่สำหรับเด็กปฐมวัย และแบบทดสอบ

ขั้นตอนการพัฒนาหลักสูตรพลศึกษาเพื่อพัฒนากล้ามเนื้อมัดใหญ่สำหรับเด็กปฐมวัยและแบบทดสอบ

การพัฒนาหลักสูตรพลศึกษาเพื่อพัฒนากล้ามเนื้อมัดใหญ่สำหรับเด็กปฐมวัยและแบบทดสอบที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น มีดังนี้

1 นำหลักสูตรพลศึกษาเพื่อพัฒนากล้ามเนื้อมัดใหญ่สำหรับเด็กปฐมวัยที่เป็นกิจกรรมการเคลื่อนไหวขั้นพื้นฐาน (Fundamental Movements) จำนวน 3 กลุ่ม 24 กิจกรรม และแบบทดสอบสมรรถภาพทางกายสำหรับเด็กปฐมวัย ผ่านความเห็นชอบจากผู้เชี่ยวชาญเพื่อหาคุณภาพ โดยผู้เชี่ยวชาญประกอบด้วย

- 1.1 อาจารย์ผู้สอนระดับอุดมศึกษา สาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย
- 1.2 ครูผู้สอนระดับปฐมวัย
- 1.3 นักกิจกรรมบำบัดสำหรับเด็ก

2 ปรับปรุง แก้ไขหลักสูตรพลศึกษาเพื่อพัฒนากล้ามเนื้อมัดใหญ่สำหรับเด็กปฐมวัยตามประเด็นที่ผู้เชี่ยวชาญเสนอแนะ

3 หลักสูตรพลศึกษาเพื่อพัฒนากล้ามเนื้อมัดใหญ่สำหรับเด็กปฐมวัยที่เป็นกิจกรรมการเคลื่อนไหวขั้นพื้นฐาน (Fundamental Movements) จำนวน 3 กลุ่ม 24 กิจกรรม และแบบทดสอบสมรรถภาพทางกายสำหรับเด็กปฐมวัย มีรายละเอียดดังนี้

หลักสูตรพลศึกษาเพื่อพัฒนากล้ามเนื้อมัดใหญ่สำหรับเด็กปฐมวัย แบ่งออกเป็น 3 กลุ่ม 24 กิจกรรม

หลักสูตรพลศึกษาเพื่อพัฒนากล้ามเนื้อมัดใหญ่สำหรับเด็กปฐมวัย			
ก่อนทำการฝึกหลักสูตรพลศึกษาเพื่อพัฒนากล้ามเนื้อมัดใหญ่สำหรับเด็กปฐมวัย ผู้เรียนต้องทำการทดสอบสมรรถภาพสำหรับเด็กปฐมวัยก่อนการฝึก (Pre-tests)			
สัปดาห์ที่ 1			
ครั้งที่	รายการ	การปฏิบัติ	ผลที่คาดหวัง
1	การเดิน (Walking) การวิ่ง (Running)	- กิจกรรมอบอุ่นร่างกาย (3-5 นาที) - แบบฝึกที่ 1 การเดิน (2-3 นาที) - แบบฝึกที่ 2 การวิ่ง (2-3 นาที) - กิจกรรม เกมส์ (10-15 นาที)	มีการพัฒนาด้านทักษะการเดินและการวิ่งเพิ่มขึ้น
2	การเคลื่อนที่ด้านข้าง (Sliding)	กิจกรรมอบอุ่นร่างกาย (3-5 นาที) - แบบฝึกที่ 3 การเคลื่อนที่ด้านข้าง (2-3 นาที) - กิจกรรม เกมส์ (10-15 นาที)	มีการพัฒนาด้านทักษะการเคลื่อนที่ด้านข้างเพิ่มขึ้น

ครั้งที่	รายการ	การปฏิบัติ	ผลที่คาดหวัง
สัปดาห์ที่ 2			
3	การก้าวกระโดด (Leaping)	กิจกรรมอบอุ่นร่างกาย (3-5 นาที) - แบบฝึกที่ 4 การก้าวกระโดด (2-3 นาที) - กิจกรรม เกมส์ (10-15 นาที)	มีการพัฒนาด้านทักษะการก้าวกระโดดเพิ่มขึ้น
4	การควมม้า (Galloping)	กิจกรรมอบอุ่นร่างกาย (3-5 นาที) - แบบฝึกที่ 5 การควมม้า (2-3 นาที) - กิจกรรม เกมส์ (10-15 นาที)	มีการพัฒนาด้านทักษะการควมม้าเพิ่มขึ้น
สัปดาห์ที่ 3			
5	การหลบสิ่งกีดขวาง (Dodging) การกระโดดข้ามสิ่งกีดขวาง (Skipping)	- กิจกรรมอบอุ่นร่างกาย (3-5 นาที) - แบบฝึกที่ 6 การหลบสิ่งกีดขวาง (2-3 นาที) - แบบฝึกที่ 7 การกระโดดข้ามสิ่งกีดขวาง (2-3 นาที) - กิจกรรม เกมส์ (10-15 นาที)	มีการพัฒนาด้านทักษะการหลบสิ่งกีดขวางและการกระโดดข้ามสิ่งกีดขวางเพิ่มขึ้น
6	การกระโดด (Jumping)	- กิจกรรมอบอุ่นร่างกาย (3-5 นาที) - แบบฝึกที่ 8 การกระโดด (2-3 นาที) - กิจกรรม เกมส์ (10-15 นาที)	มีการพัฒนาด้านทักษะการกระโดดเพิ่มขึ้น
สัปดาห์ที่ 4			
7	การยืนกระโดดสูง (Standing high jump)	- กิจกรรมอบอุ่นร่างกาย (3-5 นาที) - แบบฝึกที่ 9 การยืนกระโดดสูง (2-3 นาที) - กิจกรรม เกมส์ (10-15 นาที)	มีการพัฒนาด้านทักษะการยืนกระโดดสูงเพิ่มขึ้น
8	การยืนกระโดดไกล (Standing long jump)	- กิจกรรมอบอุ่นร่างกาย (3-5 นาที) - แบบฝึกที่ 10 การยืนกระโดดไกล (2-3 นาที) - กิจกรรม เกมส์ (10-15 นาที)	มีการพัฒนาด้านทักษะการยืนกระโดดไกลเพิ่มขึ้น

ครั้งที่	รายการ	การปฏิบัติ	ผลที่คาดหวัง
สัปดาห์ที่ 5			
9	การกระโดดต่อเนื่อง (Hopping) การกระโดดหลายจังหวะ (Step-Hopping)	- กิจกรรมอบอุ่นร่างกาย (3-5 นาที) - แบบฝึกที่ 11 การกระโดดต่อเนื่อง (2-3 นาที) - แบบฝึกที่ 12 การกระโดดหลาย จังหวะ (2-3 นาที) - กิจกรรม เกมส์ (10-15 นาที)	มีการพัฒนาด้าน ทักษะการกระโดด ต่อเนื่องและการ กระโดดหลาย จังหวะเพิ่มขึ้น
10	การหมุนตัว การบิดตัว (Twisting)	- กิจกรรมอบอุ่นร่างกาย (3-5 นาที) - แบบฝึกที่ 13 การหมุนตัว การบิด ตัว (2-3 นาที) - กิจกรรม เกมส์ (10-15 นาที)	มีการพัฒนาด้าน ทักษะการหมุนตัว การบิดตัวเพิ่มขึ้น
สัปดาห์ที่ 6			
11	การกลับตัวในอากาศ (Airborne turning)	- กิจกรรมอบอุ่นร่างกาย (3-5 นาที) - แบบฝึกที่ 14 การกลับตัวในอากาศ (2-3 นาที) - กิจกรรม เกมส์ (10-15 นาที)	มีการพัฒนาด้าน ทักษะการกลับตัว ในอากาศ เพิ่มขึ้น
12	การงอตัว (Curling)	- กิจกรรมอบอุ่นร่างกาย (3-5 นาที) - แบบฝึกที่ 15 การงอตัว (2-3 นาที) - กิจกรรม เกมส์ (10-15 นาที)	มีการพัฒนาด้าน ทักษะการงอตัว เพิ่มขึ้น
สัปดาห์ที่ 7			
13	การนอนกลิ้ง(Straight sideward rolling) การล้มตัวไปด้านข้าง (Sideward rolling)	- กิจกรรมอบอุ่นร่างกาย (3-5 นาที) - แบบฝึกที่ 16 การงอตัวการนอน กลิ้ง (2-3 นาที) - แบบฝึกที่ 17 การล้มตัวไปด้านข้าง (2-3 นาที) - กิจกรรม เกมส์ (10-15 นาที)	มีการพัฒนาด้าน ทักษะการงอตัว การนอนกลิ้งและการ ล้มตัวไปด้านข้าง เพิ่มขึ้น
14	การเตะ (Kicking)	- กิจกรรมอบอุ่นร่างกาย (3-5 นาที) - แบบฝึกที่ 18 การเตะ (2-3 นาที) - กิจกรรม เกมส์ (10-15 นาที)	มีการพัฒนาด้าน ทักษะการเตะ เพิ่มขึ้น

ครั้งที่	รายการ	การปฏิบัติ	ผลที่คาดหวัง
สัปดาห์ที่ 8			
15	การเตะบอลด้วยเท้า (Dribbling with foot)	- กิจกรรมอบอุ่นร่างกาย (3-5 นาที) - แบบฝึกที่ 19 การเตะบอลด้วยเท้า (2-3 นาที) - กิจกรรม เกมส์ (10-15 นาที)	มีการพัฒนาด้านทักษะการเตะบอลด้วยเท้าเพิ่มขึ้น
16	การหยุดบอลด้วยเท้า (Trapping a rolling ball)	- กิจกรรมอบอุ่นร่างกาย (3-5 นาที) - แบบฝึกที่ 20 การหยุดบอลด้วยเท้า (2-3 นาที) - กิจกรรม เกมส์ (10-15 นาที)	มีการพัฒนาด้านทักษะการหยุดบอลด้วยเท้าเพิ่มขึ้น
สัปดาห์ที่ 9			
17	การส่งและรับบอล (Passing and catching)	- กิจกรรมอบอุ่นร่างกาย (3-5 นาที) - แบบฝึกที่ 21 การส่งและรับบอล (2-3 นาที) - กิจกรรม เกมส์ (10-15 นาที)	มีการพัฒนาด้านทักษะการส่งและรับบอล เพิ่มขึ้น
18	การรับบอลโดยการกลิ้ง (Catching a rolling ball)	- กิจกรรมอบอุ่นร่างกาย (3-5 นาที) - แบบฝึกที่ 22 การรับบอลโดยการกลิ้ง (2-3 นาที) - กิจกรรม เกมส์ (10-15 นาที)	มีการพัฒนาด้านทักษะการรับบอลโดยการกลิ้งเพิ่มขึ้น
สัปดาห์ที่ 10			
19	การเตะบอล (Bouncing)	- กิจกรรมอบอุ่นร่างกาย (3-5 นาที) - แบบฝึกที่ 23 การเตะบอล (2-3 นาที) - กิจกรรม เกมส์ (10-15 นาที)	มีการพัฒนาด้านทักษะการเตะบอลเพิ่มขึ้น
20	การยิงประตู (Shooting)	- กิจกรรมอบอุ่นร่างกาย (3-5 นาที) - แบบฝึกที่ 24 การยิงประตู (2-3 นาที) - กิจกรรม เกมส์ (10-15 นาที)	มีการพัฒนาด้านทักษะการยิงประตูเพิ่มขึ้น
หลังจบการฝึกหลักสูตรพลศึกษาเพื่อพัฒนากล้ามเนื้อมัดใหญ่สำหรับเด็กปฐมวัย ผู้เรียนต้องทำการทดสอบสมรรถภาพสำหรับเด็กปฐมวัย (Post-tests)			

แบบทดสอบสมรรถภาพทางกายสำหรับเด็กปฐมวัย ประกอบด้วย
 การทดสอบการเดินบนเส้น วัตถุประสงค์ เพื่อวัดทักษะการเดิน
 การทดสอบการยืนกระโดดไกล เพื่อวัดทักษะการยืนกระโดดไกล
 การทดสอบการขว้างลูกบอล เพื่อวัดทักษะการขว้างลูกบอล
 การทดสอบการเตะลูกบอล เพื่อวัดทักษะการเตะลูกบอล

ขั้นที่ 5 การหาคุณภาพของหลักสูตรพลศึกษาเพื่อพัฒนากล้ามเนื้อมัดใหญ่สำหรับเด็กปฐมวัยและเครื่องมือในการทดสอบ ผู้วิจัยดำเนินการดังนี้

1 ประเมินความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาของร่างหลักสูตรพลศึกษาเพื่อพัฒนากล้ามเนื้อมัดใหญ่สำหรับเด็กปฐมวัย สอดคล้องกับจุดประสงค์และนิยามศัพท์เฉพาะหรือไม่

2. ประเมินความสอดคล้องของร่างหลักสูตรพลศึกษาเพื่อพัฒนากล้ามเนื้อมัดใหญ่สำหรับเด็กปฐมวัย โดยผู้เชี่ยวชาญถึงองค์ประกอบของหลักสูตรพลศึกษาเพื่อพัฒนากล้ามเนื้อมัดใหญ่สำหรับเด็กปฐมวัยมีความสอดคล้องหรือไม่

โดยใช้ดัชนีความสอดคล้อง (Index Objective Congruency: IOC) เป็นเกณฑ์ในการพิจารณา (ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ. 2543.) จากนั้นนำคะแนนที่ได้มาแทนค่าในสูตรดัชนีความสอดคล้อง ถ้าดัชนีความสอดคล้องมีค่ามากกว่าหรือเท่ากับ .05 ขึ้นไปถือว่าสามารถใช้ได้ ไม่ต้องปรับปรุง แต่ถ้ามีค่าน้อยกว่า .05 ผู้วิจัยต้องปรับปรุงตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ

ขั้นที่ 6 ทดลองนำร่อง (Pilot study) เพื่อหาคุณภาพของหลักสูตรพลศึกษาเพื่อพัฒนากล้ามเนื้อมัดใหญ่สำหรับเด็กปฐมวัย

การศึกษานำร่องเพื่อหาคุณภาพของหลักสูตรพลศึกษาเพื่อพัฒนากล้ามเนื้อมัดใหญ่สำหรับเด็กปฐมวัยใช้กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนระดับชั้น ปฐมวัย (อายุ 3-5 ปี) ของโรงเรียนเอกชนแห่งหนึ่งในจังหวัดเชียงใหม่ โดยมีนักเรียนเข้ารับการทดสอบจำนวน 35 คน และใช้กิจกรรมในการทดลองนำร่อง 8 กิจกรรม ใช้ระยะเวลาในการทดลองนำร่อง 2 สัปดาห์ รวม 3 ครั้ง

การกำหนดประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ระยะที่ 1 ศึกษาสภาพข้อมูลพื้นฐานในการสร้างหลักสูตรพลศึกษาเพื่อพัฒนากล้ามเนื้อมัดใหญ่สำหรับเด็กปฐมวัย โดยการศึกษาเอกสาร การสนทนากลุ่ม และการสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่าง ได้มาโดยการสุ่มแบบเจาะจง (Purposive Selection) ประกอบด้วย

1. ครูผู้สอนระดับชั้นอนุบาล 1 และอนุบาล 2 โรงเรียนอนุบาลเชียงใหม่ จำนวน 5 คน
2. ผู้ปกครองนักเรียนระดับปฐมวัยโรงเรียนอนุบาลเชียงใหม่จำนวน 5 คน
3. นักวิชาการด้านการศึกษาปฐมวัย จำนวน 2 คน
4. นักวิชาการด้านพัฒนาการสำหรับเด็กปฐมวัย จำนวน 2 คน

ระยะที่ 2 สร้างหลักสูตรพลศึกษาเพื่อพัฒนากล้ามเนื้อมัดใหญ่สำหรับเด็กปฐมวัย กลุ่มตัวอย่าง ประกอบด้วย

1. ครูผู้สอนระดับชั้นอนุบาล 1 และอนุบาล 2 โรงเรียนอนุบาลเชียงใหม่ จำนวน 2 คน
2. นักวิชาการด้านการศึกษาปฐมวัย จำนวน 1 คน
3. นักวิชาการด้านพัฒนาการสำหรับเด็กปฐมวัย จำนวน 1 คน
4. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการทดลองนำร่องนักเรียนระดับชั้นอนุบาล 1 และอนุบาล 2 จำนวน 30 คน ซึ่งได้มาจากการเลือกแบบแบบเจาะจง (Purposive Selection) เป็นกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษานำร่อง (Pilot study)

ระยะที่ 3 ศึกษาประสิทธิภาพของหลักสูตรพลศึกษาเพื่อพัฒนากล้ามเนื้อมัดใหญ่สำหรับเด็กปฐมวัย ซึ่งได้มาจากการเลือกแบบแบบเจาะจง (Purposive Selection) ประกอบด้วย

1. ครูผู้สอนระดับชั้นอนุบาล 1 และอนุบาล 2 โรงเรียนอนุบาลเชียงใหม่ จำนวน 8 คน
2. นักเรียนระดับชั้นอนุบาล 1 และอนุบาล 2 โรงเรียนอนุบาลเชียงใหม่จำนวน 533 คน เทียบกับตารางขนาดกลุ่มตัวอย่างของทาโร ยามาเน ที่ระดับความเชื่อมั่น 95 % และค่าความคลาดเคลื่อนที่บวกลบ 5 ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 222 คน แต่ผู้วิจัยเก็บกับประชากรจำนวน 470 คน แบ่งเป็นกลุ่มควบคุม และกลุ่มทดลอง
3. ผู้ปกครองนักเรียนระดับชั้นอนุบาล 1 - 2 โรงเรียนอนุบาลเชียงใหม่จำนวน 50 คน

ระยะที่ 3 ศึกษาประสิทธิภาพของหลักสูตรพลศึกษาเพื่อพัฒนากล้ามเนื้อมัดใหญ่สำหรับเด็กปฐมวัย

ผู้วิจัยได้ดำเนินการเป็น 2 ขั้นตอนย่อย ประกอบด้วย

ขั้นที่ 7 การใช้หลักสูตรพลศึกษาเพื่อพัฒนากล้ามเนื้อมัดใหญ่สำหรับเด็กปฐมวัยเป็นการใช้หลักสูตรพลศึกษาเพื่อพัฒนากล้ามเนื้อมัดใหญ่สำหรับเด็กปฐมวัยในนักเรียนระดับชั้นอนุบาล 1 และ 2 ของโรงเรียนอนุบาลเชียงใหม่โดยแบ่งออกเป็นกลุ่มควบคุมจำนวน 8 ห้องเรียน และกลุ่มทดลองจำนวน 8 ห้องเรียน รวมนักเรียนทั้งสิ้น 470 คน โดยมีระยะเวลาในการใช้หลักสูตรพลศึกษาเพื่อพัฒนากล้ามเนื้อมัดใหญ่สำหรับเด็กปฐมวัย ดังนี้

สัปดาห์ที่/ครั้งที่	กิจกรรม	หมายเหตุ
ทดสอบสมรรถภาพทางกายสำหรับเด็กปฐมวัยก่อนใช้หลักสูตรพลศึกษาเพื่อพัฒนากล้ามเนื้อมัดใหญ่สำหรับเด็กปฐมวัย(Pre-test)		
สัปดาห์ที่ 1		
1	การเดิน (Walking) การวิ่ง (Running)	

ลำดับที่/ครั้งที่	กิจกรรม	หมายเหตุ
ทดสอบสมรรถภาพทางกายสำหรับเด็กปฐมวัยก่อนใช้หลักสูตรพลศึกษาเพื่อพัฒนากล้ามเนื้อมัดใหญ่สำหรับเด็กปฐมวัย(Pre-test)		
2	การเคลื่อนที่ด้านข้าง (Sliding)	
ลำดับที่ 2		
3	การก้าวกระโดด (Leaping)	
4	การควมม้า (Galloping)	
ลำดับที่ 3		
5	การหลบสิ่งกีดขวาง (Dodging) การกระโดดข้ามสิ่งกีดขวาง (Skipping)	
6	การกระโดด (Jumping)	
ลำดับที่ 4		
7	การยืนกระโดดสูง (Standing high jump)	
8	การยืนกระโดดไกล (Standing long jump)	
ลำดับที่ 5		
9	การกระโดดต่อเนื่อง (Hopping) การกระโดดหลายจังหวะ(Step-Hopping)	
10	การหมุนตัว การบิดตัว (Twisting)	
ลำดับที่ 6		
11	การกลับตัวในอากาศ (Airborne turning)	
12	การงอตัว (Curling)	
ลำดับที่ 7		
13	การนอนกลิ้ง(Straight sideward rolling) การล้มตัวไปด้านข้าง (Sideward rolling)	
14	การเตะ (Kicking)	
ลำดับที่ 8		
15	การเตะบอลด้วยเท้า (Dribbling with foot)	
16	การหยุดบอลด้วยเท้า (Trapping a rolling ball)	
ลำดับที่ 9		
17	การส่งและรับบอล (Passing and catching)	
18	การรับบอลโดยการกลิ้ง (Catching a rolling ball)	

สัปดาห์ที่/ครั้งที่	กิจกรรม	หมายเหตุ
ทดสอบสมรรถภาพทางกายสำหรับเด็กปฐมวัยก่อนใช้หลักสูตรพลศึกษาเพื่อพัฒนากล้ามเนื้อมัดใหญ่สำหรับเด็กปฐมวัย(Pre-test)		
สัปดาห์ที่ 10		
19	การเตะบอล (Bouncing)	
20	การยิงประตู (Shooting)	
ทดสอบสมรรถภาพทางกายสำหรับเด็กปฐมวัยหลังใช้หลักสูตรพลศึกษาเพื่อพัฒนากล้ามเนื้อมัดใหญ่สำหรับเด็กปฐมวัย(Post-test)		

แบบแผนการทดลอง

การทดลองหลักสูตรพลศึกษาเพื่อพัฒนากล้ามเนื้อมัดใหญ่สำหรับเด็กปฐมวัย ผู้วิจัยใช้

แบบแผนการทดลองแบบทดสอบก่อน-หลังการทดลอง (Control Group Pre-Test and Post-Test Design) ดังนี้

เมื่อ

E	แทน	กลุ่มทดลอง
C	แทน	กลุ่มควบคุม
01	แทน	การทดสอบก่อน
02	แทน	การทดสอบหลัง
X	แทน	การฝึกโดยหลักสูตรพลศึกษาเพื่อพัฒนากล้ามเนื้อมัดใหญ่สำหรับเด็กปฐมวัย
-	แทน	การฝึกตามบทเรียนปกติ

ขั้นที่ 8 การวิเคราะห์ประสิทธิภาพของหลักสูตรพลศึกษาเพื่อพัฒนากล้ามเนื้อมัดใหญ่สำหรับเด็กปฐมวัย ผู้วิจัยดำเนินการดังนี้

1 คำนวณหาร้อยละ ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนการทดสอบ

2 นำคะแนนที่ได้จากการทดสอบของกลุ่มควบคุมและกลุ่มทดลองมาเปรียบเทียบกัน โดยใช้การทดสอบค่าทีและซีแบบอิสระและไม่อิสระต่อกัน (Independent and Dependent Samples t-test and z-test)

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลและการแปลความหมายผลการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยได้กำหนดสัญลักษณ์ใช้แทนความหมายดังนี้

n	แทน	จำนวนตัวอย่าง
%	แทน	ค่าร้อยละ
$\bar{x}$	แทน	ค่าเฉลี่ยเลขคณิต
S.D.	แทน	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน
t	แทน	ค่าสถิติที่ใช้ในการพิจารณาการแจกแจงแบบที (t-distribution)
p-value	แทน	ความน่าจะเป็นของการมีนัยสำคัญทางสถิติ
Sig	แทน	ค่านัยสำคัญทางสถิติ
$\sum R$	แทน	ผลรวมของคะแนนของผู้เชี่ยวชาญ
IOC	แทน	ค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item Objective Congruence)

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลการวิจัยเรื่อง การพัฒนาหลักสูตรพลศึกษาเพื่อพัฒนากล้ามเนื้อมัดใหญ่สำหรับเด็กปฐมวัย ผู้วิจัยนำเสนอตามระยะการพัฒนาหลักสูตรพลศึกษาฯ ออกเป็น 3 ระยะ 8 ขั้นตอน ดังนี้

ระยะที่ 1 ศึกษาสภาพข้อมูลพื้นฐานในการสร้างหลักสูตรพลศึกษาเพื่อพัฒนากล้ามเนื้อมัดใหญ่สำหรับเด็กปฐมวัย

จากการศึกษาผู้วิจัยได้ร่างโครงสร้างหลักสูตรพลศึกษาเพื่อพัฒนากล้ามเนื้อมัดใหญ่สำหรับเด็กปฐมวัย ที่ใช้กิจกรรมการเคลื่อนไหวขั้นพื้นฐาน (Fundamental Movements) เป็นพื้นฐานในการสร้างแบบฝึกโดยแบ่งออกเป็น 3 กลุ่ม และแบบทดสอบสมรรถภาพทางกายสำหรับเด็กปฐมวัย ประกอบด้วย

กลุ่มที่ 1 การเคลื่อนไหวแบบอยู่กับที่ (Non-Locomotor movement)

กลุ่มที่ 2 การเคลื่อนไหวแบบเคลื่อนที่ (Locomotor movement)

กลุ่มที่ 3 การเคลื่อนไหวแบบประสานสัมพันธ์ของระบบประสาทกับกล้ามเนื้อ (Neuro muscle coordination movement)

แบบทดสอบสมรรถภาพทางกายสำหรับเด็กปฐมวัย

ระยะที่ 2 สร้างและทดลองใช้หลักสูตรพลศึกษาสำหรับเด็กปฐมวัยฯพลศึกษาเพื่อพัฒนากล้ามเนื้อมัดใหญ่สำหรับเด็กปฐมวัย

ผู้วิจัยได้โครงสร้างหลักสูตรพลศึกษาเพื่อพัฒนากล้ามเนื้อมัดใหญ่สำหรับเด็กปฐมวัย โดยเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 4 คน เพื่อประเมินความสอดคล้องและความเหมาะสมของหลักสูตรพลศึกษาเพื่อพัฒนากล้ามเนื้อมัดใหญ่สำหรับเด็กปฐมวัย และได้ทดลองนำร่องกับนักเรียนระดับปฐมวัยของโรงเรียนเอกชนแห่งหนึ่งใน จังหวัดเชียงใหม่ จำนวน 35 คน เพื่อหาคุณภาพของหลักสูตรพลศึกษาเพื่อพัฒนากล้ามเนื้อมัดใหญ่สำหรับเด็กปฐมวัย มีค่าความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา เท่ากับ 1.00 และค่าความสอดคล้องเท่ากับ 0.80

1. หลักสูตรพลศึกษาเพื่อพัฒนากล้ามเนื้อมัดใหญ่สำหรับเด็กปฐมวัย ประกอบด้วย กิจกรรมการเคลื่อนไหวขั้นพื้นฐาน (Fundamental Movements) เป็นพื้นฐานในการสร้างแบบฝึก โดยแบ่งออกเป็น 3 กลุ่ม 24 กิจกรรม และแบบทดสอบสมรรถภาพทางกายสำหรับเด็กปฐมวัย ประกอบด้วย

กลุ่มที่ 1 การเคลื่อนไหวแบบอยู่กับที่ (Non-Locomotor movement) ประกอบด้วย

1. การกระโดด (Jumping)
2. การยืนกระโดดสูง (Standing high jump)
3. การยืนกระโดดไกล (Standing long jump)
4. การกระโดดต่อเนื่อง (Hopping)
5. การกระโดดหลายจังหวะ (Step-Hopping)
6. การหมุนตัว การบิดตัว (Twisting)
7. การกลับตัวในอากาศ (Airborne turning)
8. การงอตัว (Curling)
9. การนอนกลิ้ง (Straight sideward rolling)
10. การล้มตัวไปด้านข้าง (Sideward rolling)

กลุ่มที่ 2 การเคลื่อนไหวแบบเคลื่อนที่ (Locomotor movement) ประกอบด้วย

1. การเดิน (Walking)
2. การวิ่ง (Running)
3. การเคลื่อนที่ด้านข้าง (Sliding)
4. การก้าวกระโดด (Leaping)
5. การควมม้า (Galloping)
6. การหลบสิ่งกีดขวาง (Dodging)
7. การกระโดดข้ามสิ่งกีดขวาง (Skipping)

กลุ่มที่ 3 การเคลื่อนไหวแบบประสานสัมพันธ์ของระบบประสาทกับกล้ามเนื้อ (Neuro muscle coordination movement) ประกอบด้วย

1. การเตะ (Kicking)
2. การเตะบอลด้วยเท้า (Dribbling with foot)
3. การหยุดบอลด้วยเท้า (Trapping a rolling ball)
4. การส่งและรับบอล (Passing and catching)
5. การรับบอลโดยการกลิ้ง (Catching a rolling ball)
6. การเตะบอล (Bouncing)
7. การยิงประตู (Shooting)

2. การประเมินประสิทธิภาพของหลักสูตรพลศึกษาเพื่อพัฒนากล้ามเนื้อมัดใหญ่สำหรับเด็กปฐมวัย ผู้วิจัยใช้เครื่องมือในการประเมิน 3 ชนิด ประกอบด้วย

2.1 แบบทดสอบสมรรถภาพทางกายสำหรับเด็กปฐมวัย 4 กิจกรรม มีค่าความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา เท่ากับ 1.00 และค่าความสอดคล้องเท่ากับ 0.71 (การวิ่ง (Running), การกระโดด (Jumping), การเตะ (Kicking) และการรับบอล (Catching))

2.2 แบบบันทึกการใช้หลักสูตรพลศึกษาโดยผู้สอน มีค่าความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา เท่ากับ 1.00 และค่าความสอดคล้องเท่ากับ 0.63

2.3 แบบประเมินพัฒนาการเด็กปฐมวัยโดยผู้ปกครอง มีค่าความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา เท่ากับ 1.00 และค่าความสอดคล้องเท่ากับ 0.61

ตาราง 1 ผลคะแนนเฉลี่ยความสามารถของผู้เรียนกลุ่มทดลองนำร่อง (Pilot study) การใช้หลักสูตรพลศึกษาเพื่อพัฒนากล้ามเนื้อมัดใหญ่สำหรับเด็กปฐมวัย (n=35)

ที่	กิจกรรม	ผ่าน		ไม่ผ่าน		$\bar{X}$	S.D.	ระดับความเหมาะสม
		f	%	f	%			
กลุ่มที่ 1 การเคลื่อนไหวแบบอยู่กับที่ (Non-Locomotor Movement)								
1	การกระโดด (Jumping)	32	91.40%	3	8.60%	0.9	0.28	เหมาะสม
2	การบิดตัว (Twisting)	30	85.7	5	15.30%	0.9	0.36	เหมาะสม
3	การงอตัว (Curling)	34	97.10%	1	2.90%	1	0.17	เหมาะสม

ตาราง 1 (ต่อ)

ที่	กิจกรรม	ผ่าน		ไม่ผ่าน		$\bar{X}$	S.D.	ระดับความเหมาะสม
		f	%	f	%			
กลุ่มที่ 2 การเคลื่อนไหวแบบเคลื่อนที่ (Locomotor Movement)								
4	การวิ่ง (Running)	33	94.30%	2	5.70%	0.9	0.24	เหมาะสม
5	การเคลื่อนที่ด้านข้าง (Sliding)	29	82.90%	6	17.10%	0.8	0.38	เหมาะสม
6	การหลบสิ่งกีดขวาง (Dodging)	29	82.90%	6	17.10%	0.8	0.38	เหมาะสม
กลุ่มที่ 3 การประสานสัมพันธ์ระหว่างอวัยวะกับระบบประสาท (Manipulative Skills)								
7	การเตะ (Kicking)	29	82.90%	6	17.10%	0.8	0.38	เหมาะสม
8	การส่งและรับบอล (Passing and catching)	30	85.70%	5	14.3	0.9	0.36	เหมาะสม

จากตาราง 1 พบว่าผลการทดลองใช้หลักสูตรพลศึกษาเพื่อพัฒนากล้ามเนื้อมัดใหญ่สำหรับเด็กปฐมวัยกับผู้เรียนกลุ่มทดลองนำร่อง (Pilot study) จำนวน 35 คน มีเกณฑ์ระดับคะแนนอยู่ในระดับเหมาะสมในทุกกิจกรรม (การกระโดด (Jumping) $\bar{x} = .91$, S.D. = .284), (การหมุนตัว การบิดตัว (Twisting) $\bar{x} = .86$, S.D. = .355) (การงอตัว (Curling) $\bar{x} = .97$, S.D. = .169), (การวิ่ง (Running) $\bar{x} = .94$, S.D. = .236), (การเคลื่อนที่ด้านข้าง (Sliding) $\bar{x} = .83$, S.D. = .382), (การหลบสิ่งกีดขวาง (Dodging) $\bar{x} = .83$, S.D. = .382), (พื้นฐาน การเตะ (Kicking) $\bar{x} = .83$, S.D. = .382) และ (การส่งและรับบอล (Passing and catching) S.D. = .355) ตามลำดับ

ผู้วิจัยได้สรุปผลการทดลองใช้หลักสูตรพลศึกษาเพื่อพัฒนากล้ามเนื้อมัดใหญ่สำหรับเด็กปฐมวัยกับผู้เรียนกลุ่มทดลองนำร่อง (Pilot study) ออกเป็นรายด้าน ดังนี้

ด้านการสอน พบว่า นักเรียนให้ความร่วมมือและสนใจกับการจัดการสอนแบบใหม่ ปฏิบัติตามขั้นตอนและมีความกระตือรือร้นในการเรียน ด้วยจำนวนนักเรียน 30 คน และเป็นเด็กเล็กระดับอนุบาล 2 จำเป็นที่จะต้องมีการเปลี่ยนแปลงเพิ่มเติมนอกจากครูผู้สอนระหว่างเรียนเพื่อความปลอดภัยและความเป็นระเบียบเรียบร้อยในการสอน และผู้วิจัยสังเกตเห็นว่าเวลาที่ใช้ในการสาธิตและปฏิบัติไม่สมความเกิน 1-2 นาทีเนื่องจากผู้เรียนมีความสามารถในการจดจำต่อสิ่งที่สอนได้สั้นมากและมีความสนใจต่อสิ่งเร้ารอบข้างตลอดเวลาทำให้ผู้สอนต้องกระตุ้นและสร้างสิ่งเร้าให้ผู้เรียนสนใจตลอดเวลาที่ทำการสอน และภาษาที่ใช้ในการสอนต้องเป็นภาษาที่เข้าใจง่าย สั้น กระชับ เพราะผู้เรียนไม่สามารถเข้าใจความซับซ้อนของภาษาหรือคำที่สื่อความหมายอย่างได้ และขณะปฏิบัติถ้า

มีอุปกรณ์ในการฝึกควรที่จะจัดให้เท่าจำนวนของผู้เรียนหรือมีจำนวนมากที่สุด เนื่องจากผู้เรียนมีความต้องการในการปฏิบัติสูงมาก ข้อควรระวังในการจัดการสอน พบว่า 1) ระหว่างการฝึกปฏิบัติผู้สอนต้องสังเกตหรือมีผู้ช่วยในการสังเกตพัฒนาการของผู้เรียนและแก้ไข ปรับให้ถูกต้องตลอดเวลา เนื่องจากผู้เรียนเป็นเด็กเล็กมีความคุ้นชินกับการปฏิบัติที่เป็นธรรมชาติของตนเอง และการแก้ไขไม่สามารถสอนหรือปรับในครั้งเดียวได้จึงจำเป็นต้องใช้เวลาและความอดทนในการฝึกปฏิบัติ 2) เรื่องของสภาพอารมณ์ของผู้เรียนพบว่าผู้เรียนมีสภาวะของอารมณ์อ่อนไหวง่าย คือ ระหว่างการสอนจะพบว่าผู้เรียน มีการเรียกร้องความสนใจหลายรูปแบบ ทั้งกับผู้สอน หรือ ระหว่างผู้เรียนด้วยกัน ทำให้อาจก่อให้เกิดอุบัติเหตุระหว่างการเรียนได้

ด้านผลการฝึกปฏิบัติจากการทดสอบหลังการสอนพบว่า ผู้เรียนร้อยละ 95 สามารถปฏิบัติได้ดีและมีเกณฑ์ผ่านการปฏิบัติ และร้อยละ 5 ที่ไม่ผ่านเกณฑ์การปฏิบัติผู้สอนสังเกตเห็นว่ามาจากการเขินอาย ไม่กล้าแสดงออก ไม่ได้มาจากการสาเหตุของการทำตามแบบฝึกไม่ได้ แต่เป็นผลของการไม่ปฏิบัติตามแบบฝึกด้านของผู้สอนในการทดลองใช้หลักสูตรพลศึกษาเพื่อพัฒนากล้ามเนื้อมัดใหญ่สำหรับเด็กปฐมวัย พบว่า ในการทดลองใช้หลักสูตรพลศึกษาในครั้งนี้ผู้วิจัยเป็นผู้ทดลองสอนด้วยตนเองไม่ได้จัดอบรมครู หรือผู้ช่วยสอนแต่อย่างใดจึงไม่พบข้อบกพร่องหรือข้อสังเกตอื่นใด

ระยะที่ 3 ศึกษาประสิทธิภาพของหลักสูตรพลศึกษาสำหรับเด็กปฐมวัยฯ พลศึกษาเพื่อพัฒนากล้ามเนื้อมัดใหญ่สำหรับเด็กปฐมวัย

ผลการใช้หลักสูตรพลศึกษาเพื่อพัฒนากล้ามเนื้อมัดใหญ่สำหรับเด็กปฐมวัย เป็นการวิจัยเชิงทดลองใช้กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนระดับชั้นอนุบาล 1 และอนุบาล 2 โรงเรียนอนุบาลเชียงใหม่ จำนวน 533 คน เทียบกับตารางขนาดกลุ่มตัวอย่างของทาโร ยามาเน่ ที่ระดับความเชื่อมั่น 95 % และค่าความคลาดเคลื่อนที่บวกลบ 5 ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 222 คน แต่ผู้วิจัยเก็บกับประชากรจำนวน 470 คน แบ่งเป็นกลุ่มควบคุม และกลุ่มทดลอง

ตาราง 2 แสดงการจำแนกกลุ่มควบคุม และกลุ่มทดลองของนักเรียนระดับชั้นอนุบาล 1 และ 2 โรงเรียนอนุบาลเชียงใหม่ที่ใช้หลักสูตรพลศึกษาเพื่อพัฒนากล้ามเนื้อมัดใหญ่สำหรับเด็กปฐมวัย (n=470)

กลุ่ม	เพศชาย		เพศหญิง		ผลรวม	
	n	%	n	%	n	%
กลุ่มควบคุม อนุบาล 1	55	11.70	61	12.98	116	24.68
กลุ่มทดลอง อนุบาล 1	52	11.06	59	12.55	111	23.62
กลุ่มควบคุม อนุบาล 2	65	13.83	58	12.34	123	26.17
กลุ่มทดลอง อนุบาล 2	53	11.28	67	14.26	120	25.53
ผลรวม	225	47.87	245	52.13	470	100

จากตาราง 3 พบว่าก่อนการใช้หลักสูตรพลศึกษาเพื่อพัฒนากล้ามเนื้อมัดใหญ่สำหรับเด็กปฐมวัยในโรงเรียนอนุบาลเชียงใหม่มีนักเรียนเข้าร่วมทั้งสิ้น 470 คน แบ่งออกเป็น 2 ระดับ คือ ระดับอนุบาล 1 จำนวน 227 คน (กลุ่มควบคุม 116 คนคิดเป็น 24.68% และกลุ่มทดลอง 111 คนคิดเป็น 23.62%) และระดับอนุบาล 2 จำนวน 243 คน (กลุ่มควบคุม 123 คนคิดเป็น 26.17% และกลุ่มทดลอง 120 คนคิดเป็น 25.53%)

ตาราง 3 แสดงการเปรียบเทียบก่อนและหลังการใช้หลักสูตรพลศึกษาเพื่อพัฒนากล้ามเนื้อมัดใหญ่ สำหรับเด็กปฐมวัยด้านน้ำหนักและส่วนสูงของนักเรียนระดับชั้นอนุบาล1และ2 ของกลุ่มควบคุม และกลุ่มทดลอง โรงเรียนอนุบาลเชียงใหม่

กลุ่ม	n	ก่อนทดลอง		หลังทดลอง		t	p-value
		$\bar{x}$	S.D.	$\bar{x}$	S.D.		
กลุ่มควบคุม น้ำหนัก	116	16.67	3.91	17.17	3.84	6.04	$\leq .01$
อนุบาล 1 ส่วนสูง	116	105	5.26	106.8	4.93	11.94	$\leq .01$
กลุ่มทดลอง น้ำหนัก	111	16.82	3.02	17.48	3.16	7.73	$\leq .01$
อนุบาล 1 ส่วนสูง	111	105.22	4.70	107.26	4.82	19.33	$\leq .01$
กลุ่มควบคุม น้ำหนัก	123	19.52	4.39	20.15	4.42	5.12	$\leq .01$
อนุบาล 2 ส่วนสูง	123	112.13	5.10	114	5.12	7.33	$\leq .01$
กลุ่มทดลอง น้ำหนัก	120	19.98	4.19	20.68	4.58	5.45	$\leq .01$
อนุบาล 2 ส่วนสูง	120	115.34	5.80	116.76	6.15	11.32	$\leq .01$

จากตาราง 3 พบว่าด้านน้ำหนักและส่วนสูงของนักเรียนระดับชั้นอนุบาล1และ2ของโรงเรียนอนุบาลเชียงใหม่ ในทุกกลุ่มมีการเปลี่ยนแปลงเพียงเล็กน้อยซึ่งสามารถดูได้จากค่าคะแนนที่ ดังนี้ กลุ่มควบคุมอนุบาล 1 ($t=6.04, 11.94$), กลุ่มทดลองอนุบาล 1 ($t=7.73, 19.33$), กลุ่มควบคุมอนุบาล 2 ($t=5.12, 7.33$) และกลุ่มทดลองอนุบาล 2 ($t=5.45, 11.32$) ซึ่งผู้วิจัยตั้งข้อสังเกตว่าน่าจะมีปัจจัยอื่นที่ส่งผลต่อน้ำหนักและส่วนสูงมากกว่าเช่น โภชนาการ, การเลี้ยงดูของครอบครัว หรือกรรมพันธุ์

ตาราง 4 ผลเปรียบเทียบสมรรถภาพทางกายสำหรับเด็กปฐมวัยด้านการวิ่งก่อนและหลังการใช้หลักสูตรพลศึกษาเพื่อพัฒนากล้ามเนื้อมัดใหญ่สำหรับเด็กปฐมวัยของระดับอนุบาล 1 (n=227)

กลุ่ม			คะแนนการวิ่งหลังฝึก				รวม	
			ไม่ผ่าน		ผ่าน			
			n	%	n	%	n	%
กลุ่มทดลอง	คะแนนการวิ่งก่อนฝึก	ไม่ผ่าน	15	100	0	0	15	100
		ผ่าน	0	0	101	100	101	100
		รวม	15	12.9	101	87.1	116	100
กลุ่มควบคุม	คะแนนการวิ่งก่อนฝึก	ไม่ผ่าน	2	100	0	0	2	100
		ผ่าน	0	0	109	100	109	100
		รวม	2	1.8	109	98.2	111	100
รวม	คะแนนการวิ่งก่อนฝึก	ไม่ผ่าน	17	100	0	0	17	100
		ผ่าน	0	0	210	100	210	100
		รวม	17	7.5	210	100	227	100
$\chi^2 = 116$, p-value $\leq .01$								

จากตาราง 4 พบว่านักเรียนระดับอนุบาล 1 ก่อนการใช้หลักสูตรพลศึกษาเพื่อพัฒนากล้ามเนื้อมัดใหญ่สำหรับเด็กปฐมวัย มีผู้ไม่ผ่านเกณฑ์การทดสอบการวิ่ง รวม 17 คนแบ่งเป็นกลุ่มทดลอง 15 คน และกลุ่มควบคุม 2 คน และหลังจากผ่านการใช้หลักสูตรพลศึกษาเพื่อพัฒนากล้ามเนื้อมัดใหญ่สำหรับเด็กปฐมวัยได้ทำการทดสอบการวิ่งหลังการใช้หลักสูตรฯพบว่า นักเรียนระดับอนุบาล 1 ผ่านเกณฑ์การทดสอบการวิ่งทั้งหมด 227 คน มีค่าไคสแควร์ (Chi – square) เท่ากับ 116 และมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ตาราง 5 ผลเปรียบเทียบสมรรถภาพทางกายสำหรับเด็กปฐมวัยด้านการกระโดดก่อนและหลังการใช้หลักสูตรพลศึกษาเพื่อพัฒนากล้ามเนื้อมัดใหญ่สำหรับเด็กปฐมวัยของระดับอนุบาล 1 (n=227)

กลุ่ม			คะแนนการกระโดดหลังฝึก				รวม	
			ไม่ผ่าน		ผ่าน			
			n	%	n	%	n	%
กลุ่มทดลอง	คะแนนการ	ไม่ผ่าน	-	-	56	100	56	100
	กระโดดก่อน	ผ่าน	-	-	60	100	60	100
	ฝึก	รวม	-	-	116	100	116	100
กลุ่มควบคุม	คะแนนการ	ไม่ผ่าน	30	51.7	28	48.3	58	100
	กระโดดก่อน	ผ่าน	0	0	53	100	53	100
	ฝึก	รวม	30	27	81	73	111	100
รวม	คะแนนการ	ไม่ผ่าน	30	26.3	84	73.7	114	100
	กระโดดก่อน	ผ่าน	0	0	113	100	113	100
	ฝึก	รวม	30	13.2	197	86.8	227	100
			$\chi^2 = -$, p-value -					

จากตาราง 5 พบว่านักเรียนระดับอนุบาล 1 ก่อนการใช้หลักสูตรพลศึกษาเพื่อพัฒนากล้ามเนื้อมัดใหญ่สำหรับเด็กปฐมวัย มีผู้ไม่ผ่านเกณฑ์การทดสอบการกระโดด รวม 114 คน แบ่งเป็นกลุ่มทดลอง 56 คน และกลุ่มควบคุม 58 และหลังจากผ่านการใช้หลักสูตรพลศึกษาเพื่อพัฒนากล้ามเนื้อมัดใหญ่สำหรับเด็กปฐมวัยได้ทำการทดสอบการวิ่งหลังการใช้หลักสูตรพบว่า นักเรียนระดับอนุบาล 1 มีจำนวนผู้ผ่านเกณฑ์การทดสอบการกระโดดเพิ่มขึ้น 84 คน และคงเหลือผู้ไม่ผ่านเกณฑ์การทดสอบการกระโดด 30 คนของกลุ่มควบคุม

ตาราง 6 ผลเปรียบเทียบสมรรถภาพทางกายสำหรับเด็กปฐมวัยด้านขว้างก่อนและหลังการใช้หลักสูตรพลศึกษาเพื่อพัฒนากล้ามเนื้อมัดใหญ่สำหรับเด็กปฐมวัยของระดับอนุบาล 1 (n=227)

กลุ่ม			คะแนนการขว้างหลังฝึก				รวม	
			ไม่ผ่าน		ผ่าน		n	%
			n	%	n	%		
กลุ่มทดลอง	คะแนนการขว้างก่อนฝึก	ไม่ผ่าน	4	17.4	19	82.6	23	100
		ผ่าน	0	0	93	100	93	100
		รวม	4	3.4	112	96.6	116	100
กลุ่มควบคุม	คะแนนการขว้างก่อนฝึก	ไม่ผ่าน	3	100	0	0	3	100
		ผ่าน	0	0	108	100	108	100
		รวม	3	2.7	108	97.3	111	100
รวม	คะแนนการขว้างก่อนฝึก	ไม่ผ่าน	7	26.9	19	73.1	26	100
		ผ่าน	0	0	201	100	201	100
		รวม	7	3.1	220	96.9	227	100
$\chi^2 = 23.94, p\text{-value} \leq .01$								

จากตาราง 6 พบว่านักเรียนระดับอนุบาล 1 ก่อนการใช้หลักสูตรพลศึกษาเพื่อพัฒนากล้ามเนื้อมัดใหญ่สำหรับเด็กปฐมวัย มีผู้ไม่ผ่านเกณฑ์การทดสอบการขว้าง รวม 26 คน แบ่งเป็นกลุ่มทดลอง 23 คน และกลุ่มควบคุม 3 และหลังจากผ่านการใช้หลักสูตรพลศึกษาเพื่อพัฒนากล้ามเนื้อมัดใหญ่สำหรับเด็กปฐมวัยได้ทำการทดสอบการขว้างหลังการใช้หลักสูตรฯ พบว่านักเรียนระดับอนุบาล 1 มีจำนวนผู้ผ่านเกณฑ์การทดสอบการขว้างเพิ่มขึ้น 19 คนและคงเหลือผู้ไม่ผ่านเกณฑ์การทดสอบการขว้าง 7 คนแบ่งเป็นกลุ่มทดลอง 4 คนและกลุ่มควบคุม 3 คนมีค่าไคสแควร์ (Chi – square) เท่ากับ 23.94 และมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ตาราง 7 ผลเปรียบเทียบสมรรถภาพทางกายสำหรับเด็กปฐมวัยด้านเตะก่อนและหลังการใช้หลักสูตรพลศึกษาเพื่อพัฒนากล้ามเนื้อมัดใหญ่สำหรับเด็กปฐมวัยของระดับอนุบาล 1 (n=227)

กลุ่ม			คะแนนการเตะหลังฝึก				รวม	
			ไม่ผ่าน		ผ่าน		n	%
			n	%	n	%		
กลุ่มทดลอง	คะแนนการเตะก่อนฝึก	ไม่ผ่าน	4	16	21	84	25	100
		ผ่าน	0	0	91	100	91	100
		รวม	4	3.4	112	96.6	116	100
กลุ่มควบคุม	คะแนนการเตะก่อนฝึก	ไม่ผ่าน	14	60.9	9	39.1	23	100
		ผ่าน	0	0	88	100	88	100
		รวม	14	12.6	89	87.4	111	100
รวม	คะแนนการเตะก่อนฝึก	ไม่ผ่าน	18	37.5	30	62.5	48	100
		ผ่าน	0	0	179	100	179	100
		รวม	18	7.9	209	21.1	227	100
$\chi^2 = 15.08, p\text{-value} \leq .01$								

จากตาราง 7 พบว่านักเรียนระดับอนุบาล 1 ก่อนการใช้หลักสูตรพลศึกษาเพื่อพัฒนากล้ามเนื้อมัดใหญ่สำหรับเด็กปฐมวัย มีผู้ไม่ผ่านเกณฑ์การทดสอบการเตะ รวม 48 คน แบ่งเป็นกลุ่มทดลอง 25 คน และกลุ่มควบคุม 23 และหลังจากผ่านการใช้หลักสูตรพลศึกษาเพื่อพัฒนากล้ามเนื้อมัดใหญ่สำหรับเด็กปฐมวัยได้ทำการทดสอบการขว้างหลังการใช้หลักสูตรฯ พบว่านักเรียนระดับอนุบาล 1 มีจำนวนผู้ผ่านเกณฑ์การทดสอบการเตะเพิ่มขึ้น 30 คนและคงเหลือผู้ไม่ผ่านเกณฑ์การทดสอบการเตะ 18 คนแบ่งเป็นกลุ่มทดลอง 4 คนและกลุ่มควบคุม 14 คนมีค่าไคสแควร์ (Chi – square) เท่ากับ 15.08 และมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ตาราง 8 ผลเปรียบเทียบสมรรถภาพทางกายสำหรับเด็กปฐมวัยด้านวิ่งก่อนและหลังการใช้หลักสูตรพลศึกษาเพื่อพัฒนากล้ามเนื้อมัดใหญ่สำหรับเด็กปฐมวัยของระดับอนุบาล 2 (n=227)

กลุ่ม			คะแนนการวิ่งหลังฝึก				รวม	
			ไม่ผ่าน		ผ่าน			
			n	%	n	%	n	%
กลุ่มทดลอง	คะแนนการวิ่งก่อนฝึก	ไม่ผ่าน	9	100	0	0	9	100
		ผ่าน	0	0	114	100	114	100
		รวม	9	7.32	114	92.68	123	100
กลุ่มควบคุม	คะแนนการวิ่งก่อนฝึก	ไม่ผ่าน	1	100	0	0	1	100
		ผ่าน	0	0	119	100	119	100
		รวม	1	.83	119	99.17	120	100
รวม	คะแนนการวิ่งก่อนฝึก	ไม่ผ่าน	10	100	0	0	10	100
		ผ่าน	0	0	233	100	233	100
		รวม	10	4.12	233	95.88	243	100
$\chi^2 = 123$, p-value $\leq .01$								

จากตาราง 8 พบว่านักเรียนระดับอนุบาล 2 ก่อนการใช้หลักสูตรพลศึกษาเพื่อพัฒนากล้ามเนื้อมัดใหญ่สำหรับเด็กปฐมวัย มีผู้ไม่ผ่านเกณฑ์การทดสอบการวิ่ง รวม 10 คน แบ่งเป็นกลุ่มทดลอง 9 คน และกลุ่มควบคุม 1 คนและหลังจากผ่านการใช้หลักสูตรพลศึกษาเพื่อพัฒนากล้ามเนื้อมัดใหญ่สำหรับเด็กปฐมวัยได้ทำการทดสอบการวิ่งหลังการใช้หลักสูตรฯพบว่านักเรียนระดับอนุบาล 2 ไม่มีจำนวนผู้ผ่านเกณฑ์การทดสอบการวิ่งเพิ่มขึ้น มีค่าไคสแควร์ (Chi – square) เท่ากับ 123 และมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ตาราง 9 ผลเปรียบเทียบสมรรถภาพทางกายสำหรับเด็กปฐมวัยด้านกระโดดก่อนและหลังการใช้หลักสูตรพลศึกษาเพื่อพัฒนากล้ามเนื้อมัดใหญ่สำหรับเด็กปฐมวัยของระดับอนุบาล 2 (n=227)

กลุ่ม			คะแนนการกระโดดหลังฝึก				รวม	
			ไม่ผ่าน		ผ่าน			
			n	%	n	%	n	%
กลุ่มทดลอง	คะแนนการ	ไม่ผ่าน	2	5.4	35	94.6	37	100
	กระโดดก่อน	ผ่าน	0	0	86	100	86	100
	ฝึก	รวม	2	1.6	121	98.4	123	100
กลุ่มควบคุม	คะแนนการ	ไม่ผ่าน	25	54.3	21	45.7	46	100
	กระโดดก่อน	ผ่าน	0	0	74	100	74	100
	ฝึก	รวม	25	20.8	95	79.2	120	100
รวม	คะแนนการ	ไม่ผ่าน	27	32.5	56	67.5	83	100
	กระโดดก่อน	ผ่าน	0	0	160	100	160	100
	ฝึก	รวม	27	11.1	216	88.9	243	100
$\chi^2 = 4.73, p\text{-value} = 0.09$								

จากตาราง 9 พบว่านักเรียนระดับอนุบาล 2 ก่อนการใช้หลักสูตรพลศึกษาเพื่อพัฒนากล้ามเนื้อมัดใหญ่สำหรับเด็กปฐมวัย มีผู้ไม่ผ่านเกณฑ์การทดสอบการกระโดด รวม 83 คน แบ่งเป็นกลุ่มทดลอง 37 คน และกลุ่มควบคุม 46 และหลังจากผ่านการใช้หลักสูตรพลศึกษาเพื่อพัฒนากล้ามเนื้อมัดใหญ่สำหรับเด็กปฐมวัยได้ทำการทดสอบการขว้างหลังการใช้หลักสูตรฯ พบว่านักเรียนระดับอนุบาล 2 มีจำนวนผู้ผ่านเกณฑ์การทดสอบการเตะเพิ่มขึ้น 56 คนและคงเหลือผู้ไม่ผ่านเกณฑ์การทดสอบการเตะ 27 คนแบ่งเป็นกลุ่มทดลอง 2 คนและกลุ่มควบคุม 25 คนมีค่าไคสแควร์ (Chi-square) เท่ากับ 4.73 และมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .09

ตาราง 10 ผลเปรียบเทียบสมรรถภาพทางกายสำหรับเด็กปฐมวัยด้านขว้างก่อนและหลังการใช้หลักสูตรพลศึกษาเพื่อพัฒนากล้ามเนื้อมัดใหญ่สำหรับเด็กปฐมวัยของระดับอนุบาล 2 (n=227)

กลุ่ม			คะแนนการขว้างหลังฝึก				รวม	
			ไม่ผ่าน		ผ่าน			
			n	%	n	%	n	%
กลุ่มทดลอง	คะแนนการขว้างก่อนฝึก	ไม่ผ่าน	3	21.4	11	78.6	14	100
		ผ่าน	0	0	109	100	109	100
		รวม	3	2.4	120	97.36	123	100
กลุ่มควบคุม	คะแนนการขว้างก่อนฝึก	ไม่ผ่าน	3	100	0	0	3	100
		ผ่าน	0	0	117	100	117	100
		รวม	3	2.5	117	97.5	120	100
รวม	คะแนนการขว้างก่อนฝึก	ไม่ผ่าน	6	35.3	11	64.7	17	100
		ผ่าน	0	0	226	100	226	100
		รวม	6	2.5	237	97.5	243	100
$\chi^2 = 23.94, p\text{-value} \leq .01$								

จากตาราง 10 พบว่านักเรียนระดับอนุบาล 2 ก่อนการใช้หลักสูตรพลศึกษาเพื่อพัฒนากล้ามเนื้อมัดใหญ่สำหรับเด็กปฐมวัย มีผู้ไม่ผ่านเกณฑ์การทดสอบการขว้าง รวม 17 คน แบ่งเป็นกลุ่มทดลอง 14 คน และกลุ่มควบคุม 3 และหลังจากผ่านการใช้หลักสูตรพลศึกษาเพื่อพัฒนากล้ามเนื้อมัดใหญ่สำหรับเด็กปฐมวัยได้ทำการทดสอบการขว้างหลังการใช้หลักสูตรฯ พบว่านักเรียนระดับอนุบาล 2 มีจำนวนผู้ผ่านเกณฑ์การทดสอบการเตะเพิ่มขึ้น 11 คนและคงเหลือผู้ไม่ผ่านเกณฑ์การทดสอบการเตะ 6 คนแบ่งเป็นกลุ่มทดลอง 3 คนและกลุ่มควบคุม 3 คนมีค่าไคสแควร์ (Chi – square) เท่ากับ 23.94 และมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ตาราง 11 ผลเปรียบเทียบสมรรถภาพทางกายสำหรับเด็กปฐมวัยด้านเตะก่อนและหลังการใช้หลักสูตรพลศึกษาเพื่อพัฒนากล้ามเนื้อมัดใหญ่สำหรับเด็กปฐมวัยของระดับอนุบาล 2 (n=227)

กลุ่ม			คะแนนการเตะหลังฝึก				รวม	
			ไม่ผ่าน		ผ่าน			
			n	%	n	%	n	%
กลุ่มทดลอง	คะแนนการเตะก่อนฝึก	ไม่ผ่าน	1	6.7	14	93.3	15	100
		ผ่าน	0	0	108	100	108	100
		รวม	1	0.8	122	99.2	123	100
กลุ่มควบคุม	คะแนนการเตะก่อนฝึก	ไม่ผ่าน	15	100	0	0	15	100
		ผ่าน	0	0	105	100	105	100
		รวม	15	12.5	105	87.5	120	100
รวม	คะแนนการเตะก่อนฝึก	ไม่ผ่าน	16	53.3	14	46.7	30	100
		ผ่าน	0	0	213	100	213	100
		รวม	16	6.6	227	93.4	243	100
$\chi^2 = 7.26, p\text{-value} = 0.12$								

จากตาราง 11 พบว่านักเรียนระดับอนุบาล 2 ก่อนการใช้หลักสูตรพลศึกษาเพื่อพัฒนากล้ามเนื้อมัดใหญ่สำหรับเด็กปฐมวัย มีผู้ไม่ผ่านเกณฑ์การทดสอบการเตะ รวม 30 คน แบ่งเป็นกลุ่มทดลอง 15 คน และกลุ่มควบคุม 15 และหลังจากผ่านการใช้หลักสูตรพลศึกษาเพื่อพัฒนากล้ามเนื้อมัดใหญ่สำหรับเด็กปฐมวัยได้ทำการทดสอบการขว้างหลังการใช้หลักสูตรพบว่านักเรียนระดับอนุบาล 2 มีจำนวนผู้ผ่านเกณฑ์การทดสอบการเตะเพิ่มขึ้น 14 คนและคงเหลือผู้ไม่ผ่านเกณฑ์การทดสอบการเตะ 16 คนแบ่งเป็นกลุ่มทดลอง 1 คนและกลุ่มควบคุม 15 คนมีค่าไคสแควร์ (Chi – square) เท่ากับ 7.26 และมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .012

ตาราง 12 แสดงผลการประเมินพัฒนาการเด็กปฐมวัยโดยผู้ปกครองของกลุ่มทดลองเปรียบเทียบระหว่างก่อนและหลังการใช้หลักสูตรพลศึกษาเพื่อพัฒนากล้ามเนื้อมัดใหญ่สำหรับเด็กปฐมวัยของเด็กนักเรียนระดับชั้นอนุบาล 1 และ 2 โรงเรียนอนุบาลเชียงใหม่ (n=50)

ที่	กิจกรรม	Pre-test		Post-test		พัฒนาการ
		$\bar{x}$	S.D.	$\bar{x}$	S.D.	
1	ขึ้นบันไดสลับเท้าโดยใช้มือจับราวบันได	.98	0.14	1	0	ดีขึ้น
2	วิ่งและหยุดโดยไม่ล้ม	.96	0.2	1	0	ดีขึ้น
3	กระโดดขาเดียวอยู่กับที่	.92	0.27	1	0	ดีขึ้น
4	รับลูกบอลด้วยมือและลำตัว	.86	0.35	1	0	ดีขึ้น
5	ยืนเตะลูกบอลที่ตั้งอยู่กับที่ได้	.86	0.35	1	0	ดีขึ้น
6	ถีบจักรยาน 3 ล้อได้	1.00	1	1	0	ดีขึ้น
7	ขึ้น-ลงบันไดสลับเท้าโดยไม่ต้องใช้มือจับราว	.86	0.35	1	0	ดีขึ้น
8	วิ่งอ้อมหลักโดยไม่ชน	.76	0.43	1	0	ดีขึ้น
9	กระโดดขาเดียวอยู่กับที่อย่างต่อเนื่อง	.64	0.49	.96	0.2	ดีขึ้น
10	รับลูกบอลด้วยมือทั้งสอง	.62	0.49	.98	0.14	ดีขึ้น
11	ขึ้น-ลงบันไดสลับเท้าอย่างคล่องแคล่ว	.50	0.51	1	0	ดีขึ้น
12	วิ่งและหยุดทันทีโดยไม่เสียการทรงตัว	.38	0.49	.94	0.24	ดีขึ้น
13	กระโดดขาเดียวไปข้างหน้าอย่างต่อเนื่อง	.48	0.51	.94	0.24	ดีขึ้น
14	รับลูกบอลที่กระดอนจากพื้นด้วยมือทั้งสอง	.38	0.49	.90	0.30	ดีขึ้น
15	เคลื่อนที่เตะลูกบอลได้	.54	0.50	.76	0.43	ดีขึ้น
16	ถีบจักรยาน 2 ล้อได้	.74	0.44	.94	0.24	ดีขึ้น

จากตาราง 12 พบว่าการประเมินพัฒนาการเด็กปฐมวัยโดยผู้ปกครองเปรียบเทียบระหว่างก่อนและหลังการใช้หลักสูตรพลศึกษาเพื่อพัฒนากล้ามเนื้อมัดใหญ่สำหรับเด็กปฐมวัยของเด็กนักเรียนระดับชั้นอนุบาล 1 และ 2 โรงเรียนอนุบาลเชียงใหม่ พบว่า พัฒนาการของนักเรียนมีการเปลี่ยนแปลงในทางที่ดีขึ้นทุกกิจกรรม

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเพื่อการพัฒนาหลักสูตรพลศึกษาเพื่อพัฒนากล้ามเนื้อมัดใหญ่สำหรับเด็กปฐมวัย โดยผู้วิจัยมีขอบเขตการวิจัยดังนี้

ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพข้อมูลพื้นฐานในการสร้างหลักสูตรพลศึกษาเพื่อพัฒนากล้ามเนื้อมัดใหญ่สำหรับเด็กปฐมวัย
2. เพื่อสร้างและพัฒนาหลักสูตรพลศึกษาเพื่อพัฒนากล้ามเนื้อมัดใหญ่สำหรับเด็กปฐมวัย
3. เพื่อศึกษาประสิทธิภาพของหลักสูตรพลศึกษาเพื่อพัฒนากล้ามเนื้อมัดใหญ่สำหรับเด็กปฐมวัย

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้เป็นการวิจัยรูปแบบวิจัยและพัฒนา (The Research and Development) เป็นการพัฒนาหลักสูตรพลศึกษาเพื่อพัฒนากล้ามเนื้อมัดใหญ่สำหรับเด็กปฐมวัย ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตของการวิจัยไว้ 3 ระยะประกอบด้วย

ระยะที่ 1 ศึกษาสภาพข้อมูลพื้นฐานในการสร้างหลักสูตรพลศึกษาเพื่อพัฒนากล้ามเนื้อมัดใหญ่สำหรับเด็กปฐมวัย ผู้วิจัยได้ดำเนินการเป็น 3 ขั้นตอนย่อย ประกอบด้วย การศึกษาเอกสาร การสัมภาษณ์ และการสนทนากลุ่ม ดังนี้

ขั้นที่ 1 ศึกษาเอกสาร การสัมภาษณ์ และการสนทนากลุ่ม สภาพข้อมูลพื้นฐานของหลักสูตรพลศึกษาสำหรับเด็กปฐมวัยที่เกี่ยวข้องกับการสร้างหลักสูตรพลศึกษาเพื่อพัฒนากล้ามเนื้อมัดใหญ่สำหรับเด็กปฐมวัย โดยผู้วิจัยได้ทำการศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องกับปรัชญาและแนวคิดพื้นฐานเกี่ยวกับการศึกษาปฐมวัย พัฒนาการของเด็กปฐมวัย ทฤษฎีพัฒนาการของเด็กปฐมวัย ลักษณะกิจกรรมการเรียนการสอนของเด็กปฐมวัย และการวัดและการประเมินทางการศึกษาของเด็กปฐมวัย ซึ่งทำให้ได้กรอบความคิดในการจัดการพัฒนาหลักสูตรพลศึกษาเพื่อพัฒนากล้ามเนื้อมัดใหญ่สำหรับเด็กปฐมวัย 4 ด้าน

ขั้นที่ 2 ออกแบบร่าง โครงสร้างหลักสูตรพลศึกษาเพื่อพัฒนากล้ามเนื้อมัดใหญ่สำหรับเด็กปฐมวัย จากการศึกษาค้นคว้า การสัมภาษณ์ และการสนทนากลุ่มได้องค์ความรู้ในการร่างหลักสูตรพลศึกษาเพื่อพัฒนากล้ามเนื้อมัดใหญ่สำหรับเด็กปฐมวัย โดยกำหนดกิจกรรมในหลักสูตรพลศึกษาเพื่อพัฒนากล้ามเนื้อมัดใหญ่สำหรับเด็กปฐมวัย ออกเป็น 3 กลุ่ม 24 กิจกรรม และแบบทดสอบสมรรถภาพทางกายสำหรับเด็กปฐมวัย

ขั้นที่ 3 ศึกษาทฤษฎี หลักการ การสอนพลศึกษาสำหรับหลักสูตรพลศึกษาเพื่อพัฒนากล้ามเนื้อมัดใหญ่สำหรับเด็กปฐมวัย ผู้วิจัยกำหนดวิธีการฝึกหลักสูตรหลักสูตรพลศึกษาเพื่อพัฒนากล้ามเนื้อมัดใหญ่สำหรับเด็กปฐมวัยโดยใช้แนวคิดเกี่ยวกับทฤษฎีพัฒนาการของกิเซล ทฤษฎีการเล่นคลาสสิก ทฤษฎีพลังงานเหลือใช้ ทฤษฎีการผ่อนคลาย ทฤษฎีการทำซ้ำ และทฤษฎีการเล่นโดยสัญชาตญาณ (Instinct Practice Theory) โดยเน้นให้ผู้เรียนใช้กิจกรรมการเคลื่อนไหวต่าง ๆ เพื่อพัฒนากล้ามเนื้อมัดใหญ่ผ่านการแสดงออกทางด้านร่างกาย การเล่น และการประยุกต์ใช้กับอุปกรณ์ต่าง ตามแนวคิดของการพัฒนาหลักสูตรพลศึกษาเพื่อพัฒนากล้ามเนื้อมัดใหญ่สำหรับเด็กปฐมวัยตามแนวคิดในการจัดการศึกษาสำหรับเด็กของมาสโซเกลีย เฟดเดอร์ิก โพรเบล และจอห์น ดิวอี้

ระยะที่ 2 สร้างและทดลองใช้หลักสูตรพลศึกษาสำหรับเด็กปฐมวัยฯพลศึกษาเพื่อพัฒนากล้ามเนื้อมัดใหญ่สำหรับเด็กปฐมวัย ผู้วิจัยได้ดำเนินการเป็น 3 ขั้นตอนย่อย ประกอบด้วย

ขั้นที่ 4 ขั้นตอนการสร้างหลักสูตรพลศึกษาเพื่อพัฒนากล้ามเนื้อมัดใหญ่สำหรับเด็กปฐมวัย การพัฒนาหลักสูตรพลศึกษาเพื่อพัฒนากล้ามเนื้อมัดใหญ่สำหรับเด็กปฐมวัยและแบบทดสอบสมรรถภาพสำหรับเด็กปฐมวัย ผู้วิจัยร่างหลักสูตรโดยมีกิจกรรมการเคลื่อนไหวขั้นพื้นฐาน (Fundamental Movements) จำนวน 3 กลุ่ม 24 กิจกรรม และแบบทดสอบสมรรถภาพทางกายสำหรับเด็กปฐมวัย ผ่านความเห็นชอบจากผู้เชี่ยวชาญเพื่อหาคุณภาพ โดยผู้เชี่ยวชาญ 5 คน

ขั้นที่ 5 การหาคุณภาพของหลักสูตรพลศึกษาเพื่อพัฒนากล้ามเนื้อมัดใหญ่สำหรับเด็กปฐมวัยและเครื่องมือในการทดสอบ ผู้วิจัยดำเนินการประเมินความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาของร่างหลักสูตรพลศึกษาเพื่อพัฒนากล้ามเนื้อมัดใหญ่สำหรับเด็กปฐมวัย สอดคล้องกับจุดประสงค์และนิยามศัพท์เฉพาะ และประเมินความสอดคล้องของร่างหลักสูตรพลศึกษาเพื่อพัฒนากล้ามเนื้อมัดใหญ่สำหรับเด็กปฐมวัย โดยผู้เชี่ยวชาญถึงองค์ประกอบของหลักสูตรพลศึกษาเพื่อพัฒนากล้ามเนื้อมัดใหญ่สำหรับเด็กปฐมวัยมีความสอดคล้องหรือไม่ โดยใช้ดัชนีความสอดคล้อง (Index Objective Congruency: IOC) เป็นเกณฑ์ในการพิจารณา จากนั้นนำคะแนนที่ได้มาแทนค่าในสูตรดัชนีความสอดคล้อง ถ้าดัชนีความสอดคล้องมีค่ามากกว่าหรือเท่ากับ .05 ขึ้นไปถือว่าสามารถใช้ได้ ไม่ต้องปรับปรุง แต่ถ้ามีค่าน้อยกว่า .05 ผู้วิจัยต้องปรับปรุงตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ

ขั้นที่ 6 ทดลองนำร่องเพื่อหาคุณภาพของหลักสูตรพลศึกษาเพื่อพัฒนากล้ามเนื้อมัดใหญ่สำหรับเด็กปฐมวัย การศึกษานำร่องเพื่อหาคุณภาพของหลักสูตรพลศึกษาเพื่อพัฒนากล้ามเนื้อมัดใหญ่สำหรับเด็กปฐมวัยใช้กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนระดับชั้นปฐมวัย (อายุ 3-5 ปี) ของโรงเรียนเอกชนแห่งหนึ่งในจังหวัดเชียงใหม่ โดยมีนักเรียนเข้ารับการทดสอบจำนวน 35 คน และใช้กิจกรรมในการทดลองนำร่อง 8 กิจกรรม ใช้ระยะเวลาในการทดลองนำร่อง 2 สัปดาห์ รวม 3 ครั้ง

ระยะที่ 3 ศึกษาประสิทธิภาพของหลักสูตรพลศึกษาเพื่อพัฒนากล้ามเนื้อมัดใหญ่สำหรับเด็กปฐมวัย ผู้วิจัยได้ดำเนินการเป็น 2 ขั้นตอนย่อย ประกอบด้วย

ขั้นที่ 7 การใช้หลักสูตรพลศึกษาเพื่อพัฒนากล้ามเนื้อมัดใหญ่สำหรับเด็กปฐมวัยเป็นการใช้หลักสูตรพลศึกษาเพื่อพัฒนากล้ามเนื้อมัดใหญ่สำหรับเด็กปฐมวัยในนักเรียนระดับชั้นอนุบาล 1 และ

2 ของโรงเรียนอนุบาลเชียงใหม่โดยแบ่งออกเป็นกลุ่มควบคุมจำนวน 8 ห้องเรียน และกลุ่มทดลองจำนวน 8 ห้องเรียน รวมนักเรียนทั้งสิ้น 470 คน โดยมีระยะเวลา 1 ภาคการศึกษาในการใช้หลักสูตรพลศึกษาเพื่อพัฒนากล้ามเนื้อมัดใหญ่สำหรับเด็กปฐมวัย

ขั้นที่ 8 การวิเคราะห์ประสิทธิภาพของหลักสูตรพลศึกษาเพื่อพัฒนากล้ามเนื้อมัดใหญ่สำหรับเด็กปฐมวัย ผู้วิจัยดำเนินการคำนวณหาร้อยละ ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนการทดสอบ และนำคะแนนที่ได้จากการทดสอบของกลุ่มควบคุมและกลุ่มทดลองมาเปรียบเทียบกันโดยใช้การทดสอบค่าทีและซีแบบอิสระและไม่มีอิสระต่อกัน (Independent and Dependent Samples t-test and z-test)

สรุปผลการวิจัย

การพัฒนาหลักสูตรพลศึกษาเพื่อพัฒนากล้ามเนื้อมัดใหญ่สำหรับเด็กปฐมวัย สรุปผลได้ดังนี้

1. ผลการศึกษาสภาพข้อมูลพื้นฐานในการสร้างหลักสูตรพลศึกษาเพื่อพัฒนากล้ามเนื้อมัดใหญ่สำหรับเด็กปฐมวัย พบว่า ในการจัดการเรียนการสอนพลศึกษาสำหรับเด็กปฐมวัยในปัจจุบันของประเทศไทยยังไม่มีการจัดทำหลักสูตรพลศึกษาขึ้นมาเพื่อรองรับ แต่มีระบุในหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย เรื่องการพัฒนากล้ามเนื้อมัดใหญ่และมัดเล็ก ซึ่งจากการสัมภาษณ์ผู้บริหาร ครูผู้สอน อาจารย์ผู้สอนสาขาปฐมวัย นักกิจกรรมบำบัดสำหรับเด็ก และผู้ปกครองของนักเรียน ทำให้ทราบถึงบริบทของการจัดการศึกษาในระดับปฐมวัยโดยผู้วิจัยได้แบ่งออกเป็น 4 ด้าน ประกอบด้วย

1.1 ด้านหลักสูตรพลศึกษาสำหรับเด็กปฐมวัย เป็นหลักสูตรการศึกษาปฐมวัยฉบับ พ.ศ. 2546 ที่มีการใช้กันอย่างแพร่หลายในปัจจุบัน และมีการระบุให้เด็กต้องได้รับการพัฒนากล้ามเนื้อมัดใหญ่ และมัดเล็ก ซึ่งเมื่อผู้วิจัยได้ลงเก็บข้อมูลในสถานศึกษาพบว่ารูปแบบการจัดการเรียนการสอนของนักเรียนในระดับปฐมวัยจะมีรูปแบบตายตัวและซ้ำ ๆ คลายคลึงกันในทุกๆวัน ซึ่งขึ้นกับครูผู้สอนเป็นหลักในการปรับเปลี่ยนหรือเพิ่มเติมกิจกรรม

1.2 ด้านข้อมูลพื้นฐานเป็นบริบทของสถานศึกษา นโยบาย เป้าหมายที่สถานศึกษานั้นๆ นำมาเป็นจุดแข็ง โดยส่วนใหญ่สถานศึกษาแต่ละแห่งจะให้ความสำคัญกับการพัฒนาด้านวิชาการ เช่นการพัฒนาภาษาที่ 2 เพิ่มความสามารถทางคณิตศาสตร์และวิทยาศาสตร์ หรือเน้นการพัฒนา ด้านศิลปะ และมีการสอนเสริมกีฬาที่นิยมอยู่ในเวลานั้นๆ เช่น เทควันโด วាយน้ำ เป็นต้น และในแต่ละปีการศึกษาจะมีการจัดโครงการการแข่งขันกีฬากายในโรงเรียน 1-2 ครั้งเพื่อจัดให้ครบตามตัวชี้วัดที่โรงเรียนกำหนด

1.3 ด้านสภาพการจัดการเรียนการสอนในโรงเรียนปฐมวัยในปัจจุบัน ครูผู้สอน 1 คนต่อจำนวนนักเรียน 25-35 คน โดยครูประจำชั้นจะรับหน้าที่สอนทุกรายวิชา และรวมถึงการจัดกิจกรรมเสริมพัฒนาการด้านอื่นๆ พบว่ากิจกรรมพัฒนากล้ามเนื้อมัดใหญ่ที่ผู้เรียนได้รับถูกจัดอยู่ในกิจกรรมการออกกำลังกายกลางแจ้งโดยจัดให้นักเรียนทุกวัน วันละ 15-30 นาที โดยส่วนใหญ่ครูผู้สอนจะให้

นักเรียนเล่นแบบอิสระ หรือเล่นในสนามเด็กเล่น แต่จะมีบางครั้งที่ครูผู้สอนจะประยุกต์เข้ากับการเล่นพื้นบ้านในพื้นที่นั้นๆ

1.4 สิ่งสนับสนุนการสอนด้วยสภาพเศรษฐกิจปัจจุบัน สถานศึกษาในระดับปฐมวัยมีนโยบายด้านสิ่งสนับสนุนการสอนที่คงทน ถาวร และมีต้นทุนในการลงทุนต่ำแต่สามารถให้นักเรียนใช้ได้เป็นเวลานาน และในสถานศึกษาบางที่มีเนื้อที่ของสถานศึกษาที่จำกัดทำให้สิ่งสนับสนุนการสอนมีเพียงในห้องเรียน

2. ผลของการพัฒนาหลักสูตรพลศึกษาเพื่อพัฒนากล้ามเนื้อมัดใหญ่สำหรับเด็กปฐมวัยพบว่า หลักสูตรพลศึกษาเพื่อพัฒนากล้ามเนื้อมัดใหญ่สำหรับเด็กปฐมวัยที่มีความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาเท่ากับ 1.00 และความสอดคล้องเท่ากับ 0.8 แบบทดสอบสมรรถภาพทางกายสำหรับเด็กปฐมวัย มีความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาเท่ากับ 1.00 และความสอดคล้องเท่ากับ 0.71 แบบบันทึกการใช้หลักสูตรพลศึกษาโดยผู้สอนมีความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาเท่ากับ 1.00 และความสอดคล้องเท่ากับ 0.63 และแบบประเมินพัฒนาการเด็กปฐมวัยโดยผู้ปกครองมีความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาเท่ากับ 1.00 และความสอดคล้องเท่ากับ 0.61 โดยมีรายละเอียดดังนี้

2.1 หลักสูตรพลศึกษาเพื่อพัฒนากล้ามเนื้อมัดใหญ่สำหรับเด็กปฐมวัยกิจกรรมการเคลื่อนไหวขั้นพื้นฐานเป็นพื้นฐานในการสร้างแบบฝึกโดยแบ่งออกเป็น 3 กลุ่ม ประกอบด้วย กลุ่มที่ 1 การเคลื่อนไหวแบบอยู่กับที่ กลุ่มที่ 2 การเคลื่อนไหวแบบเคลื่อนที่ และกลุ่มที่ 3 การเคลื่อนไหวแบบประสานสัมพันธ์ของระบบประสาทกับกล้ามเนื้อ

2.2 แบบทดสอบสมรรถภาพทางกายสำหรับเด็กปฐมวัยเป็นกิจกรรมการเคลื่อนไหวทักษะ 4 ด้านประกอบด้วย 1 ทักษะการวิ่ง 2 ทักษะการกระโดด 3 ทักษะการขว้าง 4 ทักษะ

2.3 แบบบันทึกการใช้หลักสูตรพลศึกษาเพื่อพัฒนากล้ามเนื้อมัดใหญ่สำหรับเด็กปฐมวัยเป็นการบันทึกผลการฝึกโดยครูผู้สอน ประกอบด้วยกิจกรรม 24 ชนิด ดังนี้ การกระโดด การยืนกระโดดสูง การยืนกระโดดไกล การกระโดดต่อเนื่อง การกระโดดหลายจังหวะ การหมุนตัว การบิดตัว การกลับตัวในอากาศ การงอตัว การนอนกลิ้ง การล้มตัวไป การเดิน การวิ่ง การเคลื่อนที่ด้านข้าง การก้าวกระโดด การควมม้า การหลบสิ่งกีดขวาง การกระโดดข้ามสิ่งกีดขวาง การเตะ การเตะบอลด้วยเท้า การหยุดบอลด้วยเท้า การส่งและรับบอล การรับบอลโดยการกลิ้ง การเตะบอลและการยิงประตู

2.4 แบบประเมินพัฒนาการเด็กปฐมวัยโดยผู้ปกครองเป็นผู้ประเมินจากกิจกรรมในชีวิตประจำวันของเด็กนักเรียนขณะอยู่ที่บ้าน ประกอบด้วย 16 กิจกรรม

3. ประสิทธิภาพของหลักสูตรพลศึกษาเพื่อพัฒนากล้ามเนื้อมัดใหญ่สำหรับเด็กปฐมวัยพบว่า หลักสูตรพลศึกษาเพื่อพัฒนากล้ามเนื้อมัดใหญ่สำหรับเด็กปฐมวัยมีประสิทธิภาพ โดยจากการเปรียบเทียบผลการทดสอบสมรรถภาพทางกายสำหรับเด็กปฐมวัย 4 ทักษะก่อนและหลังการใช้หลักสูตรพลศึกษาเพื่อพัฒนากล้ามเนื้อมัดใหญ่สำหรับเด็กปฐมวัย พบว่า 1 ทักษะการวิ่งระดับอนุบาล 1 และ 2 พบข้อแตกต่างระหว่างกลุ่มควบคุมและกลุ่มทดลอง มีค่าความแตกต่าง อย่าง

นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ($\chi^2 = 116$, $\chi^2 = 123$) 2 ทักษะการกระโดดระดับอนุบาล 1 และ 2 พบในระดับอนุบาล 1 ไม่สามารถวัดความแตกต่างได้ และในระดับอนุบาล 2 ข้อแตกต่างระหว่างกลุ่มควบคุมและกลุ่มทดลอง มีค่าความแตกต่าง อย่างนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ($\chi^2 = 4.73$) 3 ทักษะการขว้างวิ่งระดับอนุบาล 1 และ 2 พบข้อแตกต่างระหว่างกลุ่มควบคุมและกลุ่มทดลอง มีค่าความแตกต่าง อย่างนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ($\chi^2 = 23.94$, $\chi^2 = 23.94$) และ 4 ทักษะการเตะระดับอนุบาล 1 และ 2 พบว่าระดับอนุบาล 1 มีค่าความแตกต่าง อย่างนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ($\chi^2 = 15.08$) และอนุบาล 2 มีค่าความแตกต่าง อย่างนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.12 ($\chi^2 = 7.26$)

อภิปรายผลการวิจัย

การวิจัยเรื่องการพัฒนาหลักสูตรพลศึกษาเพื่อพัฒนากล้ามเนื้อมัดใหญ่สำหรับเด็กปฐมวัย ผู้วิจัยขออภิปรายผลตามจุดมุ่งหมายของการวิจัย ดังนี้

1. เพื่อศึกษาสภาพข้อมูลพื้นฐานในการสร้างหลักสูตรพลศึกษาเพื่อพัฒนากล้ามเนื้อมัดใหญ่สำหรับเด็กปฐมวัย

จากการศึกษาพบว่า สภาพข้อมูลพื้นฐานในการสร้างหลักสูตรพลศึกษาเพื่อพัฒนากล้ามเนื้อมัดใหญ่สำหรับเด็กปฐมวัย ส่วนใหญ่มีการใช้รูปแบบการเรียนการสอนที่คล้ายคลึงกันโดยยึดหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พ.ศ.2546 เป็นแบบแผนเพื่อจัดทำหลักสูตรสถานศึกษานั้นๆ โดยเพิ่มเติมข้อเด่นที่แตกต่างกันออกไปโดยส่วนใหญ่สถานศึกษาจะเน้นความเป็นเลิศทางด้านภาษาคณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ หรือทักษะทางวิชาการอื่นๆ เพื่อสร้างความหน้าเชื่อถือต่อผู้ปกครองนักเรียน ซึ่งสอดคล้องกับเวน เอลล์ดีเพวิน (1984) ที่ศึกษาแนวโน้มรูปแบบ การพัฒนาหลักสูตรของโรงเรียนอนุบาลรัฐในเมืองเลคแลนด์นิวยอร์ก ระหว่างปี 1963-1983 พบว่าสถานศึกษาให้ความสำคัญกับการพัฒนาหลักสูตรในด้านวิชาการที่เพิ่มขึ้น และลดเวลาของการพัฒนาทางด้านร่างกายให้น้อยลง แต่เมื่อมีการสอบถามถึงความต้องการของการพัฒนาทางด้านร่างกาย หรือสุขภาพของเด็กปฐมวัยพบว่า ทางสถานศึกษาและผู้ปกครองต้องการพัฒนาและสร้างเสริมสุขภาพของเด็กปฐมวัยให้สมบูรณ์แข็งแรงมีพัฒนาการครอบคลุมครบทั้งด้านร่างกาย จิตใจ อารมณ์สติปัญญา และสังคม ซึ่งสอดคล้องกับบัวร์ตัน แอล.ไวท์ (2543: 275) กล่าวว่า ไม่มีงานใดยิ่งใหญ่และสำคัญเท่ากับการงานสร้างเด็ก ขณะที่อยู่ในวัย 0-3 ขวบ ซึ่งช่วง 3 ขวบแรกของชีวิตนี้เป็นช่วงที่สำคัญที่สุด สิ่งที่เราจะทำได้เพื่อให้เด็ก ได้เติบโตไปเป็นผู้ที่มีความสามารถและใช้ชีวิตได้อย่างมีความสุขคือการสร้างเงื่อนไขและ สถานการณ์ต่างๆ เพื่อให้เด็กได้มีโอกาสที่จะใช้ศักยภาพในตัวเขาออกมาให้ได้มากที่สุด ด้านนโยบายในการสนับสนุนการพัฒนาทางด้านพลศึกษาในสถานศึกษาพบว่ามีความต้องการครูผู้สอนพลศึกษาที่มีความรู้ความสามารถในการสอนเด็กปฐมวัยเฉพาะด้าน แต่หลักสูตรการผลิตครูพลศึกษาในประเทศไทยปัจจุบันยังไม่มีการผลิตครูพลศึกษาเฉพาะปฐมวัยเกิดขึ้น ซึ่งครูผู้สอนในปัจจุบันส่วนใหญ่เป็นผู้มีคุณวุฒิด้านการศึกษาปฐมวัย และยังขาดความเข้าใจในการจัด

กิจกรรมเพื่อส่งเสริมพัฒนาของกล้ามเนื้อมัดใหญ่ อีกทั้งปัจจุบันสังคมไทยยังขาดความเข้าใจในเรื่องการสอนพลศึกษาซึ่งเป็นศาสตร์ที่ส่งเสริมการพัฒนาทางด้านร่างกาย จิตใจ อารมณ์ สังคม และสติปัญญาซึ่งเป็นพื้นฐานในการดำรงชีวิต แต่กลับเข้าใจว่าพลศึกษาคือการให้เล่นกีฬาใดกีฬาหนึ่งเพื่อส่งเสริมพัฒนาการและความแข็งแรงของร่างกายต่อเด็กได้ โดยดูได้จากการจัดกิจกรรมพลศึกษาหรือวิชาเสริมหลักสูตร จะเลือกให้มีการสอนกีฬาเช่น วูตว๊ว เทควันโด เป็นต้น โดยมีเหตุผลสำคัญเพื่อต้องการให้เด็กปฐมวัยมีสุขภาพที่สมบูรณ์แข็งแรง โดยไม่ได้คำนึงถึงการพัฒนาทักษะการเคลื่อนไหวขั้นพื้นฐานที่เป็นรากฐานของการเคลื่อนไหวที่ส่งผลต่อการใช้ชีวิตของเด็กปฐมวัยในอนาคต

2. เพื่อสร้างหลักสูตรพลศึกษาเพื่อพัฒนากล้ามเนื้อมัดใหญ่สำหรับเด็กปฐมวัย

จากการศึกษาพบว่าการสร้างหลักสูตรพลศึกษาเพื่อพัฒนากล้ามเนื้อมัดใหญ่สำหรับเด็กปฐมวัยจำเป็นที่จะต้องเข้าใจบริบทของเด็กปฐมวัยและการส่งเสริมพัฒนาการต่าง ๆ นั้นมีขั้นตอนและกระบวนการที่ไม่ซับซ้อนและเข้าใจได้ง่ายอยู่บนพื้นฐานของความสนุกสนานเพื่อจูงใจให้เด็กปฐมวัยมีส่วนร่วมกับการฝึกปฏิบัติตามที่ จีเวนได้กล่าวว่า เด็กมีความกระตือรือร้นในการเล่นทั่วไป (เล่นตามสบาย) มากกว่าเล่น ในช่วงเวลาพลศึกษา การเล่นทั่วไปนั้นเด็กอนุบาลใช้ส่วนต่างๆ ของร่างกายมากกว่าและเป็นไปตาม ธรรมชาติใช้อย่างเหมาะสมกับสถานการณ์ซึ่งต่างจากการเล่นในกิจกรรมพลศึกษาที่มีการใช้อย่างเฉพาะส่วนและไม่เป็นไปตามธรรมชาติเด็กชายและเด็กหญิงไม่มีความแตกต่างกันในเรื่องของการใช้ส่วนต่างๆ ของร่างกายในการเล่น เด็กที่ซุกซนใช้ส่วนต่างๆ ของร่างกายในการเล่นทั่วไปมากและจะสามารถใช้อย่างเหมาะสมมากยิ่งขึ้นกว่าเด็กที่ไม่ค่อยเล่นและอัสรี สะอิดกล่าวในการศึกษาโปรแกรมพลศึกษา ในโรงเรียนประถมศึกษาของ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ว่าด้านการสอนพลศึกษาควรมี ดังนี้ หลักสูตรที่กำหนดไว้มีความเหมาะสมกับพัฒนาการ นักเรียนแต่ละช่วงวัย กิจกรรมพลศึกษามีความหลากหลายและเหมาะสมต่อนักเรียน กิจกรรมทางพลศึกษาที่กำหนดไว้เป็นกิจกรรมที่ส่งเสริมและพัฒนานักเรียนด้านระเบียบวินัย มีน้ำใจนักกีฬา และมีคุณธรรมจริยธรรม มีครูที่มีวุฒิทางพลศึกษา ปลุกฝังให้นักเรียนเห็นความสำคัญของวิชาพลศึกษา ครูผู้สอนอธิบายการสอนด้วยภาษามลายูเสริมเป็นบางครั้ง เพื่อช่วยให้นักเรียนบางคนเข้าใจได้ดียิ่งขึ้น ประเมินผลให้ครบทุกด้าน ทั้งด้านสมรรถภาพทางกาย ด้านความรู้ ด้านเจตคติด้านทักษะ และด้านคุณธรรมจริยธรรม ในการสร้างหลักสูตรพลศึกษาสำหรับเด็กปฐมวัยสิ่งที่ต้องคำนึงนอกจากจุดประสงค์หลักที่ต้องการพัฒนากล้ามเนื้อมัดใหญ่จำเป็นที่จะต้องให้หลักสูตรพลศึกษาสำหรับเด็กปฐมวัยสามารถบูรณาการเข้ากับรายวิชาอื่นได้โดยยังคงวัตถุประสงค์เดิมสอดคล้องกับสัมพันธ์ วงษ์ดี (2544: 189) ได้ศึกษาวิจัยการพัฒนาแบบการเรียนรู้แบบร่วมมือในรายวิชาพื้นฐานดนตรี นาฏศิลป์และการละครเพื่อพัฒนาสัมพันธภาพของนักศึกษา และเพื่อเปรียบเทียบพัฒนาการของนักศึกษาระหว่างกลุ่มที่ใช้รูปแบบการเรียนรู้ที่พัฒนาขึ้นโดยหลังการทดลองนักศึกษากลุ่มทดลอง มีคะแนนเฉลี่ยสัมพันธภาพระหว่างบุคคล ทักษะสังคม คุณลักษณะการคิดแบบวิจารณ์ญาณ และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่านักศึกษากลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญ

ทางสถิติที่ระดับ .05 จนได้พัฒนาหลักสูตรพลศึกษาเพื่อพัฒนากล้ามเนื้อมัดใหญ่สำหรับเด็กปฐมวัย ประกอบด้วย 1) คู่มือประกอบหลักสูตรพลศึกษาเพื่อพัฒนากล้ามเนื้อมัดใหญ่สำหรับเด็กปฐมวัย 2) แบบทดสอบสมรรถภาพทางกายสำหรับเด็กปฐมวัย 3) แบบบันทึกการใช้หลักสูตรพลศึกษาเพื่อพัฒนากล้ามเนื้อมัดใหญ่สำหรับเด็กปฐมวัยโดยผู้สอน และ 4) แบบประเมินพัฒนาการเด็กปฐมวัยโดยผู้ปกครอง ผู้วิจัยได้แบ่งกลุ่มของกิจกรรมการฝึกออกเป็น 3 กลุ่ม ประกอบด้วย กลุ่มที่ 1 การเคลื่อนไหวแบบเคลื่อนที่, กลุ่มที่ 2 การเคลื่อนไหวแบบอยู่กับที่ และกลุ่มที่ 3 การเคลื่อนไหวแบบประสานสัมพันธ์ของระบบประสาทกับกล้ามเนื้อ

3. เพื่อศึกษาประสิทธิภาพของหลักสูตรพลศึกษาเพื่อพัฒนากล้ามเนื้อมัดใหญ่สำหรับเด็กปฐมวัย

จากการศึกษาพบว่าประสิทธิภาพของหลักสูตรพลศึกษาเพื่อพัฒนากล้ามเนื้อมัดใหญ่สำหรับเด็กปฐมวัย ในด้านหลักสูตรพลศึกษาเพื่อพัฒนากล้ามเนื้อมัดใหญ่สำหรับเด็กปฐมวัยผลการเปรียบเทียบระหว่างกลุ่มควบคุมและกลุ่มทดลอง โดยแบบทดสอบสมรรถภาพทางกายสำหรับเด็กปฐมวัยแสดงให้เห็นว่ามีการเปลี่ยนแปลงด้านทักษะการเคลื่อนไหว สอดคล้องกับผลของแบบประเมินพัฒนาการเด็กปฐมวัยโดยผู้ปกครองที่ชี้ให้เห็นว่าพัฒนาการของเด็กปฐมวัยมีเพิ่มมากขึ้นทั้งในห้องเรียนและนอกห้องเรียนโดยที่ผู้ปกครองสามารถสังเกตเห็นได้ชัดเจน สอดคล้องกับอังสุรีย์พันธ์แก้ว. (2557) ที่ศึกษาผลของการพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนแบบ CLICK เพื่อส่งเสริมความสามารถในการตกลูกทางปัญญาหลังการทดลองใช้รูปแบบการเรียนการสอนแบบ CLICK มีค่าเฉลี่ยของคะแนนความเหมาะสมตั้งแต่ 4.10-4.50 ถือว่ารูปแบบการเรียนการสอนมีคุณภาพและแบบทดสอบสมรรถภาพทางกายสำหรับเด็กปฐมวัยที่ผลการทดสอบสมรรถภาพของเด็กปฐมวัยมีการเปลี่ยนแปลงเพียงเล็กน้อยหรือไม่เปลี่ยนแปลงสาเหตุเกิดจาก 1) ระยะเวลาของการทดสอบ 20 สัปดาห์ไม่ส่งผลให้พัฒนาการทางด้านร่างกายมีการเปลี่ยนแปลงหรือเปลี่ยนแปลงได้น้อย 2) ผลของการทดสอบครั้งที่ 1 อยู่ในระดับคะแนนที่สูงส่งผลให้การพัฒนาเพื่อให้มีคะแนนเพิ่มขึ้นทำได้ยาก สอดคล้องกับละไม สหาอาจที่ศึกษาการส่งเสริมพัฒนาการด้านร่างกายของเด็กปฐมวัยโดยการจัด กิจกรรมเคลื่อนไหวเชิงสร้างสรรค์พบว่าก่อนและหลังการจัดกิจกรรมเคลื่อนไหวเชิงสร้างสรรค์เด็ก ปฐมวัยมีระดับคะแนนพัฒนาการด้านร่างกายแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ข้อเสนอแนะจากการวิจัย

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลวิจัยไปใช้

1.1 จากการศึกษาพบว่า สภาพข้อมูลพื้นฐานในการสร้างหลักสูตรพลศึกษาเพื่อพัฒนากล้ามเนื้อมัดใหญ่สำหรับเด็กปฐมวัยในภาพรวมผู้บริหารสถานศึกษาควรให้ความสำคัญกับการพัฒนาทางด้านร่างกายควบคู่กับการพัฒนาทางด้านวิชาการ ทั้งด้านของบุคลากร สถานที่และสื่อ

การจัดการเรียนการสอนที่เหมาะสม ผู้ปกครองควรเปลี่ยนทัศนคติต่อการพัฒนาด้านร่างกาย เด็กควรได้รับการพัฒนาที่ครอบคลุมในทุกด้านทั้งทางร่างกาย จิตใจ สติปัญญา และสังคมทั้งจากโรงเรียนและบ้าน

1.2 จากผลการสร้างหลักสูตรพลศึกษาเพื่อพัฒนากล้ามเนื้อมัดใหญ่สำหรับเด็กปฐมวัย พบว่า หลักสูตรการศึกษาในประเทศไทยที่มีอยู่ในปัจจุบันเน้นให้ผู้เรียนมีความสามารถทางวิชาการในทุกๆด้านโดยไม่ได้คำนึงถึงความสนใจเฉพาะด้านของผู้เรียน และสร้างค่านิยมในการเรียนที่มีการแข่งขันกันตั้งแต่ระดับปฐมวัยส่งผลให้ผู้เรียนมีความกดดันจากสิ่งรอบๆข้างและลดเวลาในการเล่นของเด็กปฐมวัยลงซึ่งเป็นการส่งเสริมพัฒนาการในทุกด้านตามช่วงวัย

1.3 จากการศึกษาประสิทธิภาพของหลักสูตรพลศึกษาเพื่อพัฒนากล้ามเนื้อมัดใหญ่สำหรับเด็กปฐมวัย พบว่าผลของการทดสอบสมรรถภาพทางกายของเด็กปฐมวัยในครั้งที่ 1 มีค่าคะแนนที่สูงส่งผลให้มีพัฒนาที่เปลี่ยนแปลงน้อย ควรที่จะมีการปรับเปลี่ยนระยะเวลาการทดสอบให้มีระยะห่างเพิ่มขึ้นหรือปรับเปลี่ยนเกณฑ์ของการทดสอบให้ยากขึ้น

2. ข้อเสนอแนะในการศึกษาครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการวิจัยเพื่อพัฒนาหลักสูตรพลศึกษาที่เน้นพัฒนาการตามช่วงวัยอย่างเหมาะสมในทุกระดับชั้น เพื่อยกระดับการเรียนการสอนพลศึกษาของประเทศไทยให้เทียบเท่าประเทศที่มีความสำเร็จทางการศึกษาระดับสากล

2.2 ควรมีการวิจัยเพื่อพัฒนาแบบประเมินแบบทดสอบสำหรับการประเมินผลทางพลศึกษาและสร้างเกณฑ์มาตรฐานของการทดสอบสำหรับเด็กไทยได้ในอนาคต

บรรณานุกรม

- กนกพร ทองสอดแสง. (2553). การพัฒนารูปแบบการฝึกอบรมครูสอนวิชาเพศศึกษาด้วยเทคนิคการเรียนรู้แบบร่วมมือ. กรุงเทพฯ. บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ.
- การบริหารจัดการสถานศึกษาปฐมวัย/ Management for early childhood educational institution. (2555). นนทบุรี: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาราช.
- กุลยา ตันติผลาชีวะ. (2551). การจัดกิจกรรมการเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัย. กรุงเทพฯ: เบรน-เบส บুকส์
- ชบา ชีทอง. (2559). การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมเพศศึกษาด้วยเทคนิคการเรียนรู้แบบร่วมมือของนักศึกษาสถาบันการพลศึกษา. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ณัฐิกา เฟื่องลี. (2546). การสอนพลศึกษาสำหรับเด็กปฐมวัย. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- ดารณี ศักดิ์ศิริผล. (2549). การพัฒนารูปแบบการเสริมสร้างทักษะการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัยที่มีภาวะเสี่ยงต่อการเกิดปัญหาทางการเรียนรู้. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- เตือนใจ เกตุษา. (2555). การประเมินพัฒนาการเด็กระดับปฐมวัย = **Evaluation of early childhood children development**. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยรามคำแหง
- ถนอมรัตน์ ประสิทธิ์เมตต์. พัฒนาการเด็กปฐมวัยไทย เขตบริการสุขภาพที่ 4. ศูนย์อนามัยที่ 2 สระบุรี กรมอนามัย กระทรวงสาธารณสุข.
- ทิตนา แคมมณี. (2545). รูปแบบการเรียนการสอน : ทางเลือกที่หลากหลาย. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- นงนตร ธรรมบวร. (2546). หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- นันทิยา น้อยจันทร์. (2548). การประเมินผลพัฒนาการเด็กปฐมวัย. นครปฐม: นิตินัย
- นุฏฐา ภัทรพถุพานนท์. (2549). วิธีการสอนแบบคละอายุของครูในสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยสำนักอนามัยกรุงเทพมหานคร. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- พนมพร อุ่อก. (2543). การเจริญเติบโตและพัฒนาการความสามารถทางกลไกของนักเรียนอนุบาลศึกษา. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- พรณิดา ผุสดี. (2555). ทฤษฎีวิวัฒนาการของกิเซลล์ /**Maturation Theory**. นครราชสีมา.
- ยุรสิน วัฒนพยุกุล. (2559). การพัฒนาโปรแกรมการเคลื่อนไหวแบบกว้างเพื่อเสริมสร้างทักษะพิสัยด้านการเคลื่อนไหวแบบมีทักษะของนักศึกษาระดับปริญญาตรี วิชาเอกพลศึกษา. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- เยาวพา เดชะคุปต์. (2542). การจัดการศึกษาสำหรับเด็กปฐมวัย. กรุงเทพฯ: แม็ค.

- รจนา ป้องนุ. (2559). อนาคตภาพหลักสูตรศึกษาศาสตรบัณฑิตสาขาวิชาพลศึกษาของสถาบัน
การพลศึกษาในทศวรรษหน้า (พ.ศ.2560-2569). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัย
ศรีนครินทรวิโรฒ.
- วรรณภรณ์ มะลิรัตน์. (2554). ผลของการจัดกิจกรรมการเคลื่อนไหวพื้นฐานแบบกลุ่มที่มีต่อ
ทักษะทางสังคมของเด็กปฐมวัย. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- สน สุวรรณ. (2556). สังคมแห่งการแลกเปลี่ยนเรียนรู้และประสบการณ์แฉวงทางการศึกษา /
ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับพัฒนาการเด็กปฐมวัย. กรุงเทพฯ.
- สรชัย เจริญพงศ์. (2530). การเจริญเติบโตทางร่างกายและความสามารถทางกลไกของนักเรียน
ประถมศึกษาปีที่ 4,5 และ 6. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- สายนที ปราบธนาผล. (2546). พัฒนาการเด็ก. เชียงใหม่: มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- สุภาพร พูลสวัสดิ์. (2546). ระดับสมรรถภาพทางกายและดรรชนีมวลกายของนักเรียนระดับ
ปฐมวัยในจังหวัดลพบุรี ปีการศึกษา 2545. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- อรุณี จิระพลังทรัพย์. (2552). การจัดกิจกรรมพลศึกษาระดับปฐมวัย กรณีศึกษา โรงเรียนสาธิต
อนุบาลล่ออุทิศ และโรงเรียนอนุบาลเด่นหล้า. นครปฐม: มหาวิทยาลัยมหิดล
- อังสุรีย์ พันธุ์แก้ว. (2558). การพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนแบบ CLICK เพื่อเสริม
ความสามารถในการตกผลึกทางปัญญา สำหรับนักศึกษาปริญญาตรี สาขาปฐมวัย.
กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- อุมาพร วงษ์บุรณาวาทย์. (2528). พัฒนาการวัยเด็กกับการศึกษา/ Child development in
education. เชียงใหม่: มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก
รายชื่อผู้เชี่ยวชาญ

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญ

1. อาจารย์ ดร.ชไมমন ศรีสุรักษ์ อาจารย์ประจำภาคการศึกษาปฐมวัย คณะครุศาสตร์
มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่
(ผู้เชี่ยวชาญทางด้านหลักสูตรปฐมวัยและการจัดการเรียน
การสอนสำหรับเด็กปฐมวัย)
2. อาจารย์ ดร. สุภัทร ชูประดิษฐ์ อาจารย์ประจำสาขากิจกรรมบำบัด
คณะเทคนิคการแพทย์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
(ผู้เชี่ยวชาญทางด้านการประเมินกิจกรรมพัฒนาการ
สำหรับเด็ก)
3. นางอรรณ บินตา ข้าราชการบำนาญ
หัวหน้าแผนกปฐมวัย โรงเรียนอนุบาลเชียงใหม่
(ผู้เชี่ยวชาญทางด้านหลักสูตรปฐมวัยและการจัดการเรียน
การสอนสำหรับเด็กปฐมวัย)
4. นายวันชัย ทวีเดช ครูชำนาญการพิเศษ
หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษา
โรงเรียนอนุบาลเชียงใหม่
(ผู้เชี่ยวชาญทางด้านการสอนพลศึกษาสำหรับเด็กปฐมวัย)
5. ผู้ช่วยศาสตราจารย์กนกวรรณ อังกลิทธิ อาจารย์ประจำสาขาสุขศึกษา คณะศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
(ผู้เชี่ยวชาญทางด้านการประเมินกิจกรรมพัฒนาการ
สำหรับเด็ก)

ภาคผนวก ข
เครื่องมือเก็บรวบรวมข้อมูล

หลักสูตรพลศึกษา
เพื่อพัฒนากล้ามเนื้อมัดใหญ่สำหรับเด็กปฐมวัย

บทนำ Introduction

หลักการของหลักสูตร

หลักสูตรพลศึกษาเพื่อพัฒนากล้ามเนื้อมัดใหญ่สำหรับเด็กปฐมวัย เป็นหลักสูตรที่พัฒนาขึ้นเพื่อเสริมสร้างพัฒนาการกล้ามเนื้อมัดใหญ่(Gross Motor Skills) โดยใช้องค์ประกอบพื้นฐานที่มีผลต่อการเคลื่อนไหวของมนุษย์ (General Factors That Affect Movement) เป็นหลักคิดในการพัฒนา กิจกรรมให้เหมาะสมสำหรับเด็กช่วงปฐมวัย และสังเคราะห์หลักสูตรพลศึกษาสำหรับเด็กปฐมวัยในต่างประเทศเป็นแบบอย่างในการพัฒนาการเรียนการสอนพลศึกษาสำหรับเด็กปฐมวัย เพื่อพัฒนาทักษะการเคลื่อนไหวขั้นพื้นฐาน (Fundamental Movement) ให้เหมาะสมกับผู้เรียนตามพัฒนาการที่เหมาะสมซึ่งอ้างอิงจาก Denver II (Denver Development Screening Test) เป็นเครื่องมือที่ออกแบบสำหรับแพทย์ ครู หรือบุคลากรสาธารณสุข เพื่อที่จะใช้ประเมินพัฒนาการเด็กในเบื้องต้น (Screening) และทางผู้วิจัยได้ประยุกต์เข้ากับทฤษฎีพัฒนาการของกิเซล (Gesell), ทฤษฎีการเล่นคลาสสิก (Classical Theories of play), ทฤษฎีพลังงานเหลือใช้ (Surplus Energy theory) ฯลฯ โดยการจัดการเรียนการสอนเป็นไปตามแนวคิดในการจัดการศึกษาสำหรับเด็กของมาซโซเกลีย (Massoglia), เฟดเดอริค โฟรเบล (Friedrich Froebel) และจอห์น ดิวอี้ (John Dewey) ฯลฯ โดยคำนึงถึงความต้องการของผู้เรียนเป็นสำคัญ ซึ่งหลักสูตรพลศึกษาเพื่อพัฒนากล้ามเนื้อมัดใหญ่สำหรับเด็กปฐมวัยจะเป็นการจัดรูปแบบการเรียนพลศึกษาสำหรับเด็กปฐมวัยในแบบประเมินพัฒนาการและส่งเสริมพัฒนาการของเด็กปฐมวัยควบคู่กัน โดยมีกิจกรรมที่ง่ายในการปฏิบัติ มีความสนุกสนาน และมีความปลอดภัยต่อผู้ฝึก ซึ่งผู้วิจัยหวังเป็นอย่างยิ่งว่าหลักสูตรพลศึกษาเพื่อพัฒนากล้ามเนื้อมัดใหญ่สำหรับเด็กปฐมวัยจะเป็นเครื่องมือพื้นฐานในการพัฒนาทักษะทางกลไกการเคลื่อนไหวขั้นพื้นฐาน(Basic Movement)ที่สมบูรณ์และพัฒนาทักษะทางกลไกการเคลื่อนไหวของผู้เรียนสู่ ขั้นสูงได้ในอนาคต

จุดมุ่งหมายของหลักสูตร

1. เพื่อใช้เป็นหลักสูตรพลศึกษาเพื่อพัฒนากล้ามเนื้อมัดใหญ่สำหรับเด็กปฐมวัย
2. เพื่อประเมินพัฒนากล้ามเนื้อมัดใหญ่สำหรับเด็กปฐมวัย

ระยะเวลาในการใช้หลักสูตร

ระยะเวลาในการใช้หลักสูตรพลศึกษา 1 ภาคการศึกษา (ประมาณ 18 ถึง 20 สัปดาห์ (2 ครั้ง/สัปดาห์))

ช่วงอายุของผู้ใช้หลักสูตรพลศึกษาเพื่อพัฒนากล้ามเนื้อมัดใหญ่สำหรับเด็กปฐมวัย

นักเรียนระดับชั้นอนุบาล 1 ถึง 3 (ช่วงอายุ 4-6 ปี)

การประเมินผลหลักสูตรพลศึกษาเพื่อพัฒนากล้ามเนื้อมัดใหญ่สำหรับเด็กปฐมวัย

การประเมินพัฒนาการจากแบบทดสอบก่อนและหลังการฝึก

การประเมินพัฒนาการโดยผู้สอน

โครงสร้างหลักสูตรหลักสูตรพลศึกษาเพื่อพัฒนากล้ามเนื้อมัดใหญ่สำหรับเด็กปฐมวัย

หลักสูตรพลศึกษาเพื่อพัฒนากล้ามเนื้อมัดใหญ่สำหรับเด็กปฐมวัย ประกอบด้วยภารกิจกรม
การเคลื่อนไหว 3 กลุ่ม 24 กิจกรรม จัดการเรียนการสอน 20 สัปดาห์ ดังนี้

กลุ่มที่ 1 การเคลื่อนไหวแบบอยู่กับที่ (Non-Locomotor movement) ประกอบด้วย

1. การกระโดด (Jumping)
2. การยืนกระโดดสูง (Standing high jump)
3. การยืนกระโดดไกล (Standing long jump)
4. การกระโดดต่อเนื่อง (Hopping)
5. การกระโดดหลายจังหวะ (Step-Hopping)
6. การหมุนตัว การบิดตัว (Twisting)
7. การกลับตัวในอากาศ (Airborne turning)
8. การงอตัว (Curling)
9. การนอนกลิ้ง (Straight sideward rolling)
10. การล้มตัวไปด้านข้าง (Sideward rolling)

กลุ่มที่ 2 การเคลื่อนไหวแบบเคลื่อนที่ (Locomotor movement) ประกอบด้วย

1. การเดิน (Walking)
2. การวิ่ง (Running)
3. การเคลื่อนที่ด้านข้าง (Sliding)
4. การก้าวกระโดด (Leaping)
5. การควมม้า (Galloping)
6. การหลบสิ่งกีดขวาง (Dodging)
7. การกระโดดข้ามสิ่งกีดขวาง (Skipping)

กลุ่มที่ 3 การเคลื่อนไหวแบบประสานสัมพันธ์ของระบบประสาทกับกล้ามเนื้อ (Neuro muscle coordination movement) ประกอบด้วย

1. การเตะ (Kicking)
2. การเตะบอลด้วยเท้า (Dribbling with foot)
3. การหยุดบอลด้วยเท้า (Trapping a rolling ball)
4. การส่งและรับบอล (Passing and catching)
5. การรับบอลโดยการกลิ้ง (Catching a rolling ball)

6. การเตะบอล (Bouncing)

7. การยิงประตู (Shooting)

วัตถุประสงค์ (Lesson Objectives)

หลักจากนักเรียนผ่านการใช้หลักสูตรพลศึกษาเพื่อพัฒนากล้ามเนื้อมัดใหญ่สำหรับเด็กปฐมวัย ผู้เรียนสามารถทำสิ่งต่อไปนี้

1. เพื่อใช้เป็นหลักสูตรพลศึกษาเพื่อพัฒนากล้ามเนื้อมัดใหญ่สำหรับเด็กปฐมวัย
2. เพื่อประเมินพัฒนากล้ามเนื้อมัดใหญ่สำหรับเด็กปฐมวัย
3. ผู้เรียนสามารถประยุกต์ใช้ทักษะในชีวิตประจำวันได้

หลักสูตรพลศึกษาเพื่อพัฒนากล้ามเนื้อมัดใหญ่สำหรับเด็กปฐมวัย			
ก่อนทำการฝึกหลักสูตรพลศึกษาเพื่อพัฒนากล้ามเนื้อมัดใหญ่สำหรับเด็กปฐมวัย ผู้เรียนต้องทำการทดสอบสมรรถภาพสำหรับเด็กปฐมวัยก่อนการฝึก (Pre-tests)			
สัปดาห์ที่ 1			
ครั้งที่	รายการ	การปฏิบัติ	ผลที่คาดหวัง
1	การเดิน (Walking) การวิ่ง (Running)	- กิจกรรมอบอุ่นร่างกาย (3-5 นาที) - แบบฝึกที่ 1 การเดิน (2-3 นาที) - แบบฝึกที่ 2 การวิ่ง (2-3 นาที) - กิจกรรม เกมส์ (10-15 นาที)	มีการพัฒนาด้านทักษะการเดินและการวิ่งเพิ่มขึ้น
2	การเคลื่อนที่ด้านข้าง (Sliding)	กิจกรรมอบอุ่นร่างกาย (3-5 นาที) - แบบฝึกที่ 3 การเคลื่อนที่ด้านข้าง (2-3 นาที) - กิจกรรม เกมส์ (10-15 นาที)	มีการพัฒนาด้านทักษะการเคลื่อนที่ด้านข้างเพิ่มขึ้น
สัปดาห์ที่ 2			
3	การก้าวกระโดด (Leaping)	กิจกรรมอบอุ่นร่างกาย (3-5 นาที) - แบบฝึกที่ 4 การก้าวกระโดด (2-3 นาที) - กิจกรรม เกมส์ (10-15 นาที)	มีการพัฒนาด้านทักษะการก้าวกระโดดเพิ่มขึ้น
4	การควมม้า (Galloping)	กิจกรรมอบอุ่นร่างกาย (3-5 นาที) - แบบฝึกที่ 5 การควมม้า (2-3 นาที) - กิจกรรม เกมส์ (10-15 นาที)	มีการพัฒนาด้านทักษะการควมม้าเพิ่มขึ้น

ครั้งที่	รายการ	การปฏิบัติ	ผลที่คาดหวัง
สัปดาห์ที่ 3			
5	การหลบสิ่งกีดขวาง (Dodging) การกระโดดข้ามสิ่งกีดขวาง (Skipping)	- กิจกรรมอบอุ่นร่างกาย (3-5 นาที) - แบบฝึกที่ 6 การหลบสิ่งกีดขวาง (2-3 นาที) - แบบฝึกที่ 7 การกระโดดข้ามสิ่งกีดขวาง (2-3 นาที) - กิจกรรม เกมส์ (10-15 นาที)	มีการพัฒนาด้านทักษะการหลบสิ่งกีดขวางและการกระโดดข้ามสิ่งกีดขวางเพิ่มขึ้น
6	การกระโดด (Jumping)	- กิจกรรมอบอุ่นร่างกาย (3-5 นาที) - แบบฝึกที่ 8 การกระโดด (2-3 นาที) - กิจกรรม เกมส์ (10-15 นาที)	มีการพัฒนาด้านทักษะการกระโดดเพิ่มขึ้น
สัปดาห์ที่ 4			
7	การยืนกระโดดสูง (Standing high jump)	- กิจกรรมอบอุ่นร่างกาย (3-5 นาที) - แบบฝึกที่ 9 การยืนกระโดดสูง (2-3 นาที) - กิจกรรม เกมส์ (10-15 นาที)	มีการพัฒนาด้านทักษะการยืนกระโดดสูงเพิ่มขึ้น
8	การยืนกระโดดไกล (Standing long jump)	- กิจกรรมอบอุ่นร่างกาย (3-5 นาที) - แบบฝึกที่ 10 การยืนกระโดดไกล (2-3 นาที) - กิจกรรม เกมส์ (10-15 นาที)	มีการพัฒนาด้านทักษะการยืนกระโดดไกลเพิ่มขึ้น
สัปดาห์ที่ 5			
9	การกระโดดตบ (Hopping) การกระโดดหลายจังหวะ (Step-Hopping)	- กิจกรรมอบอุ่นร่างกาย (3-5 นาที) - แบบฝึกที่ 11 การกระโดดตบ (2-3 นาที) - แบบฝึกที่ 12 การกระโดดหลายจังหวะ (2-3 นาที) - กิจกรรม เกมส์ (10-15 นาที)	มีการพัฒนาด้านทักษะการกระโดดตบและการกระโดดหลายจังหวะเพิ่มขึ้น

ครั้งที่	รายการ	การปฏิบัติ	ผลที่คาดหวัง
10	การหมุนตัว การบิดตัว (Twisting)	- กิจกรรมอบอุ่นร่างกาย (3-5 นาที) - แบบฝึกที่ 13 การหมุนตัว การบิดตัว (2-3 นาที) - กิจกรรม เกมส์ (10-15 นาที)	มีการพัฒนาด้านทักษะการหมุนตัว การบิดตัวเพิ่มขึ้น
สัปดาห์ที่ 6			
11	การกลับตัวในอากาศ (Airborne turning)	- กิจกรรมอบอุ่นร่างกาย (3-5 นาที) - แบบฝึกที่ 14 การกลับตัวในอากาศ (2-3 นาที) - กิจกรรม เกมส์ (10-15 นาที)	มีการพัฒนาด้านทักษะการกลับตัวในอากาศ เพิ่มขึ้น
12	การงอตัว (Curling)	- กิจกรรมอบอุ่นร่างกาย (3-5 นาที) - แบบฝึกที่ 15 การงอตัว (2-3 นาที) - กิจกรรม เกมส์ (10-15 นาที)	มีการพัฒนาด้านทักษะการงอตัวเพิ่มขึ้น
สัปดาห์ที่ 7			
13	การนอนกลิ้ง(Straight sideward rolling) การล้มตัวไปด้านข้าง (Sideward rolling)	- กิจกรรมอบอุ่นร่างกาย (3-5 นาที) - แบบฝึกที่ 16 การงอตัวการนอนกลิ้ง (2-3 นาที) - แบบฝึกที่ 17 การล้มตัวไปด้านข้าง (2-3 นาที) - กิจกรรม เกมส์ (10-15 นาที)	มีการพัฒนาด้านทักษะการงอตัวการนอนกลิ้งและการล้มตัวไปด้านข้างเพิ่มขึ้น
14	การเตะ (Kicking)	- กิจกรรมอบอุ่นร่างกาย (3-5 นาที) - แบบฝึกที่ 18 การเตะ (2-3 นาที) - กิจกรรม เกมส์ (10-15 นาที)	มีการพัฒนาด้านทักษะการเตะเพิ่มขึ้น
สัปดาห์ที่ 8			
15	การเตะบอลด้วยเท้า (Dribbling with foot)	- กิจกรรมอบอุ่นร่างกาย (3-5 นาที) - แบบฝึกที่ 19 การเตะบอลด้วยเท้า (2-3 นาที) - กิจกรรม เกมส์ (10-15 นาที)	มีการพัฒนาด้านทักษะการเตะบอลด้วยเท้าเพิ่มขึ้น

ครั้งที่	รายการ	การปฏิบัติ	ผลที่คาดหวัง
16	การหยุดบอลด้วยเท้า (Trapping a rolling ball)	- กิจกรรมอบอุ่นร่างกาย (3-5 นาที) - แบบฝึกที่ 20 การหยุดบอลด้วยเท้า (2-3 นาที) - กิจกรรม เกมส์ (10-15 นาที)	มีการพัฒนาด้านทักษะการหยุดบอลด้วยเท้าเพิ่มขึ้น
สัปดาห์ที่ 9			
17	การส่งและรับบอล (Passing and catching)	- กิจกรรมอบอุ่นร่างกาย (3-5 นาที) - แบบฝึกที่ 21 การส่งและรับบอล (2-3 นาที) - กิจกรรม เกมส์ (10-15 นาที)	มีการพัฒนาด้านทักษะการส่งและรับบอล เพิ่มขึ้น
18	การรับบอลโดยการกลิ้ง (Catching a rolling ball)	- กิจกรรมอบอุ่นร่างกาย (3-5 นาที) - แบบฝึกที่ 22 การรับบอลโดยการกลิ้ง (2-3 นาที) - กิจกรรม เกมส์ (10-15 นาที)	มีการพัฒนาด้านทักษะการรับบอลโดยการกลิ้งเพิ่มขึ้น
สัปดาห์ที่ 10			
19	การเตะบอล (Bouncing)	- กิจกรรมอบอุ่นร่างกาย (3-5 นาที) - แบบฝึกที่ 23 การเตะบอล (2-3 นาที) - กิจกรรม เกมส์ (10-15 นาที)	มีการพัฒนาด้านทักษะการเตะบอลเพิ่มขึ้น
20	การยิงประตู (Shooting)	- กิจกรรมอบอุ่นร่างกาย (3-5 นาที) - แบบฝึกที่ 24 การยิงประตู (2-3 นาที) - กิจกรรม เกมส์ (10-15 นาที)	มีการพัฒนาด้านทักษะการยิงประตูเพิ่มขึ้น
หลังจบการฝึกหลักสูตรพลศึกษาเพื่อพัฒนากล้ามเนื้อมัดใหญ่สำหรับเด็กปฐมวัย ผู้เรียนต้องทำการทดสอบสมรรถภาพสำหรับเด็กปฐมวัย (Post-tests)			

กิจกรรมพัฒนาการเคลื่อนไหวขั้นพื้นฐาน

Fundamental Motor Skills Activities

การเคลื่อนไหวแบบเคลื่อนที่ (Locomotor movement)

การเดิน (Walking) การเดินถือได้ว่าเป็นรูปแบบการเคลื่อนไหวมาตรฐาน เป็นกระบวนการของการพัฒนาการเคลื่อนไหวร่างกายให้เคลื่อนไหวไปด้านหน้า/หลัง โดยลำตัวมีลักษณะตั้งตรงเด็กที่เริ่มเดินจะเรียนรู้ความรู้สึกการเคลื่อนไหวที่มีส่วนสัมพันธ์กับการทรงตัว กล่าวคือการเดินนั้นเด็กสามารถปรับให้ร่างกายกลับมาทรงตัวได้ ในขณะที่เคลื่อนไหว โดยให้ลำตัวตั้งตรงนั่นเอง ถ้าสังเกตเด็กจะเดินตัวลอยโย่งๆตัว (Bouncy Walk) แขนทั้ง 2 จะเหวี่ยงกางออกไปด้านข้างอย่างมาก การแกว่งแขนจะแกว่งเฉพาะแขนท่อนล่างไม่แกว่งหัวไหล่เหมือนผู้ใหญ่ ลักษณะและรูปแบบการเดินของเด็กดังกล่าวนั้นอธิบายได้ว่าเด็กพยายามที่จะเรียนรู้ความสมดุลของการเคลื่อนไหวโดยการปรับร่างกายและอวัยวะที่ใช้ในลักษณะลองผิดลองถูก

อุปกรณ์ / เงื่อนไข

1. ห่วงหรือสีเพื่อทำสัญลักษณ์

วิธีดำเนินการ

1. วางห่วงเรียงเป็นแถว
2. เด็กนักเรียนมองตรงไปข้างหน้า
3. นักเรียนเดินผ่านห่วงโดย 1 ห่วง ต่อ 1 ก้าว ปลายเท้าชี้ไปด้านหน้า ยกเข่าลอยจากพื้น
4. ลำตัวตั้งตรง แกว่งแขนสลับกับขาที่ก้าวเดิน

การเดิน (Walking)

เกณฑ์การประเมิน

ลำดับ	รายการการประเมิน	ผ่าน	ไม่ผ่าน	หมายเหตุ
1	ตามองตรงไปด้านหน้า			
2	ยกเข่าลอยไปด้านหน้า			
3	ลำตัวตั้งตรง			
4	วางเท้าในห่วง			
5	แกว่งแขนสลับกับขา			

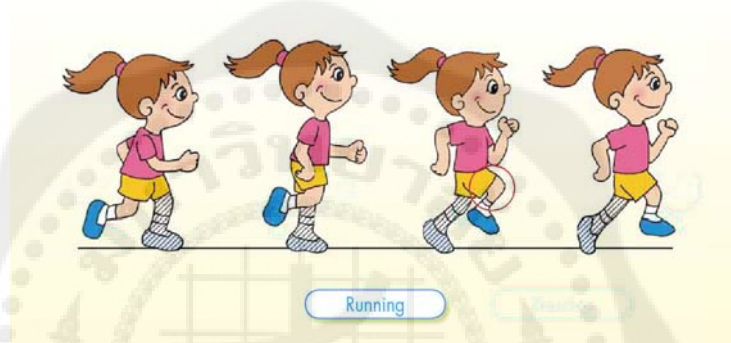
การแปลผล

ข้อ 1-3 ผ่านเกณฑ์มาตรฐานพัฒนาการขั้นพื้นฐาน (ต้องผ่านทุกข้อ) 3 -ข้อมีค่าเท่ากับ 1 คะแนน

ข้อ 4-5 เกณฑ์พัฒนาการขั้นก้าวหน้า ข้อละ 1 คะแนน

0 คะแนน	1 คะแนน	มากกว่า 1 คะแนน
ต้องปรับปรุง	ผ่าน	มีพัฒนาการดี

การวิ่ง (Running) เป็นการพัฒนาการเดินเพื่อให้ร่างกายเคลื่อนไหวไปข้างหน้าได้เร็วขึ้น เด็กที่เริ่มหัดวิ่งจะไม่กล้าที่จะวิ่งเร็วทั้งนี้เพราะเด็กมีความกังวลเกี่ยวกับการทรงตัว ดังนั้นการเคลื่อนไหวของแขนและขาจะกางออกด้านข้าง เด็กจะวิ่งไปเฉพาะข้างหน้าไม่สามารถเปลี่ยนแปลงทิศทางในขณะที่วิ่งได้ วิคสตรอม (Wickstroms, 1997). สรุปลักษณะของพัฒนาการของการวิ่งที่สมบูรณ์แบบของเด็กกล่าวคือตลอดช่วงของลำตัวการวิ่งลำตัวจะเอนไปข้างหน้าเล็กน้อย การแกว่งแขนจะกว้างขึ้นการเคลื่อนไหวของแขนและขาจะสัมพันธ์กัน ขาที่สัมผัสพื้น (Support leg) จะสัมผัสพื้นในลักษณะแบบราบและจะอยู่ในแนวเดียวกันกับจุดศูนย์ถ่วงของร่างกาย เข่าของขาข้างที่สัมผัสพื้นจะงอเล็กน้อยในขณะที่ก้าวขาวิ่งจะสังเกตเห็นได้ว่าส้นเท้าเคลื่อนเข้าหากัน

อุปกรณ์

1. เทปขาวหรือเส้นสัญญาณลักษณะที่ชัดเจน

วิธีการ

1. ทำเส้นตรงยาวประมาณ 15-20 เมตร
2. เด็กนักเรียนมองตรงไปข้างหน้า
3. นักเรียนวิ่งบนเส้น ปลายเท้าชี้ไปด้านหน้า ยกเข่าลอยจากพื้น
4. ลำตัวเอนไปด้านหน้าเล็กน้อย แกว่งแขนสลับกับขา

การวิ่ง (Running)

เกณฑ์การประเมิน

ลำดับ	รายการการประเมิน	ผ่าน	ไม่ผ่าน	หมายเหตุ
1	ตามองตรงไปด้านหน้า			
2	ยกเข่าลอยไปด้านหน้า			
3	ลำตัวเอนไปด้านหน้าเล็กน้อย			
4	วางเท้าบนเส้น			
5	แกว่งแขนสลับกับขา			

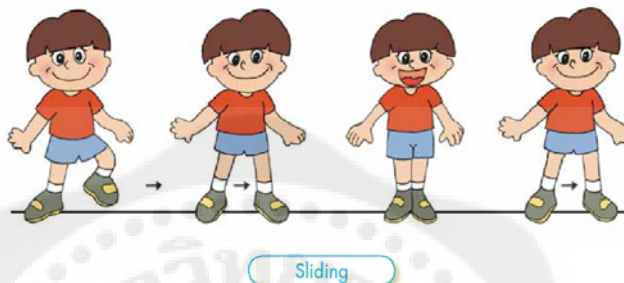
การแปลผล

ข้อ 1-3 ผ่านเกณฑ์มาตรฐานพัฒนาการขั้นพื้นฐาน (ต้องผ่านทุกข้อ) 3 -ข้อมีค่าเท่ากับ 1 คะแนน

ข้อ 4-5 เกณฑ์พัฒนาการขั้นก้าวหน้า ข้อละ 1 คะแนน

0 คะแนน	1 คะแนน	มากกว่า 1 คะแนน
ต้องปรับปรุง	ผ่าน	มีพัฒนาการดี

การเคลื่อนที่ด้านข้าง (Sliding) เป็นการเคลื่อนที่ที่ผสมผสานกันระหว่างการก้าวขาข้ามกับการวิ่งการสไลด์จะเป็นการเคลื่อนที่ได้หลายทิศทาง โดยการก้าวขาแล้วลากขามาชิดอย่างรวดเร็วแล้วก็ก้าวขาต่อไปอย่างรวดเร็วเพื่อการต่อเนื่อง การเคลื่อนไหวแบบสไลด์จะทำให้เด็กพัฒนาการเคลื่อนไหวในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการถ่าน้ำหนักตัว พัฒนาสู่การถ่าน้ำหนักตัวในจังหวะที่ต่อเนื่อง

อุปกรณ์

1. เทปขาวหรือเส้นสัญญาณลักษณะที่ชัดเจน

วิธีการ

1. ทำเส้นตรงยาวประมาณ 15-20 เมตรหน้านักเรียน
2. นักเรียนหันด้านข้างให้เส้น
3. ยกเท้าข้างที่อยู่ใกล้เส้นขึ้นและถ่าน้ำหนักตัวไปด้านข้างเพื่อเคลื่อนที่
4. ยกเท้าอีกข้างเข้ามาชิด และทำซ้ำๆ

เกณฑ์การประเมิน

ลำดับ	รายการการประเมิน	ผ่าน	ไม่ผ่าน	หมายเหตุ
1	ตามองตรงไปด้านหน้า			
2	ยกขาเคลื่อนไปด้านข้างวางเท้าบนเส้น			
3	ลำตัวตั้งตรงเคลื่อนไปด้านข้าง			
4	ขาอีกข้างเคลื่อนที่เข้าหากัน			
5	ยืนตรงบนเส้น			

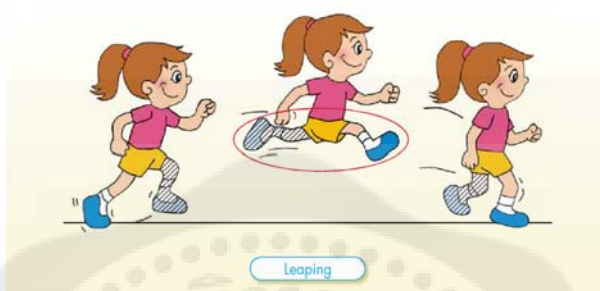
การแปลผล

ข้อ 1-3 ผ่านเกณฑ์มาตรฐานพัฒนาการขั้นพื้นฐาน (ต้องผ่านทุกข้อ) 3 -ข้อมีค่าเท่ากับ 1 คะแนน

ข้อ 4-5 เกณฑ์พัฒนาการขั้นก้าวหน้า ข้อละ 1 คะแนน

0 คะแนน	1 คะแนน	มากกว่า 1 คะแนน
ต้องปรับปรุง	ผ่าน	มีพัฒนาการดี

การก้าวกระโดด (Leaping) มีลักษณะการเคลื่อนที่คล้ายการวิ่งต่างกันที่มีช่วงเวลาในการลอยตัวที่นานกว่า และระยะของการก้าวที่ไกลมีความต่อเนื่องกัน เด็กหลายคนชอบเพราะมีความรู้สึกเหมือนได้บินในอากาศ ยิ่งถ้านำไปใช้ในสถานการณ์บางอย่าง เช่น การกระโดดข้ามก้อนหินผ่านลำน้ำ เป็นต้น

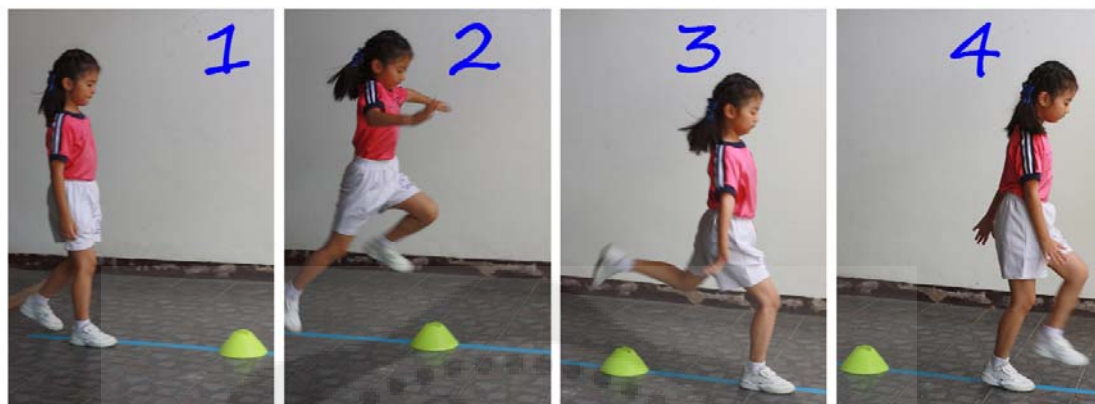
อุปกรณ์

1. โคนหรือสิ่งกีดขวางเล็กๆ

วิธีการ

1. วางโคนหรือสิ่งกีดขวางเล็กๆด้านหน้าของนักเรียน
2. นักเรียนเคลื่อนที่โดยการเดินหรือวิ่ง
3. นักเรียนถีบขา ยกเข่า ลักษณะของการกระโดดโดยขาข้างเดียวข้ามสิ่งกีดขวาง
4. นักเรียนผ่านสิ่งกีดขวางใช้ขาข้างตรงข้ามสัมผัสพื้นและเคลื่อนที่ต่อไปด้านหน้า

การก้าวกระโดด (Leaping)

เกณฑ์การประเมิน

ลำดับ	รายการการประเมิน	ผ่าน	ไม่ผ่าน	หมายเหตุ
1	ตามองตรงไปด้านหน้า			
2	ยกเข่าลอยไปด้านหน้า			
3	ลำตัวเอนไปด้านหน้าเล็กน้อย			
4	วางเท้าบนพื้น			
5	ก้าวขาเดินต่อไปบนเส้น			

การแปลผล

ข้อ 1-4 ผ่านเกณฑ์มาตรฐานพัฒนาการขั้นพื้นฐาน (ต้องผ่านทุกข้อ) 4 -ข้อมีค่าเท่ากับ 1 คะแนน

ข้อ 5 เกณฑ์พัฒนาการขั้นก้าวหน้า ข้อละ 1 คะแนน

0 คะแนน	1 คะแนน	มากกว่า 1 คะแนน
ต้องปรับปรุง	ผ่าน	มีพัฒนาการดี

การควมม้า (Galloping) มีลักษณะคล้ายกับการวิ่งเหยาะเป็นการเคลื่อนที่โดยมีเท้าหน้าและเท้าตามข้างเดิมตลอดเวลาในการเคลื่อนที่หรือพูดอีกอย่างว่าเป็นการการสไลด์ไปข้างหน้า โดยเมื่อเริ่มเดินเท้าหน้าไปข้างหน้าพร้อมกับสปริงเล็กน้อยและตามด้วยการถ่ายโอนน้ำหนักตัวไปที่หลังเท้าขณะที่เท้าหลังได้รับน้ำหนักของร่างกายเท้าหน้าจะทำซ้ำขั้นตอนต่อไป

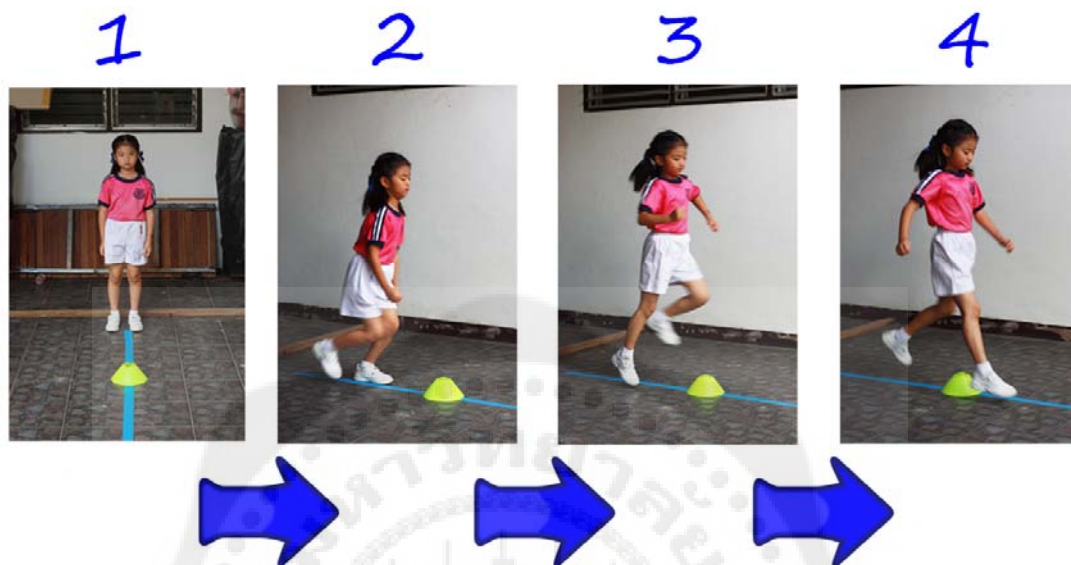
อุปกรณ์

1. โคนหรือสิ่งกีดขวางเล็กๆ

วิธีการ

1. วางโคนหรือสิ่งกีดขวางเล็กๆหน้านักเรียน
2. นักเรียนมองตรงไปข้างหน้าก้าวเดินปกติ
2. นักเรียนเคลื่อนที่โดยการเดิน ใช้ขาข้างหนึ่งถีบตัวลอยข้ามโคนหรือสิ่งกีดขวางเล็กๆ
3. นักเรียนใช้ขาข้างเดิมลงสัมผัสพื้นก่อนและเคลื่อนที่ไปข้างหน้า

การควมม้า (Galloping)

เกณฑ์การประเมิน

ลำดับ	รายการการประเมิน	ผ่าน	ไม่ผ่าน	หมายเหตุ
1	ตามองตรงไปด้านหน้า			
2	ยกเข่าลอยไปด้านหน้า			
3	ลำตัวตั้งตรง			
4	วางเท้าลงบนเส้น			
5	มีเท้าหน้าเท้าตามเหมือนเดิม			

การแปลผล

ข้อ 1-2 ผ่านเกณฑ์มาตรฐานพัฒนาการขั้นพื้นฐาน (ต้องผ่านทุกข้อ) 2 -ข้อมีค่าเท่ากับ 1 คะแนน
 ข้อ 3-5 เกณฑ์พัฒนาการขั้นก้าวหน้า ข้อละ 1 คะแนน

0 คะแนน	1 คะแนน	มากกว่า 1 คะแนน
ต้องปรับปรุง	ผ่าน	มีพัฒนาการดี

การหลบสิ่งกีดขวาง (Dodging) คือการเคลื่อนที่เพื่อเปลี่ยนทิศทางอย่างฉับไว หรือเพื่อหลบหลีกป้องกันไม่ให้ชนกับอุปสรรคที่ขวางอยู่

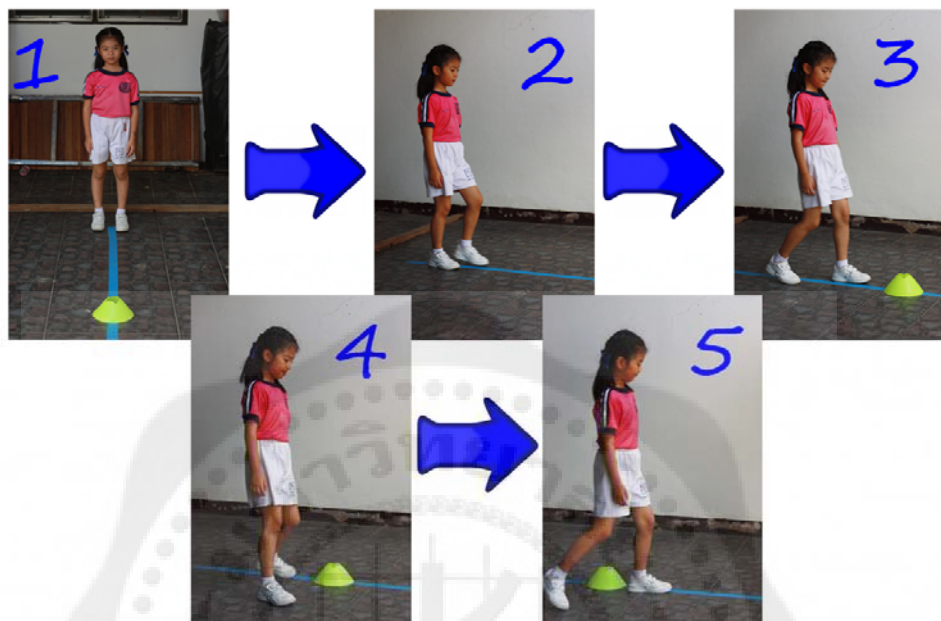
อุปกรณ์

1. โคนหรือสิ่งกีดขวางเล็กๆ

วิธีการ

1. วางโคนหรือสิ่งกีดขวางเล็กๆด้านหน้าของนักเรียน
2. นักเรียนเคลื่อนที่ไปด้านหน้าโดยการเดิน หรือการวิ่ง
3. นักเรียนเคลื่อนที่หลบสิ่งกีดขวางที่วางอยู่ โดยการหลบออกด้านข้าง (ซ้าย/ขวา) และสามารถกลับเข้าสู่เส้นทางเดิมได้โดยทันที

การหลบสิ่งกีดขวาง (Dodging)

เกณฑ์การประเมิน

ลำดับ	รายการการประเมิน	ผ่าน	ไม่ผ่าน	หมายเหตุ
1	ตามองตรงไปด้านหน้า			
2	เดินเคลื่อนที่เข้าหาโคน			
3	เดินเคลื่อนที่อ้อมโคน			
4	กลับมาเดินบนเส้น			

การแปลผล

ข้อ 1-3 ผ่านเกณฑ์มาตรฐานพัฒนาการขั้นพื้นฐาน (ต้องผ่านทุกข้อ) 3 -ข้อมีค่าเท่ากับ 1 คะแนน

ข้อ 4 เกณฑ์พัฒนาการขั้นก้าวหน้า 1 คะแนน

0 คะแนน	1 คะแนน	มากกว่า 1 คะแนน
ต้องปรับปรุง	ผ่าน	มีพัฒนาการดี

การกระโดดข้ามสิ่งกีดขวาง (Skipping) คือการรวมกันของขั้นตอนและการกระโดดบนเท้าเดียวกันตามทันทีโดยขั้นตอนและการกระโดดบนเท้าตรงข้าม การข้ามจะต้องมีการประสานงานกันใช้ทั้งสองด้านของร่างกายทำให้มันเป็นทักษะการเคลื่อนไหวที่ทำท่ายสำหรับเด็กเล็ก

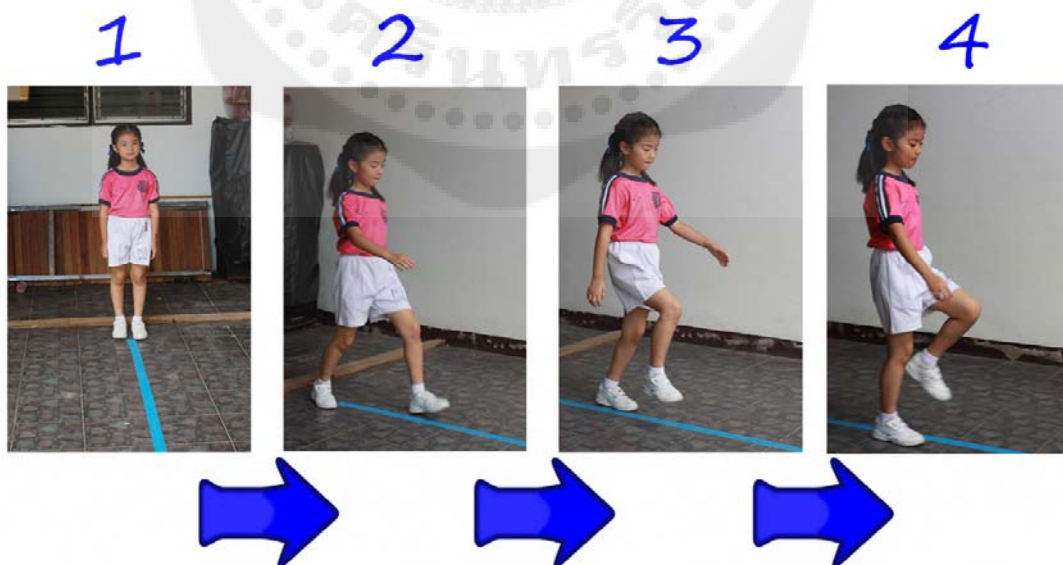

อุปกรณ์

1. เทปขาวหรือเส้นสัญญาณลักษณะที่ชัดเจน

วิธีการ

1. ทำเส้นตรงยาวประมาณ 15-20 เมตรหน้านักเรียน
2. นักเรียนก้าวเดินถอยกลับด้วยเท้าเป็นจังหวะสลับซ้ายและขวา
3. ลำตัวตั้งตรงแกว่งแขนเล็กน้อย

เกณฑ์การประเมิน

ลำดับ	รายการการประเมิน	ผ่าน	ไม่ผ่าน	หมายเหตุ
1	ตามองตรงไปด้านหน้า			
2	ยกเข่าลอยไปด้านหน้า			
3	ลำตัวตั้งตรง			
4	วางเท้าบนเส้น			
5	แกว่งแขนสลับกับขา			

การแปลผล

ข้อ 1-3 ผ่านเกณฑ์มาตรฐานพัฒนาการขั้นพื้นฐาน (ต้องผ่านทุกข้อ) 3 -ข้อมีค่าเท่ากับ 1 คะแนน

ข้อ 4-5 เกณฑ์พัฒนาการขั้นก้าวหน้า ข้อละ 1 คะแนน

0 คะแนน	1 คะแนน	มากกว่า 1 คะแนน
ต้องปรับปรุง	ผ่าน	มีพัฒนาการดี

การเคลื่อนไหวแบบอยู่กับที่ (Non-Locomotor movement) ประกอบด้วย
การกระโดด (Jumping) หมายถึงการกระโดดสปริงตัวขึ้นจากพื้นด้วยเท้าทั้งสองพร้อมๆ กัน
และลงสู่พื้นด้วยเท้าทั้งสองเช่นกัน ในการลงสู่พื้นจะต้องย่อเข้าเพื่อลดแรงกระแทกและลงด้วยปลาย
เท้า

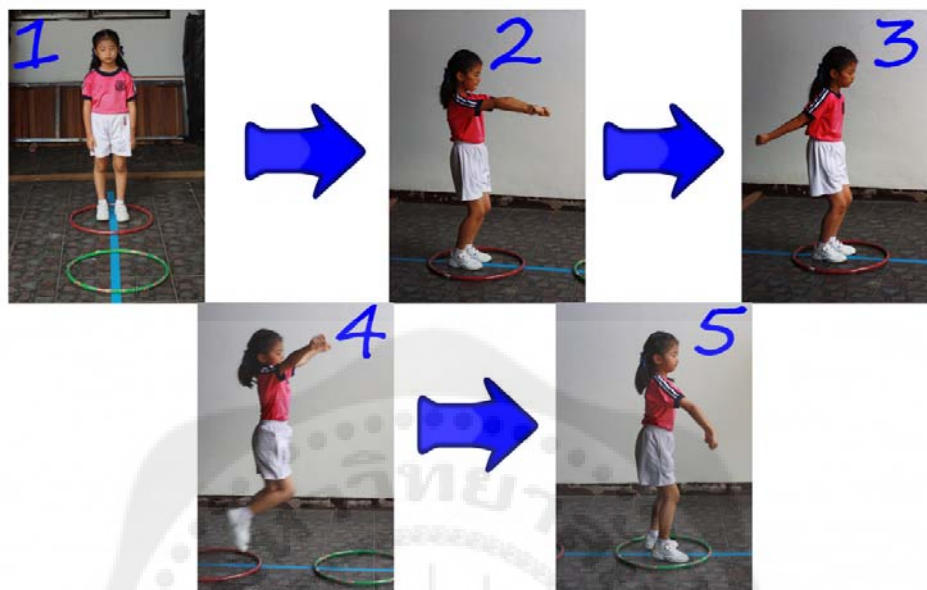
อุปกรณ์

1. ห่วงหรือสีเพื่อทำสัญลักษณ์

วิธีการ

1. วางห่วงสองห่วงให้ห่างกันเล็กน้อย ด้านหน้าของนักเรียน
2. นักเรียนยืนตรงเท้าชิด ตามองไปด้านหน้าหรือมองขึ้นบน
3. นักเรียนย่อเข้าเล็กน้อย มือกางแขนทั้งสองข้าง
4. นักเรียนถีบขาแยกเข้าขึ้นทั้งสองข้างไปด้านหน้า มือกางขึ้นด้านบนยกตัวให้ลอยสูง
5. นักเรียนลอยตัวลงเท้าสัมผัสพื้นย่อเข้าเล็กน้อยลดแรงกระแทก ยืนตรงเท้าชิด

การกระโดด (Jumping)

เกณฑ์การประเมิน

ลำดับ	รายการการประเมิน	ผ่าน	ไม่ผ่าน	หมายเหตุ
1	ตามองตรงไปด้านหน้า			
2	งอตัวเล็กน้อยย่อเข้าแถวแขนไปข้างหน้า			
3	ยกแขนไปข้างหน้า ถีบขา ยกตัวลอย			
4	เท้าสัมผัสพื้น ย่อเข้าลดแรงกระแทก			
5	ทรงตัวได้ไม่ล้ม			

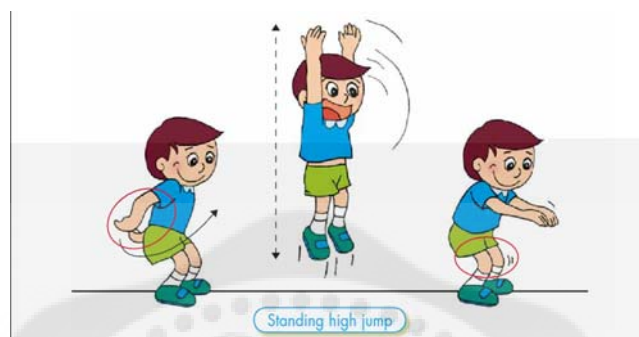
การแปลผล

ข้อ 1-2 ผ่านเกณฑ์มาตรฐานพัฒนาการขั้นพื้นฐาน (ต้องผ่านทุกข้อ) 3 -ข้อมีค่าเท่ากับ 1 คะแนน

ข้อ 3-5 เกณฑ์พัฒนาการขั้นก้าวหน้า ข้อละ 1 คะแนน

0 คะแนน	1 คะแนน	มากกว่า 1 คะแนน
ต้องปรับปรุง	ผ่าน	มีพัฒนาการดี

การยืนกระโดดสูง (Standing high jump) หมายถึง การกระโดดสปริงตัวขึ้นจากพื้นในแนวตั้งจากพื้นโลก และลงสู่พื้นด้วยเท้าทั้งสอง ในการลงสู่พื้นจะต้องย่อเข้าเพื่อลดแรงกระแทกและลงด้วยปลายเท้าเหมือนการกระโดด

อุปกรณ์

-

วิธีการ

1. นักเรียนยืนตรงเท้าชิด
2. นักเรียนย่อตัวลงเล็กน้อยแกว่งแขน
3. นักเรียนถีบขา แกว่งแขนดึงตัวให้สูง ยกตัวขึ้นให้สูงที่สุด
4. นักเรียนลงสู่พื้นโดยขาทั้งสองข้าง ย่อเข้าลดแรงกระแทก ยื่นแขนไปด้านหน้าเพื่อทรงตัว

เกณฑ์การประเมิน

ลำดับ	รายการการประเมิน	ผ่าน	ไม่ผ่าน	หมายเหตุ
1	ตามองตรงไปด้านหน้า			
2	งอตัวเล็กน้อยย่อเข้าแกว่งแขนไปข้างหน้า			
3	ยกแขนไปข้างหน้า ถีบขา ยกตัวลอย			
4	เท้าสัมผัสพื้น ย่อเข่าลดแรงกระแทก			
5	ทรงตัวได้ไม่ล้ม			

การแปลผล

ข้อ 1-2 ผ่านเกณฑ์มาตรฐานพัฒนาการขั้นพื้นฐาน (ต้องผ่านทุกข้อ) 3 -ข้อมีค่าเท่ากับ 1 คะแนน

ข้อ 3-5 เกณฑ์พัฒนาการขั้นก้าวหน้า ข้อละ 1 คะแนน

0 คะแนน	1 คะแนน	มากกว่า 1 คะแนน
ต้องปรับปรุง	ผ่าน	มีพัฒนาการดี

การยืนกระโดดไกล (Standing long jump) หมายถึง การกระโดดสปริงตัวขึ้นจากพื้นในแนวนานกับพื้นโลกไปด้านหน้าหรือหลัง และลงสู่พื้นด้วยเท้าทั้งสอง ในการลงสู่พื้นจะต้องย่อเข้าเพื่อลดแรงกระแทกและลงด้วยปลายเท้าเหมือนการกระโดด

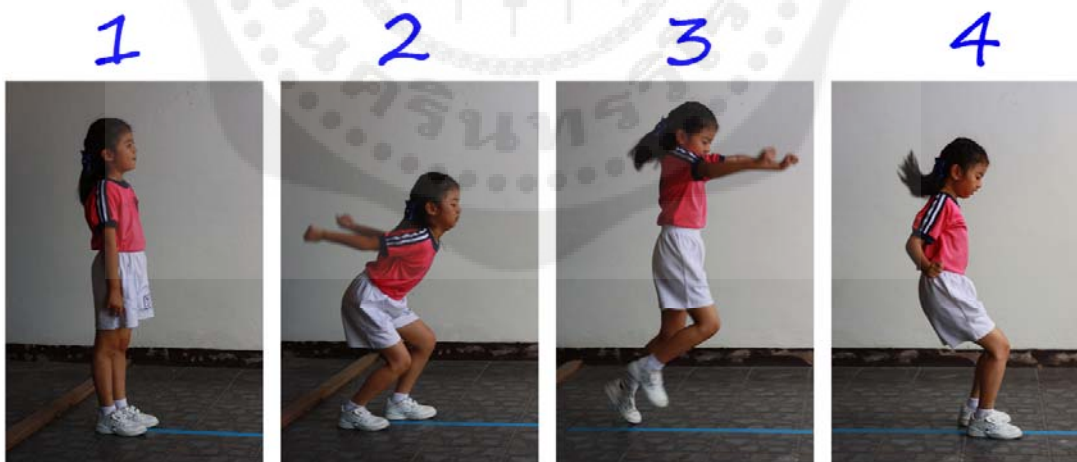

อุปกรณ์

-

วิธีการ

1. นักเรียนยืนตรงเท้าชิด
2. นักเรียนย่อตัวลงเล็กน้อยแกว่งแขน
3. นักเรียนถีบขา แกว่งแขนดังตัวให้สูง ยกตัวลอยไปด้านหน้าให้ไกลที่สุด
4. นักเรียนลงสู่พื้นโดยขาทั้งสองข้าง ย่อเข้าลดแรงกระแทก ยืนแขนไปด้านหน้าเพื่อทรงตัว

เกณฑ์การประเมิน

ลำดับ	รายการการประเมิน	ผ่าน	ไม่ผ่าน	หมายเหตุ
1	ตามองตรงไปด้านหน้า			
2	งอตัวเล็กน้อยย่อเข้าแกว่งแขนไปข้างหน้า			
3	ยกแขนไปข้างหน้า ถีบขา ยกตัวลอย			
4	เท้าสัมผัสพื้น ย่อเข้าลดแรงกระแทก			
5	ทรงตัวได้ไม่ล้ม			

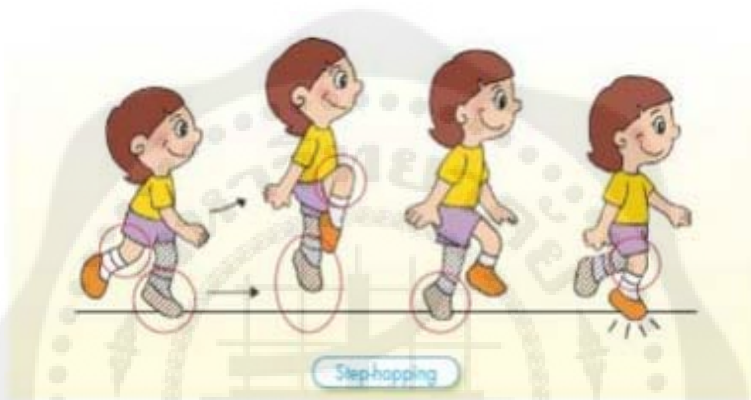
การแปลผล

ข้อ 1-2 ผ่านเกณฑ์มาตรฐานพัฒนาการขั้นพื้นฐาน (ต้องผ่านทุกข้อ) 3 -ข้อมีค่าเท่ากับ 1 คะแนน

ข้อ 3-5 เกณฑ์พัฒนาการขั้นก้าวหน้า ข้อละ 1 คะแนน

0 คะแนน	1 คะแนน	มากกว่า 1 คะแนน
ต้องปรับปรุง	ผ่าน	มีพัฒนาการดี

การกระโดดฮอป (Hopping) หมายถึง การกระโดดที่ใช้การสปริงข้อเท้าใดข้อเท้าหนึ่งแล้วลงสู่พื้นด้วยเท้าหนึ่ง เป็นการการเรียนรู้การรับน้ำหนักและผ่อนน้ำหนักตัว คล้ายๆกับการทำงานของโซ่คอปร์ถยนต์ ข้อเท้าเป็นอวัยวะสำคัญของการเคลื่อนไหวในลักษณะนี้ โดยที่เท้าจะถูกถีบลอยขึ้น ลำตัวตรงในขณะที่กระโดด เนื่องจากการเคลื่อนไหวด้วยเท้าข้างเดียวกัน การเคลื่อนไหวของแขนจึงเป็นเพียงการช่วยประคองในการทรงตัวมิใช่การใช้แขนเพื่อเป็นการกระโดดพาร่างกายให้สูงขึ้น การกระโดดแบบฮอปจะช่วยให้เด็กได้พัฒนาความรู้สึกการเคลื่อนไหวที่จะต้องเน้นความสัมพันธ์ระหว่างเท้าทั้งสองเรียนรู้ในจังหวะควบคู่ไปกับการทรงตัว

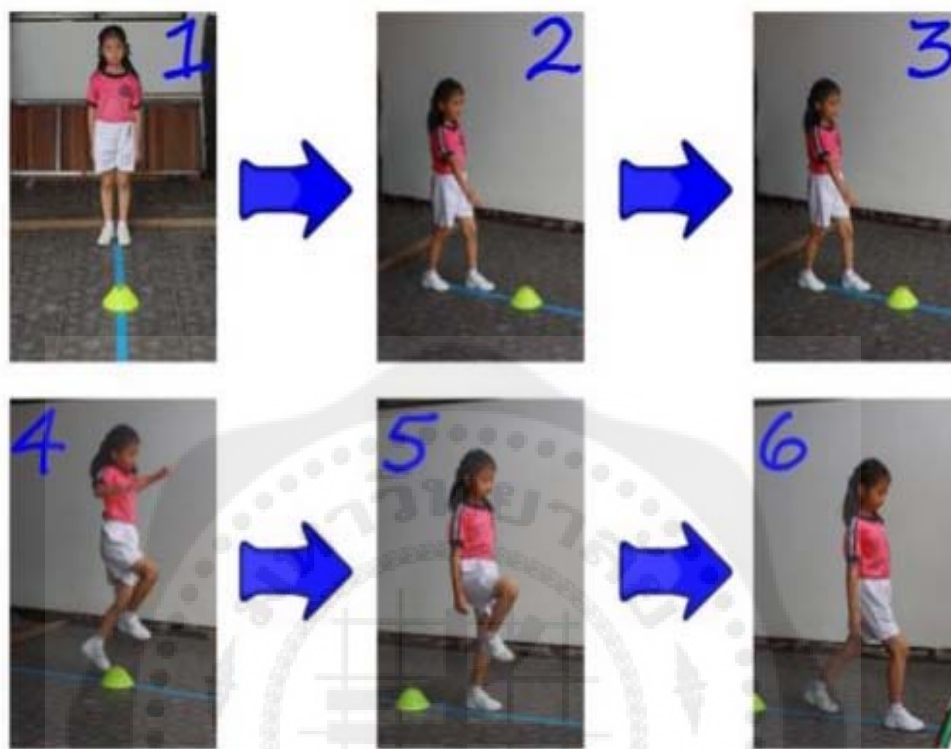
อุปกรณ์

1. โคนหรือสิ่งกีดขวางเล็กๆ

วิธีการ

1. วางโคนด้านหน้าของนักเรียน
2. นักเรียนก้าวขาเดินและถีบตัวลอยขึ้น ลำตัวตั้งตรง ยกเข่าด้านตรงข้ามขึ้นให้ลอยไปด้านหลังผ่านโคน
3. นักเรียนไขว่ห้างที่ถีบตัวลอยขึ้นลงสัมผัสพื้นก่อน ย่อเข่าเล็กน้อยเพื่อลดแรง และขาอีกข้างสัมผัสพื้น พร้อมสำหรับการก้าวเดินต่อไป

การกระโดดฮอป (Hopping)

เกณฑ์การประเมิน

ลำดับ	รายการการประเมิน	ผ่าน	ไม่ผ่าน	หมายเหตุ
1	ตามองตรงไปด้านหน้า			
2	ยกแขนและข้อศอกขึ้นเพื่อพยุงตัว			
3	ยกเข่าลอยไปด้านหน้า			
4	ขาสัมผัสพื้นและเดินต่อไป			

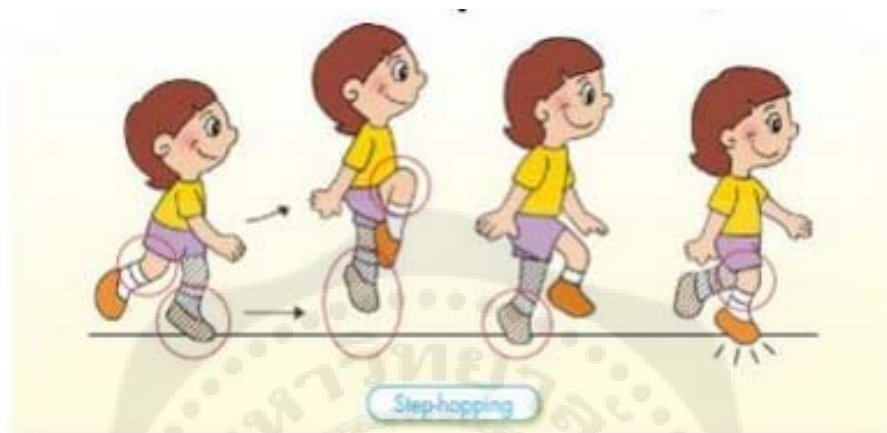
การแปลผล

ข้อ 1-3 ผ่านเกณฑ์มาตรฐานพัฒนาการขั้นพื้นฐาน (ต้องผ่านทุกข้อ) 3 -ข้อมีค่าเท่ากับ 1 คะแนน

ข้อ 4 เกณฑ์พัฒนาการขั้นก้าวหน้า 1 คะแนน

0 คะแนน	1 คะแนน	มากกว่า 1 คะแนน
ต้องปรับปรุง	ผ่าน	มีพัฒนาการดี

การก้าวกระโดดฮอป (Step-Hopping) หมายถึง เป็นการเคลื่อนที่โดยการเดินและการกระโดดที่ใช้การสปริงข้อเท้าได้ข้อเท้าหนึ่งแล้วลงสู่พื้นด้วยเท้าที่นั้นซ้ำๆและต่อเนื่องกัน

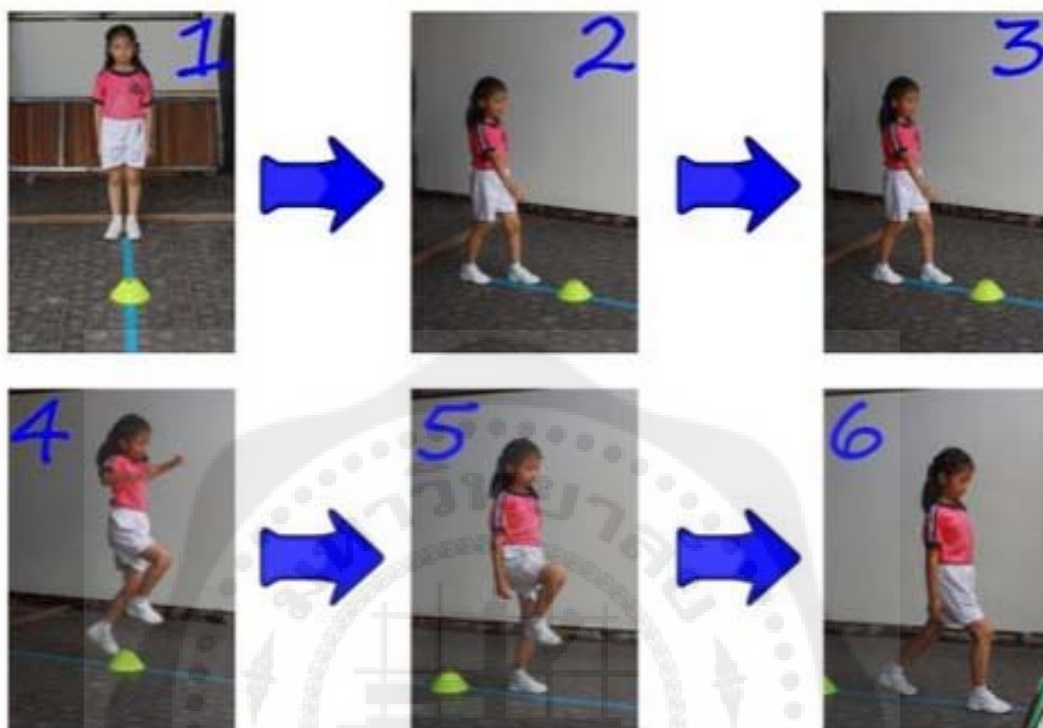
อุปกรณ์

2. โคนหรือสิ่งกีดขวางเล็กๆ

วิธีการ

4. วางโคนด้านหน้าของนักเรียน
5. นักเรียนก้าวขาเดินและถีบตัวลอยขึ้น ลำตัวตั้งตรง ยกเข่าด้านตรงข้ามขึ้นให้ลอยไปด้านหลังผ่านโคน
6. นักเรียนใช้ขาข้างที่ถีบตัวลอยขึ้นลงสัมผัสพื้นก่อน ย่อเข้าเล็กน้อยเพื่อลดแรง และขาอีกข้างสัมผัสพื้น พร้อมสำหรับการก้าวเดินต่อไป

การก้าวกระโดดฮอป (Step-Hopping)

เกณฑ์การประเมิน

ลำดับ	รายการการประเมิน	ผ่าน	ไม่ผ่าน	หมายเหตุ
1	ตามองตรงไปด้านหน้า			
2	ก้าวเดินไปข้างหน้า			
3	ยกแขนและข้อศอกขึ้นเพื่อพยุงตัว			
4	ยกเข่าลอยไปด้านหน้า			
5	ขาสัมผัสพื้นและเดินต่อไป			

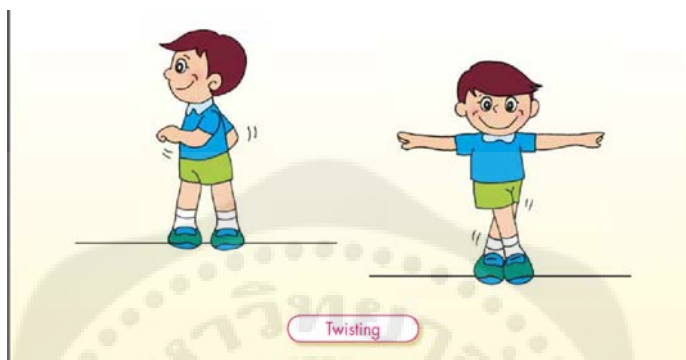
การแปลผล

ข้อ 1-3 ผ่านเกณฑ์มาตรฐานพัฒนาการขั้นพื้นฐาน (ต้องผ่านทุกข้อ) 3 -ข้อมีค่าเท่ากับ 1 คะแนน

ข้อ 4-5 เกณฑ์พัฒนาการขั้นก้าวหน้า 1 คะแนน

0 คะแนน	1 คะแนน	มากกว่า 1 คะแนน
ต้องปรับปรุง	ผ่าน	มีพัฒนาการดี

การหมุนตัว การบิดตัว (Twisting) หมายถึง เกิดขึ้นเมื่อส่วนต่างๆของร่างกายข้ามเส้นกึ่งกลางของร่างกาย (เช่นถอยกลับไปหาอะไรบางอย่างโดยไม่ต้องขยับเท้า) นี้จะสร้างความท้าทายด้านเสถียรภาพของบุตรหลานของคุณเป็นศูนย์กลางของแรงโน้มถ่วงได้เปลี่ยนไปในขณะที่ฐานของการสนับสนุนยังคงไม่เปลี่ยนแปลง

อุปกรณ์ -

วิธีการ

1. นักเรียนยืนเท้าห่างกันเล็กน้อย พับศอกขึ้นเล็กน้อยชิดลำตัว
2. นักเรียนนำขาข้างหนึ่งมาไขว้ทับอีกข้างหนึ่งอยู่กับที่ ยึดแขนออกตั้งฉากกับลำตัวในระดับไหล่
3. นักเรียนกลับตัวไปด้านหลังให้ขากลับมาไม่ทับกัน ยึดแขนออกตั้งฉากกับลำตัวในระดับไหล่เพื่อทรงตัว และห้ามหลับตา
4. นักเรียนกลับมายืนในท่าพร้อมแต่กลับด้านกับตอนเริ่มต้น

การหมุนตัว การบิดตัว (Twisting)

เกณฑ์การประเมิน

ลำดับ	รายการการประเมิน	ผ่าน	ไม่ผ่าน	หมายเหตุ
1	ตามองตรงไปด้านหน้า			
2	หมุนตัวได้ครบรอบ			
3	ยืนตรงไม่เสียสมดุล			

การแปลผล

ข้อ 1 ผ่านเกณฑ์มาตรฐานพัฒนาการขั้นพื้นฐาน 1 คะแนน

ข้อ 2-3 เกณฑ์พัฒนาการขั้นก้าวหน้า 1 คะแนน

0 คะแนน	1 คะแนน	มากกว่า 1 คะแนน
ต้องปรับปรุง	ผ่าน	มีพัฒนาการดี

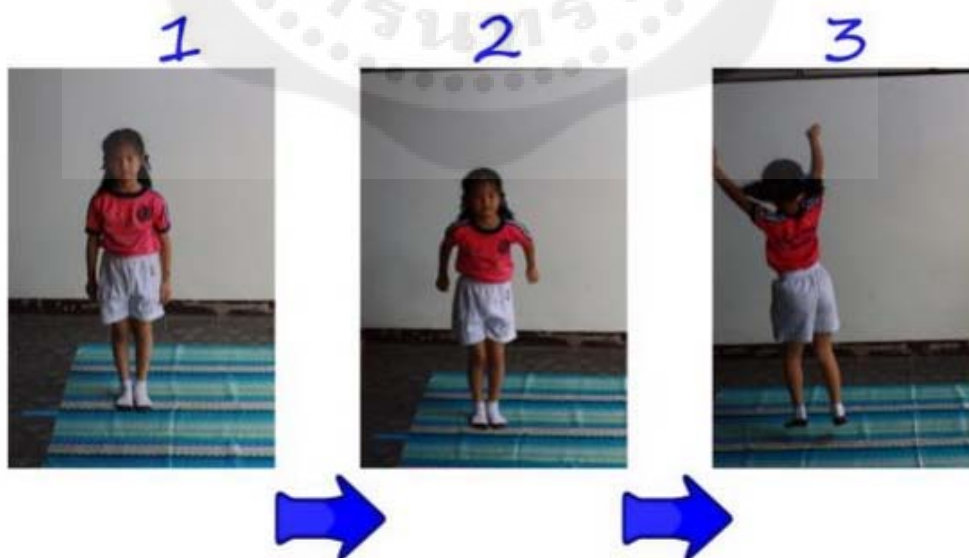
การกลับตัวในอากาศ (Airborne turning) หมายถึง ความสามารถในการจัดระเบียบของร่างกายขณะเคลื่อนที่อยู่ในอากาศหรือเป็นการกลับตัวกลางอากาศ

อุปกรณ์ -

วิธีการ

1. นักเรียนยืนตรงเท้าชิด ตามองไปด้านหน้าหรือมองขึ้นบน
2. นักเรียนย่อเข่าเล็กน้อย มือแกว่งแขนทั้งสองข้าง
3. นักเรียนถีบขาแยกเข่าขึ้นทั้งสองข้างไปด้านหน้า มือแกว่งขึ้นด้านบนยกตัวให้ลอยสูง
4. นักเรียนหมุนตัวกลางอากาศก่อนลงสู่พื้น
5. นักเรียนลอยตัวลงสู่พื้นเท้าสัมผัสพื้นย่อเข่าเล็กน้อยลดแรงกระแทก ยืนตรงเท้าชิด

เกณฑ์การประเมิน

ลำดับ	รายการการประเมิน	ผ่าน	ไม่ผ่าน	หมายเหตุ
1	ตามองตรงไปด้านหน้า			
2	หมุนตัวได้ครบรอบ			
3	ยืนตรงไม่เสียสมดุล			

การแปลผล

ข้อ 1 ผ่านเกณฑ์มาตรฐานพัฒนาการขั้นพื้นฐาน 1 คะแนน

ข้อ 2-3 เกณฑ์พัฒนาการขั้นก้าวหน้า 1 คะแนน

0 คะแนน	1 คะแนน	มากกว่า 1 คะแนน
ต้องปรับปรุง	ผ่าน	มีพัฒนาการดี

การงอตัว (Curling) หมายถึงความสามารถในการจัดร่างกายในแนวนานกับพื้นโลกให้สามารถเคลื่อนที่ในลักษณะของการหมุนตัวในแนวราบ

อุปกรณ์

1. เบาะหรือผ้ารอง

วิธีการ

1. นักเรียนนั่งขาชิด ยืดขาตรงไปด้านหน้า มือสัมผัสพื้น
2. นักเรียนเอนตัวถ่วงน้ำหนักไปด้านหลัง และยกขาทั้งสองข้างให้ลอยขึ้นเป็นรูปตัว V มือสัมผัสพื้นทรงตัว
3. นักเรียนพับเข่าแตะบริเวณหน้าอก มือสัมผัสบริเวณหัวเข่าดึงเข้าชิดลำตัว
4. นักเรียนกลิ้งไปด้านข้าง (ซ้าย/ขวา)
5. นักเรียนยืนขาออกไปด้านหน้า อยู่ในท่านั่ง มือสัมผัสพื้นทรงตัว กลับสู่ท่าเริ่มต้น

เกณฑ์การประเมิน

ลำดับ	รายการการประเมิน	ผ่าน	ไม่ผ่าน	หมายเหตุ
1	นั่งตามองตรงไปด้านหน้า			
2	เก็บคอ งอเข่าเข้าหาลำตัว			
3	หมุนตัวหรือกลิ้ง			
4	กลับมานั่งในท่าเริ่มต้น			

การแปลผล

ข้อ 1-2 ผ่านเกณฑ์มาตรฐานพัฒนาการขั้นพื้นฐาน (ต้องผ่านทุกข้อ) 2 -ข้อมีค่าเท่ากับ 1 คะแนน

ข้อ 3-4 เกณฑ์พัฒนาการขั้นก้าวหน้า ข้อละ 1 คะแนน

0 คะแนน	1 คะแนน	มากกว่า 1 คะแนน
ต้องปรับปรุง	ผ่าน	มีพัฒนาการดี

การนอนกลิ้ง (Straight sideward rolling) หมายถึงความสามารถในการจัดร่างกายในแนวนานกับพื้นโลกให้สามารถเคลื่อนที่ในลักษณะของการหมุนตัวในแนวนราบหรือการกลิ้ง

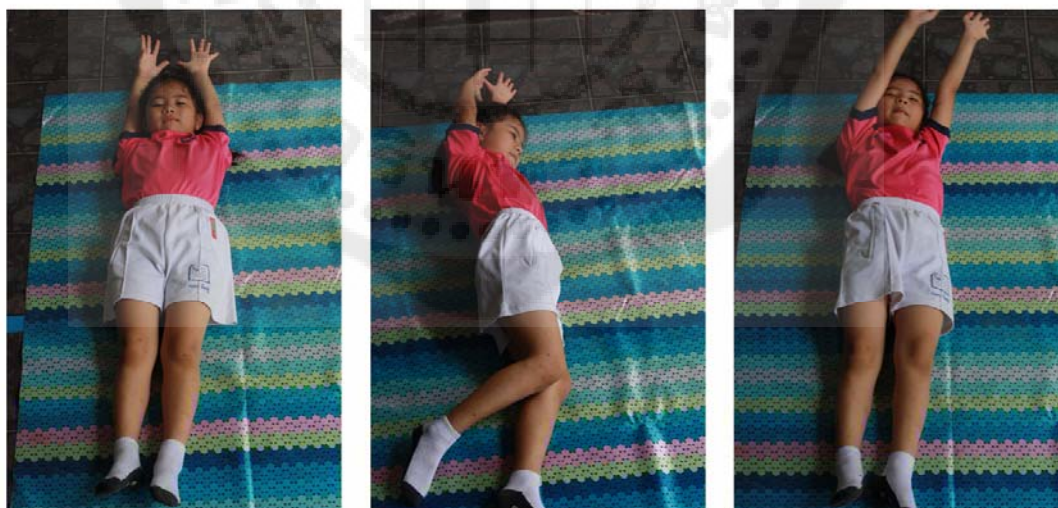

อุปกรณ์

1. เบาะหรือผ้ารอง

วิธีการ

1. นักเรียนนอนในลักษณะตัวตรงแขนเหยียดตรงเหนือศีรษะ ขาเหยียดตรง
2. นักเรียนกลิ้งไปด้านข้าง(ซ้าย/ขวา) หนึ่งรอบโดยการเกร็งตัวให้อยู่ในท่าเดิม
3. นักเรียนกลับมาอนในท่าเริ่มต้น

1 ➡ 2 ➡ 3

เกณฑ์การประเมิน

ลำดับ	รายการการประเมิน	ผ่าน	ไม่ผ่าน	หมายเหตุ
1	นอนรอบกับพื้นจัดแขนขาโดยตรง			
2	ถ่ายน้ำหนักไปด้านใดด้านหนึ่งเพื่อเริ่มกลิ้ง			
3	หมุนตัว 1 รอบ			
4	กลับมานั่งในท่าเริ่มต้น			

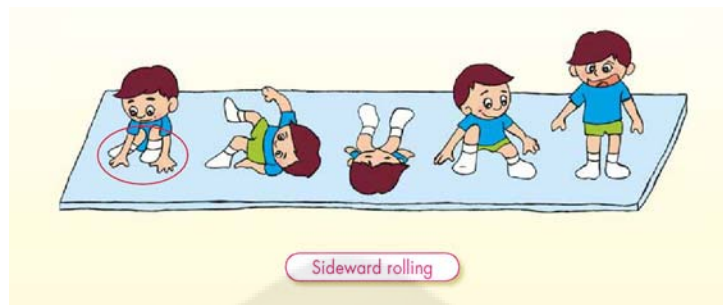
การแปลผล

ข้อ 1-2 ผ่านเกณฑ์มาตรฐานพัฒนาการขั้นพื้นฐาน (ต้องผ่านทุกข้อ) 2 -ข้อมีค่าเท่ากับ 1 คะแนน

ข้อ 3-4 เกณฑ์พัฒนาการขั้นก้าวหน้า ข้อละ 1 คะแนน

0 คะแนน	1 คะแนน	มากกว่า 1 คะแนน
ต้องปรับปรุง	ผ่าน	มีพัฒนาการดี

การล้มตัวไปด้านข้าง (Sideward rolling) หมายถึง ความสามารถในการลดการกระแทกขณะล้มหรือเปลี่ยนแปลงอิริยาบถอย่างรวดเร็วจากการนั่งเป็นการยืน

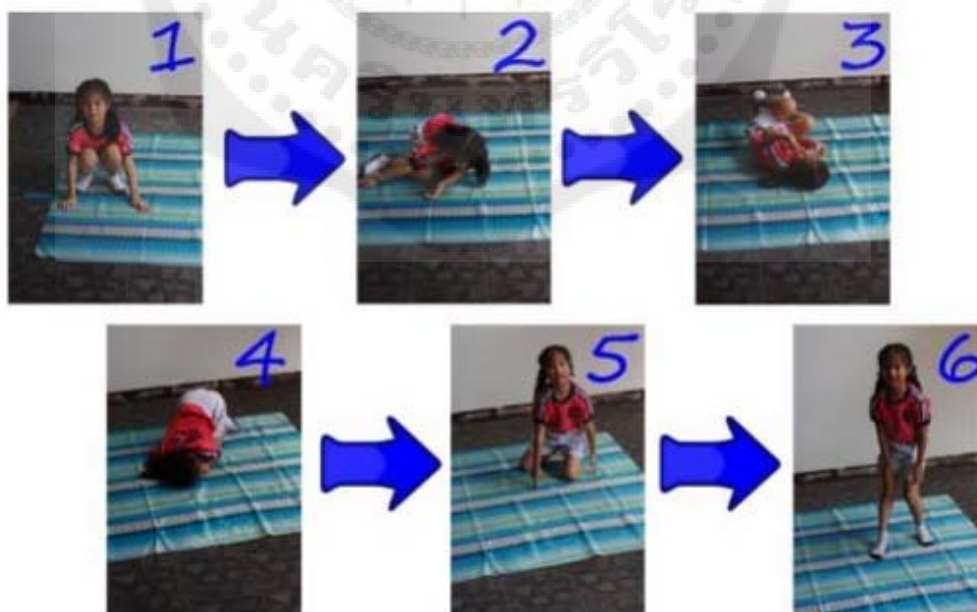

อุปกรณ์

1. เบาะหรือผ้ารอง

วิธีการ

1. นักเรียนนั่งกับพื้นลักษณะชันเข่า
2. นักเรียนล้มตัวลงด้านข้าง (ซ้าย/ขวา) ใช้แขนสัมผัสพื้นเพื่อทรงตัว
3. นักเรียนกลิ้งตัวหนึ่งรอบ
4. นักเรียนใช้แขนและเข่าทรงตัวเพื่อลุกขึ้นนั่งและยืนตรง

เกณฑ์การประเมิน

ลำดับ	รายการการประเมิน	ผ่าน	ไม่ผ่าน	หมายเหตุ
1	นั่งท่าพร้อม			
2	ถ่าน้ำหนักไปด้านใดด้านหนึ่งเพื่อเริ่มกลิ้ง			
3	หมุนตัว 1 รอบ			
4	ยืนตรง			

การแปลผล

ข้อ 1-2 ผ่านเกณฑ์มาตรฐานพัฒนาการขั้นพื้นฐาน (ต้องผ่านทุกข้อ) 2 -ข้อมีค่าเท่ากับ 1 คะแนน

ข้อ 3-4 เกณฑ์พัฒนาการขั้นก้าวหน้า ข้อละ 1 คะแนน

0 คะแนน	1 คะแนน	มากกว่า 1 คะแนน
ต้องปรับปรุง	ผ่าน	มีพัฒนาการดี

การเคลื่อนไหวแบบประสานสัมพันธ์ของระบบประสาทกับกล้ามเนื้อ
(Neuro muscle coordination movement)

การเตะ (Kicking) หมายถึง การทรงตัวบนขาข้างใดข้างหนึ่งเพื่อให้เกิดความสมดุลในขณะที่ขาอีกข้างต้องเหวี่ยงไปกระทบกับวัตถุที่ต้องการเช่น ลูกบอล เป็นต้น

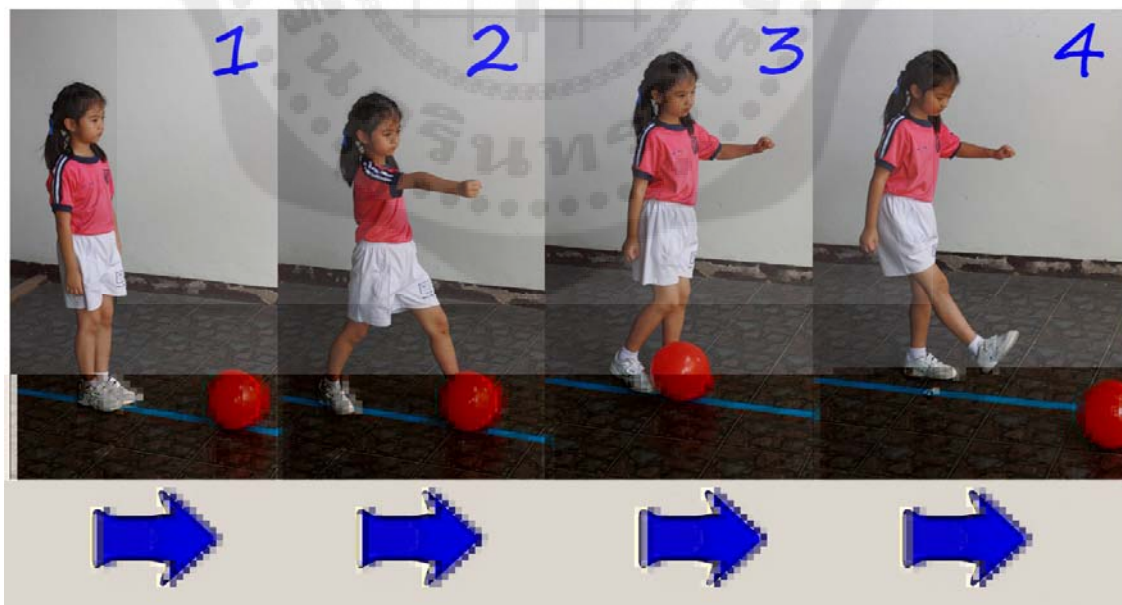

อุปกรณ์

1. ลูกบอล

วิธีการ

1. นักเรียนยืนหลังลูกบอลห่างพอประมาณ ตามองที่ลูกบอล
2. นักเรียนก้าวเท้าเข้าหาลูกบอล วางเท้าใกล้หรือข้างลูกบอล
3. นักเรียนยกเข่าเล็กน้อย แกว่งขาอีกข้างไปด้านหน้าเข้าหาลูกบอล และบิดสะโพก
4. นักเรียนใช้เท้าสัมผัสลูกบอล ส่งไปด้านหน้า และพอลไล่ ทู

เกณฑ์การประเมิน

ลำดับ	รายการการประเมิน	ผ่าน	ไม่ผ่าน	หมายเหตุ
1	ตามองบอล			
2	ก้าวขาไปด้านหน้า วางเท้าใกล้บอล			
3	ยกขาพร้อมเคลื่อนเข้าหาบอล			
4	บิดสะโพ			
5	เตะบอล			
6	ดึงแขนเพื่อสร้างสมดุล			
7	ขาส่งแรงพอลโ้ ทรู			

การแปลผล

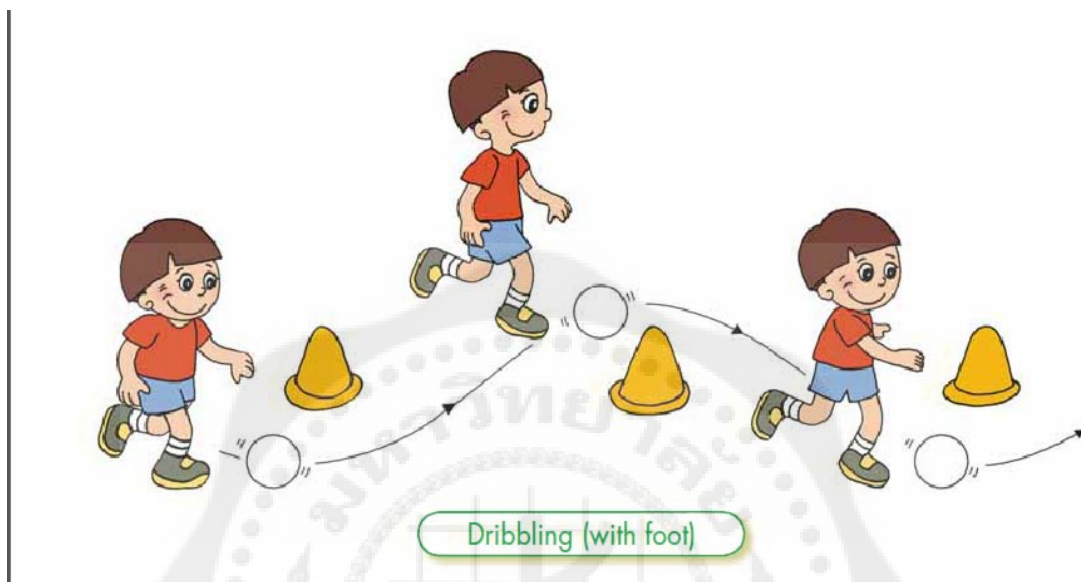
ข้อ 1-2 ผ่านเกณฑ์มาตรฐานพัฒนาการขั้นพื้นฐาน (ต้องผ่านทุกข้อ) 2 -ข้อมีค่าเท่ากับ 1 คะแนน

ข้อ 3-7 เกณฑ์พัฒนาการขั้นก้าวหน้า ข้อละ 1 คะแนน

0 คะแนน	1 คะแนน	มากกว่า 1 คะแนน
ต้องปรับปรุง	ผ่าน	มีพัฒนาการดี

การเตะบอลด้วยเท้า (Dribbling with foot) หมายถึง การทรงตัวและควบคุมบอลด้วยหลังเท้าหรือข้างเท้าเป็นทักษะขั้นสูงที่เด็กๆ ส่วนใหญ่ทำได้ยาก

Dribbling (with foot)

อุปกรณ์

1. ลูกบอล
2. โคนหรือสิ่งกีดขวางเล็กๆ

วิธีการ

1. นักเรียนยืนหลังลูกบอลห่างพอประมาณ ตามองที่ลูกบอล
2. นักเรียนใช้เท้าสัมผัสบอลให้ไปข้างหน้าเล็กน้อย และเคลื่อนที่ตาม
3. นักเรียนใช้เท้าบังคับทิศทาง การเคลื่อนที่ของลูกบอลไปในทิศทางที่ต้องการ
4. นักเรียนสามารถบังคับลูกบอลหลบหลีกโคนหรือสิ่งกีดขวางเล็กๆ ได้

เกณฑ์การประเมิน

ลำดับ	รายการการประเมิน	ผ่าน	ไม่ผ่าน	หมายเหตุ
1	ตามองบอล			
2	ก้าวขาไปด้านหน้า และสัมผัสบอล			
3	เคลื่อนที่ไปพร้อมลูกบอล			
4	หลบสิ่งกีดขวางได้			
5	ลูกบอลไม่ห่างจากเท้า			

การแปลผล

ข้อ 1-2 ผ่านเกณฑ์มาตรฐานพัฒนาการขั้นพื้นฐาน (ต้องผ่านทุกข้อ) 2 -ข้อมีค่าเท่ากับ 1 คะแนน

ข้อ 3-5 เกณฑ์พัฒนาการขั้นก้าวหน้า ข้อละ 1 คะแนน

0 คะแนน	1 คะแนน	มากกว่า 1 คะแนน
ต้องปรับปรุง	ผ่าน	มีพัฒนาการดี

การหยุดบอลด้วยเท้า (Trapping a rolling ball) หมายถึง การคาดคะเนระยะจากวัตถุก่อนถึงตัวโดยใช้เท้าหยุดบอล เป็นการทำงานประสานกันระหว่างตากับเท้าในการหยุดบอล

Trapping (a rolling ball)

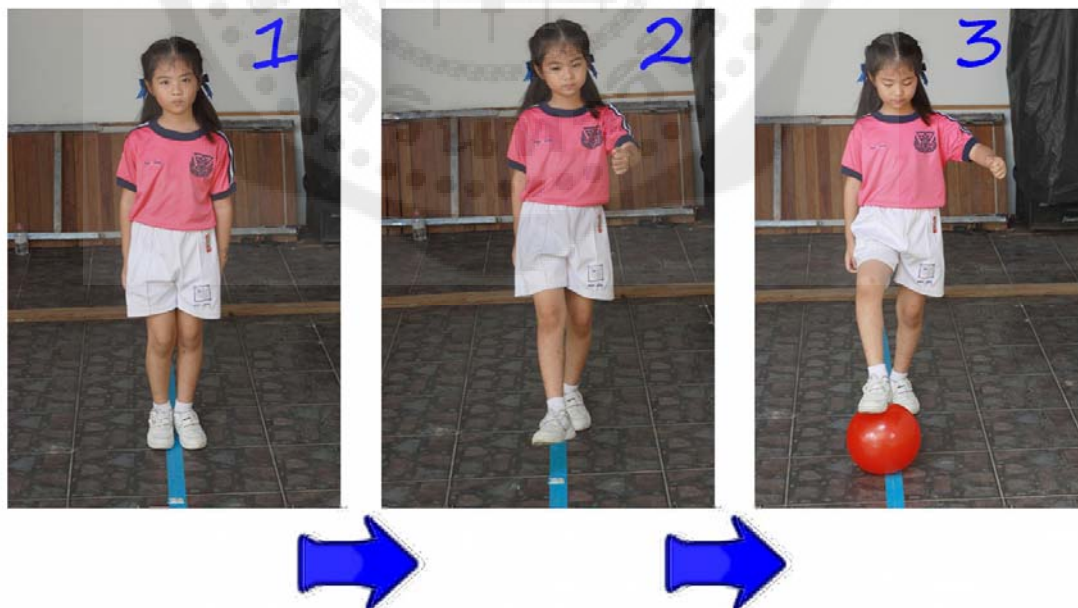

อุปกรณ์

1. ลูกบอล

วิธีการ

1. นักเรียนยืนหันหน้าหาลูกบอลห่างพอประมาณ ตามองที่ลูกบอล
2. นักเรียนเคลื่อนขาเข้าหาบอล ยกเข่าขึ้น เปิดฝ่าเท้าหนึ่งข้าง รอรับลูกบอล
3. นักเรียนใช้ฝ่าเท้าหยุดลูกบอลให้นิ่ง

เกณฑ์การประเมิน

ลำดับ	รายการการประเมิน	ผ่าน	ไม่ผ่าน	หมายเหตุ
1	ตามองบอล			
2	ทรงตัวและยกขาเพื่อหยุดลูกบอล			
3	ลูกบอลหยุดอยู่ได้เท่า			

การแปลผล

ข้อ 1-2 ผ่านเกณฑ์มาตรฐานพัฒนาการขั้นพื้นฐาน (ต้องผ่านทุกข้อ) 2 -ข้อมีค่าเท่ากับ 1 คะแนน

ข้อ 3 เกณฑ์พัฒนาการขั้นก้าวหน้า ข้อละ 1 คะแนน

0 คะแนน	1 คะแนน	มากกว่า 1 คะแนน
ต้องปรับปรุง	ผ่าน	มีพัฒนาการดี

การส่งและรับบอล (Passing and catching) หมายถึง ลักษณะของการรับและส่งลูกบอลระหว่างบุคคลหรือพื้นที่หนึ่ง

อุปกรณ์

1. ลูกบอล

วิธีการ

1. นักเรียนจับคู่ 2 คน ยืนหันหน้าเข้าหากัน หนึ่งคนถือบอล
2. นักเรียนที่ถือบอลส่งบอลให้คู่ โดยการโยนบอลให้ลอยสูงตกบริเวณด้านหน้าของคู่
3. นักเรียนที่ไม่มีบอลให้รอรับบอลจากคู่
4. ให้นักเรียนทำสลับกันอย่างต่อเนื่องโดยเพิ่มความเร็วและระยะห่างขึ้น

เกณฑ์การประเมิน

ลำดับ	รายการการประเมิน	ผ่าน	ไม่ผ่าน	หมายเหตุ
1	ตามองลูกบอล			
2	ยกแขนและผลักลูกบอล			
3	ลูกบอลตรงหาเพื่อน			
4	ยื่นมือเตรียมรับลูกบอล			
5	บอลสัมผัสมือและผ่อนแรง			
6	บอลอยู่ในช่องแขน			

การแปลผล

ข้อ 1 และ 4 ผ่านเกณฑ์มาตรฐานพัฒนาการขั้นพื้นฐาน (ต้องผ่านทั้ง 2 ข้อ) มีค่าเท่ากับ 1 คะแนน

ข้อ 2-3 และ 5-6 เกณฑ์พัฒนาการขั้นก้าวหน้า ข้อละ 1 คะแนน

0 คะแนน	1 คะแนน	มากกว่า 1 คะแนน
ต้องปรับปรุง	ผ่าน	มีพัฒนาการดี

Under-arm throwing

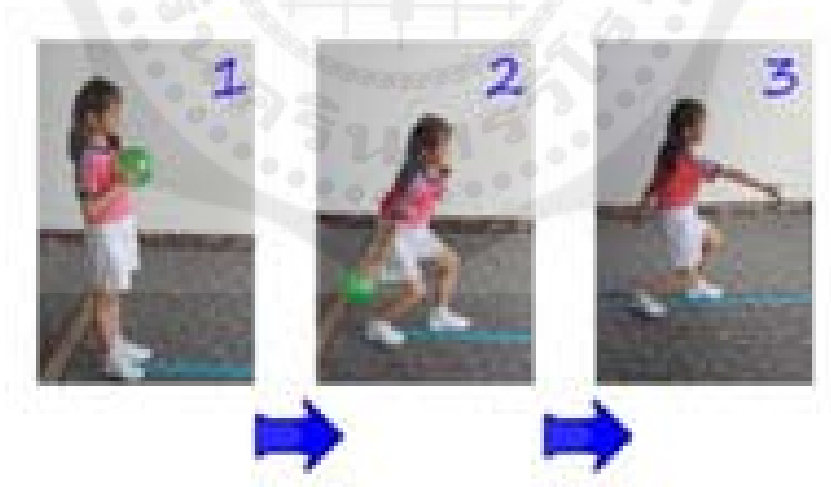

อุปกรณ์

1. ลูกบอล

วิธีการ

1. นักเรียนยืนแยกเท้าเล็กน้อย ย่อเข่า มือถือลูกบอลบริเวณด้านหน้าลำตัว ตามองไปข้างหน้า
2. นักเรียนก้าวเท้าไปด้านหน้าหนึ่งข้าง คร่ำมือข้างที่มีบอลแกว่งไปด้านหลัง มืออีกข้างยึดไปด้านหน้า
3. นักเรียนถอยน้ำหนักไปขาต้านที่อยู่ข้างหน้า ย่อตัว แกว่งแขนข้างที่มีบอลไปด้านหน้าในลักษณะหงายมือ
4. นักเรียนสะบัดข้อมือปล่อยบอลด้านหน้าตัว และฟอลโลว์ ทู
- 5.

เกณฑ์การประเมิน

ลำดับ	รายการการประเมิน	ผ่าน	ไม่ผ่าน	หมายเหตุ
1	ตามมองไปด้านหน้า			
2	ถือบอลหน้าลำตัวในท่าพร้อม			
3	ย่อตัวเล็กน้อย			
4	กลิ้งบอลไปด้านหน้า			
5	แขนแข็งแรงและพอลไล์ ทูรู			

การแปลผล

ข้อ 1-2 ผ่านเกณฑ์มาตรฐานพัฒนาการขั้นพื้นฐาน (ต้องผ่านทั้ง 2 ข้อ) มีค่าเท่ากับ 1 คะแนน

ข้อ 3-5 เกณฑ์พัฒนาการขั้นก้าวหน้า ข้อละ 1 คะแนน

0 คะแนน	1 คะแนน	มากกว่า 1 คะแนน
ต้องปรับปรุง	ผ่าน	มีพัฒนาการดี

Over-arm throwing

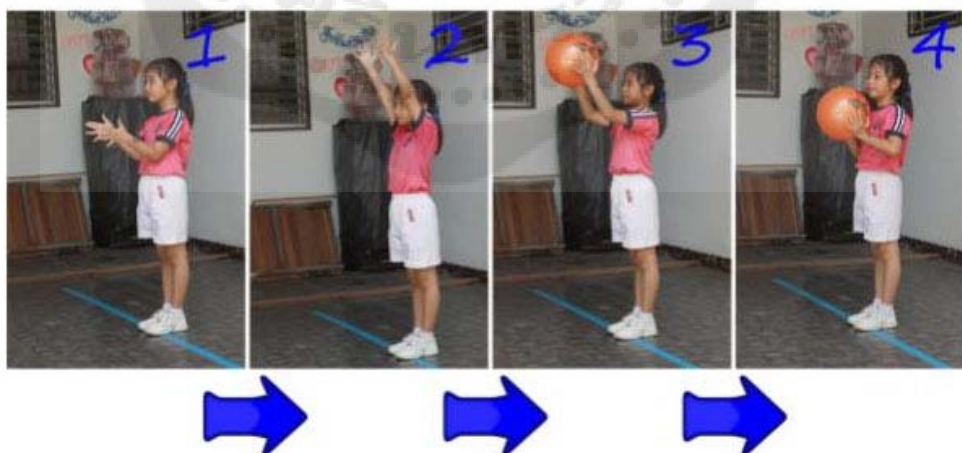

อุปกรณ์

1. ลูกบอล

วิธีการ

1. นักเรียนยืนหันด้านข้างให้เป้าหมาย แยกเท้าเล็กน้อย ย่อเข่า มือถือลูกบอลบริเวณด้านข้างลำตัว ตามองไปหาเป้าหมาย
2. นักเรียนยกแขนข้างที่มีบอลให้สูงเหนือศีรษะบริเวณด้านหลังลำตัว
3. นักเรียนบิดสะโพกหันหน้าหาเป้าหมาย และเหวี่ยงแขนข้างที่ถือบอลไปด้านหน้าให้ผ่านข้างศีรษะ
4. นักเรียนสะบัดข้อมือปล่อยบอลด้านหน้าตัว และฟอลโลว์ ทู

เกณฑ์การประเมิน

ลำดับ	รายการการประเมิน	ผ่าน	ไม่ผ่าน	หมายเหตุ
1	ตามมองไปด้านหน้า			
2	ถือลูกบอลหน้าลำตัวในท่าพร้อม			
3	ยกลูกบอลเหนือไหล่			
4	บิดไหล่และส่งลูกบอลไปด้านหน้า			
5	แขนแข็งแรงและพอลโล่ ทู			

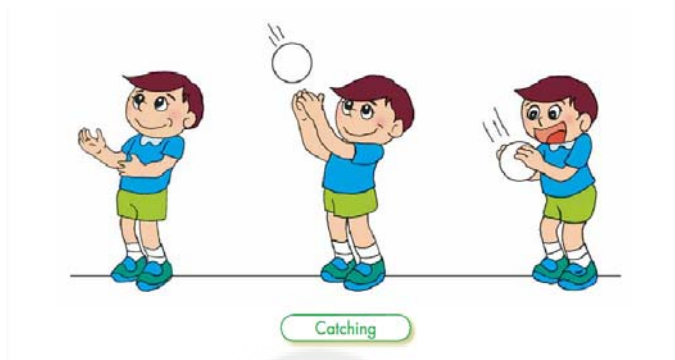
การแปลผล

ข้อ 1-3 ผ่านเกณฑ์มาตรฐานพัฒนาการขั้นพื้นฐาน (ต้องผ่านทั้ง 2 ข้อ) มีค่าเท่ากับ 1 คะแนน

ข้อ 4-5 เกณฑ์พัฒนาการขั้นก้าวหน้า ข้อละ 1 คะแนน

0 คะแนน	1 คะแนน	มากกว่า 1 คะแนน
ต้องปรับปรุง	ผ่าน	มีพัฒนาการดี

Catching

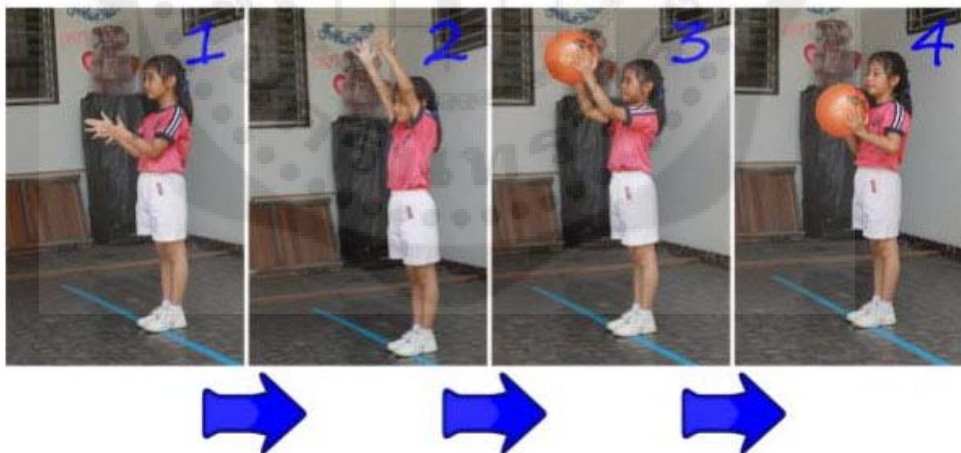

อุปกรณ์

1. ลูกบอล

วิธีการ

1. นักเรียนยืนหันหน้าหาลูกบอล ตามองที่ลูกบอล ยื่นแขนไปด้านหน้าจับข้อศอกเล็กน้อย
2. นักเรียนเลื่อนแขนเข้าหาลูกบอลเพื่อรับ
3. นักเรียนใช้ฝ่ามือและนิ้วสัมผัสบอลเพื่อรับลูกบอล
4. นักเรียนรับลูกบอลได้อยู่ในมือ

เกณฑ์การประเมิน

ลำดับ	รายการการประเมิน	ผ่าน	ไม่ผ่าน	หมายเหตุ
1	ตามมองไปที่ลูกบอล			
2	ยื่นมือออกไปหน้าลำตัวเพื่อรอรับลูกบอล			
3	ขยับแขนเข้าหาลูกบอลที่ลอยมาหา			
4	ฝ่ามือสัมผัสลูกบอล			
5	ลูกบอลหยุดนิ่งในอ้อมแขน			

การแปลผล

ข้อ 1-2 ผ่านเกณฑ์มาตรฐานพัฒนาการขั้นพื้นฐาน (ต้องผ่านทั้ง 2 ข้อ) มีค่าเท่ากับ 1 คะแนน

ข้อ 3-5 เกณฑ์พัฒนาการขั้นก้าวหน้า ข้อละ 1 คะแนน

0 คะแนน	1 คะแนน	มากกว่า 1 คะแนน
ต้องปรับปรุง	ผ่าน	มีพัฒนาการดี

การรับบอลโดยการกลิ้ง (Catching a rolling ball) หมายถึง การคาดคะเนระยะจากวัตถุก่อนถึงตัวโดยการใช้มือรับบอล เป็นการทำงานประสานกันระหว่างตากับมือในการรับบอล

Catching a rolling ball

อุปกรณ์

1. ลูกบอล

วิธีการ

1. นักเรียนยืนหันหน้าหาลูกบอล ตามองที่ลูกบอล ยื่นแขนไปด้านหน้าจับข้อศอกเล็กน้อย
2. นักเรียนย่อตัวรอรับบอล เลื่อนแขนเข้าหาลูกบอลเพื่อรับ
3. นักเรียนใช้ฝ่ามือและนิ้วสัมผัสบอลเพื่อรับลูกบอล
4. นักเรียนรับลูกบอลได้อยู่ในมือ และยืนขึ้น

เกณฑ์การประเมิน

ลำดับ	รายการการประเมิน	ผ่าน	ไม่ผ่าน	หมายเหตุ
1	ตามมองไปที่ลูกบอล			
2	ยื่นมือออกไปหน้าลำตัวเพื่อรอรับลูกบอล			
3	ขยับแขนเข้าหาลูกบอลที่ลอยมาหา			
4	ฝ่ามือสัมผัสลูกบอล			
5	ลูกบอลหยุดนิ่งในอ้อมแขน			

การแปลผล

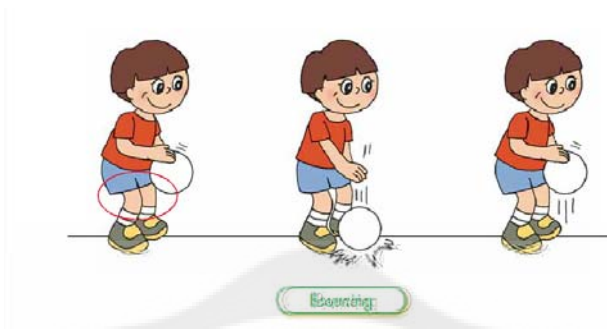
ข้อ 1-2 ผ่านเกณฑ์มาตรฐานพัฒนาการขั้นพื้นฐาน (ต้องผ่านทั้ง 2 ข้อ) มีค่าเท่ากับ 1 คะแนน

ข้อ 3-5 เกณฑ์พัฒนาการขั้นก้าวหน้า ข้อละ 1 คะแนน

0 คะแนน	1 คะแนน	มากกว่า 1 คะแนน
ต้องปรับปรุง	ผ่าน	มีพัฒนาการดี

การเดาะบอล (Bouncing) หมายถึง การทำงานประสานกันระหว่างตากับมือในการควบคุมลูกบอลให้กระดอนจากพื้นกลับสู่มือ

Bouncing

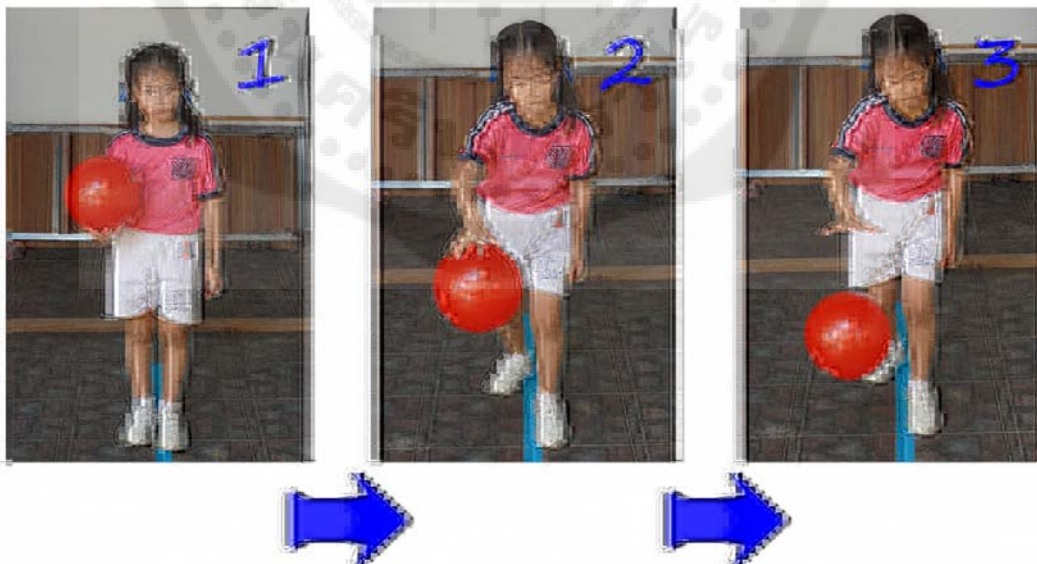

อุปกรณ์

1. ลูกบอล

วิธีการ

1. นักเรียนยืนแยกเท้าเล็กน้อย ย่อเข่า มือถือลูกบอลบริเวณด้านหน้าลำตัว
2. นักเรียนกดบอลลงกระทบพื้นด้วยมือข้างเดียว โดยใช้การกดของข้อมือและปลายนิ้ว (ไม่ใช้การตีลูกบอลลงสู่พื้น) ทำติดต่อกัน 5 – 10 ครั้ง

เกณฑ์การประเมิน

ลำดับ	รายการการประเมิน	ผ่าน	ไม่ผ่าน	หมายเหตุ
1	ตามมองไปที่ลูกบอล			
2	ยื่นมือลูกบอลออกไปหน้าลำตัวในท่าพร้อม			
3	ใช้มือกดลูกบอลให้กระดอนกับพื้น			
4	สามารถทำได้ต่อเนื่อง			

การแปลผล

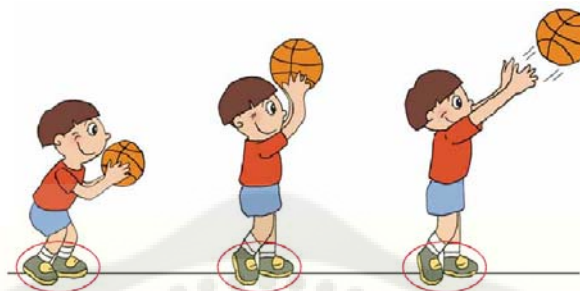
ข้อ 1-3 ผ่านเกณฑ์มาตรฐานพัฒนาการขั้นพื้นฐาน (ต้องผ่านทั้ง 2 ข้อ) มีค่าเท่ากับ 1 คะแนน

ข้อ 4 เกณฑ์พัฒนาการขั้นก้าวหน้า ข้อละ 1 คะแนน

0 คะแนน	1 คะแนน	มากกว่า 1 คะแนน
ต้องปรับปรุง	ผ่าน	มีพัฒนาการดี

การยิงประตู (Shooting) หมายถึง ความสามารถในการควบคุมลูกบอลให้ไปยังเป้าหมายได้อย่างแม่นยำ

Shooting

Shooting

อุปกรณ์

1. ลูกบอล

วิธีการ

1. นักเรียนยืนแยกเท้าเล็กน้อย ย่อเข่า มือถือลูกบอลบริเวณด้านหน้าลำตัว ตามองที่เป้าหมาย
2. นักเรียนยกบอลให้สูงขึ้นอยู่บริเวณใบหน้า
3. นักเรียนสับตข้อมือใช้ฝ่ามือผลักลูกบอลให้ไปด้านหน้าค้นหาเป้าหมาย
4. นักเรียนยืดตัวขึ้นขณะปล่อยลูกบอลออกจากมือ และฟอลโลว์ ทู

เกณฑ์การประเมิน

ลำดับ	รายการการประเมิน	ผ่าน	ไม่ผ่าน	หมายเหตุ
1	ตามมองไปด้านหน้าที่เป้าหมาย			
2	ถือลูกบอลหน้าลำตัวในท่าพร้อม			
3	ยกลูกบอลเหนือไหล่			
4	ย่อตัวและผลักลูกบอลไปสู่เป้าหมาย			
5	ลูกบอลกระทบเป้าหมาย			

การแปลผล

ข้อ 1-3 ผ่านเกณฑ์มาตรฐานพัฒนาการขั้นพื้นฐาน (ต้องผ่านทั้ง 2 ข้อ) มีค่าเท่ากับ 1 คะแนน

ข้อ 4-5 เกณฑ์พัฒนาการขั้นก้าวหน้า ข้อละ 1 คะแนน

0 คะแนน	1 คะแนน	มากกว่า 1 คะแนน
ต้องปรับปรุง	ผ่าน	มีพัฒนาการดี

แบบสอบถามประเมินพัฒนาการกล้ามเนื้อมัดใหญ่ผ่านการทำกิจกรรมประจำวัน
ทำเครื่องหมาย ☐ ใน [] ที่ตรงกับคำตอบที่เลือก

เพศของเด็ก ☐ เด็กผู้ชาย ☐ เด็กผู้หญิง

ช่วงอายุของเด็ก ☐ 3-4 ปี ☐ 4-5 ปี ☐ 5-6 ปี

ที่	กิจกรรม	ทำได้	ทำไม่ได้
1	ขึ้นบันไดสลับเท้าโดยใช้มือจับราวบันได		
2	วิ่งและหยุดโดยไม่ล้ม		
3	กระโดดขาเดียวอยู่กับที่		
4	รับลูกบอลด้วยมือและลำตัว		
5	ยื่นเตะลูกบอลที่ตั้งอยู่กับที่ได้		
6	ถีบจักรยาน 3 ล้อได้		
7	ขึ้น-ลงบันไดสลับเท้าโดยไม่ต้องใช้มือจับราว		
8	วิ่งอ้อมหลักโดยไม่ชน		
9	กระโดดขาเดียวอยู่กับที่อย่างต่อเนื่อง		
10	รับลูกบอลด้วยมือทั้งสอง		
11	ขึ้น-ลงบันไดสลับเท้าอย่างคล่องแคล่ว		
12	วิ่งและหยุดทันทีโดยไม่เสียการทรงตัว		
13	กระโดดขาเดียวไปข้างหน้าอย่างต่อเนื่อง		
14	รับลูกบอลที่กระดอนจากพื้นด้วยมือทั้งสอง		
15	เคลื่อนที่เตะลูกบอลได้		
16	ถีบจักรยาน 2 ล้อได้		

กิจกรรมอื่น ๆ ที่เด็ก ๆ ทำเป็นประจำ

.....

.....

.....

.....

.....

แบบสอบถามผู้ปกครอง

การวัดพัฒนาการกล้ามเนื้อมัดใหญ่สำหรับเด็กปฐมวัยโดยการประเมินกิจกรรมทางกาย
จงทำเครื่องหมาย ☒ ลงใน ☐ ที่ตรงกับสิ่งที่นักเรียนปฏิบัติเป็นประจำ

1. เพศของนักเรียน ☐ ชาย ☐ หญิง

2. ระดับการศึกษา ☐ อนุบาล 1 ☐ อนุบาล 2

จงเลือกกิจกรรมที่นักเรียนสามารถปฏิบัติได้ และปฏิบัติไม่ได้

ที่	กิจกรรม	ทำได้	ทำไม่ได้	หมายเหตุ
1	ขึ้นบันไดสลับเท้าโดยใช้มือจับราวบันได			
2	วิ่งและหยุดโดยไม่ล้ม			
3	กระโดดขาเดียวอยู่กับที่			
4	รับลูกบอลด้วยมือและลำตัว			
5	ยื่นเตะลูกบอลที่ตั้งอยู่กับที่ได้			
6	ถีบจักรยาน 3 ล้อได้			
7	ขึ้น-ลงบันไดสลับเท้าโดยไม่ต้องใช้มือจับราว			
8	วิ่งอ้อมหลักโดยไม่ชน			
9	กระโดดขาเดียวอยู่กับที่อย่างต่อเนื่อง			
10	รับลูกบอลด้วยมือทั้งสอง			
11	ขึ้น-ลงบันไดสลับเท้าอย่างคล่องแคล่ว			
12	วิ่งและหยุดทันทีโดยไม่เสียการทรงตัว			
13	กระโดดขาเดียวไปข้างหน้าอย่างต่อเนื่อง			
14	รับลูกบอลที่กระดอนจากพื้นด้วยมือทั้งสอง			
15	เคลื่อนที่เตะลูกบอลได้			
16	ถีบจักรยาน 2 ล้อได้			

ขอเสนอแนะ

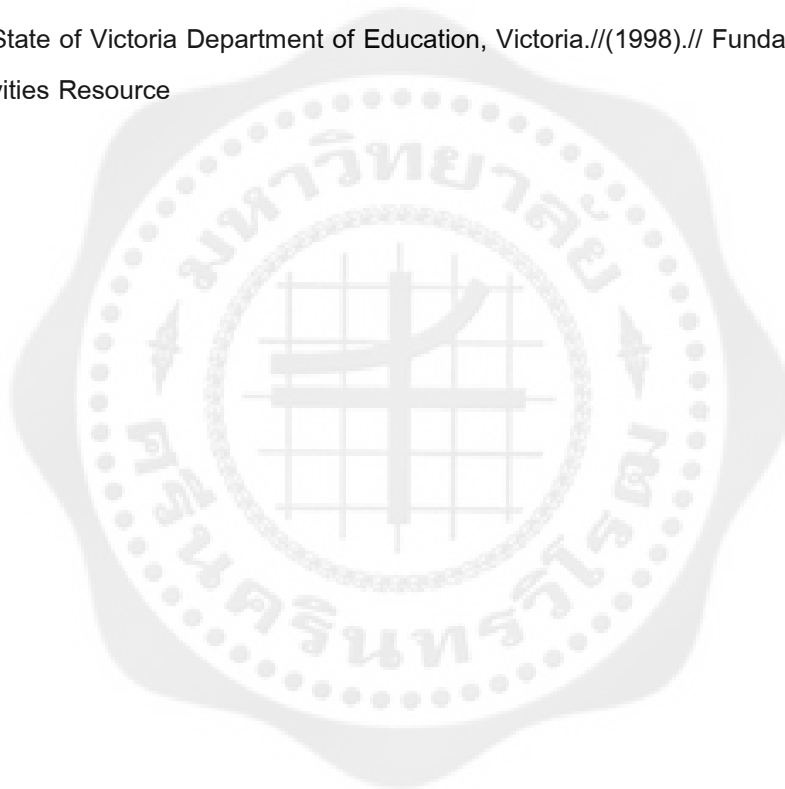
.....

.....

.....

Reference

- ¹. Chief Curriculum Development Officer (Physical Education)./(2017).// An Introductory Guide to Fundamental Movement.
- ². Victorian Essential Learning Standards./(2009).//Fundamental Motor Skills A Manual for Classroom Teachers.
- ³. The Australian Council for Health, Physical Education and Recreation, Victorian Branch.// FUNDAMENTAL MOTOR SKILLS MODULE.
- ⁴. State of Victoria Department of Education, Victoria./(1998).// Fundamental Motor Skills Activities Resource

ประวัติย่อผู้วิจัย

ประวัติย่อผู้วิจัย

ชื่อ ชื่อสกุล	นายศุภกร บัวหู้
วันเดือนปีเกิด	15 กรกฎาคม 2525
สถานที่เกิด	จังหวัดสุราษฎร์ธานี
สถานที่อยู่ปัจจุบัน	บ้านเลขที่ 12 หมู่ที่ 1 ตำบลแม่สา อำเภอแมริม จังหวัดเชียงใหม่ 50180

ประวัติการศึกษา

พ.ศ. 2537	ประถมศึกษา ปีที่ 6 จาก โรงเรียนมานิตานุเคราะห์ อำเภอเมืองฯ จังหวัดสุราษฎร์ธานี
พ.ศ. 2544	มัธยมศึกษา ปีที่ 6 จาก โรงเรียนเมืองสุราษฎร์ธานี อำเภอเมืองฯ จังหวัดสุราษฎร์ธานี
พ.ศ. 2547	วิทยาศาสตร์บัณฑิต (วท.บ.) วิชาเอกพลศึกษา คณะพลศึกษา จาก มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
พ.ศ. 2551	การศึกษามหาบัณฑิต (กศ.ม.) วิชาเอกพลศึกษา จาก มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
พ.ศ. 2561	การศึกษาดุษฎีบัณฑิต (กศ.ด.) วิชาเอกการจัดการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษา จาก มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ